

Nr. 6 – 2001
Side 661 – 812

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 6
Utgitt 11. juni 2001

Innhold

		Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet		
2001		
April	27. Lov nr. 14 om iverksetjing av internasjonale, ikkje-militære tiltak i form av avbrot eller avgrensing av økonomisk eller anna samkvem med tredjestatar eller rørsler	666
Mai.	4. Lov nr. 15 om endr. i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljøloven)	667
Mai.	4. Lov nr. 16 om endr. i straffeprosessloven og domstolloven mv. (forkynnelse av dommer og enkelte justeringer i to-instansreglene mv.)	667
Mai.	4. Lov nr. 17 om endr. i konsesjonsloven og odelsloven m.v. (opphevelse av forkjøpsrett og heving av arealgrenser)	670
Mai.	4. Lov nr. 18 om endr. i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart	673
Mai.	11. Lov nr. 19 om endr. i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder m.m.	676
Mai.	11. Lov nr. 20 om endr. i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova)	676
Mai.	18. Lov nr. 21 om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven)	677
Mai.	18. Lov nr. 22 om garantistillelse fra Statoil ASA ved emisjon og salg av statens aksjer	689
Mai.	18. Lov nr. 23 om endr. i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (forvalterordning for statens direkte økonomiske engasjement)	689
Mai.	18. Lov nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven)	691
April	20. Ikrafttr. av lov av 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) (Nr. 414)	709
April	27. Ikrafttr. av lov av 16. juli 1999 nr. 67 om endringer i utlendingsloven og enkelte andre lover som følge av Schengensamarbeidet (Nr. 418)	710
Jan.	12. Deleg. av myndighet til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 24c (Nr. 419)	711
Jan.	12. Deleg. av myndighet til Statens dyrehelsetilsyn – Fylkesveterinærene etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 24c. (Nr. 420)	711
Mai	4. Ikrafttr. av lov av 4. mai 2001 nr. 15 om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljøloven) (Nr. 444)	762
Mai	4. Ikrafttr. av lov av 4. mai 2001 nr. 18 om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (Nr. 445)	762
Mai	4. Ikrafttr. av lov av 4. mai 2001 nr. 16 om endringer i straffeprosessloven og domstolloven mv. (forkynnelse av dommer og enkelte justeringer i to-instansreglene mv.) (Nr. 467)	770
Mai	8. Deleg. av myndighet til Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern til å fastsette forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane (Nr. 471)	772
Mai	4. Ikrafttr. av lov av 4. mai 2001 nr. 17 om endringer i konsesjonsloven og odelsloven m.v. (opphevelse av forkjøpsrett og heving av arealgrenser). (Nr. 474)	782
Mai	11. Ikrafttr. av lov av 11. mai 2001 nr. 19 om endringar i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder m.m. (Nr. 481)	784
Mai	11. Ikrafttr. av lov av 11. mai 2001 nr. 20 om endringar i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova) (Nr. 482)	784
Mai	18. Ikrafttr. av lov av 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) (Nr. 502)	789
Mars	16. Ikrafttr. av lov av 16. mars 2001 nr. 9 om endring i lov 1. mars 1985 nr. 3 om stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunestyrevalg (valgloven) (Nr. 503)	789
Forskrifter		
2000		
Des.	20. Forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2001 (Nr. 1680)	661
Nov.	27. Forskrift om tilskudd til økologisk landbruk (Nr. 1682)	665

2001

Jan.	8.	Forskrift om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøys-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletråltillatelse i 2001 (Nr. 401)	699
April	6.	Forskrift om forskningsavgift på landbruksprodukter (Nr. 410).....	702
April	9.	Forskrift for tildeling av tilskudd til kondemnering for fiskefartøy i 2001 (Nr. 411).....	705
April	10.	Forskrift om adgang til bygninger, kontakt med klauvdyr og desinfeksjon av kjøretøy i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka (Nr. 412)	708
April	20.	Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor ikke-kommersiell innførsel fra land i EU og EFTA i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka (Nr. 413)	708
Mars	20.	Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Argentina (Nr. 421).....	711
Mars	28.	Forskrift om eksamen for Høgskolen i Bergen (Nr. 422)	711
April	17.	Forskrift om korttyper og prisrammer for fiske, småvilt- og villreinjakt i statsallmenning (Nr. 425)	716
April	18.	Forskrift om avlsfremmende tiltak på bier (Nr. 426).....	717
April	24.	Forskrift om gjennomføring av praktisk prøve for revisorer (Nr. 433).....	722
April	27.	Forskrift om tiltak mot sjukdommer på bier (Nr. 437)	724
Mars	9.	Forskrift om skipsmedisin (Nr. 439).....	728
Mars	22.	Forskrift om organisert forskerutdanning for graden dr.oecon. ved Norges Handelshøyskole (Nr. 440)	737
April	2.	Forskrift om utførelse, trykking og utsendelse av stemmesedler til stortingsvalg, sametingsvalg og kommunestyre- og fylkestingsvalg (Nr. 441).....	740
April	30.	Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften) (Nr. 443)	744
April	30.	Forskrift om forbud mot fiske i et nærmere bestemt område i internasjonalt farvann (ved Rockall) i 2001 (Nr. 454).....	763
Mai	3.	Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende fjørfe, rugeegg, konsumegg, fjørfekjøtt og fjørfefôr fra Italia (Nr. 458)	765
Mai	4.	Forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt (Nr. 468).....	770
Mai	8.	Forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane (Nr. 472)	772
April	25.	Forskrift om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank mv. (Nr. 473)	779
Mai	7.	Forskrift om stopp i fisket etter torsk nord for 62° N i 2001 for fartøy i gruppe I og gruppe II (Nr. 475).....	782
Mai	3.	Forskrift om forbud, inntil videre, mot import av toskallede bløtdyr, pigghuder, sekkedyr og sjølevende snegler med opprinnelse i Peru (Nr. 490)	785
Mai	10.	Forskrift om stopp i fisket etter kolmule for fartøy med kolmuletråltillatelse i 2001 (Nr. 493).....	786
Mars	20.	Forskrift om behandling av næringsmidler med ioniserende stråling (Nr. 504)	790
Mai	4.	Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer (dyreforskriften) (Nr. 505).....	792
Mai	4.	Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte planter (planteforskriften) (Nr. 506).....	803

Endringsforskrifter

Feb.	2.	Endr. i forskrift om regulering av fiske etter sei nord for 62° N i 2001 (Nr. 402).....	699
Mars	6.	Endr. i forskrift om Den norske kirkes medlemsregister (Nr. 403)	699
Mars	6.	Endr. i forskrift om eksamen ved Høgskolen i Akershus (Nr. 404).....	700
April	2.	Endr. i forskrift om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøys-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2001 for fartøy med kolmuletråltillatelse i 2001 (Nr. 405).....	700
April	4.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001 (Nr. 406)	700
April	4.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter hyse med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001 (Nr. 407)	701
April	4.	Endr. i forskrift om regulering av fiske etter sei nord for 62° N i 2001 (Nr. 408).....	701
April	4.	Endr. i forskrift om transport av akvatiske organismer (Nr. 409).....	701
April	20.	Endr. i forskrift til gjennomføring av konvensjonen av 23. mars 1962 mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om inndrivning av underholdsbidrag (Nr. 415).....	709
April	20.	Endr. i forskrift om utførsel av tungtvann (Nr. 416).....	710
April	20.	Endr. i forskrift om regulering av fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann (Nr. 417).....	710

April	9.	Endr. i forskrift om regulering av fiske i fiskevernsonen ved Svalbard (Nr. 424).....	715
April	18.	Endr. i forskrift til opplæringslova (Nr. 427).....	718
April	19.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter uer i ICES statistikkområder XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2001 (Nr. 428)	720
April	19.	Endr. i forskrift om forbud mot transport og ansamling av levende klauvdyr (Nr. 429)	720
April	23.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor innførsel fra områder i EU med utbrudd av munn- og klauvsjuka (Nr. 430).....	721
April	23.	Endr. i forskrift om merking m.v. av næringsmidler (Nr. 431).....	721
April	23.	Endr. i forskrift om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisone ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001 (Nr. 432).....	722
April	24.	Endr. i forskrift om transport av levende dyr (Nr. 434)	723
April	26.	Endr. i forskrift om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital for norske livsforsikringsselskaper (Nr. 435).....	723
April	27.	Endr. i forskrifter om fortegnelse over sykdommer som omfattes av lov om tiltak mot dyresykdommer (husdyrloven) (Nr. 436)	724
April	30.	Endr. i forskrift om flyge- og tjenestetider for ruteflyging med fly med mer enn 10 passasjerer og for charterflyging med fly med høyeste tillatte startvekt over 15.000 kg (BSL D 2–3).....	728
April	27.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (Nr. 442)	744
April	19.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2001 (Nr. 450)	762
April	26.	Endr. i forskrift om forsøk med regionale rovviltnevnder og om lisensjakt på jerv (Nr. 451).....	763
April	27.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 452).....	763
April	30.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2001 (Nr. 455)	764
April	30.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 456).....	764
Mai	2.	Endr. i forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonskasser (Nr. 457).....	764
Mai	4.	Endr. i forskrift om midlertidig forbud mot foredlede animalske proteiner i fôr til produksjonsdyr (Nr. 459).....	766
Mai	8.	Endr. i forskrift om bruk av kjøretøy (Nr. 477)	783
Mai	10.	Endr. i forskrift om instruks for Norsk Naturskadepool (Nr. 478).....	783
Mai	10.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor innførsel fra områder i EU med utbrudd av munn- og klauvsjuka (Nr. 479).....	783
Mai	3.	Endr. i forskrift om utfyllende regler for gradene dr.ing. og dr.scient. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) (Nr. 491).....	785
Mai	5.	Endr. i forskrift om saksbehandlingen for fylkesmannen ved separasjon og skilsmisse m.v. (Nr. 492)	785
Mai	11.	Endr. i forskrift til opplæringslova (Nr. 494).....	786
Mai	11.	Endr. i forskrift om obligatorisk opplæring i glattkjøring for fører av tunge kjøretøy (førerortklassene C, CE, D og DE) (Nr. 495)	787
Mai	11.	Endr. i forskrift om stopp i fisket etter kolmule for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001 (Nr. 496)	787
Mai	14.	Endr. i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v. (Nr. 497).....	787
Mai	14.	Endr. i forskrift om stønad til lese- og sekretærhjelp for blinde og svaksynte (Nr. 498).....	788
Mai	14.	Endr. i forskrift om stønad til tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde (Nr. 499)	788
Mai	14.	Endr. i forskrift om stønad til tolkehjelp for hørselshemmede (Nr. 500).....	789
Mai	14.	Endr. i forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak (Nr. 501)	789
Mai	12.	Endr. i forskrift til tolloven (Nr. 507)	809
Mai	16.	Endr. i forskrift om adgang til bygninger, kontakt med klauvdyr og desinfeksjon av kjøretøy i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka (Nr. 508).....	809
Mai	16.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor ikke-kommersiell innførsel fra land i EU og EFTA i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka (Nr. 509).....	809
Mai	16.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (Nr. 510)	810
Mai	16.	Endr. i forskrift om forbud mot transport og ansamling av levende klauvdyr (Nr. 511)	810
Mai	18.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Argentina (Nr. 512).....	811

Diverse

Mars	29.	Instruks om utstedelse av sertifikater for levende dyr og animalske næringsmidler mv. (Nr. 423).....	714
April	27.	Opph. av forskrift om ansettelse av og inngåelse av avtale om driftstilskudd med lege i kommunehelsetjenesten og forskrift om fortrinnsrett etter § 3 i forskrift om ansettelse av og inngåelse av avtale om driftstilskudd med lege i kommunehelsetjenesten (Nr. 453)	763
Mai	4.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin, ferskt svinekjøtt og kjøttprodukter av svin fra Portugal (Nr. 460).....	768
Mai	4.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende klauvdyr, ferskt kjøtt, kjøttprodukter, melk, melkeprodukter, sæd, ova og embryo, huder og skinn mv. av klauvdyr fra Hellas (Nr. 461).....	768
Mai	4.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og sæd, egg og embryo av svin fra Det forente kongerike (Storbritannia og Nord-Irland) (Nr. 462)...	769
Mai	4.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Italia (Nr. 463).....	769
Mai	4.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak mot klassisk svinepest ved innførsel av svinekjøtt fra Det forente kongerike (Storbritannia og Nord-Irland) (Nr. 464)	769
Mai	4.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Frankrike (Nr. 465).....	769
Mai	4.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Spania (Nr. 466)	769
Mai	4.	Opph. av forskrift om avgift for jakt og fangst etter lov om viltet (Nr. 469).....	772
Mai	4.	Opph. av forskrift om gebyr for utstedelse av duplikat av jegeravgiftskort (Nr. 470).....	772
Mai	7.	Opph. av forskrift om avdragstid og andre lånevilkår for kommunale og fylkeskommunale låneopptak (Nr. 476).....	782
Mai	11.	Opph. av fire forskrifter under teleloven (Nr. 480).....	784
Mai	18.	Opph. av forskrift om angrefristskjema (Nr. 513)	812
		Oversikt over rettelser	3. omslagsside
		Bestillinger, adresseendringer m.v.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 11. juni 2001**Nr. 6**

20. des. Nr. 1680 2000

Forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 20. desember 2000 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 11 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 4. mai 2001.

I. Forbud og totalkvote mv.

§ 1. Forbud

Det er forbudt å fiske og levere sild i 2001.

§ 2. Virkeområde

Forbudet i § 1 omfatter følgende områder:

- Nordsjøen utenfor grunnlinjene i ICES statistikkområde IVa, IVb samt et område i ICES statistikkområde IIIa avgrenset i øst av en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr.
- Skagerrak begrenset i vest av en rett linje fra Hanstholmen fyr til Lindesnes fyr og i sør av en rett linje gjennom Skagen fyr til Tistlarna fyr utenfor 4 nautiske mil av de svenske og danske grunnlinjene og utenfor 2 nautiske mil av de norske grunnlinjene.
- Innenfor grunnlinjene på kyststrekningen fra 62° N til Lindesnes.
- Skagerrak innenfor 2 nautiske mil av de norske grunnlinjene.

Denne forskrift gjelder for fiske etter sild med unntak av norsk vårgytende sild. Forskriftens § 32 gjelder likevel for norsk vårgytende sild.

§ 3. Kvote

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy som omfattes av bestemmelsene i denne forskrift fiske og levere inntil 85.470 tonn sild.

II. Ringnotgruppen

§ 4. Vilkår for deltakelse

Følgende fartøy kan delta i fisket i ringnotgruppen:

- Konsesjonspliktige ringnotfartøy.
- Ringnotfartøy mellom 21,35 og 27,50 meter største lengde som har deltatt i fisket utenfor grunnlinjen etter nordsjøsild, skagerraksild, makrell i Nordsjøen eller makrell nord for 62° N i minst ett av årene 1998, 1999 eller 2000.
- Ringnotfartøy mellom 21,35 og 27,50 meter største lengde som fikk adgang til å delta etter Fiskeridepartementets forskrift av 1. juni 1992 nr. 425 om adgang til å delta i makrellfisket og nordsjøsildfisket for eiere av fartøy mellom 70 og 90 fot i 1992, dersom de har deltatt i fisket utenfor grunnlinjene etter nordsjøsild eller makrell i minst ett av årene 1998, 1999 eller 2000.

Eier av fartøy som nevnt i første ledd nr. 2 eller nr. 3 får ved utskifting adgang til å delta i fisket med et erstatningsfartøy. Melding om utskifting skal sendes Fiskeridirektoratet før erstatningsfartøyet settes inn i fisket.

Eier av utskiftingsfartøy, jf. annet ledd, gis ikke adgang til å delta i fisket selv om vilkårene i første ledd nr. 2 eller nr. 3 er oppfylt.

Ved erverv av fartøy nevnt i første ledd nr. 2, kan Fiskeridirektoratet etter søknad gi ny eier adgang til å delta. Adgang for ny eier til å delta i fisket medfører at tidligere eiers adgang til å delta bortfaller. Søknad om adgang til å delta etter dette ledd sendes Fiskeridirektoratet.

Ved erverv av fartøy nevnt i første ledd nr. 3, har ny eier ikke krav på tilsvarende adgang til å delta i dette fisket.

Fjerde ledd annet og tredje punktum gjelder så langt de passer.

§ 5. *Gruppekvote*

Fartøy med ringnottillatelse, jf. forskrift av 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fisket med ringnot § 2, og fartøy mellom 21,35 og 27,50 meter største lengde som nevnt i § 4, kan fiske inntil 72.490 tonn sild. Av dette kvantum kan følgende kvanta fiskes i de nedenfornevnte områder:

- a) Nordsjøen i områder som nevnt i § 2 bokstav a), inntil 64.820 tonn.
- b) Skagerrak i området som nevnt i § 2 bokstav b), inntil 7.670 tonn.

§ 6. *Fartøykvote*

Ringnotfartøy som har adgang til å delta, tildeles fartøykvoter innenfor de respektive gruppekvoter for Nordsjøen og Skagerrak med følgende basiskvoter:

1.500 hl	+ 40% av konsesjonskapasiteten fra	0–4.000 hl
	30% av konsesjonskapasiteten fra	4.000 – 6.000 hl
	20% av konsesjonskapasiteten fra	6.000 – 10.000 hl
	10% av konsesjonskapasiteten over	10.000 hl

Kvotene til det enkelte fartøy i Nordsjøen og Skagerrak fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktor en får ved å dividere de respektive gruppekvoter med summen av basiskvotene. Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

For ringnotfartøy mellom 21,35 meter og 27,50 meter største lengde nyttes faktisk lastekapasitet som grunnlag for utregning av fartøykvotene, maksimalt 150 tonn i basiskvote. Basiskvoten blir omregnet slik at 1 hektoliter = 0,1 tonn (100 kilo).

§ 7. *Refordeling*

Fiskeridirektoratet kan oppheve fartøykvotene etter 1. desember.

§ 8. *Utskifting og ombygging av fartøy*

Dersom eier av ringnotfartøy som har adgang til å delta etter § 4 første ledd nr. 2 eller nr. 3 vil skifte ut fartøyet, må det nye fartøyet ha lastekapasitet under 1.500 hl. Første punktum gjelder også ved utskifting av fartøy med lastekapasitet over 1.500 hl som har adgang til å delta etter § 4 første ledd nr. 2 eller nr. 3.

Fartøy med adgang til å delta etter § 4 første ledd nr. 2 eller nr. 3 som ved ombygging får en lastekapasitet over 1.500 hl, vil ikke kunne delta. Fartøy med lastekapasitet over 1.500 hl som har adgang til å delta etter § 4 første ledd nr. 2 eller nr. 3, vil ikke kunne delta dersom fartøyets lastekapasitet ved ombygging økes ut over fartøyets eksisterende lastekapasitet.

Med lastekapasitet forstås i denne forskrift fartøyets samlede lastekapasitet regnet ut fra de rom og tanker som kan nyttes til føring av løsført fangst. Fryserom som også kan nyttes til løsført råstoff regnes med i fartøyets lasterom for løsført fangst. 10 hl svarer til 1 m³ lasteromsvolum etter denne forskrift.

III. *Trålgruppen*

§ 9. *Gruppekvote*

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan fartøy med nordsjøtrål- eller industritråltillatelse, jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 5–1, i området som nevnt i § 2 bokstav a, fiske inntil 5.980 tonn.

Kvantumet fastsatt i første ledd inkluderer bifangster av sild som tas i forbindelse med utøvelse av industritrålfisket.

§ 10. *Bifangst*

Industritrålfangster kan inneholde bifangster av sild med inntil 20% i vekt av hele fangsten om bord og ved landing.

Ved fiske etter tobis med trål med en maskevidde mindre enn 16 mm er det likevel ikke tillatt å ha mer enn 10% sild regnet i vekt av hele fangsten om bord og ved landing.

Fiskeridirektoratet kan endre bifangstprosenten i første og andre ledd dersom utviklingen i fisket gjør dette nødvendig.

§ 11. *Adgang til direkte sildefiske*

Dersom beregnet kvantum sild som bifangst i industritrålfisket blir mindre enn gruppekvoten som fastsatt i § 9, kan Fiskeridirektoratet fra og med 5. november åpne for et direkte fiske etter sild for å sikre at gruppekvoten blir oppfisket.

Skal sild leveres til konsum må fartøyet godkjennes for konsumfiske av Fiskeridirektoratets Regionskontor.

Fiskeridirektoratet kan gi nærmere bestemmelser om avviklingen av et eventuelt direktefiske etter sild, fortrinnsvis slik at en størst mulig del av kvoten går til konsumanvendelse.

§ 12. *Påmelding*

For å kunne delta i direktefisket må fartøy være påmeldt skriftlig til Fiskeridirektoratet innen fredag 12. oktober.

For at to fartøy skal kunne delta i fisket som partrållag må fartøyene være skriftlig påmeldt som partrållag innen

samme frist som fastsatt i første ledd, og det må foreligge skriftlig avtale om partråling.

§ 13. *Refordeling*

Gruppekvoten til trålgruppen kan oppheves etter 1. desember.

§ 14. *Partråling*

Uten hensyn til forbudene i § 9 og § 21 kan to fartøy som partråler fordele kvantumet på de samme to fartøy ved levering på følgende vilkår:

- Fartøyene må være skriftlig påmeldt som partrållag, jf. § 12 annet ledd.
- Fiskeridirektoratet kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning.
- Fartøyene i partrållaget må fiske med samme redskap.
- Melding om at fangsten er fisket av et partrållag skal gis ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved levering. Meldingene skal angi hvilke to fartøy som har partrålt.
- Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn et annet fartøy i løpet av 2001.

Fiskeridirektoratet kan gi nærmere bestemmelser om kontroll med partråling og godkjenning av fartøy som melder seg som partrållag.

IV. *Kystfartøygruppen*

§ 15. *Vilkår for deltakelse med not*

Fartøy som oppfyller følgende vilkår kan delta:

- Fartøyet må være registrert i merkeregisteret og være under 21,35 meter største lengde og ha en lastekapasitet under 1.500 hl.
- Høvedsmannen for fartøyet må være ført på blad B i fiskermanntallet og eie eller være medeier i fartøyet. Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra kravet til eierforhold.
- Fartøyet må være egnet og utstyrt for notfiske. Fartøy som benyttes til fiske ved lysing, skal ha særskilt lysebåt.

Fartøy med en lastekapasitet over 1.500 hl og som tidligere har deltatt i fisket etter nordsjøsild, kan likevel delta.

Fartøy med en lastekapasitet over 1.500 hl som har adgang til å delta etter annet ledd, vil ikke kunne delta dersom fartøyet lastekapasitet ved ombygging økes utover fartøyet eksisterende lastekapasitet.

§ 16. *Vilkår for deltakelse med garn*

- Fartøyet må være under 21,35 meter største lengde og registrert i merkeregisteret, og
- høvedsmannen må være innført i fiskermanntallet.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra kravet om største lengde for fartøy på 21,35 meter største lengde og over som kan vise til tidligere deltagelse i fisket med garn.

§ 17. *Gruppekvote*

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan fartøy i kystfartøygruppen fiske inntil 7.000 tonn i områdene nevnt i § 2 bokstav a, b, c og d.

Etter at kystfartøygruppens oppfiskede kvantum er beregnet til 6.800 tonn, kan garnfisket fortsette til gruppekvoten på 7.000 tonn er oppfisket.

§ 18. *Maksimalkvote*

Fartøy som kan delta i kystfartøygruppen kan fiske maksimalt 400 tonn.

§ 19. *Anvendelse av fangst*

Fartøy som deltar i kystfisket kan bare fiske til konsum eller agn.

I områdene nevnt i § 2 bokstav c og d kan vedkommende salgslag bestemme at alle sildefangster skal låssettes. Salgslagene kan dispensere fra dette påbudet.

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra konsumpåbudet, herunder når hele eller deler av fangsten av kvalitetsmessige grunner ikke kan anvendes til konsum eller agn.

§ 20. *Refordeling*

Fiskeridirektoratet kan oppheve maksimalkvotene etter 1. desember.

V. *Fellesbestemmelser*

§ 21. *Kvoteutnyttelse*

Intet fartøy eller eier av fartøy kan fiske og levere mer enn én kvote. Fartøy som fyller vilkårene for å delta i flere grupper kan bare utnytte en kvote og benytte det redskap som gjelder for den gruppe fartøyet har valgt (levert fangst i).

Det enkelte fartøys kvote kan ikke overføres til annet fartøy, men må fiskes og leveres av det fartøy som er tildelt kvoten. Det er forbudt å motta og levere fangst fisket av annet fartøy.

§ 22. *Leiefartøy*

Det er forbudt å benytte leiefartøy.

§ 23. Bifangst

Sildefangster kan inneholde bifangster av makrell med inntil 10% i vekt av fangsten om bord eller av landet fangst.

§ 24. Stopp i fisket

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når den enkelte gruppekvote eller totalkvoten er beregnet oppfisket, selv om det enkelte fartøy ikke har fisket sin fartøy- eller maksimalkvote.

Fartøy i kystfartøygruppen som fisker med garn er unntatt fra en eventuell stopp i kystfartøygruppens fiske. Fiskeridirektoratet kan likevel stoppe garnfisket i kystfartøygruppen når gruppekvoten er oppfisket.

§ 25. Levering av fangst mv.

Det er forbudt å utstede legitimasjonsdokument som bryggeseddel og sluttseddel lydende på fartøy som verken har fisket eller levert fangsten selv.

Forbudet mot overføring av fangst gjelder ikke overføring av fangst mellom notfartøy for å unngå neddreping. Låssatt kvantum som er større enn det bruket/fartøyet har adgang til å fiske, kan overlates til andre deltagende bruk/fartøy på feltet som er utrustet for dette fisket.

§ 26. Kvoteberegning ved eierskifte

Bestemmelsene i § 21 gjelder også ved eierendring og utskifting.

Ved eierskifte beregnes kvoten med utgangspunkt i følgende:

- a) Ved erverv av fartøy med sikte på fortsatt drift blir fartøyet kvote redusert med det kvantum tidligere eier har fisket med samme fartøy.
- b) Ved erverv av fartøy til utskifting av tidligere fartøy, blir erstatningsfartøyet kvote redusert med det kvantum som er fisket med utskiftingsfartøyet.

§ 27. Fiske i EU-sonen

All fangst fra EU-sonen skal leveres til konsum.

Fiskeridirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til oppmaling av hele eller deler av fangsten dersom sild av kvalitetsmessige grunner ikke kan anvendes til konsum.

§ 28. Dumping og neddreping

Det er forbudt å slippe fangst som er død eller døende og å kaste ut fangst eller fiskeavfall.

Er sild forsettlig eller uaktsomt dumpet eller er det på andre måter forårsaket neddreping, kan Fiskeridirektoratet fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten.

Fiskeridirektoratet kan påby opptak av fangst.

§ 29. Omregningsfaktorer for sjølprodusert sild

Ved sildefiletproduksjon er omregningsfaktoren 2,0 slik at 1 tonn sildefilet blir avregnet med 2 tonn sild rund vekt på fartøykvoten.

Ved silderognproduksjon er omregningsfaktoren 9,0 slik at 1 tonn silderogn blir avregnet med 9 tonn sild rund vekt på fartøykvoten.

Ved produksjon av hel saltet sild, er omregningsfaktoren 1, slik at 1 tonn hel saltet sild blir avregnet med 1 tonn sild rund vekt på fartøykvoten.

Ved produksjon av hodekappet saltet sild, er omregningsfaktoren 1,2 slik at 1 tonn hodekappet saltet sild blir avregnet med 1,2 tonn sild rund vekt på fartøykvoten.

Summen av alle leverte produkter, inklusive biprodukter, må ikke overstige fartøykvoten.

Levering av biprodukt skal kontrolleres av Fiskeridirektoratets regionskontor, og føres særskilt på sluttseddelen.

Med «biprodukt» menes i denne paragraf avfall/avskjær og hel sild som er utsortert fra sjølproduksjon av silderogn.

§ 30. Agnfiske

Fiskere som er ført på blad A i fiskermanntallet kan bruke not i fiske etter agn til eget forbruk med merkeregistrert fartøy under 21,35 meter største lengde.

§ 31. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

VI. Stenging av områder mv.**§ 32. Geografiske sperreområder**

I området mellom 62° 00' N og 60° 30' N er det hele året forbudt å fiske sild fra grunnlinjene og ut til 12 nautiske mil. Forbudet omfatter også norsk vårgytende sild.

I perioden fra og med 15. februar til og med 30. april er det forbudt å fiske all sild i området mellom 62° N og en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr innenfor 12 nautiske mil regnet fra grunnlinjene. Forbudet i første punktum er ikke til hinder for et begrenset fiske for kystfartøy etter regler fastsatt i kapittel VII i forskrift av 20. desember 2000 nr. 1341 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2001.

VII. Straff og ikrafttredelse

§ 33. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 34. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2001 og gjelder til og med 31. desember 2001.

27. nov. Nr. 1682 2000

Forskrift om tilskudd til økologisk landbruk.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 27. november 2000 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18, i henhold til jordbruksoppgjøret og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 22. mai 2001.

I. Generelle bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med tilskudd til økologisk landbruk er å stimulere til omlegging til og opprettholdelse av økologiske driftsformer. Videre skal tilskuddene bidra til å kompensere for økte kostnader og avlingsnedgang i den økologiske driften, samt bidra til økt produksjon av økologiske landbruksprodukter.

§ 2. Definisjoner

- 1) *Økologisk landbruksproduksjon*: Med økologisk landbruksproduksjon menes landbruksproduksjon som tilfredsstillende oppfyller kravene i forskrift av 5. mai 1998 nr. 402 om produksjon og merking av økologiske landbruksvarer.
- 2) *Landbrukseiendom, driftsenhet, bruker, jordbruksareal*: Definisjonene i § 2 i generell forskrift av 1. juli 1999 nr. 782 om produksjonstilskudd i jordbruket, gjelder tilsvarende.
- 3) *Karenstid*: Med karenstid menes tiden fra påbegynt omlegging av en produksjon til produksjonen kan godkjennes som økologisk drevet.
- 4) *Karensareal*: Areal defineres i karenstiden som karensareal. Som tilskuddsberettiget karensareal regnes også brakkareal for ugrastyning og arealer med grønngjødsling.
- 5) *Klassifisering av areal*: Areal klassifiseres i henhold til forskrift av 5. mai 1998 nr. 402 om produksjon og merking av økologiske landbruksvarer. Foregående vekstsesong legges til grunn. Som grunnlag for beregning av omleggingstilskudd til økologisk landbruk brukes karensareal. Som grunnlag for beregning av arealtilskudd til økologisk landbruk brukes areal som er ferdig omlagt til økologisk drift.
Brakkareal og arealer med grønngjødsling som er en del av et vekstskifte, anses i denne forskrift som areal i drift.
- 6) *Husdyrslag*: Definisjoner av husdyrslag i § 2 i forskrift av 1. juli 1999 nr. 784 om tilskudd til husdyr gjelder tilsvarende.
- 7) *Økologiske landbruksprodukter*: Med økologiske landbruksprodukter menes produkter som er produsert, kontrollert og godkjent som økologisk i henhold til forskrift av 5. mai 1998 nr. 402 for produksjon og merking av økologiske landbruksvarer.

§ 3. Vilkår

Bestemmelsene i generell forskrift av 1. juli 1999 nr. 782 om produksjonstilskudd i jordbruket, forskrift av 1. juli 1999 nr. 785 om areal- og kulturlandskapstilskudd og forskrift av 1. juli 1999 nr. 784 om tilskudd til husdyr gjelder i den utstrekning ikke annet er bestemt i denne forskrift. Landbruksproduksjonen må være økologisk jf. § 2 nr. 1 i denne forskrift.

II. Omleggingstilskudd til økologisk landbruk

§ 4. Vilkår

For at det skal gis omleggingstilskudd, må arealet være kontrollert og klassifisert som karensareal vekstsesongen før søknadsomgangen.

Dersom det skal kunne gis omleggingstilskudd for leid areal, må det foreligge skriftlig leieavtale for en tidsperiode som strekker seg minst 5 år utover karenstiden.

Det kan ikke gis omleggingstilskudd for samme areal mer enn en gang uten at utbetalt omleggingstilskudd er tilbakebetalt og det er gått minst 10 år siden siste utbetaling av omleggingstilskuddet. Ved eier-/brukerskifte kan det gis omleggingstilskudd forutsatt at arealet ikke er drevet økologisk siste 10 år.

Det forutsettes at arealet det er gitt tilskudd til, drives økologisk minst 5 år etter siste karensår. Dette vilkåret gjelder også ved eierskifte, driftsovertakelse og opphør av forpaktning/leieavtaler innenfor den angitte tidsperioden.

§ 5. Tilskudd

Omleggingstilskudd gis som et engangstilskudd for karensareal. Satsene blir fastsatt i jordbruksoppgjøret.

§ 6. Tilbakebetaling

Brudd på vilkårene i § 4 i denne forskrift gir grunnlag for krav om tilbakebetaling av omleggingstilskuddet. Krav om tilbakebetaling rettes mot den bruker som har mottatt omleggingstilskuddet.

III. Arealtilskudd til økologisk landbruk**§ 7. Vilkår**

For at det skal gis arealtilskudd må arealet være kontrollert og klassifisert som økologisk areal vekstsesongen før søknadsomgangen.

På driftsenheter med ensidig planteproduksjon kan et areal tilsvarende inntil 50% av arealet i vekstgruppene korn, poteter, grønnsaker, frukt og bær nyttes til grønngjødsling. Hvis særlige forhold tilsier det, gis fylkesmannen anledning til å gi dispensasjon slik at inntil hele arealet i de foran nevnte vekstgruppene nyttes til grønngjødsling hvert 3. år.

§ 8. Tilskudd

Arealtilskuddet gis som et årlig tilskudd for areal som er ferdig omlagt til økologisk drift. Satsene blir fastsatt i jordbruksoppgjøret.

IV. Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon**§ 9. Tilskudd**

Det gis tilskudd til økologisk produksjon av husdyrslagene storfe, sau og geit. Tilskuddet gis som et tilskudd pr. dyr og beregnes i henhold til bestemmelsene i forskrift om tilskudd til husdyr. Husdyrproduksjonen er berettiget tilskudd fra første søknadsomgang etter at karensperioden starter. Satsene blir fastsatt i jordbruksoppgjøret.

V. Avsluttende bestemmelser**§ 10. Innsending og behandling av søknader**

Søknadsfristen er 20. januar og 20. august for tilskudd til økologisk husdyrproduksjon. For omleggingstilskudd og arealtilskudd er søknadsfristen 20. januar. Søknaden sendes om kommunen til fylkesmannen. Kommunen skal kontrollere at nødvendige vedlegg er korrekt utfylt og følger søknaden. Fylkesmannen avgjør søknaden.

§ 11. Kontroll

Debio er av Statens landbrukstilsyn delegert ansvar for kontroll av primærproduksjonen i henhold til forskrift av 5. mai 1998 nr. 402 om produksjon og merking av økologiske landbruksvarer. Søkeren må holde de frister som kontrollorganet setter for sin behandling i forbindelse med inspeksjon og oppfølging av driftsreglene for økologisk landbruksproduksjon.

§ 12. Klage

Vedtak som er gjort av Fylkesmannens landbruksavdeling i medhold av denne forskriften, kan påklages til Statens landbruksforvaltning etter lov av 10. februar 1967 om behandling av forvaltningssaker, kapittel IV.

§ 13. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2001 og erstatter fra dette tidspunkt forskrift av 2. desember 1998 nr. 1108 om tilskudd til økologisk landbruk.

27. april. Lov nr. 14 2001**Lov om iverksetjing av internasjonale, ikkje-militære tiltak i form av avbrot eller avgrensing av økonomisk eller anna samkvem med tredjestatar eller rørsler.**

Ot.prp. nr. 10, Innst.O. nr. 50 og Besl.O. nr. 65 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 20. februar og 1. mars 2001. Fremja av Utenriksdepartementet. Kunngjort 27. april 2001.

§ 1. Kongen kan treffe dei føresegnene som er naudsynte for at Noreg kan slutte seg til internasjonale, ikkje-militære tiltak i form av avbrot eller avgrensing av økonomisk eller anna samkvem med tredjestatar eller rørsler.

§ 2. Føresegner som er gjevne i medhald av denne lova, gjeld med dei innskrenkingane som følgjer av folkeretten eller av avtale med framand stat.

§ 3. Den som forsettleg bryt eller medverkar til brot på føresegner som er gjevne i medhald av denne lova, kan straffast med bøter eller fengsel inntil tre år, eller begge delar. Den som aktaust bryt eller medverkar til brot på føresegner som nemnt i første ledd, kan straffast med bøter eller fengsel inntil seks månader, eller begge delar.

§ 12 a i straffelova gjeld ikkje.

§ 4. Denne lova tek til å gjelde straks.

4. mai. Lov nr. 15 2001

Lov om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljøloven).

Ot.prp. nr. 34, Innst.O. nr. 58 og Besl.O. nr. 74 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 22. mars og 5. april 2001. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 4. mai 2001.

I

I lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. gjøres følgende endringer:

§ 55 A annet ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren må ikke ved ansettelse forskjellsbehandle søkere på grunn av rase, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse, homofil legning, homofil samlivsform eller funksjonshemming. Med forskjellsbehandling menes enhver handling som uten saklig grunn direkte eller indirekte stiller personer ulikt på grunn av rase, hudfarge, etnisk eller nasjonal opprinnelse, homofil legning, homofil samlivsform eller funksjonshemming. Ved vurderingen av om det foreligger forskjellsbehandling på grunnlag av funksjonshemming, skal det tas hensyn til om arbeidsgiver, så langt det er mulig og rimelig, kunne ha tilrettelagt arbeidsplassen for den funksjonshemmede.

§ 55 A nytt fjerde, femte og sjette ledd skal lyde:

Arbeidssøker som mener seg forskjellsbehandlet, kan kreve at arbeidsgiveren skriftlig opplyser om hvilken utdanning, praksis og andre klart konstaterbare kvalifikasjoner for arbeidet den som ble ansatt har.

Dersom arbeidssøkeren kan påvise forhold som gir grunn til å tro at det foreligger forskjellsbehandling, må arbeidsgiver sannsynliggjøre at dette ikke skyldes forhold som nevnt i annet ledd.

Dersom arbeidsgiver har handlet i strid med bestemmelsene i annet ledd, kan arbeidssøkeren kreve erstatning etter de alminnelige regler.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen fastsetter.

4. mai. Lov nr. 16 2001

Lov om endringer i straffeprosessloven og domstolloven mv. (forkynnelse av dommer og enkelte justeringer i to-instansreglene mv.).

Ot.prp. nr. 18, Innst.O. nr. 55 og Besl.O. nr. 70 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 20. mars og 5. april 2001. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 4. mai 2001.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven).
- 2 Lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp.
- 3 Lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven).
- 4 Lov 17. januar 1997 nr. 11 om endringer i straffeloven m.v. (strafferettslige utilregnelighetsregler og særreaksjoner).

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) gjøres følgende endring:

§ 74 fjerde ledd skal lyde:

Subsidiær fengselsstraff faller bort etter 5 år, med mindre fullbyrding av den er påbegynt innen fristens utløp.

II

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) gjøres følgende endring:

Ny § 159 a skal lyde:

Retten skal sørge for at dom i straffesak blir forkynt etter reglene i annet eller tredje ledd, eller at dommen postforkynnes etter reglene i § 163 a. Om dette ikke lar seg gjennomføre, kan dommen forkynnes ved stevnevitne etter §§ 165 flg.

Dersom dommen skal avsies ved opplesning, kan retten beslutte at forkynnelsen skal skje samtidig med domsavsigelsen (domsforkynnelse). Siktete plikter i så fall å møte til det rettsmøtet hvor dommen avsies. Er siktete til stede når saken tas opp til doms, gjelder reglene i straffeprosessloven § 42 annet ledd. Er siktete ikke til stede, skal retten innkalle ham til domsavsigelsen etter reglene i straffeprosessloven § 86 jf. § 87 første ledd.

Dersom dommen skal avsies ved underskriving, kan retten innkalle siktete til forkynnelse ved rettens kontor eller ved et annet offentlig kontor (fremmøteforkynnelse). Siktete plikter i så fall å møte til forkynnelsen. Er siktete til stede når saken tas opp til doms, gjelder reglene i straffeprosessloven § 42 annet ledd. Er siktete ikke til stede, kan

retten innkalle ham til forkynnelse etter reglene i straffeprosessloven § 86 jf. § 87 første ledd. Straffeprosessloven § 89 gjelder tilsvarende.

Annet ledd tredje og fjerde punktum og straffeprosessloven §§ 86 tredje ledd, 88 og 89 gjelder tilsvarende for innkalling til fremmøteforkynnelse.

III

I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp gjøres følgende endringer:

§ 28 tredje ledd oppheves.

§ 28 a tredje ledd skal lyde:

For den som har fått underretning om avgjørelsen, er fristen for å erklære kjæremål én måned fra den dag vedkommende mottok underretningen. For andre er fristen én måned fra den dag da vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til avgjørelsen, men likevel ikke utover tre måneder fra det tidspunkt avgjørelsen ble truffet.

IV

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 42 skal lyde:

Dommen bør avsies umiddelbart etter at saken er tatt opp til doms. Kan dette ikke skje, og domsavsigelsen derfor besluttes utsatt til et senere rettsmøte, skal om mulig tid og sted for dette fastsettes før saken tas opp til doms.

Dersom siktede er til stede når saken tas opp til doms, skal retten opplyse hvordan dommen vil bli forkynt. Skal dommen forkynnes etter reglene i domstoloven § 159 a annet eller tredje ledd, skal retten gjøre siktede kjent med at han plikter å møte til forkynnelsen, og kan pågripes om han ikke møter. Retten skal også opplyse siktede om regelen i § 310 annet ledd annet punktum. Det skal anmerkes i rettsboken at opplysningene er gitt.

Er dom ikke avsagt innen tre dager etter at saken er tatt opp til doms, skal grunnen opplyses i rettsboka.

§ 43 tredje ledd skal lyde:

Er siktede ikke til stede, anses dommen avsagt når den er underskrevet. Retten skal sørge for at dommen snarest mulig forkynnes for siktede, jf. domstoloven § 159 a, med slik opplysning som nevnt i annet ledd. Han skal samtidig spørres om han vedtar dommen.

§ 85 første ledd skal lyde:

Siktede plikter etter lovlig innkalling å møte til

- a) hovedforhandlingen,
- b) andre rettsmøter når retten finner hans fremmøte nødvendig etter sakens stilling, og
- c) domsforkynnelse eller fremmøteforkynnelse etter domstoloven § 159 a.

§ 88 skal lyde:

Dersom en siktet som er stevnet i samsvar med § 42 annet ledd jf. domstoloven § 159 a eller § 86 og § 87 første eller tredje ledd, uteblir fra rettsmøtet eller fra fremmøteforkynnelsen uten at det er opplyst at han har lovlig forfall, kan retten beslutte at han skal pågripes for straks å fremstilles eller for å holdes fengslet inntil han kan bli fremstilt. Like med uteblivelse anses det at siktede møter beruset. Fengsling kan bare brukes når hans fremmøte er nødvendig etter loven eller antas nødvendig etter sakens stilling. Ved uteblivelse fra fremmøteforkynnelse kan beslutning etter leddet her også treffes av påtalemyndigheten.

Gir siktedes forhold grunn til å frykte for at han vil utebli fra en berammet hovedforhandling, kan retten straks treffe beslutning etter reglene i første ledd. Er det fare ved opphold, kan beslutningen treffes av påtalemyndigheten. Spørsmålet skal i så fall snarest mulig forelegges for den rett som behandler saken. Stiller siktede sikkerhet for sitt fremmøte etter reglene i § 188, kan avhenting unnlates.

Skal en dom i straffesak forkynnes for siktede, kan påtalemyndigheten beslutte at han kan pågripes for å få gjennomført forkynnelsen dersom det har gått mer enn én måned siden dommen ble avsagt og forsøk på å forkyne dommen ikke har lyktes.

§ 160 a annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Nekter domfelte å avgi biologisk materiale frivillig, kan blodprøve og andre prøver tas med tvang når det kan skje uten fare eller betydelig smerte.

§ 216 b første ledd bokstav b skal lyde:

som rammes av straffeloven kapittel 8 eller 9, eller av §§ 145 annet ledd, 162, 204 første ledd bokstav d, 317, jf. §§ 162 eller 390 a.

§ 248 skal lyde:

Etter begjæring fra påtalemyndigheten og med siktedes samtykke kan forhørsretten pådømme en sak uten tiltalebeslutning og hovedforhandling, når retten ikke finner det betenkelig og saken gjelder

- a) en straffbar handling som ikke kan medføre fengsel i mer enn 10 år, jf. annet ledd, og siktede innen retten har gitt en uforbeholden tilståelse som styrkes av de øvrige opplysninger,
- b) en overtredelse av vegtrafikkloven § 22 jf. § 31, og siktede innen retten erklærer seg skyldig etter siktelsen, eller
- c) en overtredelse av vegtrafikkloven § 24 første ledd jf. § 31, og siktede innen retten erklærer seg skyldig etter siktelsen.

Forhøyelse av maksimumsstraffen på grunn av gjentakelse, sammenstøt av forbrytelser eller anvendelsen av straffeloven § 232 kommer ikke i betraktning.

Har siktede forsvarer, skal denne få anledning til å uttale seg før saken blir tatt opp til doms.

Sak om sikring eller forvaring kan ikke pådømmes i forhørsrett.

§ 310 annet ledd skal lyde:

Fristen for siktede løper fra det tidspunkt dommen er forkynt for ham. Er siktede i medhold av § 42 annet ledd, jf. domstolloven § 159 a annet eller tredje ledd, pålagt å møte til forkynnelse, løper fristen fra det varslede forkynneledstidspunktet, selv om siktede ikke møter. Møter han ikke, skal retten straks sende kopi av dommen til siktede, forsvareren og påtalemyndigheten med opplysning om utgangspunktet for ankefristen.

§ 318 første ledd skal lyde:

En anke som er fremsatt etter at ankefristen er utløpt, skal avvises med mindre

- a) retten finner at oversittelsen ikke bør legges den ankende til last, eller
- b) ankefristen begynte å løpe etter § 310 annet ledd annet punktum, og særlige grunner tilsier at den domfelte bør få anken prøvd.

I hvert fall må anke være fremsatt innen to uker etter at det forhold som har fremkalt forsinkelsen, er falt bort.

§ 332 skal lyde:

Ved ankeforhandling som omfatter bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet eller avgjørelse om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1 for forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, settes lagmannsretten med fire meddommere. § 321 tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende. I vidløftige saker kan rettens formann bestemme at ett eller flere varamedlemmer for meddommerne skal følge forhandlingene og tre inn i retten om noen av meddommerne får forfall. I saker hvor det er behov for det, kan rettens formann beslutte at to av meddommerne skal være fagkyndige. Disse oppnevnes etter reglene i domstolloven § 87 eller § 88.

Er retten satt med meddommere i saker der bare noen spørsmål skal behandles med meddommere etter første ledd, deltar meddommerne ikke ved avgjørelsen av anker over saksbehandlingen og anker over lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Ved behandlingen av spørsmål om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd, og om saksomkostninger i disse sakene, deltar likevel meddommerne for alle de straffbare forhold som ankeforhandlingen omfatter.

Paragrafen her gjelder ikke for saker som etter kapittel 24 skal behandles med lagrette.

§ 333 første ledd skal lyde:

Når anke til lagmannsretten ikke gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet eller avgjørelse om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1 for forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, kan retten med partenes samtykke beslutte at saken skal behandles skriftlig. § 321 tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 334 første ledd skal lyde:

Skal lagmannsretten bare prøve saksbehandlingen eller lovanvendelsen under skyldspørsmålet, innkalles ikke siktede til ankeforhandlingen med mindre retten finner at særlige grunner tilsier det. Skal den bare prøve spørsmålet om straff eller annen rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1, kan innkalling unnlates hvis siktedes nærvær finnes overflødig.

§ 353 skal lyde:

En ankesak kan omfatte flere forhold som forenes etter reglene i § 13, selv om noen av forholdene skal behandles med lagrette og andre ikke. Dette gjelder uavhengig av om forholdene tidligere har vært forent i én sak. Forhold som gjelder ærekrenkelse, der retten skal prøve bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, kan likevel ikke forenes med forhold som skal behandles med lagrette.

Er flere straffbare forhold forent i én sak, gjelder følgende:

1. Ved anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet der noen av forholdene skal behandles med lagrette og andre ikke, skal alle forholdene behandles med lagrette. Omfatter ankesaken spørsmål om overtredelse av straffeloven kapittel 8 eller 9 eller lov 18. august 1914 om forsvarshemmeligheter, skal likevel hele saken behandles med meddommere.
2. Dersom ankeforhandlingen omfatter både bevisanke som skal behandles med lagrette, og anke over andre sider ved en dom, avgjøres de sistnevnte forholdene av lagmannsretten uten medvirkning fra lagretten. Dersom fire lagrettemedlemmer tiltrer retten etter § 376 e første ledd, skal de likevel for alle de straffbare forhold som ankeforhandlingen omfatter, delta ved behandlingen av spørsmål om straff eller rettsfølge som nevnt i § 2

første ledd og om saksomkostninger. Selv om vilkårene i § 376 e ikke er oppfylt, skal fire lagrettemedlemmer på samme måte tiltre retten når denne skal behandle spørsmål hvor det etter § 332 skulle ha deltatt meddommere.

§ 434 skal lyde:

Ved anke i straffesaken kan partene kreve ny behandling også av de borgerlige krav dersom vilkårene i §§ 427 til 433 er oppfylt og anken gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet eller avgjørelse av straff eller rettsfølge som nevnt i § 2 første ledd nr. 1. Når ankedomstolen samtykker, gjelder det samme ved ankeforhandling som gjelder andre ankegrunner. I sak for Høyesterett gjelder § 323 tilsvarende.

Ved gjenopptakelse av straffesak kan en part kreve ny behandling også av de borgerlige krav dersom vilkårene i §§ 427 til 433 er oppfylt og fristen i tvistemålsloven § 408 ikke er utløpt. Reglene i første ledd gjelder tilsvarende.

Begjæring om behandling av borgerlige rettskrav sammen med straffesaken må sammen med opplysning om de bevis som vil bli ført, settes fram så tidlig at den annen part har tilstrekkelig tid til å forberede seg på behandlingen.

Dersom et borgerlig rettskrav ikke avgjøres i straffesaken, skal retten sørge for at melding om dette blir forkynt for den som har krevd ny behandling av spørsmålet. Parten skal samtidig orienteres om adgangen til fortsatt behandling etter tvistemålslovens regler og om fristen i tredje punktum. Parten må innen én måned etter at slik melding ble forkynt for ham, gi retten melding om at han krever fortsatt behandling av det borgerlige rettskravet. Om slikt krav ikke fremsettes, skal denne delen av saken heves.

V

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangfullbyrdelsesloven) gjøres følgende endring:

§ 13–2 tredje ledd bokstav a skal lyde:

Skriftlig avtale om leie som inneholder vedtagelse av at tvangsfravikelse kan kreves når leien ikke blir betalt. Det skal gå fram av varselet etter § 4– 18 at tvangfullbyrdelse kan unngås dersom leien med renter, utenrettslige inndrivingskostnader, saksomkostnader og forfalt leie fram til betalingstidspunktet blir betalt før fullbyrdelsen gjennomføres.

VI

I lov 17. januar 1997 nr. 11 om endringer i straffeloven m.v. (strafferettslige utilregnelighetsregler og særreaksjoner) gjøres følgende endring:

I del I nr. 9 utgår endringen av § 248 første ledd fjerde punktum. I stedet foretas en tilsvarende endring i § 248 fjerde ledd.

VII

Lovens del I, III, V og VI samt endringene i §§ 160 a, 216 b, 248, 332, 333, 334, 353 og 434 i del IV trer i kraft straks.

Loven trer for øvrig i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

4. mai. Lov nr. 17 2001

Lov om endringer i konsesjonsloven og odelsloven m.v. (opphevelse av forkjøpsrett og heving av arealgrenser).

Ot.prp. nr. 33, Innst.O. nr. 61 og Besl.O. nr. 76 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 30. mars og 5. april 2001. Fremmet av Landbruksdepartementet. Kunngjort 4. mai 2001.

Endring i følgende annen lov:

Lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova).

I

I lov 31. mai 1974 nr. 19 om konsesjon og om forkjøpsrett for det offentlige ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 31. mai 1974 nr. 19 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven).

§ 1 ny nr. 5 skal lyde:

hensynet til bosettingen.

§ 2 skal lyde:

§ 2. (virkemidler).

Med de unntak som følger av denne lov, kan fast eiendom ikke erverves uten tillatelse av Kongen (konsesjon).

Kongens myndighet kan overlates til kommunen.

Loven omfatter ikke erverv som er konsesjonspliktige etter:

1. lov 3. juli 1914 nr. 5 om erverv av kalkstensforekomster,
2. lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. kapittel I eller II,
3. lov 17. juni 1949 nr. 3 om erverv av kvartsforkomster.

Loven omfatter ikke erverv av fast eiendom som nyttes til annet enn landbruksformål, dersom ervervet skjer ved overtakelse av aktiva eller eierandeler i en virksomhet, og denne overtakelsen er underlagt meldepliktsbestemmelsene i lov om erverv av næringsvirksomhet.

Kongen kan ved forskrift gjøre unntak fra konsesjonsplikten utover det som følger av §§ 5 og 6. Når særlige hensyn foreligger, kan Kongen også i det enkelte tilfelle gjøre unntak fra konsesjonsplikt.

§ 3 skal lyde:

§ 3. (særlige rettigheter som omfattes av loven).

Denne lovs regler om konsesjon gjelder også stiftelse og overdragelse av leierett og annen liknende bruksrett over fast eiendom med mindre retten er stiftet for en tid av høyst 10 år, uten adgang for brukeren til å kreve kontraktstiden forlenget ut over dette tidsrom. Reglene gjelder også for utbyggingskontrakter av enhver art, herunder avtaler om fortrinnsrett til å foreta utbygging og for andre rettigheter over fast eiendom som innebærer at eierens adgang til å rå over eiendommen eller til å få det økonomiske utbytte av den blir vesentlig innskrenket. Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om hvilke rettigheter som medfører konsesjonsplikt etter dette ledd.

Fast eiendom kan ikke tas til brukelig pant for lengre tid enn 3 år uten konsesjon.

I strøk som i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven er avsatt til fornyelsesområde (§ 25 nr. 8) gjelder loven stiftelse og overdragelse av slike retter som nevnt i første ledd første punktum, uansett for hvor lang tid retten er stiftet.

§ 5 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. bebygd eiendom, forutsatt at eiendommen ikke er større enn 20 dekar. At disse forutsetningene for konsesjonsfrihet foreligger anses i alminnelighet godtgjort når dette bekreftes av kommunen. I områder som er regulert i reguleringsplan, er konsesjonsfriheten betinget av at erververen ikke foretar bruksendring i strid med planen. Det samme gjelder hvor eiendommen i kommuneplanens arealdel er lagt ut til landbruks-, natur- og friluftsområder. Ved erverv av eiendom med jordbruksareal er konsesjonsfriheten betinget av at arealet holdes i hevd, jf. jordloven § 8.

§ 6 første ledd nr. 1 annet punktum skal lyde:

Når det gjelder jord- og skogbrukseiendommer over 20 dekar, er konsesjonsfriheten betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år og selv bebor og driver den i minst 5 år.

Ny § 6 a skal lyde:

§ 6 a. (bopliktens innhold)

Erverver som etter § 6 første ledd nr. 1 har boplikt på en eiendom, skal ta eiendommen som sin reelle bolig. En eiendom er tatt som reell bolig hvis eieren er registrert bosatt på eiendommen etter regler fastsatt i eller i medhold av lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering.

En eier som over tid overnatter på eiendommen minst 50 prosent av nettene, men som ikke oppfyller vilkåret om registrering i folkeregisteret, jf. første ledd, fordi eierens øvrige husstand er bosatt et annet sted, må gi kommunen melding om hvordan bosettingsforholdet vil bli ordnet. Meldingen må sendes skriftlig innen utløpet av ett år. Departementet avgjør om boplikten kan anses oppfylt på den måten eieren har gjort rede for.

§ 8 skal lyde:

§ 8. (særlige forhold for landbrukseiendommer).

Ved avgjørelsen av søknad om tillatelse til erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål skal det særlig tas hensyn til formålet med jordloven, jf. jordloven § 1, og til:

1. om erververen anses skikket til å drive eiendommen
2. om erververen vil ta fast bopel på eiendommen for selv å drive den.

Kapittel 5 oppheves.

§ 19 første ledd skal lyde:

Søknad om konsesjon etter denne lov skal sendes til ordføreren i den kommune der eiendommen ligger. Søknaden skal gi opplysning om erververen og den eiendom det gjelder og om formålet med og alle vilkår for ervervet. Gjelder det arv, gave eller gavesalg, skal eiendommens eller rettighetens verdi oppgis. Avskrift av hjemmelsdokument (skjøte), kontrakt og takst skal vedlegges hvis slike dokumenter foreligger. Det må gjøres rede for forhold som kan ha betydning for spørsmålet om konsesjon. Eier og bruker må finne seg i at det blir holdt synfaring, oppmåling, kartlegging og bonitering av eiendom og bebyggelse.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Dersom tidsgrensen for tvangsbruk etter § 3 annet ledd overskrides, eller erververen foretar bruksendring i strid

med plan eller unnlater å holde jordbruksarealet i hevd i henhold til § 5 første ledd nr. 2, eller erverver som nevnt i § 6 første ledd nr. 1 eller 2 ikke overholder bo- og driveplikten, eller erverver som nevnt i § 6 første ledd nr. 5 ikke overholder fristen for videre salg, kan Kongen sette en frist for erververen til å søke konsesjon.

§ 21 skal lyde:

§ 21. (saksbehandlingsorganer).

Kommunen gir uttalelse om konsesjonsspørsmålet og sender deretter saken videre til fylkesmannen.

I uttalelsen bør det tas stilling til om det skal settes særskilte vilkår for konsesjon.

Kongen kan gi nærmere forskrifter som supplerer saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og loven her, derunder om at den ordinære saksgang skal fravikes for visse typer saker og om intern arbeidsdeling i fylkeslandbruksstyret slik at styret kan overlate til administrasjonen å gi uttalelse eller ta avgjerder på vegne av styret i nærmere bestemte saker.

§ 24 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunen og fylkesmannen skal føre kontroll med at vilkår som er satt for konsesjon blir overholdt.

§ 25 siste punktum oppheves.

II

I lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

Ein eigedom blir rekna som odlingsjord når anten jordbruksarealet er minst 20 dekar, eller det høyrer til så mykje anna areal, rettar og lunnende at den produksjonsmessige verdi tilsvarar minst 20 dekar jordbruksareal.

§ 27 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

Buplikta etter fyrste og andre stykket vert oppfylt ved at eigaren tar eigedomen i bruk som sin reelle bustad. Ein eigedom er tatt i bruk som reell bustad dersom eigaren er registrert busett på eigedomen etter reglar fastsett i eller i medhald av lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering.

Ein eigar som over tid overnattar på eigedomen minst 50 prosent av nettene, men som ikkje oppfyller vilkåret om registrering i folkeregisteret, jf. tredje ledd, avdi hustanden til eigaren er busett ein annan stad, må gi kommunen melding om korleis busettingstilhøvet vil bli ordna. Meldinga må vera skriftleg og sendast innan eitt år. Departementet avgjer om buplikta kan oppfyllest på den måten eigaren har gjort greie for.

§ 27 nåværende tredje ledd blir nytt femte ledd.

§ 27 a annet ledd skal lyde:

Ved avgjerd av søknad om fritak frå buplikta skal det leggjast særleg vekt på ønsket om å styrkje eller oppretthalde busetjinga i området der eigedomen ligg, på kor nær tilknytning søkjaren har til eigedomen og på søkjaren sin livssituasjon. Vidare skal det mellom anna takast omsyn til bruksstorleiken, avkastningsevna og hustilhøva på eigedomen.

§ 27 a fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

III

I lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd tredje punktum skal lyde:

Er det ikkje råd å få eigedom ved friviljug kjøp, kan retten til oreigning etter kap. VI i denne lova nyttast.

§ 13 første ledd skal lyde:

Dersom ein ikkje kan nå dei mål som er nemnde i § 1 ved friviljug kjøp, kan departementet gjera vedtak om oreigning av areal og rettar som tillegg til eksisterande jord- og skogbrukseigedom.

IV

Endringene i lov 31. mai 1974 nr. 19 om konsesjon og om forkjøpsrett for det offentlige ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) §§ 2, 3 og 8, kapittel 5, §§ 21, 24 og 25, samt i lovens tittel og i lov 12. mai 1995 nr. 23, om jord (jordlova), trer i kraft straks.

Loven gjelder for øvrig fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelser skal gjelde fra ulik tid.

V

Overgangsbestemmelser

Endringene i odelsloven § 2 får ikke virkning for forhold der det etter tidligere regler er oppstått anledning til å bruke odels- eller åsetesrett før endringen her tar til å gjelde.

Eksisterende bo- og driveplikt, jf. odelsloven § 27 eller konsesjonsloven § 6 første ledd nr. 1, endres tilsvarende

de nye reglene for eiere av eiendommer under de nye arealgrensene selv om eiendommen er overtatt før lovedringene.

Endringen i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 2 skal gjelde konsesjonssaker som ikke er endelig avgjort på det tidspunktet endringen av bestemmelsen trer i kraft. Vedtaket er endelig dersom klage ikke er mottatt innen klagefristens utløp, eller hvor klageadgangen, jf. forvaltningsloven § 28, er brukt og forvaltningen har fattet avgjørelse i klagesaken.

Der forkjøp er nyttet før ikrafttredelse av endringen i konsesjonsloven § 2 og vedtaket om bruk av forkjøpsrett er endelig, skal konsesjonsloven §§ 12, 13, 14, 15, 16, 17 og 18 fortsatt gjelde ved gjennomføring av vedtaket. Vedtak om bruk av forkjøpsrett er endelig dersom klage ikke er mottatt innen klagefristens utløp, eller dersom klageadgangen, jf. forvaltningsloven § 28, er brukt og forvaltningen har fattet avgjørelse i klagesaken.

4. mai. Lov nr. 18 2001

Lov om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart.

Ot.prp. nr. 28, Innst.O. nr. 54 og Besl.O. nr. 69 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 6. og 20. mars 2001. Fremmet av Samferdselsdepartementet. Kunngjort 4. mai 2001.

Endring i følgende annen lov:

Lov 16. juli 1936 nr. 2 om pliktmessig avhold for personer i visse stillinger fra nytelse av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel.

I

I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endringer:

§ 1-1 nytt annet ledd skal lyde:

For luftfart som omfattes av EØS-avtalens bestemmelser, gjelder regler om utfylling og gjennomføring av EØS-avtalen på luftfartens område i denne lov foran lovens øvrige bestemmelser.

§ 1-2 første, tredje og fjerde ledd skal lyde:

Med mindre annet bestemmes av Kongen, får loven anvendelse på luftfart i tilknytning til petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel.

Reglene i kapittel X får anvendelse også på luftfart med utenlandsk luftfartøy utenfor norsk område i den utstrekning det følger av overenskomst med fremmed stat eller for øvrig av alminnelige rettsgrunnsetninger.

Med hensyn til straffebestemmelsernes anvendelse på handlinger foretatt utenfor norsk område gjelder reglene i den borgerlige straffelov kapittel 1, jf. nærværende lovs § 15-2 annet ledd.

§ 2-2 første ledd skal lyde:

Luftfart innenfor norsk område kan bare foretas med fartøy som har:

1. norsk nasjonalitet, hvis ikke annet følger av regler i denne lov, jf. særlig § 16-1, eller
2. nasjonalitet i fremmed stat som har sluttet overenskomst med Norge om rett til slik fart, eller
3. særskilt tillatelse av luftfartsmyndigheten.

§ 3-2 Overskriften og første ledd første punktum skal lyde:

§ 3-2. *Nasjonalitetsvilkår som ikke omfattes av EØS-avtalen på luftfartens område*

Et luftfartøy kan bare bli registrert når det har norsk eier, hvis ikke annet følger av regler i denne lov, jf. særlig § 16-1.

§ 3-7 første ledd pkt. 2 skal lyde:

2. når vilkårene etter § 3-2 eller i forskrift gitt med hjemmel i § 16-1 om gjennomføring av EØS-avtalen på luftfartens område ikke lenger er til stede,

§ 3-25 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd gjelder også dokument utstedt av loddeiere eller skifterett i medhold av § 3-24 annet eller tredje ledd. Loddeiere som ønsker selv å overta registrert luftfartøy som de har arvet, får registerhjemmel ved registrering av erklæring om overtagelsen. Blir boet overtatt av gjenlevende ektefelle alene i medhold av lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m. § 6, går hjemmelen over til gjenlevende ektefelle ved registrering av attest fra skifteretten om at boet er overtatt av den gjenlevende.

§ 4-4 tredje ledd skal lyde:

Luftfartsmyndigheten kan gi et fartøy særskilt tillatelse til luftfart uten hinder av reglene i første og annet ledd. Tillatelsen kan når som helst tilbakekalles.

§ 6-3 Overskriften og tredje ledd skal lyde:

§ 6-3. *Fartøysjefens myndighet overfor besetningsmedlemmer og passasjerer*

Passasjerer plikter å rette seg etter de anvisninger for god skikk og orden ombord som gis av fartøysjefen, den

ansvarlige i kabinen eller andre besetningsmedlemmer som fartøysjefen bemyndiger. Passasjerer må ikke opptre slik at sikkerheten til fartøy, besetning eller andre passasjerer settes i fare.

§ 6–11 første ledd skal lyde:

Ingen må gjøre tjeneste ombord når han er påvirket av alkohol (ikke edru) eller annet berusende eller bedøvende middel eller på grunn av sykdom, legemidler, tretthet eller lignende årsak er uskikket til å utføre tjenesten på betryggende måte. Forbudet gjelder også inntak av alkohol i et tidsrom av 8 timer før tjenesten begynner. Den som utøver tjeneste ombord i luftfartøy, må ikke ha en alkoholkonsentrasjon i blodet som overstiger 0,2 promille. Villfarelse med hensyn til alkoholkonsentrasjonens størrelse fritar ikke for straff.

Ny § 7–4 a skal lyde:

§ 7–4 a. Misbruk av legemidler m.v. i flysikringstjenesten m.fl.

Departementet kan gi forskrifter om at lovens § 6–11, jf. § 14–12 skal gis anvendelse på dem som tjenestegjør i luftfartens flysikringstjeneste eller i ervervsmessig luftfartsforetak og derunder arbeider med kontroll av luftfartøy i luften eller i radiosambandstjenesten.

§ 7–5 skal lyde:

§ 7–5. Konesesjon til landingsplass

For å anlegge, drive eller inneha landingsplass kreves konsesjon fra departementet.

Departementet kan bestemme at en landingsplass etter første ledd under hensyn til dens karakter, trafikkenes omfang eller varighet eller andre særlige forhold skal kunne anlegges, drives eller innehas uten konsesjon.

Det kreves ikke konsesjon for landingsplass der det er eller vil bli foretatt ubetydelig rydnings-, anleggs- eller bygningsvirksomhet og antall flybevegelser er av et ubetydelig omfang, med mindre flysikkerhetsmessige eller støymessige hensyn tilsier at første ledd kommer til anvendelse.

Departementet kan gi utfyllende forskrifter om konsesjon til landingsplass.

§ 7–8 første ledd første punktum skal lyde:

Når konsesjonstiden for landingsplass til allmenn bruk er utløpt, har staten rett til helt eller delvis å innløse konsesjonshaverens anlegg med rettigheter og løst tilbehør mot erstatning etter skjønn.

§ 7–10 Oppheves.

§ 7–11 Overskriften, første og nytt annet ledd skal lyde:

§ 7–11. Teknisk og operativ godkjenning av landingsplass m.v.

Landingsplass må være godkjent av luftfartsmyndigheten.

Departementet kan gi forskrifter om at en landingsplass etter første ledd under hensyn til dens karakter, trafikkenes omfang eller varighet eller andre særlige forhold skal kunne drives uten teknisk og operativ godkjenning.

Nåværende annet, tredje og fjerde ledd blir tredje, fjerde og femte ledd.

§ 7–12 skal lyde:

§ 7–12. Plan over luftfartshindringer m.v.

Vedkommende departement kan bestemme at det for en landingsplass skal utarbeides og fastsettes en plan over de høydebegrensninger og andre rådighetsinnskrenkninger som finnes nødvendige i området utenfor landingsplassen med hensyn til bebyggelse, master, ledninger, beplantning, forstyrrende virksomhet og andre luftfartshindringer. I sjø- og isflyhavner kan planen også omfatte selve havneområdet.

Restriksjoner skal normalt fastsettes gjennom utarbeiding av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Særskilt plan i medhold av første punktum skal bare utarbeides dersom det etter en konkret vurdering anses nødvendig.

I planen skal angis grensene for det område den omfatter.

Planens gyldighet kan begrenses til et bestemt tidsrom.

§ 7–22 nytt annet ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om rapportering og merking av luftfartshindringer. Tiltakshaver eller eier bærer kostnadene for merking av luftfartshindre og vedlikehold av merkingen.

§ 7–26 skal lyde:

§ 7–26. Fastsettelse av avgifter

Departementet kan fastsette avgifter for benyttelse av landingsplasser som er til allmenn bruk. Departementet kan også fastsette avgifter for at andre luftfartsanlegg eller tjenester stilles til rådighet for eier eller bruker av luftfartøy, selv om fartøyet ikke gjør bruk av dem.

§ 8–1 skal lyde:

§ 8–1. Krav til konsesjon

For luftfart i ervervsmessig og regelbundet trafikk (rutefart) innenfor norsk område kreves konsesjon fra Kongen, hvis ikke annet følger av regler gitt i denne lov, jf. særlig § 16–1.

For luftfart som er hjemlet i en luftfartsavtale kreves godkjenning fra departementet.

Departementet kan bestemme at det for visse arter rutefart skal være tilstrekkelig med tillatelse etter § 8–8.

§ 8–11 Oppheves.

§ 12–5 nytt femte ledd skal lyde:

Forklaringer avgitt i henhold til første ledd kan kun brukes til flytryggingsmessige formål. Opplysninger fremkommet under forklaringer avgitt i henhold til første ledd kan ikke brukes som bevis mot den som har avgitt forklaringen, i en senere straffesak mot vedkommende.

§ 13–2 fjerde ledd skal lyde:

Reglene i første og andre ledd får anvendelse i den grad de ikke kommer i konflikt med lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) og Overenskomst om innføring av visse ensartede regler om arrest i luftfartøyer av 29. mai 1993.

§ 13–4 første ledd skal lyde:

Eier eller bruker av luftfartøy, innehaver av godkjent landingsplass eller annet luftfartsanlegg og andre leverandører på og brukere av lufthavner plikter å gi slike opplysninger som luftfartsmyndigheten forlanger for å kunne utføre sine gjøremål. Det samme gjelder innehaver av godkjent bedrift som nevnt i § 4–10 eller av annen virksomhet som drives med godkjenning eller tillatelse etter denne lov eller forskrifter gitt med hjemmel i den.

§ 13–5 Oppheves.

§ 14–11 skal lyde:

§ 14–11. Lydighetsnektelse fra passasjerer og besetning

Dersom noen som hører til besetningen på luftfartøy, ikke adlyder en foresatts ordre i tjenesten, straffes han med bøter eller fengsel inntil 3 måneder.

Passasjerer som opptrer i strid med § 6–3 tredje ledd straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller med begge deler.

Har besetningsmedlem eller passasjer ved lydighetsnektelsen utsatt fartøyet eller menneskeliv for fare, eller har han fastholdt den tross gjentatt ordre, eller foreligger det for øvrig særdeles skjerpene omstendigheter, kan fengsel inntil 3 år anvendes.

§ 14–13 Overskriften skal lyde:

§ 14–13. Overtredelse av forskrift etter § 9–1 m.v.

Ny § 14–23 a skal lyde:

§ 14–23 a. Overtredelse av krav til lisens m.v. etter loven § 16–1

Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt

1. utfører transport uten nødvendig gyldig lisens utstedt i medhold av EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66 b Rådsforordning (EØF) nr. 2407/92 om lisenser til luftfartselskaper ved å utføre lufttransport uten nødvendig gyldig lisens, ikke oppfyller kravet til forsikring i artikkel 7 i forordningen, eller ikke innhenter en forhåndsgodkjenning i samsvar med artikkel 10 i forordningen,
2. bryter EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 64 a Rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 om EF-luftfartselskapers adgang til flyruter innenfor EØS-området ved å utføre lufttransport på en rute eller i et ruteområde der et annet lufttransportforetak gjennom anbud er meddelt enerett i samsvar med artikkel 4 i forordningen, utøver lufttransport i strid med forbud som er gitt med hjemmel i artikkel 6 i forordningen, eller utøver lufttrafikk i strid med forskrifter eller vilkår som er gitt i samsvar med artikkel 8 og 9 i forordningen, eller
3. bryter EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 65 Rådsforordning (EØF) nr. 2409/92 om takster og rater i lufttrafikk ved ikke å følge beslutninger som treffes med hjemmel i artikkel 6 i forordningen.

§ 14–31 annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke overtredelse som nevnt i § 14–11 annet ledd.

§ 14–33 skal lyde:

§ 14–33. Andre enn eier eller bruker som straffebudene er rettet mot

Straffebud i dette kapittel som er rettet mot eieren eller brukeren av et luftfartøy, mot innehaveren av en landingsplass eller et annet luftfartsanlegg eller mot innehaveren av en virksomhet som nevnt i §§ 14–23 og 14–23 a, får anvendelse også på underordnede, når de i sin tjeneste forgår seg på den måte som er nevnt i vedkommende straffebud. Det som her er bestemt, gjelder tilsvarende for styremedlemmer og andre tillitsmenn i selskaper og andre juridiske personer.

§ 16–1 første ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrifter om utfylling og gjennomføring av EØS-avtalen på luftfartens område, herunder regler om krav om lisens, markedsadgang (anbud for regional luftfart), tidsluker, takster og rater i lufttrafikk, erstatningsordning ved nektelse av ombordstigning i regelbundet luftfart, harmonisering av tekniske krav og

administrative fremgangsmåter, fraktflygning og om deling av setekapasitet mellom luftfartsselskaper.

II

Fra den dag loven trer i kraft gjøres følgende endringer i lov 16. juli 1936 nr. 2 om pliktmessig avhold for personer i visse stillinger fra nytelse av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel:

§ 1 første ledd bokstav e) oppheves.

§ 9 skal lyde:

Kongen kan bestemme at denne lov helt eller delvis skal gis anvendelse på dem som tjenestegjør ombord i norsk skip med passasjersertifikat i henhold til lov om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed m.v. av 9. juni 1903 nr. 7 med tilleggslover.

Forskrifter om hvem som går inn under første ledd fastsettes av Kongen.

III

Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

11. mai. Lov nr. 19 2001

Lov om endringer i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder m.m.

Ot.prp. nr. 45, Innst.O. nr. 67 og Besl.O. nr. 80 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 23. april og 3. mai 2001. Fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 11. mai 2001.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering m.v. for boliger.
- 2 Lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler (husleieloven).

I

I lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder skal § 3 lyde:

Kommunen kan nytte forkjøpsretten på vegne av leierne, når disse ønsker å overta leiegården som borettslag eller eierseksjonssameie, på egne vegne, på vegne av studentsamskipnad eller på vegne av selskap som ledes og kontrolleres av kommune eller stat.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler (husleieloven) skal § 12–5 første punktum lyde:

Departementet kan som forsøk i en eller flere kommuner opprette et partssammensatt utvalg til behandling av tvister etter loven her og etter lov 16. juni 1939 nr. 6 om husleie (Husleietvistutvalg).

III

I lov 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering m.v. for boliger blir § 16 oppheva.

IV

Lova her tek til å gjelde frå det tidspunktet som Kongen fastset.

11. mai. Lov nr. 20 2001

Lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova).

Ot.prp. nr. 35, Innst.O. nr. 59 og Besl.O. nr. 75 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 27. mars og 5. april 2001. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 11. mai 2001.

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova) blir det gjort følgjande endringer:

§ 3–4 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. Det kan fastsettes vilkår om utarbeidelse av planer for en rasjonell energiforsyning innen området.

Ny § 4–4 skal lyde:

§ 4–4. (Omlegging av energibruk og energiproduksjon)

Departementet kan bestemme at omsetningskonsesjonær som tarifferer netjtjenester skal legge et påslag i tariffen

for uttak av elektrisk energi til sluttforbruk i nettet, som skal betales som bidrag til et energifond.

Fondets midler skal anvendes til tiltak rettet mot omlegging av energibruk og energiproduksjon i samsvar med vedtekter som fastsettes av departementet.

Skyldig bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg. Betales bidraget ikke til forfallstid, svares rente som fastsatt i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Departementet gir forskrifter om utforming og gjennomføring av ordningen, herunder om størrelse på påslaget, grunnlag, beregning av bidraget, innbetalinger til fondet, rente, oppkreving og kontroll m.m.

II

Lova gjeld frå den tid Kongen avgjer.

18. mai. Lov nr. 21 2001

Lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven).

Ot.prp. nr. 5, Innst.O. nr. 60 og Besl.O. nr. 77 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 4. og 26. april 2001. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 18. mai 2001.

Følgende lov oppheves:

Lov av 12. desember 1958 nr. 7 om fengselsvesenet.

Endringer i følgende lover:

1. Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) 22. mai 1902 nr. 10.
2. Lov av 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven).
3. Lov av 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering.
4. Lov av 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker.
5. Lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).

I

Lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) skal lyde:

Kapittel 1 Lovens anvendelsesområde og generelle prinsipper for straffegjennomføring

§ 1. Anvendelsesområde

Denne loven gjelder for gjennomføring av fengselsstraff, strafferettslige særreaksjoner, samfunnsstraff og varetektsfengsling og for gjennomføring av andre reaksjoner når det er særskilt bestemt i lov.

§ 2. Formål

Straffen skal gjennomføres på en måte som tar hensyn til formålet med straffen, som motvirker nye straffbare handlinger, som er betryggende for samfunnet og som innenfor disse rammene sikrer de innsatte tilfredsstillende forhold.

Ved varetektsfengsling skal kriminalomsorgen legge forholdene til rette for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon.

§ 3. Innhold

Gjennomføringen av reaksjonen skal være sikkerhetsmessig forsvarlig. Innholdet skal bygge på de tiltak kriminalomsorgen har til rådighet for å fremme domfeltes tilpasning til samfunnet. Kriminalomsorgen skal legge forholdene til rette for at domfelte skal kunne gjøre en egen innsats for å motvirke nye straffbare handlinger.

Barns rett til samvær med sine foreldre skal særlig vektlegges under gjennomføringen av reaksjonen.

Domfelte har aktivitetsplikt under gjennomføringen av straff og strafferettslige særreaksjoner. Aktivitetsplikten kan bestå av arbeid, samfunnsnyttig tjeneste, opplæring, program eller andre tiltak som er egnet til å motvirke ny kriminalitet. Under sykdom eller uførhet kan aktivitetsplikten falle bort.

Ved gjennomføringen av fengselsstraff og strafferettslige særreaksjoner skal det så vidt mulig skje en gradvis overgang fra fengsel til full frihet og gis tilbud om deltagelse i fritidsaktiviteter.

§ 4. Forvaltningssamarbeid

Kriminalomsorgen skal gjennom samarbeid med andre offentlige etater legge til rette for at domfelte og innsatte i varetekt får de tjenester som lovgivningen gir dem krav på. Samarbeidet skal bidra til en samordnet innsats for å dekke domfelte og innsattes behov og fremme deres tilpasning til samfunnet.

Kapittel 2 Administrative bestemmelser

§ 5. Kriminalomsorgens organisatoriske inndeling

Kriminalomsorgen er inndelt i Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, regionalt nivå og lokalt nivå.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning har ansvaret for den faglige og administrative ledelsen av kriminalomsorgen. Lederen utnevnes av Kongen.

Regionalt nivå ledes faglig og administrativt av en regiondirektør. Det kan bestemmes at regiondirektører tilsettes på åremål.

Kongen kan gi nærmere regler om kriminalomsorgens virksomhet, organisering og gjennomføringen av fengselsstraff, strafferettslige særreaksjoner, varetekt, samfunnsstraff og andre reaksjoner når det er særskilt bestemt i lov.

§ 6. Myndighet til å treffe avgjørelser

Avgjørelser etter denne loven treffes av lokalt nivå med mindre annet følger av annet ledd.

Regionalt nivå treffer avgjørelse i alle saker etter § 11, § 37 fjerde ledd, og syvende ledd tredje punktum, § 38 tredje og fjerde ledd, § 44 annet ledd og § 58 annet ledd. Når den domfelte er idømt fengselsstraff på mer enn ti år, idømt en strafferettslig særreaksjon eller innsatt i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå etter § 10 annet ledd, treffer regionalt nivå også avgjørelse etter §§ 12 til 16, 20, 33, 35, 36 og 42 til 44.

§ 7. Saksbehandlingsregler

Forvaltningsloven gjelder med følgende unntak:

- a) Domfelte, innsatte eller tilsatte i kriminalomsorgen kan ikke være fullmektig for en person som er under straffegjennomføring eller innsatt etter denne loven.
- b) Saksbehandlingen kan være muntlig når tidsmessige grunner gjør det nødvendig. Det gjelder også for vedtaket og underretningen om vedtaket til domfelte eller innsatte.
- c) En part har ikke krav på innsyn i et dokument som inneholder opplysninger som det av hensyn til en annen person må anses utilrådelig at parten får kjennskap til. Parten har heller ikke krav på å gjøre seg kjent med opplysninger i et dokument dersom innsyn er utilrådelig på grunn av sikkerhetsmessige hensyn, eller av hensyn til etterforskning av straffbare forhold.
- d) Det kan gjøres unntak fra plikten til å begrunne vedtak etter forvaltningsloven § 24 hvis begrunnelsen vil røpe opplysning som er unntatt fra adgangen til innsyn etter bokstav c.
- e) Klagefristen i saker etter denne loven er 7 dager. Dette gjelder ikke saker om reaksjon på brudd etter § 40 første til og med sjette ledd og § 58 første ledd. I slike saker er klagefristen 48 timer.
- f) Beslutning om å fremme sak for forhørsretten etter § 44 annet ledd eller § 58 annet ledd kan ikke påklages. Det samme gjelder beslutning om innsettelse i fengsel etter § 11.
- g) Kriminalomsorgens sentrale forvaltning og regionalt nivå kan, selv om fristene i forvaltningsloven § 35 tredje ledd er overskredet, av eget tiltak omgjøre et vedtak som er fattet av underordnet instans til skade for domfelte eller innsatte hvis særlige grunner tilsier det.
- h) Enhver som gjør tjeneste i kriminalomsorgen, har taushetsplikt om det vedkommende i forbindelse med tjenesten får vite om sikkerhetsmessige forhold i fengslene.
- i) Taushetsplikt er ikke til hinder for at kriminalomsorgen gir opplysninger som nevnt i § 36 tredje ledd og § 42 syvende ledd til den fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte.

§ 8. Krav til tilsatte mv.

For å bli tilsatt i kriminalomsorgen kan det settes spesielle krav til utdanningen. Det må ikke være noe å utsette på vandelen til tilsatte i kriminalomsorgen. En tilsatt kan midlertidig eller varig forflyttes til en annen driftsenhet i kriminalomsorgen dersom hensynet til tjenesten tilsier det.

§ 9. Tilsynsråd

I tilknytning til hver region skal det være et tilsynsråd som etter nærmere regler skal føre tilsyn med fengsler og friomsorgskontor og med behandlingen av de domfelte og innsatte.

Kapittel 3 Fengselsstraff og strafferettslige særreaksjoner

§ 10. Gjennomføringsformer

Fengselsstraff og strafferettslige særreaksjoner kan gjennomføres

- a) i fengsel med høyt sikkerhetsnivå (lukket fengsel),
- b) i fengsel med lavere sikkerhetsnivå (åpent fengsel),
- c) i overgangsbolig,
- d) utenfor fengsel med særlige vilkår etter § 16, eller
- e) som prøveløslatt med vilkår etter § 43 annet ledd.

Avdeling i fengsel med høyt sikkerhetsnivå kan tilrettelegges for innsatte med særlige behov, herunder personer som er idømt en strafferettslig særreaksjon, eller innrettes med særlig høyt sikkerhetsnivå.

Straff kan gjennomføres ved heldøgnsopphold i institusjon eller sykehus etter §§ 12 og 13.

§ 11. Innsettelse i fengsel

Kriminalomsorgen skal sette domfelte direkte inn i fengsel med høyt sikkerhetsnivå hvis ikke annet er bestemt med hjemmel i denne loven. Domfelte bør så langt det er praktisk mulig og formålstjenlig settes inn i nærheten av hjemstedet.

Dersom spesielle sikkerhetsmessige grunner gjør det påkrevet, kan domfelte settes inn i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå etter § 10 annet ledd.

Domfelte med særlige behov, herunder personer som er idømt en strafferettslig særreaksjon, bør settes inn i avdeling tilrettelagt for dette etter § 10 annet ledd.

Kriminalomsorgen skal vurdere om domfelte kan settes direkte inn i fengsel med lavere sikkerhetsnivå dersom

det er idømt fengselsstraff på inntil 2 år. Slik innsettelse skal ikke besluttes dersom formålet med straffen eller sikkerhetsmessige grunner taler mot det, eller det er grunn til å anta at domfelte vil unndra seg gjennomføringen. I særlige tilfeller kan domfelte settes direkte inn i fengsel med lavere sikkerhetsnivå når det er idømt fengselsstraff på mer enn 2 år.

§ 12. Gjennomføring av straff i institusjon

Straffen kan i særlige tilfeller helt eller delvis gjennomføres ved heldøgnsopphold i institusjon dersom oppholdet er nødvendig for å bedre domfeltes evne til å fungere sosialt og lovlydig, eller andre tungtveiende grunner taler for det. Kriminalomsorgen skal ikke beslutte slik gjennomføring hvis sikkerhetsmessige grunner taler mot det eller det er grunn til å anta at domfelte vil unndra seg gjennomføringen.

§ 13. Gjennomføring av straff i sykehus

Kriminalomsorgen kan beslutte at straffen kan gjennomføres ved heldøgnsopphold i sykehus dersom behandling av sykdom gjør det nødvendig, og behandlingen ikke kan gis under ordinær gjennomføring av straffen.

§ 14. Overføring mellom gjennomføringsformer

Kriminalomsorgen kan overføre innsatte til et annet fengsel dersom

- a) det er sannsynlig at innsatte har begått eller vil begå en straffbar handling,
- b) det er grunn til å anta at innsatte vil unndra seg gjennomføringen,
- c) innsatte til tross for skriftlig advarsel har særlig negativ innflytelse på miljøet i fengslet,
- d) overføring er nødvendig for å opprettholde ro, orden og sikkerhet i fengslet, eller
- e) bygningsmessige eller bemanningsmessige forhold eller plassmangel gjør det nødvendig.

Innsatte som gjennomfører straff i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå, kan overføres til annet fengsel for å forebygge brudd på ro, orden og sikkerhet i avdelingen selv om vilkårene etter første ledd bokstavene a til e ikke er oppfylt.

Domfelte som selv ønsker det, kan overføres til annet fengsel dersom dette er hensiktsmessig for den videre straffegjennomføring.

Domfelte som gjennomfører straff utenfor fengsel etter § 16, kan tilbakeføres til fengsel dersom det er sannsynlig at domfelte har begått eller vil begå en straffbar handling, unndra seg gjennomføringen eller bryte forutsetninger og vilkår for gjennomføring av straff utenfor fengsel.

Domfelte skal ikke overføres til mer restriktivt fengsel enn det som er nødvendig.

§ 15. Overføring til mindre restriktivt fengsel

Innsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå, eller som er tilrettelagt for innsatte med særlige behov, kan overføres til fengsel med høyt sikkerhetsnivå dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det og det ikke er grunn til å anta at innsatte vil unndra seg gjennomføringen. Kriminalomsorgen skal vurdere innsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå for overføring til fengsel med høyt sikkerhetsnivå med ikke mer enn 6 måneders mellomrom.

Innsatte kan, etter å ha gjennomført en del av straffen, overføres fra fengsel med høyt sikkerhetsnivå til fengsel med lavere sikkerhetsnivå. Innsatte skal ikke overføres dersom formålet med straffen eller sikkerhetsmessige grunner taler mot det, eller det er grunn til å anta at innsatte vil unndra seg gjennomføringen. Kriminalomsorgen skal vurdere overføring til fengsel med lavere sikkerhetsnivå når det gjenstår ett år til innsatte kan løslates på prøve.

Innsatte kan overføres fra fengsel med høyt eller lavere sikkerhetsnivå til overgangsbolig når en del av straffen er gjennomført. Innsatte skal ikke overføres dersom formålet med straffen eller sikkerhetsmessige grunner taler mot det, eller det er grunn til å anta at innsatte vil unndra seg gjennomføringen. Overføringen må være hensiktsmessig for å fremme en positiv utvikling og for å motvirke ny kriminalitet.

§ 16. Gjennomføring av straff utenfor fengsel

Dersom det er nødvendig og hensiktsmessig for å sikre en fortsatt særlig positiv utvikling og motvirke ny kriminalitet, kan kriminalomsorgen overføre domfelte til gjennomføring av straffen utenfor fengsel med særlige vilkår når halvdelen av straffetiden er gjennomført. Overføring skal ikke besluttes dersom formålet med straffen eller hensynet til en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring taler mot det.

Det er en forutsetning for gjennomføring av straff utenfor fengsel at domfelte skal ha fast bopel og være sysselsatt i form av arbeid, opplæring eller andre tiltak. Domfelte skal dessuten unnlate å bruke rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet.

Dersom det fremstår som nødvendig for en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring av straffen utenfor fengsel, skal kriminalomsorgen fastsette særlige vilkår. Kriminalomsorgen kan blant annet fastsette at domfelte skal

- a) gjennomgå behandling,
- b) delta i program,
- c) innta antabus eller andre foreskrevne medikamenter,
- d) overholde bestemmelser om oppholdssted, eller
- e) unnlate å ha samkvem med bestemte personer.

Kriminalomsorgen kan oppheve fastsatte vilkår, endre eller fastsette nye vilkår hvis det fremstår som nødvendig av hensyn til en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring av straffen.

Kriminalomsorgen skal kontrollere at domfelte overholder forutsetninger og fastsatte vilkår. Som ledd i

kontrollen kan tiltak etter § 56 iverksettes. Ved brudd på vilkår eller forutsetninger, eller dersom det er sannsynlig at domfelte har begått eller vil begå straffbar handling eller unndra seg gjennomføringen, gjelder bestemmelsene om tilbakeføring til fengsel i § 14 fjerde og femte ledd.

§ 17. Fellesskap med andre innsatte

Så langt det er praktisk mulig skal innsatte ha adgang til fellesskap under arbeid, opplæring, program eller andre tiltak, og i fritiden. Kriminalomsorgen kan beslutte hel eller delvis utelukkelse fra fellesskapet etter bestemmelsene i § 29 annet ledd og §§ 37, 38, 39 og 40 annet ledd bokstav d. Innsatte skal være i enerom om natten hvis ikke helsemessige forhold eller plassmangel er til hinder for det.

Fellesskapet for innsatte som gjennomfører straff i avdeling som nevnt i § 10 annet ledd, kan helt eller delvis begrenses av hensyn til ro, orden og sikkerhet, eller dersom hensynet til innsatte selv eller andre innsatte tilsier det, og det ikke fremstår som et uforholdsmessig inngrep.

§ 18. Arbeid, opplæring, program eller andre tiltak

Kriminalomsorgen skal legge til rette for at innsatte får et aktivitetstilbud på dagtid.

§ 19. Dagpenger

Domfelte som gjennomfører straff i fengsel, eller utenfor fengsel etter §§ 12 og 13, kan tilstås dagpenger. Satsene fastsettes av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning.

§ 20. Frigang

Kriminalomsorgen kan gi innsatte tillatelse til å delta i arbeid, opplæring, program eller andre tiltak utenfor fengsel dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det, og det ikke er grunn til å anta at innsatte vil unndra seg gjennomføringen av straffen.

§ 21. Fritidsaktiviteter

Kriminalomsorgen skal legge forholdene til rette for at de innsatte skal få tilbud om deltagelse i aktiviteter på fritiden, herunder mulighet for fysisk aktivitet og kulturell virksomhet.

§ 22. Lufting

Innsatte skal så langt det er mulig få oppholde seg i friluft hver dag.

§ 23. Religion og livssyn

Kriminalomsorgen skal gi innsatte mulighet til å utøve religion og livssyn.

§ 24. Reportasje og intervju

Kriminalomsorgen kan gi tillatelse til reportasje fra fengsel. Det kan settes vilkår for tillatelsen for å sikre ro, orden og sikkerhet i fengslet.

Innsatte har rett til å la seg intervju og fotografere. Kriminalomsorgen skal legge forholdene til rette for en praktisk gjennomføring av denne retten. Kriminalomsorgen kan bestemme tid og sted for intervjuet av hensyn til ro, orden og sikkerhet i fengslet. Politiet skal samtykke til intervju av varetektsinnsatte som er ilagt restriksjoner etter straffeprosessloven § 186 annet ledd.

Den som gis tillatelse til reportasje etter første ledd, eller som intervjuer innsatte, kan pålegges taushetsplikt om opplysninger som vedrører sikkerhetsmessige forhold i fengslet. Den som forsettlig eller uaktsomt krenker taushetsplikten, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

§ 25. Samarbeidsorganer

Dersom de innsatte ønsker det, bør kriminalomsorgen etablere samarbeidsorganer med representanter for innsatte og tilsatte. Hvis straff gjennomføres i avdeling som nevnt i § 10 annet ledd, kan slike organer etableres dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det.

Samarbeidsorganene har som formål å legge til rette for diskusjon av spørsmål som har betydning for de innsattes daglige liv. Spørsmål som angår en enkelt innsatt eller tilsatt, eller spørsmål om organisering av sikkerhetsmessige tiltak, kan ikke diskuteres.

§ 26. Private eiendeler

Kriminalomsorgen kan ut fra hensynet til ro, orden og sikkerhet gi bestemmelser om hvilke gjenstander som det er tillatt å ta med inn eller ut av fengsel.

Gjenstander som tas inn eller ut av fengsel, kan undersøkes etter §§ 27 og 28.

Kriminalomsorgen kan midlertidig holde tilbake penger eller gjenstander som er forsøkt innført eller utført i strid med første ledd. Hvis pengene eller gjenstandene ikke blir beslaglagt etter straffeprosessloven kapittel 16, inndratt etter straffeloven § 34, eller holdt tilbake på annet grunnlag, skal de senest leveres tilbake ved løslatelse eller når en besøkende forlater fengslet. Kriminalomsorgen kan destruere alkohol, andre rusmidler og medikamenter mv.

§ 27. Undersøkelse av personer og gjenstander

Kriminalomsorgen kan på fengselsområdet undersøke personer og gjenstander ved bruk av teknisk utstyr eller hund for å forhindre at det tas med gjenstander som ikke er tillatt. Ved positivt utslag, eller når personen ikke medvirker til undersøkelsen, kan fengslet avvise personen. Ved funn av gjenstander som ikke er tillatt, gjelder reglene i § 26 tredje ledd.

Dersom undersøkelsen etter første ledd gir positivt utslag, eller kriminalomsorgen ellers beslutter det, kan en person visiteres dersom han eller hun samtykker. Dersom undersøkelsen etter første ledd gir positivt utslag, eller det ellers er grunn til å anta at en person forsøker å ta med seg gjenstander som ikke er tillatt inn i fengslet, kan en person holdes tilbake av tilsatte inntil politiet ankommer selv om personen ikke samtykker til visitasjon. Ved funn av gjenstand som ikke er tillatt, gjelder bestemmelsen i første ledd annet og tredje punktum tilsvarende.

Undersøkelse etter første ledd ved bruk av teknisk utstyr eller hund overfor offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, kan bare finne sted i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå. Disse personer kan bare avvises etter første ledd dersom de ikke medvirker til undersøkelsen. Ved positivt utslag kan kontrolltiltak som nevnt i § 31 tredje ledd, jf. sjette ledd iverksettes.

Enhver kan avkreves gyldig legitimasjon for å sikre rett identitet.

Før kriminalomsorgen gir tillatelse til besøk til innsatte, kan det på forhånd innhentes opplysninger om den besøkendes vandel.

Ved bruk av telefon kan samtalepartens identitet undersøkes på forhånd.

Innsatte kan fotograferes for å sikre rett identitet.

§ 28. Undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler

Kriminalomsorgen kan undersøke innsatte, deres rom og eiendeler for å forebygge uorden eller straffbar handling. Undersøkelsen kan skje ved bruk av teknisk utstyr eller hund, visitasjon eller ved kroppsvisitasjon.

§ 29. Undersøkelser for å avdekke bruk av rusmidler mv.

Kriminalomsorgen kan pålegge domfelte som gjennomfører straff etter § 10 første ledd bokstav a, b, c og d å avgi urinprøve, utåndingsprøve eller blodprøve eller å medvirke til andre undersøkelser som kan skje uten fare eller særlig ubehag, for å avdekke bruk av rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet. Blodprøve kan bare tas av helsepersonell.

Dersom det er sannsynlig at domfelte i kroppen skjuler rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet, kan kriminalomsorgen beslutte at domfelte skal settes i enerom med spesialtoalett. Uttalelse fra lege skal innhentes og tas i betraktning ved vurderingen av om tiltaket skal settes i verk. Under oppholdet skal domfelte ha jevnlig tilsyn av helsepersonell.

Dersom det er overveiende sannsynlig at en innsatt i kroppen skjuler rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet, kan kriminalomsorgen beslutte at det skal foretas kroppslig undersøkelse eller annet tiltak for å bringe stoffet frem. Uttalelse fra lege skal innhentes og tas i betraktning ved vurderingen av om tiltaket skal settes i verk. Inngrepet kan bare utføres av helsepersonell. Samtykke fra regionalt nivå skal innhentes på forhånd hvis dette er praktisk mulig.

§ 30. Postsending

Innsatte skal kunne sende og motta postsending hvis ikke annet følger av denne bestemmelsen.

Kriminalomsorgen skal kontrollere postsending til og fra innsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå før den utleveres eller sendes. Postsending til og fra innsatte i fengsel med høyt sikkerhetsnivå skal kontrolleres, men kontroll kan unnlates dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det. Postsending til og fra innsatte i fengsel med lavere sikkerhetsnivå og overgangsbolig skal kontrolleres dersom det fremstår som nødvendig av sikkerhetsmessige grunner.

Kontroll av postsending kan skje ved åpning og gjennomlesning av sendingen før den utleveres eller sendes, og ved undersøkelse som nevnt i § 27 første ledd. I avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå kan innsatte pålegges å føre korrespondanse på et språk de tilsatte behersker.

Kriminalomsorgen kan nekte å utlevere eller sende postsending til eller fra innsatte dersom sendingen inneholder opplysninger om planlegging eller gjennomføring av straffbar handling, unndragelse av gjennomføringen eller handlinger som vil forstyrre ro, orden og sikkerhet. Innsatte bør gjøres kjent med den delen av sendingen som uten skade kan meddeles.

Postsending som den innsatte allerede har mottatt, kan kontrolleres etter tredje ledd.

Postsending til eller fra offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, kan undersøkes etter § 27 tredje ledd. Kontroll ved gjennomlesning skal ikke finne sted. Sendingen skal alltid åpnes i nærvær av innsatte.

Bestemmelsene i første til sjette ledd gjelder tilsvarende for elektronisk kommunikasjon med tekst, lyd og bilde.

§ 31. Besøk

Innsatte skal kunne motta besøk hvis ikke annet følger av denne bestemmelsen.

Kriminalomsorgen skal kontrollere besøk i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå. Besøk i fengsel med høyt sikkerhetsnivå skal kontrolleres, men kontroll kan unnlates dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det. Besøk i fengsel med lavere sikkerhetsnivå og overgangsbolig skal kontrolleres dersom det fremstår som nødvendig av sikkerhetsmessige grunner.

Kontroll under besøk kan skje ved påsyn av tilsatt under besøket, ved overhøring av samtale, ved bruk av glassvegg eller ved å forby fysisk kontakt mellom innsatte og den besøkende. Dersom sikkerhetsmessige grunner gjør det nødvendig å overhøre samtalen, kan innsatte og den besøkende pålegges å føre samtalen på et språk de tilsatte behersker. Flere kontrolltiltak kan iverksettes samtidig dersom det er nødvendig. Det skal ikke iverksettes

strengere kontrolltiltak enn nødvendig.

Kriminalomsorgen kan nekte besøk dersom det er grunn til å anta at besøket vil bli misbrukt til planlegging eller gjennomføring av straffbar handling, unndragelse av gjennomføringen eller handlinger som vil kunne forstyrre ro, orden og sikkerhet. Dersom besøket er av stor betydning for innsatte, og kontroll er tilstrekkelig for å avverge at besøket misbrukes til formål som nevnt i første punktum i dette ledd, bør besøket kontrolleres og ikke nektes.

Besøkende kan undersøkes etter § 27 første, annet, fjerde og femte ledd.

Offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, kan undersøkes etter § 27 annet til femte ledd. Kontroll under besøket ved at samtale overhøres skal ikke finne sted.

Besøk bør gjennomføres i besøksrom. Fengslet skal legge forholdene til rette for at besøk av barn kan gjennomføres på en skånsom måte. Ved brudd på gjeldende besøksregler kan besøket avbrytes.

§ 32. Telefonsamtaler

Innsatte skal kunne telefonere hvis ikke annet følger av denne bestemmelsen.

Kriminalomsorgen skal kontrollere telefonsamtale til og fra innsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå. Telefonsamtale til og fra innsatte i fengsel med høyt sikkerhetsnivå skal kontrolleres, men kontroll kan unnlates dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det. Telefonsamtale til og fra innsatte i fengsel med lavere sikkerhetsnivå og overgangsbolig skal kontrolleres dersom det fremstår som nødvendig av sikkerhetsmessige grunner.

Kontroll av telefonsamtale kan skje ved at samtalen avlyttes. Samtalepartene skal på forhånd varsles om avlyttingen. Partene kan pålegges å føre samtalen på et språk de tilsatte behersker. Undersøkelse av samtalepartners identitet kan foretas under samtalen.

Kriminalomsorgen kan nekte innsatte å telefonere dersom det er grunn til å anta at telefonsamtalen vil bli misbrukt til planlegging eller gjennomføring av straffbar handling, unndragelse av gjennomføringen eller handlinger som vil forstyrre ro, orden og sikkerhet. Dersom telefonsamtalen er av stor betydning for innsatte, og kontroll er tilstrekkelig for å avverge at samtalen misbrukes til formål som nevnt i første punktum i dette ledd, bør samtalen kontrolleres og ikke nektes.

Telefonsamtaler kan tas opp på bånd dersom det er sannsynlig at innsatte planlegger å unndra seg gjennomføringen. Samtalepartene skal på forhånd varsles om at opptak vil finne sted.

Telefonsamtale til og fra offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant kan undersøkes etter § 27 sjette ledd før samtalen påbegynnes. Samtalen kan ikke avlyttes eller tas opp på bånd.

§ 33. Permisjon fra fengsel

Dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det, kan kriminalomsorgen gi innsatte permisjon av kortere tids varighet dersom særlige og vektige grunner taler for det, eller når permisjon anses formålstjenlig for den videre gjennomføring av straffen.

Innsatte kan først gis ordinær permisjon etter at en del av straffen er gjennomført.

Ved vurderingen av om en permisjon er sikkerhetsmessig forsvarlig skal det, ut fra den kjennskap kriminalomsorgen har til innsatte og innsattes atferd under gjennomføringen, særlig legges vekt på om det er grunn til å anta at innsatte vil begå ny straffbar handling, unndra seg gjennomføringen eller bryte forutsetninger og permisjonsvilkår som er fastsatt etter § 36 første og annet ledd.

§ 34. Fremstilling

Kriminalomsorgen kan fremstille innsatte utenfor fengsel med følge av tilsatte.

§ 35. Straffavbrudd

Kriminalomsorgen kan beslutte at gjennomføringen av straffen skal avbrytes dersom domfeltes helsetilstand tilsier det, eller når det for øvrig foreligger særlig tungtveiende grunner som ikke kan avhjelpes på annen måte.

§ 36. Fastsettelse av vilkår ved permisjon og straffavbrudd

Det er en forutsetning at innsatte under permisjon og straffavbrudd ikke begår ny straffbar handling, oppholder seg på oppgitt adresse, overholder fastsatte vilkår etter annet ledd og møter tilbake til fengslet i upåvirket tilstand til fastsatt tid. Under permisjon skal innsatte dessuten unnlate å bruke rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet.

Kriminalomsorgen skal fastsette særlige vilkår dersom det fremstår som nødvendig for en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring av permisjonen eller straffavbruddet. Det kan bestemmes at innsatte skal

- a) oppsøke angitt myndighet eller person,
- b) melde seg for politiet eller kriminalomsorgen til fastsatt tid,
- c) innta antabus eller andre foreskrevne medikamenter,
- d) avgi ren urin- eller utåndingsprøve før utgang,
- e) hentes og bringes tilbake til fengslet av bestemte personer,
- f) overholde bestemmelser om oppholdssted,
- g) unnlate å ha samkvem med bestemte personer, eller
- h) under straffavbrudd unnlate å bruke rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet. Vilkår om forbud mot bruk av alkohol skal bare unnlates dersom det

fremstår som sikkerhetsmessig ubetenkelig.

Dersom det er av betydning for fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte å få kjennskap til tidspunktet for permisjonen eller straffavbruddet, skal kriminalomsorgen varsle fornærmede eller etterlatte på forhånd.

§ 37. Utelukkelse fra fellesskapet som forebyggende tiltak

Kriminalomsorgen kan beslutte at en innsatt helt eller delvis skal utelukkes fra fellesskapet med andre innsatte dersom det er nødvendig for å

- a) hindre at innsatte til tross for skriftlig advarsel fortsetter å påvirke miljøet i fengslet på en særlig negativ måte,
- b) hindre innsatte i å skade seg selv eller øve vold eller fremsette trusler mot andre,
- c) hindre betydelig materiell skade,
- d) hindre straffbare handlinger, eller
- e) opprettholde ro, orden og sikkerhet.

Kriminalomsorgen skal beslutte delvis utelukkelse dersom dette er tilstrekkelig for å forebygge handlinger etter første ledd bokstavene a til e.

Hel eller delvis utelukkelse etter første ledd skal ikke opprettholdes lenger enn nødvendig, og kriminalomsorgen skal fortløpende vurdere om det fortsatt er grunnlag for utelukkelsen.

Dersom hel utelukkelse fra fellesskapet overstiger 14 dager, skal regionalt nivå ta stilling til om den innsatte fortsatt skal utelukkes. Dersom utelukkelsen samlet overstiger 42 dager, skal tiltaket meldes til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning. Melding skal deretter gis til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning med 14 dagers mellomrom. Utelukkelse etter første ledd bokstavene a til e kan bare strekke seg utover ett år dersom innsatte selv ønsker det.

Dersom delvis utelukkelse fra fellesskapet overstiger 30 dager, skal tiltaket meldes til regionalt nivå.

Innsatte som er helt utelukket fra fellesskapet, skal flere ganger daglig tilses av tilsatte. Lege skal varsles om utelukkelsen uten ugrunnet opphold.

Kriminalomsorgen kan beslutte at alle eller enkelte innsatte helt eller delvis skal utelukkes fra fellesskapet dersom det er sannsynlig at et ubestemt antall innsatte har begått eller er i ferd med å begå handlinger som nevnt i første ledd, eller dersom akutte bygningsmessige eller bemanningsmessige forhold gjør det nødvendig. Slik utelukkelse kan opprettholdes i inntil 3 døgn. Regionalt nivå kan forlenge utelukkelsen med inntil 3 døgn dersom særlige grunner gjør det påkrevet.

Kriminalomsorgen kan beslutte at en innsatt skal utelukkes helt eller delvis fra fellesskapet dersom bygningsmessige eller bemanningsmessige forhold gjør det påkrevet, eller dersom den innsatte selv ønsker det.

§ 17 annet ledd skal anvendes ved utelukkelse fra fellesskapet i avdelinger som nevnt i § 10 annet ledd.

§ 38. Bruk av tvangsmidler i fengsel

Kriminalomsorgen kan ta i bruk sikkerhetscelle, sikkerhetsseng eller annet godkjent tvangsmiddel for å

- a) avverge alvorlig angrep eller skade på person,
- b) hindre iverksettelse av alvorlige trusler eller betydelig skade på eiendom,
- c) hindre alvorlige optøyer eller uroligheter,
- d) hindre rømning fra fengsel, under transport eller fra bestemmelsessted,
- e) avverge ulovlig inntrenging i fengsel, eller
- f) sikre adgang til sperret eller forskanset rom.

Kriminalomsorgen skal bare bruke tvangsmidler dersom forholdene gjør det strengt nødvendig, og mindre inngripende tiltak forgjeves har vært forsøkt eller åpenbart vil være utilstrekkelig. Tvangsmidler skal brukes med varsomhet slik at ingen blir påført unødig skade eller lidelse. Uttalelse fra lege skal så vidt mulig innhentes og tas i betraktning ved vurderingen av om det skal besluttes bruk av sikkerhetscelle eller sikkerhetsseng. Kriminalomsorgen skal fortløpende vurdere om det er grunnlag for å opprettholde tiltaket.

Bruk av sikkerhetsseng som overstiger 24 timer, skal meldes til regionalt nivå som tar stilling til om tiltaket skal opprettholdes. Spørsmålet skal vurderes på nytt etter 24 timer. Tiltaket skal meldes til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning når bruk av sikkerhetsseng overstiger 3 døgn.

Bruk av sikkerhetscelle som overstiger 3 døgn, skal meldes til regionalt nivå som tar stilling til om tiltaket skal opprettholdes. Tiltaket skal meldes til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning når bruk av sikkerhetscelle overstiger 6 døgn.

§ 39. Umiddelbar utelukkelse som følge av brudd ved gjennomføring av fengselsstraff og strafferettslige særreaksjoner

Dersom det er sannsynlig at en innsatt har begått handling som kan føre til reaksjon etter § 40 annet ledd bokstavene c, d og e, kan kriminalomsorgen helt eller delvis utelukke den innsatte fra fellesskapet i inntil 24 timer.

§ 40. Reaksjon på brudd ved gjennomføring av fengselsstraff og strafferettslige særreaksjoner

Kriminalomsorgen kan ilegge reaksjon etter denne bestemmelse dersom innsatte forsettlig eller uaktsomt har brutt reglene for ro, orden og disiplin eller forutsetninger og vilkår fastsatt i eller i medhold av denne loven. Dette omfatter brudd som er begått under midlertidig fravær fra fengsel eller under transport til og fra fengsel. Reaksjon kan også besluttes overfor den som har medvirket til brudd.

Følgende reaksjoner kan anvendes

- a) skriftlig irettesettelse,

- b) tap av dagpenger i en bestemt periode,
- c) tap av begunstigelse,
- d) utelukkelse fra fritidsfellesskapet eller andre aktiviteter i fritiden for et tidsrom av inntil 20 dager for brudd som utmåles i samme reaksjonssak, eller
- e) tap av adgang til permisjon for et tidsrom av inntil fire måneder.

Domfelte som gjennomfører straff utenfor fengsel etter § 16 kan, hvis ikke tilbakeføring til fengsel besluttes etter § 14 fjerde ledd, gis skriftlig irettesettelse. Dersom domfelte som følge av brudd er eller vil bli overført til fengsel, skal reaksjoner bare besluttes dersom domfelte har unndratt seg gjennomføringen av straffen.

Dersom innsatte har begått flere brudd, skal kriminalomsorgen beslutte en felles reaksjon. Tap av en begunstigelse kan besluttes i tillegg til en reaksjon etter annet ledd bokstavene a, b, d og e. Alternativt kan kriminalomsorgen beslutte tap av to begunstigelser. Reaksjon skal ikke besluttes dersom innsatte som følge av bruddet er eller vil bli overført til mer restriktivt fengsel, med mindre innsatte har unndratt seg gjennomføringen.

Reaksjonen kan gjøres betinget med en prøvetid på inntil tre måneder. Dersom innsatte i prøvetiden gjør seg skyldig i nytt brudd, avbrytes prøvetiden. I disse tilfelle skal kriminalomsorgen beslutte en ny felles reaksjon.

Dersom helsemessige eller andre særlige grunner taler for det, kan en reaksjon avbrytes eller helt eller delvis ettergis. Hvis gjennomføringen av en avbrutt reaksjon ikke er iverksatt på nytt innen tre måneder, er reaksjonen ettergitt.

Den som forsettlig unndrar seg gjennomføringen av fengselsstraff eller strafferettslige særreaksjoner, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder. Offentlig påtale finner bare sted etter kriminalomsorgens begjæring.

§ 41. *Forberedelse til løslatelse*

Kriminalomsorgen skal i god tid forberede og bidra til at forholdene legges til rette for prøveløslatelse. Dette gjelder så langt mulig også overfor innsatte som gjennomfører kortere fengselsstraff. Det skal i nødvendig utstrekning tas kontakt med offentlige myndigheter, organisasjoner eller privatpersoner som kan yte bistand for å oppnå ordnede boligforhold, arbeid, opplæring eller andre tiltak som kan bidra til en lovlydig livsførsel etter løslatelse.

§ 42. *Løslatelse fra fengselsstraff*

Kriminalomsorgen kan løslate domfelte på prøve når vedkommende, medregnet mulig varetektsopphold, har gjennomført to tredjedeler av straffen og minst 60 dager. Dersom løslatelse på prøve medfører at den gjenstående straffetid blir mindre enn 14 dager, kan prøveløslatelse bare skje dersom tungtveiende grunner taler for det. Domfelte som er dømt i utlandet til fengsel i mer enn 21 år, og som er overført til gjennomføring av straffen i Norge, kan løslates på prøve etter å ha vært fengslet i minst 14 år.

Kriminalomsorgen kan beslutte at domfelte som ikke lenger er fengslet, men som fyller vilkårene for løslatelse på prøve etter første ledd, skal løslates på prøve uten ny innsettelse.

Dersom halvdel av fengselsstraffen og minst 60 dager fengsel er gjennomført, medregnet varetektsopphold, kan kriminalomsorgen løslate domfelte på prøve dersom særlige grunner tilsier det.

Dersom særlige grunner taler for det, kan kriminalomsorgen løslate domfelte kort tid før løslatelse ellers skulle skje.

Kriminalomsorgen skal ikke beslutte prøveløslatelse hvis omstendighetene etter en totalvurdering gjør løslatelse utilrådelig. Kriminalomsorgen skal særlig legge vekt på domfeltes atferd under gjennomføring av straffen, og om det er grunn til å anta at domfelte vil begå nye straffbare handlinger i prøvetiden.

Kriminalomsorgen kan gjøre prøveløslatelsen betinget av at utvisningsvedtak blir iverksatt.

Dersom det er av betydning for fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte å få kjennskap til tidspunktet for løslatelse, skal kriminalomsorgen varsle fornærmede eller etterlatte på forhånd.

Prøvetiden utløper på det tidspunkt den idømte fengselsstraff ville vært gjennomført i sin helhet.

§ 43. *Fastsettelse og endring av vilkår ved prøveløslatelse fra fengselsstraff*

Det er en forutsetning for prøveløslatelse at prøveløslatte ikke begår ny straffbar handling i prøvetiden.

Dersom det fremstår som nødvendig for å gjennomføre prøveløslatelsen på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte, skal kriminalomsorgen sette som vilkår at prøveløslatte i en tidsavgrenset periode skal møte for kriminalomsorgen i upåvirket tilstand. Dersom det fremstår som nødvendig for en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring, skal kriminalomsorgen i perioden med møteplikt fastsette at prøveløslatte skal

- a) overholde bestemmelser om bosted,
- b) møte i upåvirket tilstand hos offentlig myndighet, person eller organisasjon etter kriminalomsorgens anvisning,
- c) overholde bestemmelser om behandling,
- d) overholde bestemmelser om oppholdssted, arbeid eller opplæring, eller
- e) unnlate å ha samkvem med bestemte personer.

Dersom det fremstår som nødvendig av hensyn til en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring av prøveløslatelsen, kan fastsatte vilkår i perioden med møteplikt oppheves, endres eller kriminalomsorgen kan fastsette nye vilkår som nevnt i annet ledd. Ved mistanke om brudd på vilkår fastsatt med hjemmel i § 43 kan tiltak etter § 56 iverksettes.

Kriminalomsorgen kan forlenge perioden med møteplikt innen prøvetidens utløp på samme vilkår som nevnt i tredje ledd.

§ 44. Brudd på prøveløslatelsesvilkår i perioden med møteplikt for kriminalomsorgen

Hvis prøveløslatte forsettlig eller uaktsomt bryter vilkår fastsatt etter § 43 annet ledd, kan kriminalomsorgen pålegge den prøveløslatte å møte til samtale for å få innskjerpet vilkårene. Under samtalen skal den prøveløslatte gjøres kjent med følgene av gjentatt vilkårsbrudd. Dersom det fremstår som nødvendig for å motvirke nye brudd, skal kriminalomsorgen fastsette vilkår etter § 43 annet ledd eller nye vilkår om at den prøveløslatte skal

- a) unnlate å bruke rusmidler, bedøvelsesmidler, hormonpreparater eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig foreskrevet, eller
- b) overholde bestemmelser om meldeplikt for politiet eller kriminalomsorgen i tillegg til møteplikten etter § 43 annet ledd.

Hvis prøveløslatte etter at kriminalomsorgen har holdt innskjerpingssamtale eller fastsatt vilkår etter første ledd på nytt bryter vilkår, kan regionalt nivå bringe saken inn for forhørsretten med begjæring om gjeninnsettelse i fengsel for hel eller delvis fullbyrding av reststraffen. Straffeloven § 28 b første og tredje ledd gis tilsvarende anvendelse på saker om gjeninnsettelse for fullbyrdelse av reststraff etter prøveløslatelse.

Dersom prøveløslatte unnlater å møte til innskjerpingssamtale etter første ledd, kan gjennomføringen av straffen avbrytes. Det samme gjelder hvis prøveløslatte, etter at innskjerpingssamtale er gjennomført, på nytt bryter vilkår. Dersom regionalt nivå bringer saken inn for forhørsretten etter annet ledd, avbrytes gjennomføringen av straffen fra det tidspunkt begjæringen er oversendt retten.

Hvis retten ved kjennelse beslutter at den prøveløslatte skal gjeninnsettes for hel fullbyrding av reststraffen, kan kriminalomsorgen beslutte ny løslatelse på prøve selv om minstetidene i § 42 første ledd ikke er oppfylt for reststraffens del.

Kriminalomsorgen kan anmode politiet om å avhente prøveløslatte etter straffeprosessloven § 461 tredje ledd hvis det er nødvendig for å få iverksatt reaksjon etter første ledd.

§ 45. Ny straffbar handling begått i prøvetiden

Begår den prøveløslatte en ny straffbar handling i prøvetiden, og tiltale blir reist eller saken blir begjært pådømt innen seks måneder etter at prøvetiden gikk ut, gjelder bestemmelsene i straffeloven § 28 b annet ledd og tredje ledd annet til fjerde punktum tilsvarende.

Dersom prøveløslatte er siktet for en straffbar handling som kan føre til gjeninnsettelse for fullbyrdelse av reststraffen etter straffeloven § 28 b, kan gjennomføringen av straffen avbrytes.

Kapittel 4 Varetekt og andre reaksjoner når det er særskilt bestemt i lov**§ 46. Generelle bestemmelser**

Kriminalomsorgen kan ikke pålegge innsatte etter dette kapittel andre innskrenkninger i friheten enn det som er nødvendig for å sikre formålet med fengslingen eller for å opprettholde ro, orden og sikkerhet i fengslet. Skadelige virkninger av fengslingen skal så vidt mulig forebygges.

Kriminalomsorgen skal prioritere tiltak for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon overfor varetektsinnsatte som er ilagt restriksjoner etter straffeprosessloven § 186 annet ledd.

§ 47. Plassering av innsatte

Kriminalomsorgen bør plassere innsatte i nærheten av hjemstedet når det er praktisk mulig. Det samme gjelder varetektsinnsatte, med mindre hensynet til etterforskningen eller den siktedes forsvar taler imot det.

Varetektsinnsatte kan overføres til et annet fengsel etter § 14. Første ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

Varetektsinnsatte kan ikke uten eget samtykke pålegges å dele rom med andre, med mindre helsemessige forhold eller plasshensyn tilsier det.

§ 48. Fellesskap

Varetektsinnsatte som er ilagt restriksjoner etter straffeprosessloven § 186 annet ledd, har ikke adgang til å delta i fellesskap med andre innsatte, herunder aktiviteter etter § 49. Kriminalomsorgen skal, i den grad det er praktisk mulig, gjøre unntak når domstolen opphever restriksjonene eller når påtalemyndigheten gir samtykke til helt eller delvis fellesskap.

§ 49. Arbeid, opplæring, program og andre tiltak

Innsatte har så langt det er praktisk mulig adgang til å delta i arbeid, opplæring, program eller andre tiltak. Kriminalomsorgen kan ikke pålegge varetektsinnsatte å delta i slike aktiviteter. De kan likevel pålegges å bidra til nødvendig renhold og annet husarbeid i fengslet.

§ 50. Adgang til å bruke egne penger

Varetektsinnsatte har rett til å benytte seg av egne penger når det er forenlig med ro, orden og sikkerhet i fengslet. Ved deltagelse i fellesskap med andre innsatte kan retten til å bruke egne penger begrenses.

§ 51. Helsetjeneste

Varetektsinnsatte har mulighet til å motta besøk av og la seg behandle av sin egen lege eller tannlege dersom det er rimelig grunn til det. Forskriving av medisiner skal skje i samråd med fengselshelsetjenesten.

§ 52. Andre bestemmelser

For øvrig gjelder bestemmelsene i denne loven med unntak av §§ 12, 15, 16, 20, 33, 35, 36 og 41 til 45. §§ 17,

18, 21, 25 og 30 til 32 gjelder for varetektsinnsatte ilagt restriksjoner etter straffeprosessloven § 186 annet ledd dersom domstolen eller påtalemyndigheten samtykker til det.

Kapittel 5 Samfunnsstraff

§ 53. Innholdet i samfunnsstraffen

De idømte timene samfunnsstraff etter straffeloven § 28 a skal gå ut på

- a) samfunnsnyttig tjeneste,
- b) program, eller
- c) andre tiltak som er egnet til å motvirke ny kriminalitet.

Kriminalomsorgen fastsetter i hvert enkelt tilfelle det nærmere innholdet i samfunnsstraffen innenfor de rammene som retten har fastsatt i dommen. Har domstolen satt vilkår om at den domfelte skal overholde bestemmelser om bosted, oppholdssted, arbeid, opplæring eller behandling, skal kriminalomsorgen fastsette det nærmere innholdet i bestemmelsene. Kriminalomsorgen skal legge særlig vekt på tiltak som kan fremme den domfeltes evne til å motvirke sitt kriminelle handlingsmønster. Kriminalomsorgen skal også legge vekt på tiltak som kan fremme den domfeltes evne til å gjennomføre straffen i samsvar med bestemmelsene gitt i og i medhold av denne loven.

Kriminalomsorgen skal endre innholdet når det fremstår som nødvendig av hensyn til en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring av samfunnsstraffen. Kriminalomsorgen kan endre innholdet hvis bemanningsmessige forhold tilsier det.

§ 54. Krav til den domfelte

Den domfelte skal gjennomføre straffen etter nærmere anvisning fra kriminalomsorgen. Den domfelte skal

- a) møte til fastsatt tid og sted,
- b) være upåvirket av berusende eller bedøvende midler ved fremmøtet,
- c) gi opplysninger om sitt bosted, forsørgelsesgrunnlag og andre forhold av betydning for gjennomføringen av straffen,
- d) overholde vilkårene som domstolen har fastsatt etter straffeloven § 28 a tredje ledd, og
- e) oppholde seg i landet i gjennomføringstiden hvis ikke kriminalomsorgen gir tillatelse til noe annet.

Den domfelte skal ikke vise en atferd som kan

- a) true sikkerheten til personer som deltar under gjennomføringen, eller
- b) påvirke miljøet på en særlig negativ måte.

Den domfelte skal ikke begå en ny straffbar handling i gjennomføringstiden.

§ 55. Forebyggende rusforbud

Hvis det fremstår som nødvendig for å motvirke en ny straffbar handling som er rettet mot noens liv, helse eller frihet, kan kriminalomsorgen på ethvert tidspunkt i løpet av gjennomføringstiden forby den domfelte å bruke berusende eller bedøvende midler.

Kriminalomsorgen skal oppheve forbudet når det ikke lenger fremstår som nødvendig.

§ 56. Undersøkelser i forbindelse med fastsatte vilkår eller rusforbud, eller som følge av mistanke om at den domfelte møter påvirket

Hvis retten har satt vilkår etter straffeloven § 28 a tredje ledd, eller kriminalomsorgen etter § 55 eller § 58 første ledd har forbudt den domfelte å bruke berusende eller bedøvende midler, skal kriminalomsorgen undersøke om vilkåret eller forbudet blir overholdt. Undersøkelsen kan innebære uanmeldte besøk i hjemmet. Når det er satt rusforbud, kan kriminalomsorgen pålegge den domfelte å avgi urinprøve, utåndingsprøve eller blodprøve eller å medvirke til annen undersøkelse som kan skje uten fare eller særlig ubehag. Blodprøve kan bare tas av helsepersonell.

Er det grunn til å anta at den domfelte møter påvirket av berusende eller bedøvende midler, skal kriminalomsorgen snarest undersøke forholdet. Den domfelte kan pålegges å avgi urinprøve, utåndingsprøve eller blodprøve eller å medvirke til andre undersøkelser som kan skje uten fare eller særlig ubehag. Blodprøve kan bare tas av helsepersonell.

Tiltak som er en del av undersøkelse etter første eller annet ledd, kommer ikke til fradrag i det idømte antallet timer.

§ 57. Straffavbrudd

Kriminalomsorgen kan avbryte gjennomføringen av straffen dersom den domfeltes helsetilstand tilsier det, eller det for øvrig foreligger særlig tungtveiende grunner som ikke kan avhjelpes på annen måte. Når det fremstår som nødvendig for at avbruddet skal være sikkerhetsmessig forsvarlig, skal kriminalomsorgen fastsette slike vilkår for avbruddet som nevnt i § 58 første ledd.

§ 58. Reaksjon på brudd

Hvis den domfelte forsettlig eller uaktsomt bryter bestemmelser gitt i eller i medhold av § 54 første og annet ledd eller § 55, kan kriminalomsorgen pålegge den domfelte å møte til samtale for å få innskjerpet kravene. Under samtalen skal den domfelte gjøres kjent med følgene av gjentatte brudd. Dersom det fremstår som nødvendig for å motvirke nye brudd, skal kriminalomsorgen fastsette vilkår om at den domfelte skal

- a) overholde bestemmelser om oppholdssted,

- b) unnlate å ha samkvem med bestemte personer,
- c) unnlate å bruke berusende eller bedøvende midler, eller
- d) overholde bestemmelser om meldeplikt for politiet eller kriminalomsorgen.

Hvis den domfelte etter at kriminalomsorgen har holdt innskjerpingssamtale eller fastsatt vilkår etter første ledd, på nytt bryter kravene eller vilkår fastsatt etter første ledd bokstav a til d, bør regionalt nivå bringe saken inn for forhørsretten med begjæring om at den subsidiære fengselsstraffen skal fullbyrdes helt eller delvis i medhold av straffeloven § 28 b første og tredje ledd.

Dersom den domfelte unnlater å møte til innskjerpingssamtale etter første ledd, kan kriminalomsorgen avbryte gjennomføringen av straffen. Det samme gjelder dersom den domfelte, etter at innskjerpingssamtalen er gjennomført, på nytt bryter kravene. Når regionalt nivå beslutter å bringe saken inn for retten, avbrytes gjennomføringen av straffen fra det tidspunktet begjæringen er oversendt retten.

Kriminalomsorgen kan anmode politiet om å avhente den domfelte etter straffeprosessloven § 461 tredje ledd hvis det er nødvendig for å få iverksatt en reaksjon etter første ledd.

§ 59. *Ny straffbar handling*

Begår den domfelte en ny straffbar handling i gjennomføringstiden, gjelder bestemmelsene i straffeloven § 28 b annet og tredje ledd.

Dersom den domfelte er siktet for en straffbar handling som kan føre til fullbyrding av den subsidiære fengselsstraffen etter straffeloven § 28 b annet og tredje ledd, kan gjennomføringen av straffen avbrytes.

§ 60. *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.

Fra samme tidspunkt oppheves fengselsloven av 12. desember 1958. Forskriftene gitt i medhold av fengselsloven og i medhold av straffeloven § 28 b og § 53 nr. 6 skal likevel fortsatt gjelde, for så vidt de ikke er i strid med denne loven, inntil de oppheves eller endres av Kongen.

II

I Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endringer:

§ 15 første ledd skal lyde:

De alminnelige straffer er:
fengsel,
hefte,
samfunnsstraff og
bøter.

§ 26 skal lyde:

De nærmere reglene om gjennomføring av fengselsstraff, samfunnsstraff og strafferettslige særreaksjoner gis ved særskilt lov.

§ 28 a skal lyde:

Samfunnsstraff kan idømmes for handlinger som kan medføre straff av fengsel inntil 6 år dersom lovovertrederen samtykker og hensynet til straffens formål ikke taler mot en reaksjon i frihet. Forhøyelse av maksimumsstraffen ved gjentakelse eller sammenstøt av forbrytelser kommer ikke i betraktning. Samfunnsstraff kan bare idømmes hvis den siktede er bosatt i Norge.

I dommen skal det fastsettes et timetall og en gjennomføringstid. Timetallet skal være fra 30 til 420 timer. Gjennomføringstiden skal være inntil 1 år hvis ikke sterke grunner taler for en lengre gjennomføringstid. Reglene i § 25 gjelder tilsvarende for fastsettingen av gjennomføringstiden.

Retten kan sette vilkår om at den domfelte i gjennomføringstiden skal overholde bestemmelser gitt av kriminalomsorgen om bosted, oppholdssted, arbeid, opplæring eller behandling, eller forbys samkvem med bestemte personer.

I dommen skal det fastsettes en subsidiær fengselsstraff, som skal svare til lengden av den straffen som ville blitt idømt uten samfunnsstraff.

Sammen med samfunnsstraff kan retten idømme bøtestraff. Dette gjelder selv om bøter ellers ikke er fastsatt for overtredelsen. Ved utmålingen av samfunnsstraffen skal retten ta hensyn til at også bøtestraff idømmes.

I særlige tilfeller kan ubetinget fengselsstraff på inntil 30 dager idømmes sammen med samfunnsstraffen.

Når en dom på samfunnsstraff blir lest opp eller forkynt for den domfelte, skal han gjøres nærmere kjent med hva dommen går ut på, og med følgene av brudd på bestemmelsene gitt i eller i medhold av straffegjennomføringsloven, og av at det begås en ny straffbar handling før utløpet av gjennomføringstiden.

§ 28 b skal lyde:

Dersom den domfelte har brutt bestemmelsene gitt i eller i medhold av straffegjennomføringsloven § 54 første og annet ledd, § 55 eller § 58 første ledd bokstav a til d, skal forhørsretten ved kjennelse etter kriminalomsorgens begjæring bestemme at den subsidiære fengselsstraffen helt eller delvis skal fullbyrdes. Etter anmodning fra kriminalomsorgen kan påtalemyndigheten fremsette begjæringen for forhørsretten.

Dersom den domfelte har brutt forutsetningen om at ny straffbar handling ikke skal begås i gjennomføringstiden, kan forhørsretten ved kjennelse etter påtalemyndighetens begjæring bestemme at den subsidiære fengselsstraffen helt eller delvis skal fullbyrdes. Retten kan gi en samlet dom for begge handlinger eller en særskilt dom for den nye handlingen.

Kjennelsen må være avsagt innen utløpet av gjennomføringstiden. Ved omgjøringen skal retten ta hensyn til omfanget av den samfunnsstraffen som er gjennomført. Reglene om forsvarer og om pågrepelse og varetektsfengsel i straffeprosessloven § 100 og kapittel 14 gjelder tilsvarende. Den domfelte, forsvareren og kriminalomsorgen eller påtalemyndigheten skal varsles etter reglene i straffeprosessloven § 243.

§ 28 c oppheves.

§ 53 nr. 2 første ledd skal lyde:

Retten kan sette som vilkår for utsettelsen at den domfelte melder seg for politiet til bestemte tider. Perioden for meldeplikten er ett år når ikke retten bestemmer noe annet. Meldeplikten løper fra den dag dommen er rettskraftig. Gjelder dommen en straffbar handling som den domfelte har tilstått, kan det bestemmes i dommen at meldeplikten skal settes i verk straks selv om dommen ikke er endelig.

§ 53 nr. 2 annet ledd oppheves.

§ 53 nr. 6 første ledd første punktum skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler om gjennomføringen av vilkårene.

§ 53 nr. 6 annet ledd oppheves.

§ 54 nr. 2 tredje punktum oppheves.

§ 54 a annet ledd oppheves.

§ 60 annet ledd skal lyde:

Er samfunnsstraff idømt, skal fradraget gjøres i den subsidiære fengselsstraffen, samtidig som antallet timer samfunnsstraff reduseres forholdsmessig. Er samfunnsstraffen idømt sammen med ubetinget fengselsstraff, skal fradraget først gjøres i denne.

§ 62 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende ved idømmelse av en felles straff på samfunnsstraff. Skal samfunnsstraff idømmes sammen med ubetinget fengselsstraff, skal det ved utmålingen av samfunnsstraffen tas hensyn til den ubetingete fengselsstraffen.

§ 72 annet ledd siste punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder der domfelte i eller utenfor riket utfører samfunnsstraff i henhold til dom.

§ 73 a første punktum skal lyde:

Idømt samfunnsstraff faller bort ved foreldelse etter de samme frister som for frihetsstraff.

III

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 76 nytt femte ledd skal lyde:

Ved rettsmøter i forhørsretten om fullbyrding av subsidiær fengselsstraff etter straffeloven § 28 b første ledd eller av reststraff etter prøveløslatelse etter straffegjennomføringsloven § 44 annet ledd, kan tilsatte i kriminalomsorgen møte.

§ 161 annet ledd annet punktum oppheves.

§ 459 første og annet ledd skal lyde:

Fullbyrding av frihetsstraff eller samfunnsstraff skal utsettes dersom domfelte er blitt alvorlig sinnslidende eller hans helsetilstand ellers gjør fullbyrding utilrådelig.

Ellers kan fullbyrding av frihetsstraff eller samfunnsstraff utsettes når vektige grunner tilsier det.

§ 461 skal lyde:

Skal en domfelt som er på frifot, utholde frihetsstraff eller samfunnsstraff, meddeler politiet ham pålegg om å møte til fastsatt tid og sted for at fullbyrdingen kan påbegynnes.

Mistenkes han for å ville flykte, eller unnlater han på tilsigelse å fremstille seg, kan han avhentes.

Hvis den domfelte uteblir under gjennomføringen av frihetsstraff eller samfunnsstraff, kan han avhentes.

IV

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

Overskriften i § 13–12 skal lyde:

Medlemmer som oppholder seg i institusjon eller utfører samfunnsstraff

§ 13–12 første ledd bokstav e skal lyde:

e) medlemmer som utfører samfunnsstraff etter straffeloven § 28 a,

V

I lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr. 1 skal lyde:

Frihetsstraff, samfunnsstraff, rettighetstap eller utsettelse med å idømme straff.

§ 6 første ledd nr. 7 tredje punktum skal lyde:

Det samme gjelder også dom på samfunnsstraff der den subsidiære fengselsstraffen er inntil 6 måneder, og samfunnsstraffen er utført mer enn 5 år før attesten blir utstedt.

§ 6 første ledd nr. 9 annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder dom på samfunnsstraff der den subsidiære fengselsstraffen er over 6 måneder, og samfunnsstraffen er utført mer enn 10 år før attesten blir utstedt.

VI

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endring:

§ 165 annet ledd første punktum skal lyde:

Istedenfor stevnevitne kan offentlige myndigheter bruke en ansatt ved politiet eller i kriminalomsorgen når det gjelder forkynning i straffesaker.

VII

Lovendringene under II – IV trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.

18. mai. Lov nr. 22 2001

Lov om garantistillelse fra Statoil ASA ved emisjon og salg av statens aksjer.

Ot.prp. nr. 47, Innst.O. nr. 69 og Besl.O. nr. 83 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 26. april og 3. mai 2001. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 18. mai 2001.

§ 1. Ved emisjon (kapitalforhøyelse) eller salg av statens aksjer i Statoil ASA kan selskapet med samtykke av Kongen stille nødvendige garantier i forbindelse med emisjonen eller salget, herunder avgi skadesløserklæring for krav som følge av uriktige, villedende eller mangelfulle opplysninger i de prospekter som benyttes ved fremsettelse av tilbudet om å tegne eller kjøpe aksjer i selskapet. Slike garantier skal fastsette en beløpsmessig grense for selskapets ansvar, på hvilket tidspunkt garantien bortfaller og angi andre bestemmelser om omfanget av selskapets ansvar.

§ 2. Krav etter garantier avgitt i medhold av § 1 kan gjøres gjeldende mot Statoil ASA uten hinder av ellers gjeldende selskaps- og verdipapirrettslige prinsipper og regler.

§ 3. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

18. mai. Lov nr. 23 2001

Lov om endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (forvalterordning for statens direkte økonomiske engasjement).

Ot.prp. nr. 48, Innst.O. nr. 70 og Besl.O. nr. 84 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 26. april og 3. mai 2001. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel 11 skal lyde:

Kapittel 11 Forvalterordning for statens direkte økonomiske engasjement

§ 11–1. Statens deltakelse i petroleumsvirksomhet

Staten deltar i petroleumsvirksomhet etter denne lov ved at staten forbeholder seg en fastsatt andel i tillatelse gitt i medhold av denne lov og i det interessentskap som opprettes ved samarbeidsavtale i henhold til tillatelsen.

Kongen kan bestemme at staten skal delta i virksomhet etter loven her på annen måte enn nevnt i første ledd, og

at staten skal delta i annen virksomhet som har tilknytning til virksomhet etter loven her. I så fall gjelder bestemmelsene i kapitlet her tilsvarende så langt de passer, med mindre annet er særskilt fastsatt av Kongen.

§ 11-2. *Forvalterselskapet*

De forretningsmessige forhold vedrørende deltakerandeler som staten eier eller forbeholder seg, skal ivaretas av et aksjeselskap som eies av staten alene.

Selskapet skal være rettighetshaver for de deltakerandeler det forvalter på vegne av staten. I det enkelte interessentskap skal selskapet ha rettigheter og plikter som deltaker i henhold til samarbeidsavtalen og for øvrig ha rettigheter og plikter som rettighetshaver etter regler gitt i eller i medhold av loven her med tilhørende forskrifter.

De inntekter forvaltningen av deltakerandelene gir, tilhører staten. De driftskostnader, investeringer og andre utgifter som belastes eller gjelder forvaltningen av deltakerandelene, dekkes ved bevilgninger fra staten. Selskapet skal føre særskilt regnskap for inntekter og utgifter som gjelder deltakerandelene.

Midler til driften av selskapet bevilges av staten.

§ 11-3. *Statens ansvar for selskapet*

Staten er direkte ansvarlig for de forpliktelser selskapet pådrar seg ved kontrakt eller på annen måte. Krav mot staten skal rettes til selskapet.

Konkurs og gjeldsforhandling etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) kan ikke åpnes i selskapet. Reglene om oppløsning og avvikling etter lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak (statsforetaksloven) kapittel 10 gjelder så langt de passer.

§ 11-4. *Låneopptak m.v.*

Selskapet kan ikke oppta lån eller stille sikkerhet uten Stortingets samtykke.

§ 11-5. *Forholdet til aksjelovgivningen*

Selskapet er undergitt lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven), herunder bestemmelsene om statsaksjeselskaper, med mindre annet følger av loven her.

§ 11-6. *Styrets oppgaver*

Styret skal sørge for at deltakerandelene blir undergitt forsvarlig forvaltning i samsvar med forretningsmessige prinsipper og fastsatte bevilgninger og fullmakter til selskapet og den virksomhet det forvalter. Styret skal også vurdere sammensetningen av porteføljen av deltakerandeler og eventuelt fremme forslag til generalforsamlingen om mulige endringer.

Styret kan engasjere forretningsførere til å utføre forvalteroppgavene i det enkelte interessentskap. Styret kan også engasjere særskilte forretningsførere for avgrensede forretningsområder. Styret skal sørge for tilfredsstillende tilsyn med utførelsen av de arbeidsoppgaver som overlates til forretningsførere.

§ 11-7. *Styrets foreleggelsesplikt*

Styret skal forelegge følgende saker for generalforsamlingen:

- a) planer for kommende år, samt perspektiver på mellomlang sikt og vesentlige endringer i noen av disse,
- b) planer om prosjekter av vesentlig betydning for statens deltakelse i virksomhet etter loven her,
- c) hovedtrekk i budsjetter for kommende år,
- d) prinsipper for engasjement av forretningsførere,
- e) årsberetning og årsregnskap for statens deltakerandeler som nevnt i § 11-8.

Styret skal i tillegg forelegge for generalforsamlingen alle saker som må antas å ha prinsipielle eller politiske sider av betydning eller som kan få vesentlige samfunnsøkonomiske eller samfunnsmessige virkninger.

Dersom styringskomiteen i et interessentskap skal avgjøre en sak som omfattes av særlige stemmeregler med rett for selskapet til å avgi stemme etter vedtak i generalforsamling, skal styret forelegge saken for generalforsamlingen før selskapet avgir stemme i saken. Har styringskomiteen fattet vedtak som vil være i strid med vilkår og krav i tillatelsen som gjelder statens utvinningspolitikk eller finansielle interesser, skal styret forelegge saken for generalforsamlingen.

Styret skal underrette departementet om saker som etter første til tredje ledd skal forelegges generalforsamlingen, og kreve at denne blir innkalt. Generalforsamlingen avgjør om den vil ta styrets fremlegg etter paragrafen her til etterretning eller godkjenne eller endre det.

Styret kan treffe vedtak i saker som omfattes av paragrafen her dersom det ikke har vært mulig å forelegge saken for generalforsamlingen på forhånd. Generalforsamlingen skal straks underrettes om slikt vedtak.

§ 11-8. *Årsberetning og årsregnskap*

Styret skal avlegge regnskap for inntekter og utgifter som gjelder statens deltakerandeler. Styret skal også avgi årsberetning med oversikt over de deltakerandeler selskapet forvalter med tilhørende ressursregnskap.

§ 11-9. *Forholdet til forvaltningslovens bestemmelser m.v.*

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) og lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen (offentlighetsloven) gjelder ikke for selskapet.

§ 11–10. Instruks. Utfyllende bestemmelser

Departementet kan fastsette instruks for selskapets utførelse av forvalteroppgaven etter loven her, herunder fastsette regler om tillitsvalgte og ansattes taushetsplikt.

Kongen kan ved enkeltvedtak eller forskrift fastsette bestemmelser til gjennomføring, utfylling og avgrensning av bestemmelsene i dette kapitlet.

Någjeldende kapittel 11 blir nytt kapittel 12.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Kongen kan fastsette overgangsbestemmelser.

18. mai. Lov nr. 24 2001**Lov om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven).**

Ot.prp. nr. 5 (1999-2000), Innst.O. nr. 62 og Besl.O. nr. 79 (2000-2001). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 5. og 26. april 2001. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunnngjort 18. mai 2001.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene.
- 2 Lov 3. juni 1983 nr. 54 om tannhelsetjenesten.
- 3 Lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv.
- 4 Lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer.
- 5 Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven).

Kapittel 1 Lovens formål, definisjoner og virkeområde**§ 1. Lovens formål**

Formålet med denne lov er å bidra til å gi helsetjenesten og helseforvaltningen informasjon og kunnskap uten å krenke personvernet, slik at helsehjelp kan gis på en forsvarlig og effektiv måte. Gjennom forskning og statistikk skal loven bidra til informasjon og kunnskap om befolkningens helseforhold, årsaker til nedsatt helse og utvikling av sykdom for administrasjon, kvalitetssikring, planlegging og styring. Loven skal sikre at helseopplysninger blir behandlet i samsvar med grunnleggende personvern hensyn, herunder behovet for personlig integritet, privatlivets fred og tilstrekkelig kvalitet på helseopplysninger.

§ 2. Definisjoner

I denne loven forstås med:

- 1 helseopplysninger: taushetsbelagte opplysninger i henhold til helsepersonelloven § 21 og andre opplysninger og vurderinger om helseforhold eller av betydning for helseforhold, som kan knyttes til en enkeltperson,
- 2 aidentifiserte helseopplysninger: helseopplysninger der navn, fødselsnummer og andre personentydige kjennetegn er fjernet, slik at opplysningene ikke lenger kan knyttes til en enkeltperson, og hvor identitet bare kan tilbakeføres ved sammenstilling med de samme opplysninger som tidligere ble fjernet,
- 3 anonyme opplysninger: opplysninger der navn, fødselsnummer og andre personentydige kjennetegn er fjernet, slik at opplysningene ikke lenger kan knyttes til en enkeltperson,
- 4 pseudonyme helseopplysninger: helseopplysninger der identitet er kryptert eller skjult på annet vis, men likevel individualisert slik at det lar seg gjøre å følge hver person gjennom helsesystemet uten at identiteten røpes,
- 5 behandling av helseopplysninger: enhver formålsbestemt bruk av helseopplysninger, som f.eks. innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering eller en kombinasjon av slike bruksmåter,
- 6 helseregister: registre, fortegnelser, m.v. der helseopplysninger er lagret systematisk slik at opplysninger om den enkelte kan finnes igjen,
- 7 behandlingsrettet helseregister: journal- og informasjonssystem eller annet helseregister som har til formål å gi grunnlag for handlinger som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende eller rehabiliterende mål i forhold til den enkelte pasient og som utføres av helsepersonell, samt administrasjon av slike handlinger,
- 8 databehandlingsansvarlig: den som bestemmer formålet med behandlingen av helseopplysningene og hvilke hjelpemidler som skal brukes, hvis ikke databehandlingsansvaret er særskilt angitt i loven eller i forskrift i medhold av loven,
- 9 databehandler: den som behandler helseopplysninger på vegne av den databehandlingsansvarlige,
- 10 registrert: den som helseopplysninger kan knyttes til,
- 11 samtykke: en frivillig, uttrykkelig og informert erklæring fra den registrerte om at han eller hun godtar behandling av helseopplysninger om seg selv.

§ 3. Saklig virkeområde

Loven gjelder for

- 1 behandling av helseopplysninger i helseforvaltningen og helsetjenesten som skjer helt eller delvis med

elektroniske hjelpemidler for å fremme formål som beskrevet i § 1, og 2 annen behandling av helseopplysninger i helseforvaltningen og helsetjenesten til slike formål, når helseopplysningene inngår eller skal inngå i et helseregister.

Loven gjelder både offentlig og privat virksomhet.

Kongen i Statsråd kan i forskrift bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for behandling av helseopplysninger utenfor helseforvaltningen og helsetjenesten for å ivareta formål som beskrevet i § 1.

Det som er fastsatt for fylkeskommuner i denne lov, gjelder også for Oslo kommune.

§ 4. Geografisk virkeområde

Loven gjelder for databehandlingsansvarlige som er etablert i Norge. Kongen kan i forskrift bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen, og kan fastsette særlige regler om behandling av helseopplysninger for disse områdene.

Loven gjelder også for databehandlingsansvarlige som er etablert i stater utenfor EØS-området, dersom den databehandlingsansvarlige benytter hjelpemidler i Norge. Dette gjelder likevel ikke dersom hjelpemidlene bare brukes til å overføre helseopplysninger via Norge.

Databehandlingsansvarlige som nevnt i annet ledd, skal ha en representant som er etablert i Norge. Bestemmelsene som gjelder for den databehandlingsansvarlige, gjelder også for representanten.

Kapittel 2 Tillatelse til å behandle helseopplysninger, etablering av helseregistre, innsamling av opplysninger, meldingsplikt m.m.

§ 5. Behandling av helseopplysninger, konsesjonsplikt m.m.

Helseopplysninger kan bare behandles elektronisk når dette er tillatt etter personopplysningsloven §§ 9 og 33, eller følger av lov og behandlingen ikke er forbudt ved annet særskilt rettsgrunnlag. Det samme gjelder annen behandling av helseopplysninger, dersom opplysningene inngår eller skal inngå i et helseregister.

Konsesjonsplikt etter personopplysningsloven § 33 gjelder ikke for behandling av helseopplysninger som skjer med hjemmel i forskrift etter §§ 6 til 8.

Før helseopplysninger innhentes for behandling etter første ledd, skal samtykke fra den registrerte foreligge, hvis ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov.

Pasientrettighetsloven §§ 4–3 til 4–8 gjelder tilsvarende for samtykke etter denne lov. Barn mellom 12 og 16 år kan selv treffe beslutning om samtykke, dersom pasienten av grunner som bør respekteres, ikke ønsker at opplysningene gjøres kjent for foreldrene eller andre med foreldreansvar.

§ 6. Behandlingsrettet helseregister

Behandlingsrettede helseregistre kan føres elektronisk. Det skal fremgå av registeret hvem som har registrert opplysningene. Dette kan gjøres ved hjelp av elektronisk signatur eller tilsvarende sikker dokumentasjon.

Fylkeskommune, kommune og annen offentlig eller privat virksomhet som tar i bruk behandlingsrettede helseregistre, er databehandlingsansvarlig for opplysningene. Fylkeskommunen og kommunen kan delegeres databehandlingsansvaret.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om behandling av helseopplysninger i behandlingsrettede helseregistre, herunder om godkjenning av programvare og andre forhold som nevnt i § 16 fjerde ledd.

§ 7. Regionale og lokale helseregistre

Det kan ikke etableres andre regionale og lokale helseregistre med helseopplysninger enn det som følger av denne eller annen lov.

Kongen i Statsråd kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om etablering av regionale helseregistre og behandling av helseopplysninger i regionale helseregistre for ivaretagelse av oppgaver etter smittevernloven, spesialisthelsetjenesteloven og tannhelsetjenesteloven. Navn, fødselsnummer eller andre direkte personidentifiserende kjennetegn kan bare behandles etter samtykke fra den registrerte. Samtykke fra den registrerte er ikke nødvendig, dersom det i forskriften bestemmes at helseopplysningene bare kan behandles i pseudonymisert eller aidentifisert form. Forskriften skal angi formålet med behandlingen av helseopplysningene, hvilke opplysninger som kan behandles, og eventuelt nærmere regler om hvem som skal foreta pseudonymiseringen og prinsipper for hvordan det skal gjøres. Fylkeskommunen er databehandlingsansvarlig for opplysningene, med mindre noe annet er bestemt i forskriften. Databehandlingsansvaret kan delegeres.

Kongen i Statsråd kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om etablering av lokale helseregistre og behandling av helseopplysninger i lokale helseregistre for ivaretagelse av oppgaver etter kommunehelsetjenesteloven og smittevernloven. Navn, fødselsnummer eller andre direkte personidentifiserende kjennetegn kan bare behandles etter samtykke fra den registrerte. Samtykke fra den registrerte er ikke nødvendig, dersom det i forskriften bestemmes at helseopplysningene bare kan behandles i pseudonymisert eller aidentifisert form. Forskriften skal angi formålet med behandlingen av helseopplysningene, hvilke opplysninger som kan behandles, og eventuelt nærmere regler om hvem som skal foreta pseudonymiseringen og prinsipper for hvordan det skal gjøres. Kommunen er databehandlingsansvarlig for opplysningene, med mindre noe annet er bestemt i forskriften. Databehandlingsansvaret kan delegeres.

§ 8. Sentrale helseregistre

Det kan ikke etableres andre sentrale helseregistre med helseopplysninger enn det som følger av denne eller annen lov.

Kongen i Statsråd kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om etablering av sentrale helseregistre og behandling av helseopplysninger i sentrale helseregistre for ivaretagelse av oppgaver etter apotekloven, kommunehelsetjenesteloven, tannhelsetjenesteloven, smittevernloven og spesialisthelsetjenesteloven, herunder overordnet styring og planlegging av tjenestene, kvalitetsutvikling, forskning og statistikk. Navn, fødselsnummer eller andre direkte personidentifiserende kjennetegn kan bare behandles etter samtykke fra den registrerte. Samtykke fra den registrerte er ikke nødvendig, dersom det i forskriften bestemmes at helseopplysningene bare kan behandles i pseudonymisert eller aidentifisert form. Forskriften skal eventuelt fastsette nærmere regler om hvem som skal foreta pseudonymiseringen og prinsipper for hvordan det skal gjøres.

I følgende registre kan navn, fødselsnummer og andre direkte personidentifiserende kjennetegn behandles uten samtykke fra den registrerte i den utstrekning det er nødvendig for å nå formålet med registeret:

- 1 Dødsårsaksregisteret
- 2 Kreftregisteret
- 3 Medisinsk fødselsregister
- 4 Meldesystemet for infeksjonssykdommer
- 5 Det sentrale tuberkuloseregisteret
- 6 System for vaksinasjonskontroll (SYSVAK)

Kongen i Statsråd kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om behandlingen av helseopplysningene i helseregistrene.

Forskriftene etter annet og tredje ledd skal angi formålet med behandlingen av helseopplysningene og hvilke opplysninger som skal behandles. Forskriften skal videre angi hvem som er databehandlingsansvarlig for opplysningene.

Databehandlingsansvaret kan delegeres. Forskriftene bør også gi bestemmelser om den databehandlingsansvarliges plikt til å gjøre data tilgjengelig for at formålene kan nås.

§ 9. Særlig om innsamling av helseopplysninger til sentrale, regionale og lokale helseregistre, meldingsplikt m.v.

Virksomheter og helsepersonell som tilbyr eller yter tjenester i henhold til apotekloven, kommunehelsetjenesteloven, smittevernloven, spesialisthelsetjenesteloven eller tannhelsetjenesteloven, plikter å utlevere eller overføre opplysninger som bestemt i forskrifter etter §§ 7 og 8 samt etter paragrafen her.

Kongen kan gi forskrifter om innsamling av helseopplysninger etter §§ 7 og 8, herunder bestemmelser om hvem som skal gi og motta opplysningene og om frister, formkrav og meldingsskjemaer. Den som mottar opplysningene, skal varsle avsenderen av opplysningene dersom opplysningene er mangelfulle.

§ 10. Særlig om plikt til å innrapportere data til statistikk

Departementet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak pålegge fylkeskommuner og kommuner å innrapportere aidentifiserte eller anonyme data til statistikk, herunder gi nærmere regler om bruk av standarder, klassifikasjonssystemer og kodeverk.

Kapittel 3 Alminnelige bestemmelser om behandling av helseopplysninger**§ 11. Krav til formålsbestemthet, saklighet, relevans m.v.**

Enhver behandling av helseopplysninger skal ha et uttrykkelig angitt formål som er saklig begrunnet i den databehandlingsansvarliges virksomhet. Den databehandlingsansvarlige skal sørge for at helseopplysningene som behandles, er relevante og nødvendige for formålet med behandlingen av opplysningene.

Helseopplysninger kan bare anvendes til andre formål enn helsehjelp til den enkelte pasient eller administrasjon av slik hjelp når personidentifisering er nødvendig for å fremme disse formålene. Det skal alltid begrunnes hvorfor det er nødvendig å benytte personidentifiserbare opplysninger. Tilsynsmyndigheten kan i medhold av § 31 kreve at den databehandlingsansvarlige legger frem begrunnelsen.

Helseopplysninger kan ikke anvendes til formål som er uforenlig med det opprinnelige formålet med innsamlingen av opplysningene, uten at den registrerte samtykker.

§ 12. Sammenstilling av helseopplysninger

Helseopplysninger i behandlingsrettet helseregister kan sammenstilles med opplysninger om samme pasient i annet behandlingsrettet helseregister, i den grad helseopplysningene kan utleveres etter helsepersonelloven §§ 25, 26 og 45. Helseopplysninger som nevnt kan dessuten sammenstilles med folkeregisteropplysninger om den registrerte.

Helseopplysninger innsamlet etter § 9, kan sammenstilles etter nærmere bestemmelser fastsatt i forskrift etter §§ 7 og 8.

Ut over det som følger av første og annet ledd, kan helseopplysninger bare sammenstilles når dette er tillatt etter personopplysningsloven §§ 9 og 33.

§ 13. Tilgang til helseopplysninger i den databehandlingsansvarliges og databehandlers institusjon

Bare den databehandlingsansvarlige, databehandlere og den som arbeider under den databehandlingsansvarliges eller databehandlers instruksjonsmyndighet, kan gis tilgang til helseopplysninger. Tilgang kan bare gis i den grad

dette er nødvendig for vedkommendes arbeid og i samsvar med gjeldende bestemmelser om taushetsplikt.

§ 14. Utlevering av helseopplysninger

Helseopplysninger kan utleveres eller overføres for sammenstilling som er tillatt etter § 12. Sammenstilte helseopplysninger kan, etter at navn og fødselsnummer er fjernet, utleveres eller overføres til en virksomhet som bestemt av departementet, når formålet er å aidentifisere eller å anonymisere opplysningene.

Helseopplysninger kan dessuten utleveres eller overføres når utlevering eller overføring har hjemmel i eller i medhold av lov, og den som mottar opplysningene har adgang til å behandle dem etter personopplysningsloven.

§ 15. Taushetsplikt

Enhver som behandler helseopplysninger etter denne lov, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e og helsepersonelloven.

Taushetsplikten etter første ledd gjelder også pasientens fødested, fødselsdato, personnummer, pseudonym, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted.

Opplysninger til andre forvaltningsorganer etter forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6 kan bare gis når det er nødvendig for å bidra til løsning av oppgaver etter loven her, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse.

§ 16. Sikring av konfidensialitet, integritet, kvalitet og tilgjengelighet

Den databehandlingsansvarlige og databehandleren skal gjennom planlagte og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet, kvalitet og tilgjengelighet ved behandling av helseopplysninger.

For å oppnå tilfredsstillende informasjonssikkerhet skal den databehandlingsansvarlige og databehandleren dokumentere informasjonssystemet og sikkerhetstiltakene. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig for medarbeiderne hos den databehandlingsansvarlige og hos databehandleren. Dokumentasjonen skal også være tilgjengelig for tilsynsmyndighetene.

En databehandlingsansvarlig som lar andre få tilgang til helseopplysninger, for eksempel en databehandler eller andre som utfører oppdrag i tilknytning til informasjonssystemet, skal påse at disse oppfyller kravene i første og annet ledd.

Kongen kan gi forskrift om sikkerhet ved behandling av helseopplysninger etter denne lov. Kongen kan herunder sette nærmere krav til elektronisk signatur, kommunikasjon og langtidslagring, om godkjenning (autorisasjon) av programvare og om bruk av standarder, klassifikasjonssystemer og kodeverk, samt hvilke nasjonale eller internasjonale standardssystemer som skal følges.

§ 17. Internkontroll

Den databehandlingsansvarlige skal etablere og holde vedlike planlagte og systematiske tiltak som er nødvendige for å oppfylle kravene i eller i medhold av denne loven, herunder sikre helseopplysningenes kvalitet.

Den databehandlingsansvarlige skal dokumentere tiltakene. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig for medarbeiderne hos den databehandlingsansvarlige og hos databehandleren. Dokumentasjonen skal også være tilgjengelig for tilsynsmyndighetene.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om internkontroll.

§ 18. Databehandlers råddighet over helseopplysninger

En databehandler kan ikke behandle helseopplysninger på annen måte enn det som er skriftlig avtalt med den databehandlingsansvarlige. Opplysningene kan heller ikke uten slik avtale overlates til noen andre for lagring eller bearbeidelse. I avtalen med den databehandlingsansvarlige skal det også gå frem at databehandleren plikter å gjennomføre slike sikringstiltak som følger av § 16.

§ 19. Frist for å svare på henvendelser m.v.

Den databehandlingsansvarlige skal svare på henvendelser om innsyn eller andre rettigheter etter §§ 21, 22, 26 og 28 uten ugrunnet opphold og senest innen 30 dager fra den dagen henvendelsen kom inn.

Dersom særlige forhold gjør det umulig å svare på henvendelsen innen 30 dager, kan gjennomføringen utsettes inntil det er mulig å gi svar. Den databehandlingsansvarlige skal i så fall gi et foreløpig svar med opplysninger om grunnen til forsinkelsen og sannsynlig tidspunkt for når svar kan gis.

Kapittel 4 Databehandlingsansvarliges informasjonsplikt og den registrertes innsynsrett

§ 20. Informasjon til allmennheten om behandling av helseopplysninger etter loven §§ 7 og 8

Når helseopplysninger behandles etter forskrift i medhold av §§ 7 og 8, skal den databehandlingsansvarlige av eget tiltak informere allmennheten om hva slags behandling av helseopplysninger som foretas.

§ 21. Rett til generell informasjon om helseregistre og behandling av helseopplysninger

Enhver som ber om det, skal få vite hva slags behandling av helseopplysninger en databehandlingsansvarlig foretar, og kan kreve å få følgende informasjon om en bestemt type behandling av helseopplysninger:

- 1 navn og adresse på den databehandlingsansvarlige og dennes eventuelle representant,
- 2 hvem som har det daglige ansvaret for å oppfylle den databehandlingsansvarliges plikter,
- 3 formålet med behandlingen av helseopplysningene,

- 4 beskrivelser av hvilke typer helseopplysninger som behandles,
- 5 hvor opplysningene er hentet fra, og
- 6 om helseopplysningene vil bli utlevert, og eventuelt hvem som er mottaker.

Informasjonen kan kreves hos den databehandlingsansvarlige eller hos dennes databehandler som nevnt i § 18.

§ 22. Rett til innsyn

Den som ber om det, har rett til innsyn i behandlingsrettet helseregister i den grad dette følger av pasientrettighetsloven § 5–1 og helsepersonelloven § 41.

Når helseopplysninger behandles etter §§ 5, 7 og 8, har den registrerte på forespørsel i tillegg til informasjon som nevnt i § 21 første ledd, rett til å få opplyst

- 1 hvilke helseopplysninger om den registrerte som behandles, og
- 2 sikkerhetstiltakene ved behandlingen av helseopplysningene så langt innsyn ikke svekker sikkerheten.

Den registrerte kan også kreve at den databehandlingsansvarlige utdypet informasjonen som nevnt i § 21 første ledd i den grad dette er nødvendig for at den registrerte skal kunne vareta egne interesser.

Informasjon etter første og annet ledd kan kreves skriftlig hos den databehandlingsansvarlige eller hos dennes databehandler som nevnt i § 18. Den som blir bedt om å gi innsyn, kan kreve at den registrerte leverer en skriftlig og undertegnet begjæring.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om retten til innsyn i behandling av helseopplysninger etter annet og tredje ledd. Dersom særlige grunner gjør det nødvendig, kan Kongen gi forskrift om at den registrerte må betale vederlag til den databehandlingsansvarlige. Vederlaget kan ikke overstige de faktiske kostnadene ved å etterkomme kravet.

§ 23. Informasjonsplikt når det samles inn opplysninger fra den registrerte

Når det samles inn helseopplysninger fra den registrerte selv, skal den databehandlingsansvarlige av eget tiltak først informere den registrerte om

- 1 navn og adresse på den databehandlingsansvarlige og dennes eventuelle representant,
- 2 formålet med behandlingen av helseopplysningene,
- 3 opplysningene vil bli utlevert, og eventuelt hvem som er mottaker,
- 4 det er frivillig å gi fra seg helseopplysningene, og
- 5 annet som gjør den registrerte i stand til å bruke sine rettigheter etter loven her på best mulig måte, som for eksempel informasjon om retten til å kreve innsyn, jf § 22, og retten til å kreve retting og sletting, jf §§ 26 og 28.

Varsling er ikke påkrevd dersom det er på det rene at den registrerte allerede kjenner til informasjonen i første ledd.

§ 24. Informasjonsplikt når det samles inn opplysninger fra andre enn den registrerte

En databehandlingsansvarlig som samler inn helseopplysninger fra andre enn den registrerte selv, skal av eget tiltak informere den registrerte om hvilke opplysninger som samles inn og gi informasjon som nevnt i § 23 første ledd så snart opplysningene er innhentet. Dersom formålet med innsamlingen av opplysningene er å gi dem videre til andre, kan den databehandlingsansvarlige vente med å varsle den registrerte til utleveringen skjer.

Den registrerte har ikke krav på varsel etter første ledd dersom

- 1 innsamlingen eller formidlingen av opplysningene er uttrykkelig fastsatt i lov,
- 2 varsling er umulig eller uforholdsmessig vanskelig, eller
- 3 det er på det rene at den registrerte allerede kjenner til informasjonen som varslet skal inneholde.

Når varsling unnlates med hjemmel i annet ledd nr. 2, skal informasjon likevel gis senest når det gjøres en henvendelse til den registrerte på grunnlag av opplysningene.

§ 25. Unntak fra retten til informasjon og innsyn

Det kan nektes innsyn i behandlingsrettet helseregister etter reglene i pasientrettighetsloven § 5–1.

Retten til innsyn etter §§ 21 og 22 annet ledd og plikten til å gi informasjon etter §§ 20, 23 og 24, omfatter ikke opplysninger som

- 1 om de ble kjent, ville kunne skade rikets sikkerhet, landets forsvar eller forholdet til fremmede makter eller internasjonale organisasjoner,
- 2 det er påkrevd å hemmeligholde av hensyn til forebygging, etterforskning, avsløring og rettslig forfølging av straffbare handlinger,
- 3 det må anses utilrådelig at den registrerte får kjennskap til, av hensyn til vedkommendes helse eller forholdet til personer som står vedkommende nær,
- 4 det i medhold av lov gjelder taushetsplikt for,
- 5 utelukkende finnes i tekst som er utarbeidet for den interne saksforberedelse og som heller ikke er utlevert til andre,
- 6 det vil være i strid med åpenbare og grunnleggende private eller offentlige interesser å informere om, herunder hensynet til den registrerte selv.

Opplysninger som den registrerte nektes innsyn i etter første ledd og etter annet ledd nr. 3, har en representant for pasienten rett til innsyn i, med mindre representanten anses uskikket for dette. En lege eller advokat kan ikke nektes

innsyn, med mindre særlige grunner taler for dette.

Den som nekter å gi innsyn i medhold av første eller annet ledd, må begrunne dette skriftlig med presis henvisning til unntakshjemmelen.

Kapittel 5 Særlige bestemmelser om retting og sletting av helseopplysninger

§ 26. Retting av mangelfulle helseopplysninger

Dersom det er behandlet helseopplysninger etter §§ 5, 7 og 8 som er uriktige, ufullstendige eller som det ikke er adgang til å behandle, skal den databehandlingsansvarlige av eget tiltak eller på begjæring av den registrerte rette de mangelfulle opplysningene. Den databehandlingsansvarlige skal om mulig sørge for at feilen ikke får betydning for den registrerte. Dersom helseopplysningene er utlevert, skal den databehandlingsansvarlige varsle mottakere av utleverte opplysninger.

Retting av uriktige eller ufullstendige helseopplysninger som kan ha betydning som dokumentasjon, skal skje ved at opplysningene tydelig markeres og suppleres med korrekte opplysninger.

Dersom tungtveiende personvern hensyn tilsier det, kan Datatilsynet uten hinder av annet ledd bestemme at retting skal skje ved at de mangelfulle helseopplysningene slettes eller sperres. Hvis opplysningene ikke kan kasseres i medhold av arkivloven, skal Riksarkivaren høres før det treffes vedtak om sletting. Vedtaket går foran reglene i arkivloven 4. desember 1992 nr. 126 §§ 9 og 18.

Sletting bør suppleres med registrering av korrekte og fullstendige opplysninger. Dersom dette ikke er mulig, og dokumentet som inneholdt de slettede opplysningene av den grunn gir et åpenbart misvisende bilde, skal hele dokumentet slettes.

For retting og sletting av helseopplysninger i behandlingensrettet helseregister gjelder helsepersonelloven §§ 42 til 44. Første ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende.

§ 27. Forbud mot å lagre unødvendige helseopplysninger

Den databehandlingsansvarlige skal ikke lagre helseopplysninger lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen av helseopplysningene. Hvis ikke helseopplysningene deretter skal oppbevares i henhold til arkivloven eller annen lovgivning, skal de slettes.

I forskrift etter §§ 6 til 8 kan det bestemmes at helseopplysninger kan lagres for historiske, statistiske eller vitenskapelige formål, dersom samfunnets interesse i at opplysningene lagres klart overstiger de ulempene den kan medføre for den enkelte. Den databehandlingsansvarlige skal i så fall sørge for at opplysningene ikke oppbevares på måter som gjør det mulig å identifisere den registrerte lenger enn nødvendig.

§ 28. Sletting eller sperring av helseopplysninger som føles belastende for den registrerte

Den registrerte kan kreve at helseopplysninger som behandles etter §§ 5, 7 og 8, skal slettes eller sperres, dersom behandling av opplysningene føles sterkt belastende for den registrerte og det ikke finnes sterke allmenne hensyn som tilsier at opplysningene behandles. Krav om sletting eller sperring av slike opplysninger rettes til den databehandlingsansvarlige for opplysningene.

Datatilsynet kan, etter at Riksarkivaren er hørt, treffe vedtak om at retten til sletting etter første ledd går foran reglene i arkivloven 4. desember 1992 nr. 126 §§ 9 og 18. Hvis dokumentet som inneholdt de slettede opplysningene, gir et åpenbart misvisende bilde etter slettingen, skal hele dokumentet slettes.

Krav om sletting av helseopplysninger i behandlingsrettede helseregistre avgjøres etter helsepersonelloven § 43.

Kapittel 6 Tilsyn, kontroll og sanksjoner

§ 29. Meldeplikt til Datatilsynet

Den databehandlingsansvarlige skal gi melding til Datatilsynet før behandling av helseopplysninger med elektroniske hjelpemidler og før opprettelse av manuelt helseregister.

Meldingen skal gis senest 30 dager før behandlingen av opplysningene tar til. Datatilsynet skal gi den databehandlingsansvarlige kvittering for at melding er mottatt.

Ny melding må gis før behandling av helseopplysninger som går ut over den rammen for behandling av helseopplysninger som er angitt i medhold av § 30. Selv om det ikke har skjedd endringer, skal det gis ny melding tre år etter at forrige melding ble gitt.

Kongen kan gi forskrift om at visse typer behandling av helseopplysninger eller databehandlingsansvarlige er unntatt fra meldeplikt eller er underlagt forenklet meldeplikt.

§ 30. Meldepliktens innhold

Meldingen til Datatilsynet skal opplyse om

- 1 navn og adresse på den databehandlingsansvarlige og på dennes eventuelle representant og databehandler,
- 2 når behandlingen av helseopplysningene starter,
- 3 hvem som har det daglige ansvaret for å oppfylle den databehandlingsansvarliges plikter,
- 4 formålet med behandlingen av helseopplysningene,
- 5 oversikt over hvilke typer helseopplysninger som skal behandles,
- 6 hvor helseopplysningene hentes fra,
- 7 det rettslige grunnlaget for innsamlingen av helseopplysningene,

8 hvem helseopplysningene vil bli utlevert til, herunder eventuelle mottakere i andre stater, og

9 hvilke sikkerhetstiltak som er knyttet til behandlingen av helseopplysningene.

Kongen kan gi forskrift om hvilke opplysninger meldingene skal inneholde og om gjennomføringen av meldeplikten.

§ 31. Tilsynsmyndighetene

Datatilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i loven blir fulgt og at feil eller mangler blir rettet, jf. personopplysningsloven § 42, med mindre tilsynsoppgaven pålegger Statens helsetilsyn eller fylkeslegen etter lov 30. mars 1984 nr. 15 om statlig tilsyn med helsetjenesten.

Tilsynsmyndighetene kan kreve de opplysninger som trengs for at de kan gjennomføre sine oppgaver.

Tilsynsmyndighetene kan som ledd i sin kontroll med at lovens regler etterleves, kreve adgang til steder hvor det finnes helseregistre, helseopplysninger som behandles elektronisk og hjelpemidler for slik behandling av opplysninger. Tilsynsmyndighetene kan gjennomføre de prøver eller kontroller som de finner nødvendig, og kreve bistand fra personalet på stedet i den grad dette må til for å få utført prøvene eller kontrollene.

Retten til å kreve opplysninger eller tilgang til lokaler og hjelpemidler i henhold til annet og tredje ledd gjelder uten hinder av taushetsplikt.

Tilsynsmyndighetene og andre som utfører tjeneste for tilsynsmyndighetene, har taushetsplikt etter § 15. Taushetsplikten omfatter også opplysninger om sikkerhetstiltak.

Kongen kan gi forskrift om unntak fra første til fjerde ledd av hensyn til rikets sikkerhet. Kongen kan også gi forskrift om dekning av utgiftene ved kontroll. Skyldige bidrag til dekning av utgiftene er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 32. Adgang til å gi pålegg

Datatilsynet kan gi pålegg om at behandling av helseopplysninger i strid med bestemmelser i eller i medhold av denne loven skal opphøre, eller stille vilkår som må oppfylles for at behandlingen av helseopplysningene skal være i samsvar med loven. Dersom det i tillegg må antas at behandlingen av helseopplysningene kan ha skadelige følger for pasienter, kan Statens helsetilsyn gi pålegg som nevnt. Når Datatilsynet har gitt et pålegg, skal Statens helsetilsyn informeres om dette. Når Statens helsetilsyn har gitt et pålegg, skal Datatilsynet informeres om dette.

Pålegg etter første ledd skal inneholde en frist for å rette seg etter pålegget.

Avgjørelser som Datatilsynet fatter i medhold av §§ 26, 28, 31, 32 og 33, kan påklages til Personvernemnda.

§ 33. Tvangsmulkt

Ved pålegg etter § 32 kan Datatilsynet fastsette en tvangsmulkt som løper for hver dag som går etter utløpet av den fristen som er satt for oppfylning av pålegget, inntil pålegget er oppfylt.

Tvangsmulkten løper ikke før klagefristen er ute. Hvis vedtaket påklages, løper ikke tvangsmulkt før klageinstansen har bestemt det.

Datatilsynet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 34. Straff

Med bøter eller fengsel inntil ett år eller begge deler straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt

1 behandler helseopplysninger i strid med §§ 16 eller 18,

2 unnlater å gi opplysninger til den registrerte etter §§ 23 eller 24,

3 unnlater å sende melding til Datatilsynet etter § 29,

4 unnlater å gi opplysninger til tilsynsmyndighetene etter § 31, eller

5 unnlater å etterkomme pålegg fra tilsynsmyndighetene etter § 32.

Ved særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel inntil tre år idømmes. Ved avgjørelsen av om det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter skal det blant annet legges vekt på faren for stor skade eller ulempe for den registrerte, den tilsiktete vinningen ved overtredelsen, overtredelsens varighet og omfang, utvist skyld, og om den databehandlingsansvarlige tidligere er straffet for å ha overtrådt tilsvarende bestemmelser.

Medvirkning straffes på samme måte.

I forskrift som gis i medhold av loven, kan det fastsettes at den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer forskriften skal straffes med bøter eller fengsel inntil ett år eller begge deler.

§ 35. Erstatning

Den databehandlingsansvarlige skal erstatte skade som er oppstått som følge av at helseopplysninger er behandlet i strid med bestemmelser i eller i medhold av loven, med mindre det godtgjøres at skaden ikke skyldes feil eller forsømmelse på den databehandlingsansvarliges side.

Erstatningen skal svare til det økonomiske tapet som den skadelidte er påført som følge av den ulovlige behandlingen av helseopplysningene. Den databehandlingsansvarlige kan også pålegges å betale slik erstatning for skade av ikke-økonomisk art (oppreisning) som synes rimelig.

Kapittel 7 Forholdet til andre lover. Ikraftsetting

§ 36. Forholdet til lov om behandling av personopplysninger

I den utstrekning ikke annet følger av denne lov, gjelder personopplysningsloven med forskrifter som utfyllende bestemmelser.

§ 37. Ikraftsetting

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene i loven skal tre i kraft til ulik tid.

§ 38. Endringer i andre lover

1 I lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene skal § 3–4 første ledd lyde:

(Meldingsplikt til kommuneadministrasjonen mv.)

Kommunen kan pålegge helsepersonell som arbeider innenfor rammen av denne lov å gi opplysninger til bruk for planlegging, styring og utvikling av kommunehelsetjenesten. Utlevering av taushetsbelagte opplysninger etter første punktum skal skje etter samtykke fra den opplysningene angår, hvis ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov.

2 I lov 3. juni 1983 nr. 54 om tannhelsetjenesten skal § 3–4 første ledd lyde:

(Meldingsplikt til fylkesadministrasjonen mv.)

Fylkeskommunen kan pålegge helsepersonell som arbeider innenfor rammen av denne lov å gi opplysninger til bruk for planlegging, styring og utvikling av tannhelsetjenesten i fylkeskommunen. Utlevering av taushetsbelagte opplysninger etter første punktum skal skje etter samtykke fra den opplysningene angår, hvis ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov.

3 Lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv endres slik:

§ 9 bokstav c tredje punktum skal lyde:

Personregister eller delar av personregister kan likevel slettast etter føresegnene i personopplysningslova, helseregisterlova og etter føresegner i medhald av helseregisterlova §§ 7 og 8.

§ 9 bokstav d annet punktum skal lyde:

Føresegner om sletting gjevne i medhald av § 27 tredje og femte leden og § 28 fjerde leden i personopplysningslova og §§ 7, 8 og 26 tredje leden og § 28 andre leden i helseregisterlova gjeld likevel uinnskrenka.

§ 18 annet punktum skal lyde:

Reglane i personopplysningslova og helseregisterlova om retting og sletting av opplysningar vil likevel gjelda fullt ut.

4 I lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer skal § 2–3 lyde:

§ 2–3. Meldingsplikt for leger. Varslingsplikt for sykepleiere og jordmødre

En lege som oppdager en smittet person, har meldingsplikt etter forskrifter gitt i medhold av fjerde ledd uten hinder av lovbestemt taushetsplikt. En sykepleier eller jordmor som i sin virksomhet oppdager en smittet person har varslingsplikt etter forskrifter gitt i medhold av fjerde ledd uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Den som etter første ledd mottar opplysninger undergitt taushetsplikt, har samme taushetsplikt som dem som gir opplysningene.

Når en lege som er meldingspliktig etter bestemmelsen i første ledd, gir en melding som identifiserer en person, skal legen informere den meldingen angår, om hvem som skal få meldingen og hva den skal brukes til.

Kongen i Statsråd kan gi forskrifter om behandling av helseopplysninger, herunder om bruk av navn, fødselsnummer eller andre personidentifiserende kjennetegn i samsvar med helseregisterloven. Forskriftene skal angi formålet med behandlingen av opplysningene, og hvilke smittsomme sykdommer som skal meldes eller varsles. Kongen i Statsråd kan også gi forskrifter om meldingsplikt for bivirkninger av forebyggende tiltak, og om undersøkelse, behandling og andre tiltak etter loven. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om hvem som skal melde eller varsle, og om formkrav, meldingsskjemaer og frister for meldingene og varslene, herunder om hvem som kan eller skal motta meldinger og varsler.

Uten samtykke fra departementet kan verken private eller offentlige sette i verk meldingsordninger for smittsomme sykdommer hos mennesker. Dette gjelder ikke interne systemer.

Ved utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom, eller når det er fare for slikt utbrudd, og når det er nødvendig av hensyn til smittevernet, kan Statens helsetilsyn med øyeblikkelig virkning pålegge personer som nevnt i første ledd midlertidige meldings- og varslingsplikter som fraviker fra forskrifter etter fjerde ledd uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

§ 3–8 femte ledd skal lyde:

Kongen i Statsråd kan i forskrift fastsette at helsepersonell uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal gi nødvendige opplysninger for gjennomføring av et kontrollsystem basert på vaksinasjonsregistre, og gi regler for slike registre, jf. helseregisterloven.

§ 7–11 annet ledd første punktum oppheves.

5 Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell endres slik:

§ 35 fjerde ledd skal lyde:

Lege eller jordmor skal gi melding om fødsel eller svangerskapsavbrudd etter tolvte uke til Medisinsk fødselsregister i samsvar med forskrift gitt i medhold av helseregisterloven.

§ 37 skal lyde:

§ 37. Melding til helseregistre m.v.

Kongen kan pålegge helsepersonell med autorisasjon eller lisens å gi opplysninger til helseregistre i samsvar med forskrift gitt i medhold av helseregisterloven.

8. jan. Nr. 401 2001

Forskrift om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001.

Fastsatt av Fiskeridirektøren 8. januar 2001 med hjemmel i forskrift av 19. desember 2000 nr. 1322 om regulering av fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2001 § 5. Kunngjort 27. april 2001.

§ 1. EU-sonen

Maksimalkvoten i EU-sonen er fastsatt til 4.700 tonn.

§ 2. Færøy-sonen

Maksimalkvoten i Færøy-sonen er fastsatt til 1.400 tonn.

§ 3. Internasjonalt farvann

Maksimalkvoten i internasjonalt farvann er fastsatt til 10.000 tonn.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks, og gjelder frem til 31. desember 2001.

2. feb. Nr. 402 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fiske etter sei nord for 62° N i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 2. februar 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 13 og § 45, lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1340 om regulering av fiske etter sei nord for 62° N i 2001 gjøres følgende endringer:

§ 5 oppheves.

§ 8 femte ledd oppheves.

§ 12 annet ledd oppheves.

Nåværende § 4 – § 26 blir til § 4 – § 25.

II

Endringene trer i kraft straks.

6. mars Nr. 403 2001

Forskrift om endring i forskrift om Den norske kirkes medlemsregister.

Fastsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 6. mars 2001 med hjemmel i lov av 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) § 40. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 25. februar 2000 nr. 298 om Den norske kirkes medlemsregister gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Medlemsregisteret skal inneholde opplysninger om den registrertes navn, adresse, fødselsnummer, kode for familietilhørighet, kirkelig status (medlem/hørende inn under), dato og sted for dåp eller innmelding, borgerlig valgkrets og hvilket sokn vedkommende er bosatt i ut fra folkeregisteret.

§ 4 siste punktum skal lyde:

Registeransvarlig plikter å sørge for at bestemmelsene i denne forskrift og regler gitt i, og i medhold av lov av 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) med forskrifter blir fulgt.

§ 10 første ledd skal lyde:

Den registeransvarlige er ansvarlig for at det iverksettes tiltak for nødvendig datakvalitet, og tilgjengelighet for opplysninger fra registeret.

II

Endringene trer i kraft straks.

6. mars Nr. 404 2001

Forskrift om endring i forskrift om eksamen ved Høgskolen i Akershus.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Akershus 6. mars 2001 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 6. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 17. juni 1999 nr. 737 om eksamen ved Høgskolen i Akershus gjøres følgende endring:

§ 4 nr. 1 skal lyde:

1. En student skal etter søknad få fritak fra eksamen, prøve eller obligatorisk undervisning når det kan dokumenteres at vedkommende har bestått tilsvarende eksamen/prøve eller gjennomført obligatorisk undervisning ved samme eller annen institusjon. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak. Søknad om fritak avgjøres av høgskoledirektøren på grunnlag av uttalelse fra avdelingen v/dekanus.

II

Endringen trer i kraft straks.

2. april Nr. 405 2001

Forskrift om endring i forskrift om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2001 for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001.

Fastsatt av Fiskeridirektøren 2. april 2001 med hjemmel i forskrift av 19. desember 2000 nr. 1322 om regulering av fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2001 § 5. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 8. januar 2001 nr. 401 om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2001 gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

Maksimalkvoten i internasjonalt farvann er fastsatt til 13.000 tonn.

II

Endringen trer i kraft straks.

4. april Nr. 406 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 4. april 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 9. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1331 om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001 gjøres følgende endring:

§ 5 første ledd skal lyde:

Det er forbudt å fiske torsk og ha torsk som bifangst i Norges økonomiske sone nord for 62° N i følgende tidsrom:

Fra lørdag 7. april kl. 1700 til mandag 16. april kl. 1600. For trålere og fartøy som fisker med snurrevad gjelder stoppen til tirsdag 17. april kl. 1000.

II

Endringen trer i kraft straks.

4. april Nr. 407 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter hyse med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 4. april 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 9 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1342 om regulering av fisket etter hyse med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001 gjøres følgende endring:

§ 14 første ledd skal lyde:

Det er forbudt å fiske hyse og ha hyse som bifangst i Norges økonomiske sone nord for 62° N i følgende tidsrom:
Fra lørdag 7. april kl. 1700 til mandag 16. april kl. 1600. For trålere og fartøy som fisker med snurrevad gjelder stoppen til tirsdag 17. april kl. 1000.

II

Endringen trer i kraft straks.

4. april Nr. 408 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fiske etter sei nord for 62° N i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 4. april 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 13 og § 45, lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl. res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1340 om regulering av fiske etter sei nord for 62° N i 2001 gjøres følgende endring:

§ 20 skal lyde:

Det er forbudt å fiske sei og ha sei som bifangst i Norges økonomiske sone nord for 62° N i følgende tidsrom:
Fra lørdag 7. april kl. 1700 til mandag 16. april kl. 1600. For trålere og fartøy som fisker med snurrevad gjelder stoppen til tirsdag 17. april kl. 1000.
Nord for 70° 20' N gjelder forbudet bare innenfor 12 mil av grunnlinjene.

II

Endringen trer i kraft straks.

4. april Nr. 409 2001

Forskrift om endring i forskrift om transport av akvatiske organismer.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 4. april 2001 med hjemmel i lov av 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fiskesykdomsloven) § 11 og § 19. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 20. februar 1997 nr. 193 om transport av akvatiske organismer gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Transportenhet som skal benyttes til transport av levende akvatiske organismer som omfattes av denne forskrift, skal være godkjent av Fiskeridirektoratets regionkontor. Eieren av transportenheten skal søke Fiskeridirektoratets regionkontor i den region transportenheten er registrert om godkjenning. Godkjenning er gyldig i ett år. For utenlandske enheter, skjer godkjenningen i den region transporten skjer fra.

Transportenheten må til enhver tid fylle de krav til konstruksjon og mulighet for rengjøring og desinfeksjon som er nedfelt i tekniske vedlegg til disse forskrifter.

§ 5 skal lyde:

Transportenheter som har vært brukt i forbindelse med akvakulturrelatert virksomhet utenlands skal være rengjort og desinfisert, og det skal følge med desinfeksjonsattest utstedt av offentlig myndighet.¹

¹ Jf. forskrift av 29. desember 2000 nr. 1594 om dyrehelsemessige betingelser ved innførsel og utførsel av akvatiske dyr, produkter og smitteførende gjenstander.

§ 6 annet ledd bokstav c skal lyde:

c) godkjenningsbrev fra Fiskeridirektoratets regionkontor

§ 7 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor skal føre tilsyn med at godkjent transportenhet tilfredsstiller kravene til konstruksjon og mulighet for rengjøring og desinfeksjon som er nedfelt i tekniske vedlegg til disse forskrifter.¹

Dersom det påvises mangler ved godkjent transportenhet kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi pålegg om nødvendig utbedring innen gitt tidsfrist. Ved fristens utløp skal transportenheten inspiseres av Fiskeridirektoratets regionkontor.

Når det påvises grove eller gjentatte mangler ved transportenheten, kan godkjenning trekkes tilbake med øyeblikkelig virkning. Det samme gjelder ved grove eller gjentatte brudd på forskriften eller vedtak gitt i medhold av denne forskrift.

Tilbaketrekking av godkjenning kan gjøres av ethvert av Fiskeridirektoratets regionkontorer.

¹ Jf. § 4 annet ledd.

§ 10 skal lyde:

Mellom hvert transportoppdrag skal transportenheten rengjøres og desinfiseres i overensstemmelse med de anvisninger som er gitt i tekniske vedlegg til denne forskrift.

Gjennomført rengjøring og desinfeksjon skal attesteres av veterinær når transportenheten har;

- 1) vært benyttet til transport av matfisk og skal gå over til transport av smolt/settefisk,
- 2) vært benyttet ved avlusning, transport av dødfisk, opptak/transport av nøter, sortering, vaksinerings eller lignende, og skal gå over til transport av smolt/settefisk.

Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen kan bestemme at også annet fagkompetent personell kan utstede attester i henhold til annet ledd.

Fylkesveterinæren kan stille krav om at rengjøring og desinfeksjon skal attesteres av offentlig veterinær, når transportenheten har vært benyttet til transport av fisk fra anlegg som er båndlagt på grunn av sjukdom.

§ 14 første ledd skal lyde:

Transport i strid med bestemmelsene i denne forskriften eller påbud fastsatt med hjemmel i denne, er å betrakte som ulovlig, og kan kreves stanset av distriktsveterinær, fylkesveterinær eller Fiskeridirektoratets regionkontor som kan pålegge de tiltak som anses nødvendige, herunder påby lasten destruert.

§ 16 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra bestemmelsen i § 4 annet ledd, og sette vilkår for dispensasjon.

§ 18 første ledd skal lyde:

Vedtak fattet av Fiskeridirektoratets regionkontor kan påklages til Fiskeridirektøren.

II

Endringene trer i kraft straks.

6. april Nr. 410 2001

Forskrift om forskningsavgift på landbruksprodukter.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 6. april 2001 med hjemmel i lov av 26. juni 1970 nr. 74 om forskningsavgift på landbruksprodukter § 2, § 4 og § 5. Kunngjort 27. april 2001.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å sikre økonomisk grunnlag for forskning knyttet til landbruksprodukter som nyttes til ervervsmessig bearbeiding eller framstilling av nærings- og nytelsesmidler.

Forskriften skal gi grunnlag for regulering av innkreving av forskningsavgift på landbruksprodukter.

§ 2. Definisjon

Med landbruksprodukt menes enhver råvare av animalsk eller vegetabilsk opprinnelse som nyttes til ervervsmessig bearbeiding eller framstilling av nærings- og nytelsesmidler, herunder kjøtt, egg, melk, korn, grønnsaker, urter, røtter, poteter, frukt, bær, bønner, frø og nøtter. Fisk og andre akvatiske organismer anses ikke som et landbruksprodukt.

Av råvarer til fôr til husdyr anses for denne forskriftens formål kun fôrkorn som landbruksprodukt.

§ 3. Forvaltning av avgiftsmidlene

Avgiftsmidlene skal tilfalle et fond, Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter. Styret for fondet har ansvaret for innkreving og forvaltning av fondsmidlene.

Fondets midler skal anvendes til forskning knyttet til landbruksprodukter som nyttes til ervervsmessig bearbeiding eller framstilling av nærings- og nytelsesmidler.

Forskningen skal ha relevans for de produktgrupper som er avgiftspliktige.

Forskningen skal kunne omfatte et hvert ledd i kjeden fra primærproduksjon til ferdig vare til forbruker.

Fondets midler skal nyttes på en slik måte at de utfyller øvrige, offentlige midler til forskning.

Tildeling av midler fra fondet skal skje etter forskningsfaglige vurderinger gjennomført av Norges forskningsråd.

Det skal være en avtale mellom styret for fondet og Norges forskningsråd, som skal sikre løpende kontakt om strategiarbeid, arbeidsdeling og samordning.

§ 4. Plikt til å betale avgift

Enhver som bruker norskproduserte og importerte landbruksprodukter til ervervsmessig bearbeiding eller framstilling av nærings- og nytelsesmidler plikter å betale forskningsavgift. Importører av ferdigvare og halvfabrikata framstilt av slike produkter plikter også å betale forskningsavgift.

§ 5. Landbruksprodukter som er avgiftspliktige

Det skal betales forskningsavgift for ethvert norskprodusert og importert landbruksprodukt som nyttes til ervervsmessig bearbeiding eller framstilling av nærings- og nytelsesmidler. Importerte ferdigvarer og halvfabrikata framstilt av slike produkter er omfattet av avgiftsplikten.

Avgiftsplikten omfatter også førkorn.

Styret for fondet avgjør i tvilstilfeller om et produkt omfattes av bestemmelsen i første ledd.

§ 6. Fritak fra avgiftsplikten

De landbruksprodukter som er angitt i vedlegg 1 til denne forskrift, skal være fritatt fra plikten til å betale forskningsavgift.

I tillegg kan styret for fondet fritta landbruksprodukter fra avgiftsplikten dersom de innføres tollfritt i henhold til tolltariffens innledende bestemmelser § 11, § 12 og § 14 nr. 4. Fritak fra avgiftsplikten kan også gis ved særlige forhold, som for de produkter som går under forskrift (nr. 12) av 12. desember 1975 nr. 2 om beregning og oppkreving av merverdiavgift ved innførsel § 5 pkt. 1.2.

Landbruksprodukter som ikke kommer fram til bestemmelsesstedet, samt for manko som oppstår ved lagring på tollager – og i de tilfeller sendingens verdi er under 200,- – skal være fritatt fra avgiftsplikten.

§ 7. Avgiftens størrelse og beregningsgrunnlag

Forskningsavgiften utgjør 0,3% av avgiftsgrunnlaget. På importerte ferdigvarer utgjør avgiften 0,2% av avgiftsgrunnlaget. Styret for fondet kan omregne avgiften til en øresats.

For norskproduserte landbruksprodukter legges brutto fakturabeløp eksklusive merverdiavgift, til grunn for avgiftsberegningen. For produkter av egen produksjon og kontraktsproduksjon beregnes avgiften av det beløp som må betales for tilsvarende produkter ved ordinært innkjøp.

Ved import legges tollverdien for produktene (råvare, halvfabrikata, ferdigvare) til grunn for avgiftsberegningen.

Dersom produsenten eller importøren godtgjør at den anvendte avgiftssats på et konkret produkt medfører en høyere avgiftssats på produktets råvarer enn 0,3% av råvareverdien, skal avgiftssatsen settes ned til 0,3% av råvareverdien.

§ 8. Innbetaling

Avgiftspliktige skal inngi oppgaver over avgiftsgrunnlaget til styret for fondet.

Oppgavene skal være attestert av den avgiftspliktiges revisor.

Styret for fondet kan fastsette nærmere bestemmelser om de oppgaver de avgiftspliktige skal inngi.

For norskproduserte landbruksprodukter med unntak av kjøtt, skal avgiften innbetales kvartalsvis og innen 30 dager etter utgangen av kvartalet. For norskprodusert kjøtt innbetales avgiften fortløpende.

For importerte produkter skal avgiften innbetales etter samme bestemmelser som gjelder for innbetaling av toll.

Styret for fondet kan fastsette andre betalingsordninger dersom dette anses praktisk.

Er oppgave ikke kommet i rett tid, kan avgiftsgrunnlaget fastsettes ved skjønn etter nærmere bestemmelser fastsatt av Landbruksdepartementet.

Ved forsinket betaling av avgiften skal det betales rente i samsvar med lov av 17. desember 1976 nr. 100 om rente ved forsinket betaling m.m.

Skyldig avgift er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 9. Innkreving

Statens landbruksforvaltning krever inn avgiften på norskprodusert kjøtt, egg, melk og korn.

Statens næringsmiddeltilsyn krever inn avgiften på norskproduserte vegetabilier.

Tollvesenet krever inn avgiften på importerte varer.

Styret for fondet kan bestemme at andre skal stå for innkrevingen, dersom dette anses praktisk.

§ 10. Etterberegning og tilbakebetaling av avgift

Tollvesenet kan foreta etterberegning eller tilbakebetaling av avgift etter samme bestemmelser som gjelder for toll i henhold til tollovens § 58 og § 59.

Innbetalt avgift på importerte produkter som ikke er et landbruksprodukt, også bearbejdede, skal tilbakebetales fra fondet.

§ 11. Kontroll

Styret for fondet skal ha rett til hos enhver som framstiller, lagrer eller transporterer varer etter denne forskrift, å foreta bokettersyn og kreve alle opplysninger som er nødvendige for gjennomføring av kontroll.

§ 12. Dispensasjon

Styret for fondet kan dersom særlige grunner tilsier det, fritta fra avgiftsplikten i det enkelte tilfelle.

§ 13. Klage

De vedtak som fattes av styret for fondet overfor den enkelte avgiftspliktige i tilknytning til fastsettelse og innkreving av avgift i medhold av bestemmelsene i denne forskrift kan påklages til Landbruksdepartementet etter bestemmelsene i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

§ 14. Ikrafttredelse og opphevelse av andre bestemmelser

Denne forskrift trer i kraft straks.

Fra samme tidsrom oppheves

- a) forskrift av 7. juli 1989 nr. 544 om forskningsavgift,
- b) tidligere vedtak om fritak fra plikten til å betale forskningsavgift for de landbruksprodukter som er angitt i vedlegg 2 til denne forskrift.

Vedlegg 1

Importerte landbruksprodukter som skal være fritatt fra plikt til å betale forskningsavgift:

1. *Spiselige frukter og nøtter; skall av sitrusfrukter eller meloner*
 - 1.1 Kokosnøtter, paranøtter, akajounøtter, friske eller tørkede
 - 1.2 Mandler, hasselnøtter, valnøtter, pistasjnøtter med mer
 - 1.3 Bananer, herunder pisanger, friske eller tørkede
 - 1.4 Dadler, fikener, ananas, mango med mer, friske eller tørkede
 - 1.5 Sitrusfrukter, friske eller tørkede
 - 1.6 Vindruer, friske eller tørkede
 - 1.7 Meloner og papaya, friske
 - 1.8 Aprikoser
 - 1.9 Ferskener
 - 1.10 Nektariner
 - 1.11 Kiwi
2. *Kaffe, te, maté og krydderier*
 - 2.1 Kaffe, også brent eller koffeinfri
 - 2.2 Te, også tilsatt smaksstoffer
 - 2.3 Maté
 - 2.4 Pepper
 - 2.5 Vanilje
 - 2.6 Kanel
 - 2.7 Kryddernellik
 - 2.8 Muskat og kardemomme
 - 2.9 Anis, karve med mer
 - 2.10 Ingefær, safran med mer
3. *Oljeholdige frø og frukter; forskjellige andre frø og frukter; planter til industriell eller medisinsk bruk; halm og forplanter*
 - 3.1 Humle
4. *Sukker og sukkervarer*
 - 4.1 Rør- og betesukker samt kjemisk ren sakkarose
 - 4.2 Annet sukker, inklusive sirup
 - 4.3 Melasse
 - 4.4 Sukkervarer uten innhold av kakao: Tyggegummi, marsipanmasse, karameller, pastiller, sukkertøy, drops
5. *Kakao og varer derav*
 - 5.1 Kakaobønner, hele eller knuste, også brente
 - 5.2 Kakaoskall og annet kakaoavfall

- 5.3 Kakaomasse, også avfettet
- 5.4 Kakaosmør, -fett, -olje
- 5.5 Kakaopulver, uten tilsetning av sukker eller annet søtningstoff
- 5.6 Sjokolade og andre næringsmidler som inneholder kakao

- 6. *Drikkevarer, etylalkohol og eddik*
- 6.1 Vann, herunder mineralvann og karbonisert vann, tilsatt sukker, andre søtningstoffer eller smaksstoffer
- 6.2 Alkoholfrie viner
- 6.3 Alkoholfritt øl
- 6.4 Andre
- 6.5 Øl framstilt av malt
- 6.6 Vin
- 6.7 Vermut med mer
- 6.8 Andre gjærede drikkevarer
- 6.9 Udenaturert etylalkohol med alkoholstyrke minst 80 vol.% etylalkohol med alkoholstyrke under 80 vol.%
- 6.10 Eddik samt eddikerstatninger framstilt av eddiksyre

- 7. *Tobakk og varer framstilte av tobakkerstatninger*
- 7.1. Tobakk og varer framstilte av tobakkerstatninger

Vedlegg 2

Importerte landbruksprodukter som ikke lenger skal være fritatt fra plikt til å betale forskningsavgift:

- 1. *Oljeholdige frø og frukter; forskjellige andre frø og frukter; planter til industriell eller medisinsk bruk; halm og förplanter*
- 1.1 Soyabønner
- 1.2 Jordnøtter
- 1.3 Kopra
- 1.4 Linfrø
- 1.5 Rapsfrø
- 1.6 Solsikkefrø
- 1.7 Bomullsfrø, sesamfrø, sennepsfrø, valmuefrø med mer
- 1.8 Mel av oljeholdige frø

- 2. *Animalske og vegetabiliske oljer og fettstoffer samt spaltingsprodukter derav; tilberedt spise fett; animalsk og vegetabilisk voks*
- 2.1 Soyaolje og dens fraksjoner
- 2.2 Jordnøttolje og dens fraksjoner
- 2.3 Olivenolje og dens fraksjoner
- 2.4 Andre oljer fra oliven
- 2.5 Palmeolje og dens fraksjoner
- 2.6 Solsikkeolje, saflorolje, bomullsfrøolje og deres fraksjoner
- 2.7 Kokosolje, palmeolje, babassuolje og deres fraksjoner
- 2.8 Rapsolje, sennepsolje og deres fraksjoner
- 2.9 Andre vegetabiliske oljer og deres fraksjoner
- 2.10 Diverse oljer og fettstoffer
- 2.11 Margarin, andre animalske og vegetabiliske fettstoffer

9. april Nr. 411 2001

Forskrift for tildeling av tilskudd til kondemnering for fiskefartøy i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 9. april 2001 med hjemmel i avtale av 9. november 2000 mellom Norges Fiskarlag og Arbeids- og administrasjonsdepartementet om støttetiltak til fiskerinæringen for 2001. Kunngjort 27. april 2001.

§ 1–1. Formål

Formålet med kondemneringsordningen er å bidra til å oppnå en fiskeflåte som er kapasitetstilpasset et bærekraftig ressursuttak.

Av midler stilt til rådighet kan Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) gi tilskudd til fartøyeiere som tar sine fartøy ut av fiske gjennom ren kondemnering.

Fordelingen og prioriteringene av midlene skjer i henhold til Fiskeridepartementets overordnede fiskeripolitiske retningslinjer om virkemiddelbruken overfor fiskeri- og havbruksnæringen forvaltet av SND, fylkeskommunene og kommunene.

§ 2–1. Definisjon

Med *kondemnering* menes at konsesjoner eller deltakeradgang oppgis og fartøyet tas permanent ut av fiske gjennom destruksjon av fartøyet.

Med *fartøy* menes alle fartøy som er merkepliktige iht. lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 22 jf. lov av 5. desember 1917 nr. 1 om registrering og merking av fiskefartøyer.

§ 3–1. Fartøygrupper

Av midler stilt til rådighet kan SND gi tilskudd til kondemnering av eldre, uhensiktsmessige fiskefartøy, innenfor følgende fartøygrupper:

- Fartøy med adgang til å delta i gruppe I i det konvensjonelle torskefisket
- Fartøy med adgang til å delta i reke-trålfiske i NØS sør for 62° N og i Skagerrak eller med konsesjon etter forskrift av 29. juni 1984 nr. 1318 om adgang til å drive trålfiske etter reker (reke-trålforskriften) § 3
- Nordsjøtrålere etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål (trålforskriften) § 5–1
- Fartøy med avgrenset nordsjøtråltillatelse etter trålforskriftens § 6–1
- Fartøy over 13 m med adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter makrell med not eller garn og snøre
- Fartøy over 13 m med adgang til å delta i fisket etter sei nord for 62° N med not.

I særlige tilfelle kan SND gi tilskudd til fartøy over 11 meter som er bygd før 1950 selv om fartøyet ikke er omfattet av første ledd. Tilskuddet utmåles iht. § 3–4 pkt. 2.

Det kan ikke gis tilskudd til fartøy som er kondemnert ved forskriftens ikrafttredelse.

§ 3–2. Krav til fartøystørrelse, eiertid og alder

1. Tilskudd kan bare ytes til fartøy som etter målebrevet har en største lengde fra 10,67 meter til 28 meter, men med følgende særregler:

For fartøy med tillatelse til å delta i fisket etter makrell med not eller garn og snøre må fartøyet største lengde være fra 13 til 21,35 meter for at tilskudd skal kunne gis.

For fartøy med tillatelse til å delta i trålfiske etter reker etter reke-trålforskriftens § 3 må fartøyet største lengde være fra 19,8 til 34,5 meter for at tilskudd skal kunne gis.

For nordsjøtrålere etter trålforskriftens § 5–1 skal fartøy med største lengde fra 15 til 27,5 meter prioriteres.

2. Tilskudd kan bare gis til søker som har vært eier av fartøyet i minst 3 år, men med følgende særregler:

Kravet til eiertid gjelder ikke når fartøyet i løpet av de siste 3 år er overtatt av den tidligere eiers livsarvinger eller ektefelle.

I særlig tilfelle kan kravet til eiertid i nr. 2 første ledd fravikes.

3. Fartøy som er eldre enn 30 år skal prioriteres.

§ 3–3. Aktivitetskrav

Kondemneringstilskudd kan gis når fartøyet i 2 av de 3 siste kalenderår har fisket og levert fangst i minst 7 av årets 12 måneder eller har hatt en fangstinntekt i 2 av de 3 siste år på minst 50% av det beløp som kan oppnås i kondemneringstilskudd i henhold til § 3–4. Med fangstinntekt menes salgsbeløp etter fradrag av salgslagsavgift.

Det kan gjøres unntak fra aktivitetskravet når eier har vært hindret fra å oppfylle kravet på grunn av særlige forhold, som for eksempel verkstedopphold, sykdom, eller hindring i fiske i enkelte sesonger på grunn av oppfisket maksimumkvote eller gruppekvote.

§ 3–4. Tilskuddets utmåling

1. Tilskudd kan ytes med:

- a) kr 200.000 for hvert fartøy og
 - b) inntil kr 15.000 pr. BRT for fartøy målt etter 1947-konvensjonen
- Satsene kan økes med inntil 50% når dette er nødvendig for å få til kondemnering.

2. For fartøy over 11 meter som er bygd før 1950 som omfattes av § 3–1 andre ledd, kan tilskudd ytes med:

- a) kr 100.000, for hvert fartøy og
- b) inntil kr 7.500,- pr. BRT for fartøy målt etter 1947-konvensjonen

Tilskudd til kondemnering av fartøy som omfattes av § 3–1 andre ledd skal ikke overstige kr 250.000 pr. fartøy.

3. Forsikringssum som blir utbetalt på grunn av skade som oppstår på fartøy eller motor inntil 1 år før søknad fremmes kommer til fradrag i kondemneringsutbetalingen dersom forsikringssummen ikke er brukt til reparasjon av skaden. Til fradrag kommer også forsikringssum som blir utbetalt på grunn av skade som oppstår etter at søknad er fremmet men før kondemneringstilskudd utbetales. Søker må gi SND opplysninger om forsikring som utbetales på grunn av skade som har oppstått i de nevnte tidsrom.

§ 3–5. Bortfall av konsesjoner og deltakeradgang i fisket

Ved kondemnering vil alle konsesjoner og deltakeradganger i fiske falle bort når eier mottar tilskudd som spesifisert i § 3–4. Det gjelder samtlige konsesjoner og deltakeradganger som eier har på vedkommende fartøy pr. 1. januar 2001 og fremdeles har på fartøyet. Det kan ikke tildeles ny konsesjon og/eller deltakeradgang for annet fartøy til erstatning for det kondemnerte fartøy.

§ 3-6. Krav om destruksjon

Den som tildeles kondemneringstilskudd etter denne forskrift skal sørge for opphugging eller tilintetgjørelse av fartøy tilskuddet tildeles for. SND kan stille de vilkår som er nødvendig for å sikre at destruksjon av fartøyet finner sted. Fartøy som er tildelt tilskudd til kondemnering skal trekkes ut av norsk fiske straks tilsagnet for tilskuddet er akseptert.

SND kan gi et tillegg til tilskudd til kondemnering av trefartøy for å finansiere alternative destruksjonsmetoder til senking.

Fartøyer innen kystgruppen kan unntas fra destruksjonskravet. Fartøyer som har fått dispensasjon fra destruksjonskravet skal være registrert i Norsk Ordinært Skipsregister, hvor eieres aksept av vilkåret om at fartøyet ikke kan gjeninnføres i registeret over norske merkepliktige fartøyer tinglyses. Likeledes skal det tinglyses at fartøyet ikke kan selges til utlandet uten Fiskeridirektoratets samtykke.

Salg til utlandet kan bare tillates i særlige tilfeller, og bare hvor dette er forenlig med norske interesser. Fartøyet kan bare selges til land som har undertegnet Avtale av 4. desember 1995 om gjennomføring av bestemmelsene i De forente nasjoners havrettskonvensjon av 10. desember 1982 om bevaring og forvaltning av vandrende fiskebestander og langtmigrerende fiskebestander, eller Avtale av 24. november 1993 om å fremme fiskefartøyers overholdelse av internasjonale bevarings-, og forvaltningstiltak på det frie hav. Fiskerimyndighetene kan kreve ytterligere dokumentasjon eller gjøre egne undersøkelser for å sikre at fartøyet ikke benyttes i strid med nevnte avtaler.

§ 3-7. Søknad om tilskudd

Søknad om kondemneringstilskudd sendes via Fiskeridirektoratets regionkontorer til SND sine distriktskontorer.

Med søknaden skal følge:

1. Dokumentasjon av driftstid og fangstinntekt ved utskrift av sluttседeldata fra salgslag, jf. § 3-3.
2. Bekreftet kopi av fartøyets målebrev, panteattest.
3. Fartøyets regnskap for driftsåret 1999 og 2000 inkludert spesifiserte statusopplysninger pr. 31. desember 2000, og oversikt over fartøyets pantegjeld og løsgjeld stiftet før 1. januar 2001.
4. Erklæring fra søker om at han er innforstått med at fartøyets konsesjoner og/eller deltakeradgang i fiske faller bort når tilskudd etter denne ordning aksepteres, samt en oversikt over hvilke konsesjoner/deltakeradgang det gjelder.
5. Oversikt over hvilke konsesjoner søker har på fartøyet og/eller hvilke fiskerier vedkommende har deltakeradgang for med fartøyet.

§ 3-8. Krav til dokumentasjon

Før utbetaling av kondemneringstilskuddet finner sted, må søker legge fram:

1. Erklæring fra lensmann/politi eller havnemyndighet/havnefogd om at skroget er tilintetgjort. Eventuell tillatelse fra Fiskeridirektøren i forbindelse med søknad om unntak fra destruksjonskravet. Ved bevaring må eventuell avtale være tinglyst i Skipsregisteret i henhold til § 3-6.
2. Stadfesting fra merkelovens tilsynsman om at fartøyet er utmeldt av registeret over merkepliktige fiskefartøyer.
3. Fartøyets ervervstillatelse og konsesjonsdokumenter for den som har spesiell tillatelse skal sendes til SND for videre sendelse til Fiskeridirektoratet, jf. lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven).

§ 4-1. Fastsettelse og utbetaling av tilskudd

SND gis fullmakt til å treffe vedtak i det enkelte tilfelle om tilskudd skal gis og fastsetter tilskuddets størrelse og står for utbetalingen. Fondet kan sette nærmere vilkår for tildeling og utbetaling av tilskuddet. Tilskudd som nyttes i strid med fastsatte vilkår, kan kreves tilbakebetalt. Vedtaket kan ikke påklages, jf. § 6 første ledd i lov av 3. juli 1992 nr. 97 om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

Eier av fartøy som gis kondemneringstilskudd har adgang til å fjerne utstyr og motor fra fartøyet når tilskudd er innvilget.

I den utstrekning kondemneringstilskudd skal dekke pantegjeld på fartøyet, foretas utbetalingen direkte til pantekreditor.

§ 5-1. Kontroll

Tilskuddet utbetales under forbehold om korrigerende etter at det er foretatt kontroll av Fiskeridirektoratet eller Fiskeridepartementet.

Den som søker om tilskudd anses samtidig å ha gitt instansene nevnt i første ledd nødvendige fullmakter til å kontrollere de gitte opplysninger.

Uriktige og feilaktige opplysninger kan medføre straffansvar og føre til at rett til å motta tilskudd tapes og at utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt. Brudd på fastsatte vilkår vil medføre krav om tilbakebetaling av tilskuddet.

§ 6-1. Ikrafttredelse

Fiskeridepartementet kan foreta endringer av forskriften. Slike endringer vil likevel ikke få virkning for avgitt tilsagn om tilskudd. Eventuelle spørsmål angående forskriften kan rettes til SND.

Denne forskrift trer i kraft straks.

10. april Nr. 412 2001**Forskrift om adgang til bygninger, kontakt med klauvdyr og desinfeksjon av kjøretøy i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 10. april 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 10. Kunngjort 27. april 2001.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å forebygge spredning av munn- og klauvsjuka i Norge.

§ 2. Personer og dyr

Personer og dyr som etter 1. februar har vært i Storbritannia, Nord-Irland, Frankrike, Nederland og Irland, har ikke adgang til bygninger som brukes til oppstalling av klauvdyr eller oppbevaring av fôr eller strø for klauvdyr, før det har gått 3 uker etter hjemkomst. Personene og dyrene skal heller ikke ha fysisk kontakt med klauvdyr i denne perioden.

Personer og dyr som etter 1. februar har vært på sted hvor klauvdyr oppholder seg i andre land i EØS-området enn de som er nevnt i første ledd, har ikke adgang til bygninger som brukes til oppstalling av klauvdyr eller oppbevaring av fôr eller strø for klauvdyr, før det har gått 3 dager etter hjemkomst. Personene og dyrene skal heller ikke ha fysisk kontakt med klauvdyr i denne perioden.

Personer og dyr som nevnt i første og andre ledd, skal gjennomgå grundig vask før de går inn i bygninger som nevnt i første og andre ledd eller før de har fysisk kontakt med klauvdyr.

§ 3. Tøy, fottøy, kjøretøy og andre gjenstander

Gjenstander som etter 1. februar har vært i bruk i Storbritannia, Nord-Irland, Frankrike, Nederland eller Irland skal ikke tas inn i bygninger som brukes til oppstalling av klauvdyr eller oppbevaring av fôr eller strø for klauvdyr, før det har gått 3 uker etter innførsel. Gjenstandene skal heller ikke komme i fysisk kontakt med klauvdyr i denne perioden.

Gjenstander som etter 1. februar har vært i bruk på sted hvor klauvdyr oppholder seg i andre land i EØS-området enn de som er nevnt i første ledd, skal ikke tas inn i bygninger som brukes til oppstalling av klauvdyr eller oppbevaring av fôr eller strø for klauvdyr, før det har gått 3 dager etter innførsel. Gjenstandene skal heller ikke komme i fysisk kontakt med klauvdyr i denne perioden.

Gjenstander som er nevnt i første og andre ledd, skal rengjøres og om nødvendig desinfiseres før de bringes inn i bygninger som nevnt i første og andre ledd eller har fysisk kontakt med klauvdyr.

Kjøretøy som har vært i bruk i Storbritannia, Nord-Irland, Frankrike, Nederland og Irland og som ankommer Norge direkte fra ett av disse landene skal rengjøres og desinfiseres ved ankomst.

§ 4. Tilsyn og dispensasjon

Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren fører tilsyn med bestemmelsene i denne forskrift, og kan fatte nødvendige vedtak for å gjennomføre bestemmelsene.

Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift og sette vilkår for dispensasjonen.

§ 5. Straffebestemmelser

Overtredelse av denne forskrift er straffbar, jf. husdyrloven § 19.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 29. mars 2001 nr. 317 om begrensning av adgangen til rom eller oppholdssted for klauvdyr, samt om desinfeksjon av kjøretøy, i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka.

20. april Nr. 413 2001**Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor ikke-kommersiell innførsel fra land i EU og EFTA i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 20. april 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8. Kunngjort 27. april 2001.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å forebygge spredning av munn- og klauvsjuka til Norge.

§ 2. Forbud mot innførsel

Ikke-kommersiell innførsel av ferskt kjøtt, kjøttprodukter, melk og melkeprodukter av klauvdyr til Norge, herunder Svalbard og norske petroleumsinstallasjoner, fra land i EU og EFTA er forbudt.

Forbudet etter første ledd gjelder ikke produkter med ovalstempel og som er anskaffet i Sverige, Danmark, Finland, Tyskland, Italia, Østerrike, Sveits, Hellas, Spania, Portugal, Belgia, Island, Luxembourg eller Liechtenstein.

Forbudet etter første ledd gjelder ikke hvis innførselen oppfyller kravene i forskrift av 6. april 2001 nr. 332 om

særskilte beskyttelsestiltak overfor innførsel fra områder i EU med utbrudd av munn- og klauvsjuka § 3, § 4, § 5, § 6 og § 10.

§ 3. Dispensasjon

Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift og sette vilkår for dispensasjonen.

§ 4. Straff

Overtrjedelse av bestemmelsene i denne forskrift er straffbar, jf. husdyrloven § 19.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 20. april 2001 og gjelder til og med 16. mai 2001.

20. april Nr. 414 2001

Ikrafttredelse av lov av 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven).

Fastsatt ved kgl.res. 20. april 2001. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 27. april 2001.

Lov av 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) trer i kraft 1. juli 2001.

20. april Nr. 415 2001

Forskrift om endring i forskrift til gjennomføring av konvensjonen av 23. mars 1962 mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om inndrivning av underholdsbidrag.

Fastsatt ved kgl.res. 20. april 2001 med hjemmel i lov av 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag m.v. (bidragsinnkrevingsloven) § 6. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 31. mai 1963 nr. 9813 til gjennomføring av konvensjonen av 23. mars 1962 mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om inndrivning av underholdsbidrag gjøres følgende endringer:

§ 1 – § 4 skal lyde:

§ 1. Rettskraftig dom, forvaltningsavgjørelse eller skriftlig avtale om underholdsbidrag til ektefelle, tidligere ektefelle, barn, stebarn eller barnets mor, som er godkjent og tvangskraftig i et annet nordisk land, skal umiddelbart anerkjennes og på begjæring fullbyrdes i Norge uten særskilt stadfesting. Det samme gjelder dommer som ennå ikke er rettskraftige, rettslige kjennelser og beslutninger forutsatt at fullbyrdelse kan skje etter vedkommende lands egen lovgivning.

§ 2. En bidragsberettiget som oppholder seg her i riket, kan rette begjæring om innkreving av underholdsbidrag i et annet nordisk land til Folketrygdkontoret for utenlandssaker, som sender begjæringen til den kompetente myndighet i innkrevende land. Begjæringen kan også rettes direkte til kompetent myndighet i det land hvor dommen, kjennelsen, beslutningen eller avgjørelsen er truffet eller avtalen er inngått.

Folketrygdkontoret for utenlandssaker skal påse at vilkårene for anerkjennelse og fullbyrdelse etter konvensjonen artikkel 1 er oppfylt, og skal etter anmodning fra kompetent myndighet i innkrevende land godtgjøre dette, jf. konvensjonen artikkel 3 første ledd.

Fullbyrdelse i Norge etter begjæring fra et annet nordisk land kan bare skje når begjæringen er mottatt av Folketrygdkontoret for utenlandssaker.

Dokumenter som er skrevet på finsk eller islandsk, skal ha vedlagt oversettelse til dansk, norsk eller svensk i den utstrekning dette er nødvendig.

§ 3. Dersom Folketrygdkontoret for utenlandssaker er i tvil om dommen, kjennelsen, beslutningen, avgjørelsen eller avtalen som ligger til grunn for begjæring om innkreving i Norge fyller vilkårene om tvangskraft etter § 1, skal Folketrygdkontoret for utenlandssaker kreve at den kompetente myndighet i landet hvor dommen, kjennelsen, beslutningen eller avgjørelsen er truffet eller den skriftlige avtalen er inngått, gir slik dokumentasjon som er nødvendig for å godtgjøre at vilkårene for tvangskraft er oppfylt. På samme måte skal det om nødvendig kreves bevis for bidragets størrelse når dette ikke er fastsatt til et bestemt beløp eller fullbyrdelse kreves for et høyere beløp enn fastsatt.

§ 4. Beløp som kommer inn til Folketrygdkontoret for utenlandssaker eller Trygdeetatens innkrevingsentral, sendes til den kompetente myndighet i det landet som har begjært fullbyrdingen eller til annen mottaker etter anvisning av sist nevnte myndighet.

§ 5, § 6 og § 7 oppheves.

§ 9 skal lyde:

§ 9. Sosial- og helsedepartementet gis fullmakt til å endre disse forskrifter.

II

Endringene gjelder fra den tid Sosial- og helsedepartementet bestemmer.

20. april Nr. 416 2001

Forskrift om endring i forskrift om utførsel av tungtvann.

Fastsatt ved kgl.res. 20. april 2001 med hjemmel i lov av 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll av eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi. Fremmet av Utenriksdepartementet. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 10. mars 1989 nr. 157 om utførsel av tungtvann gjøres følgende endring:

Punkt 2 skal lyde:

2. Utenriksdepartementet kan imidlertid gi utførselslisens når det anses godtgjort at leveransen skal anvendes utelukkende til forskning med fredelige formål, til medisinsk eller farmasøytisk formål, eller i internasjonalt samarbeid som Norge deltar i. Videre kan det gis tillatelse til utførsel av tungtvann for oppgradering i utlandet når tungtvannet skal returneres til Norge, eller i andre særlige tilfeller når det er nødvendig for ikke å oppholde legitim virksomhet med fredelig formål.

II

Endringen trer i kraft straks.

20. april Nr. 417 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann.

Fastsatt ved kgl.res. 20. april 2001 med hjemmel i lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4. Fremmet av Fiskeridepartementet. Kunngjort 27. april 2001.

I

I forskrift av 28. april 1978 nr. 20 om regulering av fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann gjøres følgende endring:

§ 4 skal lyde:

Fartøy som fisker i territorialfarvannet eller i de indre farvann skal føre sitt nasjonale flagg og være merket på synlig måte.

Ansvarshavende plikter å sørge for at fartøyet er utstyrt med leder egnet for å ta om bord inspektør. Fiskeridirektoratet kan gi nærmere forskrifter om lederens utforming.

Kystvaktens kompetanse ved utøvelse av kontroll og om ansvarshavendes rettigheter og plikter i forhold til Kystvakten følger av lov av 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten.

Fiskeridirektoratet kan gi forskrifter om at fartøy skal ha om bord tegning/beskrivelse med mål over oppbevaringsrom/binger/RSW-tanker for fisk og fiskeprodukter, samt stuingsplan over den fisk og de fiskeprodukter som er om bord.

II

Endringen trer i kraft straks.

27. april Nr. 418 2001

Ikrafttredelse av lov av 16. juli 1999 nr. 67 om endringer i utlendingsloven og enkelte andre lover som følge av Schengensamarbeidet.

Fastsatt ved kgl.res. 27. april 2001. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 27. april 2001.

Lov av 16. juli 1999 nr. 67 om endringer i utlendingsloven og enkelte andre lover som følge av Schengensamarbeidet romertall II og IV trer i kraft straks.

12. jan. Nr. 419 2001**Delegering av myndighet til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 24c.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 12. januar 2001 med hjemmel i lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 24c. Kunngjort 4. mai 2001.

Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen har av Landbruksdepartementet den 12. januar 2001 fått delegert den myndighet til å føre tilsyn med og gi pålegg innenfor slakteriet sitt område som Landbruksdepartementet har etter dyrevernloven § 24c og som trer i kraft 1. mars 2001.

12. jan. Nr. 420 2001**Delegering av myndighet til Statens dyrehelsetilsyn – Fylkesveterinærene etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 24c.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 12. januar 2001 med hjemmel i vedtak av 12. januar 2001 nr. 419 om delegering av myndighet til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 24c. Kunngjort 4. mai 2001.

Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningens myndighet til å føre tilsyn med og gi pålegg innenfor slakteriet sitt område, jf. vedtak av 12. januar 2001 nr. 419 om delegering av myndighet til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 24c, delegeres videre til Statens dyrehelsetilsyn – Fylkesveterinærene, med ikrafttredelse 1. mars 2001.

20. mars Nr. 421 2001**Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Argentina.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 20. mars 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen og EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2001/276/EF). Kunngjort 4. mai 2001.

§ 1. Formål og virkeområde

Formålet med denne forskrift er å forebygge spredning av munn- og klauvsjuka i forbindelse med innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Argentina.

§ 2. Forbud

Det er forbudt å innføre ferskt kjøtt av klauvdyr fra Argentina.

§ 3. Straffebestemmelser

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskrift er straffbar, jf. husdyrloven § 19.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

28. mars Nr. 422 2001**Forskrift om eksamen for Høgskolen i Bergen.**

Fastsatt av styret for Høgskolen i Bergen 28. mars 2001 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 6. Kunngjort 4. mai 2001.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for alle som går opp til eksamen ved Høgskolen i Bergen.

Dersom det ikke er samsvar mellom denne forskriften og rammeplanen for en utdanning, gjelder rammeplanen fremfor forskriften.

§ 2. Definisjoner

Student: Med student mener denne forskrift en person som er tatt opp til et studium eller et fag ved Høgskolen i Bergen, jf. lov om universiteter og høyskoler § 37, § 38 og § 39.

Privatist: Med privatist mener denne forskrift en person som går opp til eksamen etter lov om universiteter og høyskoler § 40 og som ikke er opptatt ved faget eller studiet.

Rammeplan: Rammeplaner er planer for utdanninger der departementet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet i studiene.

Fagplan: Fagplaner er betegnelse på de spesifikke utdanningsopplegg som er utviklet ved den enkelte høyskole for studier der det eksisterer rammeplaner.

Studieplan: Studieplaner er planer for utdanninger uten sentralt fastsatte rammeplaner.

Eksamen: Eksamen er betegnelse på en prøve eller vurdering når resultatet skal inngå på vitnemålet eller innregnes i karakteren for vedkommende studium.

Utsatt eksamen: Utsatt eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som har vært sykemeldt eller hatt annet gyldig fravær ved ordinær eksamen.

Ny eksamen: Ny eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som ikke har bestått ordinær eksamen.

§ 3. *Vilkår for oppmelding til eksamen*

1. Avdelingene kan selv gi utfyllende regler om at visse eksamener ikke kan avlegges før andre eksamener/kurs/praksisopplegg med mer, er bestått/godkjent.
2. For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha betalt semesteravgift i henhold til lov og forskrift om studentsamskipnader, og meldt seg opp til eksamen innen de fastsatte frister, jf. § 4. Student som er fritatt fra betaling av semesteravgift, må for å kunne gå opp til eksamen, registrere seg innenfor de samme frister.

§ 4. *Oppmelding*

1. Avdelingen avgjør om oppmelding til eksamen skal skje kollektivt eller individuelt og hvilke oppmeldingsformer som skal benyttes.
2. Ved utdanninger hvor oppmelding til eksamen ikke skjer kollektivt, er studenten selv ansvarlig for å melde seg opp innen fastsatte frister. Oppmelding må skje skriftlig til avdelingen eller via høgskolens web-baserte oppmeldingsmodul i Felles studentsystem (FS).
3. Frist for oppmelding til eksamen er 15. februar i vårsemesteret og 15. september i høstsemesteret. Avdelingene kan i spesielle tilfeller dispensere fra fristen for oppmelding til eksamen.
4. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

§ 5. *Eksamensformer*

Det kan benyttes følgende eksamensformer:

- Skriftlig eksamen under tilsyn
- Muntlig eksamen
- Praktiske prøver og arbeider
- Framsyninger/framføringer/utstillinger
- Utført laboratorie-/prosjekt-/praksis-/seminararbeid
- Hjemmeeksamen
- Gruppeeksamen
- Hovedoppgave
- Mappeevaluering

Eksamensformene skal være nedfelt i studieplanene/fagplanene for de enkelte studier/fag, som vedtas av avdelingsstyret selv. Avdelingsstyret skal sikre at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd på en upartisk og faglig betryggende måte.

§ 6. *Særordninger til eksamen*

1. En student som har fysiske eller psykiske problemer med å gjennomføre eksamen på vanlig måte, kan søke avdelingen om særordninger ved eksamen. Særordningen skal ha som formål å oppveie de ulemper funksjonshemningen medfører, samtidig som det i størst mulig utstrekning skal sørges for at studentene prøves likt.
2. Særordningene kan være:
 - Utvidet eksamenstid
 - Anledning til lengre pauser, eventuelt med mulighet for å hvile
 - Skriftlig eksamen i stedet for muntlig eksamen
 - Muntlig eksamen i stedet for skriftlig eksamen
 - Eget eksamenslokale med egen eksamensvakt
 - Bruk av skrivemaskin, pc og andre tekniske hjelpemidler
 - Skrivehjelp, døvetolk og annen praktisk hjelp
 - Overføring av oppgavene til punktskrift eller forstørret skrift
 - Høytlesing av oppgaveteksten
3. Ved evaluering av eksamensbesvarelsen skal anonymitetsprinsippet gjelde så langt som mulig.
4. Studenter med dysleksi, dyskalkuli eller andre lese- og skrivevansker kan etter ønske få vedlagt sine besvarelser en anonymisert attest fra logoped som bekrefter dette.
5. Frist for å søke særordninger er 8 uker før eksamen. Er funksjonshemningen oppstått etter fristens utløp, eller hvis andre særlige grunner tilsier det, kan avdelingen fravike denne fristen.
6. Behovet for særordning må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige. Studenter med dysleksi, dyskalkuli eller andre lese- og skrivevansker må ha attest fra logoped som beskriver hvilke særordninger det er behov for, jf. nr. 2.

§ 7. *Språk*

Undervisnings- og oppgavespråket ved Høgskolen i Bergen er norsk, med mindre annet er fastsatt. Avdelingen kan etter søknad vurdere om det også bør utarbeides oppgavetekst på andre språk og/eller om besvarelsen kan skrives på andre språk. Frist for å søke er 8 uker før eksamen.

§ 8. Gjennomføring av skriftlig eksamen under tilsyn

1. Det skal fremgå av fagplan/studieplan og eksamensoppgavene hvilke hjelpemidler som er tillatt brukt under den enkelte eksamen. Avdelingene fastsetter nærmere bestemmelser for kontroll av hjelpemidler.
2. Studentene plikter å rette seg etter de anvisninger som gis av vaktene i eksamenslokalet.
3. Det skal være ro og orden i eksamenslokalet slik at ingen blir forstyrret. Overtredelse medfører øyeblikkelig utvisning fra eksamenslokalet.
4. Studenten må ha med studiekort eller annen legitimasjon alle eksamensdager.
5. Det er ikke tillatt å ta med seg trådløst kommunikasjonsutstyr, som f.eks. mobiltelefon eller personsøker inn i eksamenslokalet.
6. Vesker og lignende må innleveres før oppgaven deles ut.
7. Etter at eksamen er begynt, kan kandidaten bare forlate plassen med tillatelse fra og i følge med eksamensvakt.
8. Det er ikke anledning til å forlate eksamenslokalet før 30 minutter etter at eksamen er begynt.
9. En kandidat som kommer for sent, begrenset til 30 minutter etter at eksamen er begynt, kan likevel få delta.
10. Avdelingene gir retningslinjer for eventuell gjennomføring av læreres tilstedeværelse i eksamenslokalet under skriftlig eksamen.
11. Det er bare tillatt å bruke godkjent eksamenspapir som er utlevert i eksamenslokalet.
12. Det er kandidatens ansvar å påse at innleveringen er komplett.

§ 9. Trekk fra eksamen. Uteblivelse. Rett til utsatt eksamen

1. En student som ønsker å trekke seg fra eksamen, må gjøre det skriftlig eller via høgskolens web-baserte oppmeldingsmodul i Felles studentsystem (FS) senest 1 uke før eksamensdato.
2. En student som avbryter eksamen etter at eksamen er begynt, skal melde dette skriftlig til vaktene.
3. En student som ikke møter til eksamen til fastsatt tid uten godkjent forfallsgrunn, og som ikke har trukket seg fra eksamen, jf. nr. 1, får registrert «ikke møtt». «Ikke møtt» teller som eksamensforsøk, og studenten har ikke krav på å framstille seg på nytt før ved neste ordinære eksamen.
4. En student anses for å ha strøket når studenten avbryter eksamen uten at avbrytelsen skyldes sykdom.
5. Ved uteblivelse eller trekk fra eksamen som skyldes sykdom eller andre forhold som studenten ikke rår over, må legeattest eller annen dokumentasjon være innlevert til avdelingen senest 48 timer etter eksamensstart.
6. Legeattesten skal inneholde opplysninger om hvilket tidsrom den gjelder for. Det skal fremgå av attesten at sykdommen er vurdert i forhold til kandidatens mulighet til å gjennomføre eksamen. Blir legeattest eller annen dokumentasjon ikke innlevert innen de omtalte frister, anses forholdet som «ikke møtt» uten godkjent forfallsgrunn jf. nr. 3.
7. Godkjent forfallsgrunn gir rett til utsatt eksamen.
8. Studenten må selv melde seg opp til utsatt eksamen.
9. En student som har levert besvarelse, kan ikke unndra seg sensur.

§ 10. Sensur

Avdelingsstyret oppnevner sensorer etter forslag fra fagansvarlig, jf. universitets- og høgskoleloven § 50.

§ 11. Karaktersystemer

1. Det skal nyttes karakterer etter en skala med tideler fra 1.0 som beste og 6.0 som dårligste karakter. Studenter som får dårligere karakter enn 4.0, har ikke bestått. I slike tilfeller settes det ikke tallverdi, men det skal framgå at eksamen er *ikke bestått*.
2. Avdelingsstyret selv kan bestemme at karakterene bestått/ikke bestått eller godkjent/ikke godkjent også kan nyttes.
3. Karaktersystemet skal være nedfelt i studieplanene/fagplanene for de enkelte studier/fag.
4. Bokstavkarakterer og European Credit Transfer System (ECTS) kan brukes i sammenhenger der dette er naturlig.

§ 12. Kunngjøring av eksamensresultater. Klage

1. Kunngjøring av eksamensresultat skjer ved oppslag på høgskolens område. Kunngjøring kan i tillegg skje elektronisk eller via karaktertelefon. Ved kunngjøring av eksamensresultat føres det kun opp student-/kandidatnummer og karakter. Samtidig med kunngjøringen skal det opplyses om bestemmelsene om begrunnelse og klage i lov om universiteter og høgskoler § 51 og § 52.
2. Klagefristen er normalt tre uker.
3. Krav om begrunnelse og klage over karakterfastsettelsen stiles og sendes til avdelingen. Klage over formelle feil stiles til Klagenemnda ved Høgskolen i Bergen og sendes til avdelingen.

§ 13. Eksamensforsøk

1. En student kan fremstille seg til eksamen ved Høgskolen i Bergen i samme fag inntil tre ganger.
2. Etter søknad til avdelingsstyret kan en student i spesielle tilfeller få avlegge eksamen for fjerde gang.

§ 14. Studierett og rett til å gå opp til eksamen

1. En opptakskomite avgjør om vilkårene for å bli tatt opp som student eller for å gå opp til eksamen uten å være opptatt som student er oppfylt, jf. lov om universiteter og høgskoler § 40. Opptakskomiteen skal være

- sammensatt av en representant fra hver avdeling, 2 studenter, og med studiedirektøren som sekretær.
2. En student som ikke har avlagt eksamen i løpet av de siste to studieår, mister studieplassen, og må eventuelt søke nytt opptak til studiet.
 3. En student som er opptatt i en yrkesutdanning eller i et utdanningsprogram, mister studieplassen når vedkommende går opp til eksamen som privatist innen samme utdanning, og må eventuelt søke nytt opptak til studiet.
 4. Avdelingene kan innvilge permisjon fra studiet i inntil to år.
 5. Avdelingsstyret selv fastsetter hvilke forprøver som skal være godkjent, og hvilke fag/deler av fag som må være bestått før en student kan fortsette studiet.
 6. En student har rett til en ny praksisperiode dersom første periode vurderes til ikke bestått/ikke godkjent. I helt spesielle tilfeller kan studenten søke avdelingsstyret selv om å få tilrettelagt en tredje praksisperiode.
 7. En student som er blitt forsinket i sitt studieløp, kan søke høgskolen om å få gå opp til eksamen i et fag inntil 2 år etter at faget er gått ut av studieprogrammet.

§ 15. *Privatister*

1. Privatistenes rettigheter er begrenset til adgang til å delta i offentlige forelesninger og adgang til å gå opp til eksamen. Avdelingen kan i spesielle tilfeller dispensere fra dette.
2. Privatister som ikke er studenter ved høgskolen, skal i tillegg til semesteravgift til Studentsamskipnaden i Bergen betale vederlag fastsatt av styret selv.
3. Privatistene må melde seg opp til eksamen, betale semesteravgift og vederlag innen fastsatte frister. Dokumentasjon av generell studiekompetanse, realkompetanse og spesiell studiekompetanse må vedlegges oppmeldingen. Avdelingen kan i helt spesielle tilfeller dispensere fra oppmeldingsfristen.
4. Opptakskomiteen, jf. § 14 nr. 1, avgjør om vilkårene for oppmelding er oppfylt, og kan etter søknad lempe på krav til forutdanning m.m. når det er sannsynliggjort at søkeren har de nødvendige kunnskaper.
5. Denne forskrift gjelder også for privatister så lenge bestemmelsene ikke strider mot innholdet i denne paragraf.

§ 16. *Utfyllende regler*

Det enkelte avdelingsstyret selv kan gi utfyllende regler innenfor rammen av disse forskriftene.

§ 17. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft fra 16. august 2001. Fra samme dato opphører eksamensforskrift for Høgskolen i Bergen av 8. mai 1996 nr. 487 og retningslinjer for eksamen under særskilte vilkår vedtatt av Styret ved Høgskolen i Bergen 4. februar 1998.

29. mars Nr. 423 2001

Instruks om utstedelse av sertifikater for levende dyr og animalske næringsmidler mv.

Fastsatt av Fiskeridirektøren, Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen og Statens næringsmiddeltilsyn 29. mars 2001 med hjemmel i kvalitetsforskrift av 14. juni 1996 nr. 667 for fisk og fiskevarer § 24–1, jf. § 1–12, særskilte forskrifter om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel, forskrift av 23. desember 1998 nr. 1471 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av næringsmidler og av produkter av animalsk opprinnelse innen EØS, og av ikke-animalske næringsmidler fra tredje land § 4, og vedtak av 17. februar 2000 nr. 251 om delegering av myndighet på næringsmiddelområdet til det kommunale og interkommunale næringsmiddeltilsyn, jf. EØS-avtalens vedlegg I kap. I nr. 1.1.9 (Rdir. 1996/93/EF). Kunngjort 4. mai 2001.

Kapittel I. Innledende bestemmelser

1.1 Virkeområde

Denne instruks retter seg til tilsynsmyndighet som utsteder eksportsertifikat i henhold til forskrift av 23. desember 1998 nr. 1471 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av næringsmidler og av produkter av animalsk opprinnelse innen EØS, og av ikke-animalske næringsmidler fra tredjeland § 4, forskrift av 31. desember 1998 nr. 1484 om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall innen EØS, og ved innførsel av levende dyr fra land utenfor EØS § 5, samt underliggende regelverk.

Instruksen gjelder for utstedelse av sertifikater som kreves ved eksport av levende dyr og animalske næringsmidler mv. til land innen EØS i henhold til særskilte forskriftskrav.

1.2 Definisjoner

- 1) *Sertifikat*; hygienesertifikater eller helsesertifikater og tilsvarende dokumenter, herunder sunnhets- og helseattester, med opplysninger om vedkommende dyrs opprinnelsesbesetning eller opprinnelsesvirksomheten til de animalske næringsmidlene mv., og som skal følge med vedkommende forsendelse fram til mottaker.
- 2) *Sertifikatutsteder*; offentlig tjenestemann med myndighet til å utstede sertifikat og føre det tilsyn som er nødvendig i forbindelse med sertifikatutstedelsen.

Kapittel II. Utstedelse av sertifikat

2.1 Krav til sertifikatutsteder

Sertifikatutsteder skal ikke utstede sertifikat, såfremt vedkommende ikke har nødvendig kunnskap om bestemmelsene som gjelder de levende dyr og næringsmidler mv. av animalsk opprinnelse som skal sertifiseres, eller hvis sertifikatutsteder ikke klart forstår betydningen av innholdet i hvert enkelte sertifikat.

Sertifikatutsteder skal iaktta gjeldende bestemmelser om habilitet, jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. II. Spesielt skal det påses at sertifikatutsteder ikke har forretningsmessige interesser knyttet til de dyr eller næringsmidler som sertifikatet skal gjelde, eller de besetninger eller virksomheter hvor disse har sin opprinnelse.

2.2 Krav til sertifikatet

- 1) Dersom det i den enkelte forskrift eller fra sentrale myndigheter er fastsatt et bestemt sertifikatformular, skal dette brukes.
- 2) Sertifikatet skal være utstedt på mottakerlandets offisielle språk eller på et språk som mottakerlandets myndigheter godtar. Sertifikatet skal også utstedes på norsk, dersom sertifikatutsteder ikke fullt ut behersker det aktuelle fremmede språket.
- 3) Sertifikat skal ikke utstedes på bakgrunn av opplysninger som sertifikatutsteder ikke har personlig kjennskap til, eller som vedkommende ikke kan bekrefte eller kontrollere på annen måte.
- 4) Sertifikatutsteder skal ikke signere «in blanco» eller på ufullstendig utfylte sertifikater. Det skal heller ikke gis sertifikat for levende dyr eller produkter av animalsk opprinnelse som ikke har vært kontrollert, eller som sertifikatutsteder ikke lenger har mulighet til å kontrollere.
- 5) Hvis et sertifikat blir utstedt på grunnlag av et annet sertifikat eller et annet dokument, skal sertifikatutsteder være i besittelse av dette dokumentet når det nye sertifikatet signeres.
Bestemmelsen i pkt. 2–4 er ikke til hinder for at det kan utstedes sertifikat på grunnlag av data:
 - a) som er fastslått av en annen offentlig tjenestemann som handler under sertifikatutstederens tilsyn, og som på den måten kan etterprøve riktigheten av fremlagte data.
 - b) som bygger på resultater fra offentlig godkjente overvåkingsprogrammer, offentlig anerkjente kvalitetssikringsordninger eller epidemioovervåkningssystemer.
- 6) Sertifikatutsteders underskrift skal ikke kunne endres eller slettes, og skal være påført i en annen farge enn sort. En kopi av sertifikatet skal oppbevares hos sertifikatutsteder i minimum 3 år.

Kapittel III. Administrative bestemmelser

3.1 Ikrafttredelse

Denne instruks trer i kraft straks.

9. april Nr. 424 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fiske i fiskevernsonen ved Svalbard.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 9. april 2001 med hjemmel i forskrift av 3. juni 1977 nr. 6 om fiskevernsonene ved Svalbard § 3. Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 21. september 1994 nr. 880 om regulering av fiske i fiskevernsonen ved Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Fartøy som fisker i sonen skal føre sitt nasjonale flagg og være merket på synlig måte.

Ansvarshavende plikter å sørge for at fartøyet er utstyrt med leder egnet for å ta om bord inspektør. Fiskeridirektoratet kan gi nærmere forskrifter om lederens utforming.

Kystvaktens kompetanse ved utøvelse av kontroll og om ansvarshavendes rettigheter og plikter i forhold til Kystvakten følger av lov av 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten.

Fiskeridirektoratets kompetanse ved utøvelse av kontroll og om ansvarshavendes rettigheter og plikter i forhold til Fiskeridirektoratet følger av lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske.

Fiskeridirektoratet kan gi forskrifter om at fartøy skal ha om bord tegning/beskrivelse med mål over oppbevaringsrom/binger/RSW-tanker for fisk og fiskeprodukter, samt stuingsplan over den fisk og de fiskeprodukter som er om bord.

§ 6 skal lyde:

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift er gjenstand for straff og inndraging etter lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 8 og § 9. På samme måte

straffes medvirkning og forsøk.

II

Endringene trer i kraft straks.

17. april Nr. 425 2001

Forskrift om korttyper og prisrammer for fiske, småvilt- og villreinjakt i statsallmenning.

Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 17. april 2001 med hjemmel i lov av 6. juni 1975 nr. 31 om utnyttning av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) § 25 og § 29 og Miljøverndepartementets delegeringsvedtak av 8. januar 1976. Kunngjort 4. mai 2001.

§ 1. Korttyper for fiske, småviltjakt og fangst

Følgende korttyper skal være tilgjengelige:

1. Korttidskort 1–3 dager
2. Ukekort
3. Sesongkort
4. Familiekort for fiske (ektepar, samboerpar og enslige) m/barn under 20 år. Fjellstyret med felles fiskekortordning jf. fjellovens § 31, kan søke Direktoratet for naturforvaltning om fritak.
5. Fjellstyret kan dessuten:
 - a. fastsette særskilte kortordninger for, ungdom mellom 16 og 20 år, personer over 67 år og for grupper på kortere turer hvor jakt, fiske ikke er det primære formålet (ekskursjoner, skoleklasser på tur).
 - b. bestemme at personer som etter forskrift av 28. oktober 1986 nr. 2050 om aldersgrensen for å utøve jakt deltar i småvilt og storviltjakt i opplæringsøyemed helt eller delvis skal slippe å betale for jaktkortet.

§ 2. Villreinjakt

Følgende alternative utbudsmåter skal gjelde:

- a. Pris pr. dyr, fastsatt etter kjønn og alder.
- b. Kilopris.
- c. Pris basert på vektclasser etter gjennomsnittsvektene i den lokale villreinstammen.

Fjellstyret kan bestemme at det skal betales en fast grunnavgift for hvert enkelt dyr som tildeles. Slik innbetalt grunnavgift skal trekkes fra i det endelige oppgjør for felte dyr.

§ 3. Rapportplikt

Fjellstyret kan kreve at villreinjegere leverer rapport om jaktresultat og returnerer ubrukte fellingstillatelser straks jakten er avsluttet.

§ 4. Jaktlag

Fjellstyret kan tillate at jegere som har fått tildelt fellingstillatelse på villrein organiserer seg i jaktlag på inntil 5 personer. Tillatelsen skal inneholde opplysninger om

- a. hvem som er ansvarlig jaktleder
- b. navn på samtlige jaktlagsmedlemmer
- c. spesifisert oppgave over hvilke dyr laget har rett til å felle.

En person kan bare være medlem av ett jaktlag. Tillatelsen skal alltid medbringes under jakta av den som til enhver tid er ansvarlig for jaktlaget.

§ 5. Prisrammer

Følgende prisrammer er gjeldende frem til 31. mars 2006. For de ulike korttyper skal øvre prisramme for utenbygdsboende fiskere/jegere være:

Fiske:

1-, 2- og 3-dagerskort	kr	65,–	kr 110,–	kr 165,–
Ukekort	kr	220,–		
Sesongkort	kr	450,–		

Familiekort

1-, 2- og 3-dagerskort	kr	115,–	kr 200,–	kr 300,–
Ukekort	kr	400,–		

Småviltjakt og fangst:

1-, 2- og 3-dagerskort	kr	110,–	kr 200,–	kr 300,–
Ukekort	kr	650,–		
Sesongkort	kr	1.200,–		

Villreinjakt:

Fritt dyr	kr	5.000,–
Liten bukk inntil 55 kg	kr	4.000,–
Simle/ungdyr	kr	2.700,–
Kalv	kr	1.200,–

Prisen på småviltjakt og villreinjakt for utenbygdsboende kan overstige prisen for innenbygdsboende med inntil det dobbelte. Ved prisfastsettelse etter § 2 første ledd bokstav b, skal prisen ikke overstige den øvre prisrammen som er fastsatt.

Når statsallmenning blir slått sammen med andre eiendommer slik at småviltjakt/fisketilbudet blir vesentlig forbedret, kan de fastsatte prisrammer overstiges med inntil det dobbelte. Dersom større utmarkstrekninger blir slått sammen til felles kortområder kan fjellstyret med DN's samtykke fastsette særskilt pris på slike felleskort.

Prisen for fiske med garn og oter og fiskekort for personer som ikke er bosatt i Norge (utlendinger) kan overstige de fastsatte priser med inntil det dobbelte.

§ 6. Rapportering av prisfastsettelser

Straks fjellstyrets vedtak om prisfastsettelse er endelig skal avskrift sendes Direktoratet for naturforvaltning, Tungasletta 2, 7485 Trondheim, på særskilt fastsatt skjema.

§ 7. Dispensasjon

DN kan etter særskilt søknad dispensere fra disse bestemmelser.

§ 8. Ikrafttredelse

Disse bestemmelser trer i kraft 17. april 2001. Forskriftens § 1 nr. 4 trer i kraft 1. april 2002. Er priser og korttyper alt fastsatt, gjelder de ut sesongen med mindre fjellstyret bestemmer noe annet.

Forskrift av 6. mars 1996¹ oppheves fra samme dato.

¹ Ikke tidligere kunngjort i Norsk Lovtidend.

18. april Nr. 426 2001**Forskrift om avlsfremmende tiltak på bier.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 18. april 2001 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl. Kunngjort 4. mai 2001.

§ 1. Formål

Denne forskrift har som formål å legge til rette for kontrollert avl på honningbier (*Apis mellifera*).

§ 2. Definisjoner

Parestasjon: en geografisk lokalitet som omfattes av spesielle regler for bihold som gjør kontrollert naturlig paring av bidronninger mulig.

Reinavlsområde: et geografisk avgrenset område hvor alle birøkterne opprinnelig er blitt enige om å holde en bestemt rase/populasjon av bier og drive avlsarbeid på denne.

Vandring: sesongvis flytting av bikuber fra et geografisk område til et annet med sikte på utnytting av trekkområder.

§ 3. Parestasjoner

Landbruksdepartementet kan etter søknad fra Norges Birøkterlag godkjenne opprettelse av parestasjon og sette vilkår for tillatelsen.

Parestasjonene skal fortrinnsvis legges til bifrie områder. Der dette ikke er mulig, kan Landbruksdepartementet pålegge birøktere, som hadde stasjonære bigårder innenfor området før opprettelse av parestasjon ble godkjent, å holde dronninger av bestemt avlsmateriale. Landbruksdepartementet kan til godkjenningen knytte vilkår om levering av bidronninger av nærmere bestemt rase til disse.

Med mindre det skjer under kontroll av Norges Birøkterlag, skal bier ikke føres til parestasjon som er opprettet i henhold til første ledd. Det er også forbudt å opprette stasjonære bigård eller å føre bier til vandreplass nærmere slik parestasjon enn 20 km målt i luftlinje. Norges Birøkterlag kan dispensere fra forbudene og sette vilkår for dispensasjonen.

Godkjente parestasjoner er listet opp i vedlegg I.

§ 4. Reinavlsområde

Landbruksdepartementet kan etter søknad fra Norges Birøkterlag godkjenne at nærmere avgrensede geografiske områder gis status som reinavlsområder for en tidsavgrenset periode. Norges Birøkterlag fastsetter bestemmelser for biholdet innenfor reinavlsområder og kontrollerer at bestemmelsene er oppfylt. Bestemmelsene skal godkjennes av Landbruksdepartementet.

Godkjente reinavlsområder er listet opp i vedlegg II.

§ 5. Vandring

Vandring ut og inn av områder rundt parestasjoner eller innføring av avlsmateriale i form av embryo og sæd til samme områder, må ikke skje uten skriftlig tillatelse fra Norges Birøkterlag. Slik tillatelse skal gis under forutsetning

av at det ikke er fare for skade på pågående avlsarbeid, og at bestemmelser om forebygging av sjukdom er oppfylt. Avslag på søknad om vandring kan påklages til Landbruksdepartementet.

§ 6. *Dispensasjon*

Landbruksdepartementet kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften og sette vilkår for dispensasjonen.

§ 7. *Straffeansvar*

Den som forsettlig overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift straffes med bøter eller med fengsel i inntil 3 måneder (jf. lov av 4. desember 1992 nr. 130 om hudyravl).

§ 8. *Ikrafttreden*

Denne forskrift trer i kraft straks.

Vedlegg I. Godkjente parestasjoner for bier i Norge pr. 1. mars 2001

Nesbyen, Buskerud – Restriksjonsbelagt område er 20 km radius rundt Nesbyen sentrum (Nesbyen stasjon).

Vedlegg II. Godkjente reinavlsområder for bier i Norge pr. 1. mars 2001

Følgende reinavlsområder er godkjent av Landbruksdepartementet:

Reinavlsområdet for krainerbier (A.m. carnica) i Akershus omfatter Hurdal kommune gjeldende fram til 31. desember 2005.

Reinavlsområdet for krainerbier (A.m. carnica) på Finnskogen avgrenses i sør ved riksvei 204 fra Riksåsen på riksgrensen til Lunderseter, i vest en rett linje fra Lunderseter – Frysjøen – Namsjøen riksveg 206 ved Sønsterud, videre rett linje Sønsterud Holtsjøen – kommunegrensen Våler/Elverum vest for Hakaskallen, i nord ved kommunevegen Våler/Elverum fra punktet vest for Hakaskallen til riksgrensen, i øst ved riksgrensen. Godkjenningen gjelder fram til 31. desember 2005.

Reinavlsområdet for krainerbier (A.m. carnica) i Oppland er avgrenset til kommunene Sel sør for Otta, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Øyer, Lillehammer, Gausdal, Gjøvik, Nordre Land, Søndre Land, Sør-Aurdal, Etnedal, Østre og Vestre Toten. Godkjenningen gjelder fram til 31. desember 2005.

Reinavlsområdene for krainerbier (A.m. carnica) i Buskerud omfattes av I: Øst-Modum på sørsiden av Tyrifjorden, i vest avgrenset av en rett linje fra Store Nykjua til gården Brekke ved Tyrifjorden, og II: Flesberg kommune. Godkjenningen gjelder fram til 31. desember 2005.

Reinavlsområdet for krainerbier (A.m. carnica) i Telemark omfattes av kommunene Notodden, Hjartdal, Tinn, Seljord med unntak av kretsene Vefall og Brekke, og Åsgrend krets i Kviteseid kommune. Godkjenningen gjelder fram til 31. desember 2005.

Reinavlsområdet for den brune bia (A.m. mellifera) omfatter kommunene Flekkefjord, Lund, Sokndal og Sirdal. Godkjenningen gjelder inntil annet blir bestemt.

Reinavlsområdet for krainerbier (A.m. carnica) i Sør-Trøndelag omfatter Orkdal kommune. Godkjenningen gjelder fram til 31. desember 2005.

Reinavlsområdet for krainerbier (A.m. carnica) i Nord-Trøndelag omfatter kommunene Levanger, Verdal, Stjørdal, Meråker, Leksvik, Mosvik, Frosta, Inderøy, Steinkjer, Verran, Snåsa, Namdalseid, Flatanger, Namsos, Fosnes, Grong, Overhalla og Høylandet. Godkjenningen gjelder fram til 31. desember 2005.

Reinavlsområdet for krainerbier (A.m. carnica) i Salten, Nordland avgrenses i sør av polarsirkelen, i sør og øst av Saltfjellet og Svartisen og gjennom Rødøy ut Melfjorden, i nord langs Tysfjorden og omfatter følgende kommuner: Hamarøy, Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal, Skjerstad, Beiarn, Bodø, Gildeskål, Meløy og deler av Rødøy og Tysfjord. Det er en forutsetning at det opprettes minst en parestasjon for krainerbier innenfor reinavlsområdet, og at det avsettes et område til utprøving av andre raser på et avskjermet sted innenfor reinavlsområdet i regi av Norges Birøkterlag. Godkjenningen gjelder fram til 31. desember 2005.

18. april Nr. 427 2001

Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova.

Fastsett av Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet 18. april 2001 med heimel i lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskoler og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 28. juni 1999 nr. 722 til opplæringslova blir det gjort følgjande endringar:

Parentesen under kapitteloverskriften Kapittel 4 Vurdering i vidaregåande opplæring skal lyde:

(Opplæringslova § 3–4 første ledd og § 4A–4 femte ledd, privatskulelova § 31)

Parentesen under kapitteloverskriften Kapittel 5 Klage på vurdering av elevar og lærlingar skal lyde:

(Opplæringslova § 2–3 andre ledd, § 3–4 første ledd, § 4A–4 femte ledd og privatskulelova § 31)

Parentesen under kapitteloverskriften Kapittel 6 Inntak til vidaregåande opplæring og formidling av lærlingar og

lærekandidatar til lærebedrifter skal lyde:

(Opplæringslova § 3–1 åttande ledd, § 3–3 sjette ledd, § 4A–3 første ledd, § 12–4 andre ledd og åttande ledd)

§ 5–5 første ledd skal lyde:

Frist for å klage på vedtak som gjeld avgangskaraktar/eksamenskaraktar og standpunktkarakterar er 10 dagar.

§ 8–2 første strekpunkt skal lyde:

– på grunn av sjukdom, skade eller dysfunksjon som er diagnostisert av sakkunnig, har problem med å beherske begge målformer

§ 11–1 første ledd skal lyde:

Lærebedrifta må vere godkjend av fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda for å kunne teikne lærekontrakt eller opplæringskontrakt, jf. opplæringslova § 4–3. Fylkeskommunen der lærebedrifta er lokalisert, gir godkjenning for kvart enkelt fag lærebedrifta skal kunne ha lærling eller lærekandidat i. Har bedrifta lokale i fleire fylkeskommunar, avgjer lokaliseringa til den aktuelle avdelinga av lærebedrifta kva for ein fylkeskommune som kan godkjenne bedrifta.

§ 14–29 skal lyde:

- a) Cand.philol.-grad
- b) Cand.real.-grad
- c) Cand.scient.-grad
- d) Cand.polit.-grad
- e) Cand.paed.-grad
- f) Cand.psychol.-grad
- g) Cand.sociol.-grad
- h) Cand.oecon.-grad
- i) Cand.jur.-grad
- j) Cand.med.-grad
- k) Cand.med.vet.-grad
- l) Cand.theol.-grad
- m) Cand.musicae.-grad
- n) Mag.art.-grad
- o) Siviløkonomeksamen og høgare avdeling
- p) Diplomeksamen frå Noregs musikkhøgskole
- q) Sivilingeniøreksamen og 4 års relevant yrkespraksis
- r) Idrettskandidateksamen
- s) Cand.agric.-grad og 2 års relevant yrkespraksis
- t) Cand.pharm.-kandidat med 2 års etterfølgjande yrkespraksis
- u) Cand.odont.-kandidat med 2 års etterfølgjande yrkespraksis
- v) Sivilarkitekt med 2 års etterfølgjande yrkespraksis.

§ 14–31 bokstav d skal lyde:

- d. Lektor med
 1. utdanning som omfattar adjunktutdanning godkjend for tilsetjing i grunnskolen
 2. cand.philol.-grad
 3. cand.real.-grad
 4. cand.scient.-grad
 5. cand.polit.-grad
 6. cand.paed.-grad
 7. cand.psychol.-grad
 8. cand.sociol.-grad
 9. cand.oecon.-grad
 10. cand.jur.-grad
 11. cand.med.-grad
 12. cand.med.vet.-grad
 13. cand.theol.-grad
 14. cand.musicae.-grad
 15. mag.art.-grad
 16. siviløkonomeksamen og høgare avdeling
 17. diplomeksamen frå Noregs musikkhøgskole
 18. sivilingeniøreksamen og 4 års relevant yrkespraksis
 19. idrettskandidateksamen
 20. cand.agric.-grad og 2 års relevant yrkespraksis
 21. cand.pharm.-kandidat med 2 års etterfølgjande yrkespraksis

22. cand.odont.-kandidat med 2 års etterfølgjande yrkespraksis
23. sivilarkitekt med 2 års etterfølgjande yrkespraksis.

§ 14–35 skal lyde:

Når det til utlyst full stilling eller delstilling i yrkesfag ikkje melder seg søkjar som fyller kompetansekrava, kan søkjar som fyller dei faglege krava, men manglar pedagogisk eller yrkesteoretisk utdanning, tilsetjast på oppseiing på vilkår.

Føresegna om tilsetjing på vilkår gjeld søkjarar til utlyst stilling i yrkesfag når dei kan dokumentere fagleg utdanning frå arbeidslivet (f.eks. fagbrev) eller frå andre institusjonar enn pedagogiske høyskolar/universitet, men manglar pedagogikk eller yrkesteori.

Ny overskrift før § 14–36 skal lyde:

Krav for tilsetjing i folkehøgskolen

II

Endringene trer i kraft straks.

19. april Nr. 428 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter uer i ICES statistikkområder XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 19. april 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 22. desember 2000 nr. 1415 om regulering av fisket etter uer i ICES statistikkområder XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2001 gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om regulering av fisket etter uer i ICES statistikkområder XII og XIV og NAFO-område 1F utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2001

§ 1 skal lyde:

Det er forbudt å fiske og levere uer med norske fartøy i ICES statistikkområder XII og XIV og NAFO-område 1F utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2001.

§ 3 skal lyde:

Det er forbudt å bruke trål med maskevidde mindre enn 100 mm i ICES statistikkområder XII og XIV og mindre enn 130 mm i NAFO-område 1F.

II

Endringene trer i kraft straks.

19. april Nr. 429 2001

Forskrift om endring i forskrift om forbud mot transport og ansamling av levende klauvdyr.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 19. april 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen og EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2001/302/EF og Kvedtak 2001/317/EF). Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 4. april 2001 nr. 329 om forbud mot transport og ansamling av levende klauvdyr gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Unntatt fra forbudet i første ledd er også transport av levende klauvdyr direkte eller via godkjent oppsamlingssted til slakteri for slakt senest påfølgende virkedag, eller til godkjent oppsamlingssted og derfra til ett annet dyrehold for oppføring til slakt eller til høyst seks andre dyrehold dersom det dreier seg om storfe eller svin som skal føres opp til slakt, eller til annet dyrehold, på følgende vilkår:

- 1) Transporten skal være godkjent av tilsynsmyndigheten på avsender- og mottakerstedet.
- 2) Dyrene må ha oppholdt seg i det dyreholdet de transporteres fra de siste 30 dager før transporten, eller dersom dyrene er yngre enn 30 dager, siden fødselen. Dyreholdet dyrene transporteres fra skal i den angitte perioden,

eller de siste 15 dager dersom det dreier seg om svin, ikke ha mottatt dyr som er mottakelige for munn- og klauvsjuke.

- 3) Dyrene skal ikke transporteres via godkjente stoppesteder.
- 4) Under transporten skal dyrene ikke komme i kontakt med dyr fra andre dyrehold enn det de transporteres fra, med mindre dyrene er på vei til slakting eller har sin opprinnelse i og kommer fra dyrehold i områder hvor det i løpet av de siste 30 dager ikke har vært restriksjoner på grunn av munn- og klauvsjuke.
- 5) Transportmidlet skal rengjøres og desinfiseres etter hver transport. Transportøren skal, på skjema utarbeidet av Statens dyrehelsetilsyn, kunne dokumentere at rengjøring og desinfeksjon er foretatt.
- 6) Ved transport av klauvdyr til andre land skal Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren 24 timer i forveien varsle sentral og lokal veterinærmyndighet i mottakerlandet og sentral veterinærmyndighet i transitland.

§ 6 skal lyde:

Forskriften her trer i kraft 5. april 2001 og gjelder til og med 16. mai 2001.

II

Endringene trer i kraft straks.

23. april Nr. 430 2001

Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor innførsel fra områder i EU med utbrudd av munn- og klauvsjuke.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 23. april 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen og EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2001/172/EF, Kvedtak 2001/223/EF, Kvedtak 2001/318/EF, Kvedtak 2001/324/EF). Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 6. april 2001 nr. 332 om særskilte beskyttelsestiltak overfor innførsel fra områder i EU med utbrudd av munn- og klauvsjuke gjøres følgende endringer:

§ 1 andre ledd bokstavene b og c skal lyde:

- b) Hele Nord-Irland
- c) Hele Nord-Irland

§ 1 andre ledd bokstav f skal lyde:

- f) Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland, Overijssel, Gelderland nord for elva Rijn-Waal-Merwede og Utrecht øst for Highway 8/27 i Nederland.

§ 14 andre ledd bokstav c skal lyde:

- c) 10. mai 2001 for innførsel fra områder som nevnt i § 1 andre ledd bokstavene f og g.

II

Endringene trer i kraft straks.

23. april Nr. 431 2001

Forskrift om endring i forskrift om merking m.v. av næringsmidler.

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 23. april 2001 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 samt Sosial- og helsedepartementets delegeringsvedtak av 26. mars 1990, jf. EØS-avtalens vedlegg II kapittel XII (Rdir. 1999/2/EF). Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 21. desember 1993 nr. 1385 om merking m.v. av næringsmidler gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. varebetegnelse som bestemt i § 9, § 10, § 10a og § 10b

§ 4 annet ledd skal lyde:

Med mindre annet er bestemt i denne forskrift, gjelder ikke merkeplikten i første ledd for næringsmidler som ved frambud til forbruker ikke er ferdigpakkede. Foretas likevel frivillig merking av disse, skal denne være i samsvar med de krav som følger av denne forskrift.

§ 10 annet ledd oppheves.

Ny § 10a og § 10b skal lyde:

§ 10a. Merking av bestrålte næringsmidler som er beregnet for frambud til forbruker og storhusholdning

Bestrålte næringsmidler som er beregnet for frambud til forbruker og storhusholdning skal i tilknytning til varebetegnelsen merkes med betegnelsen «bestrålt» eller «behandlet med ioniserende stråling».

For næringsmidler som inneholder bestrålte ingredienser, skal opplysningen i første ledd gis i tilknytning til den aktuelle ingrediens i ingredienslisten.

For bestrålte næringsmidler som ved frambud ikke er ferdigpakket, skal opplysningen i første ledd gis på skilt, oppslag e.l. ved salgsstedet.

For næringsmidler som ved frambud ikke er ferdigpakket og som inneholder bestrålte ingredienser, skal opplysningen i første ledd gis sammen med varebetegnelsen på den aktuelle ingrediens. Tredje ledd gjelder tilsvarende.

Dersom en bestrålt ingrediens inngår i en sammensatt ingrediens, skal opplysningen i første ledd gis selv om ingrediensen utgjør mindre enn 25% av det ferdige produkt.

§ 10b. Merking av bestrålte næringsmidler som ikke er beregnet for frambud til forbruker og storhusholdning

Bestrålte næringsmidler og bestrålte ingredienser som ikke er beregnet for frambud til forbruker og storhusholdning skal merkes som bestemt i § 10a første ledd. I tillegg skal navn og adresse på bestrålingsanlegget eller dets registreringsnummer angis.

Opplysninger om at bestråling har funnet sted skal dessuten alltid angis i de dokumenter som følger eller vedrører næringsmidlet eller ingrediensen.

II

Endringene trer i kraft 1. mai 2001.

23. april Nr. 432 2001

Forskrift om endring i forskrift om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001.

Fastsatt av Fiskeridirektøren 23. april 2001 med hjemmel i forskrift av 19. desember 2000 nr. 1322 om regulering av fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2001 § 5. Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 8. januar 2001 nr. 401 om fastsetting av maksimalkvoter i fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2001 gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

Maksimalkvoten i EU-sonen er fastsatt til 5.500 tonn.

II

Endringen trer i kraft straks.

24. april Nr. 433 2001

Forskrift om gjennomføring av praktisk prøve for revisorer.

Fastsatt av Kredittilsynet 24. april 2001 med hjemmel i forskrift av 25. juni 1999 nr. 712 om revisjon og revisorer § 1–3 annet ledd annet punktum, jf. lov av 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer § 3–3 femte ledd. Jf. EØS-avtalen vedlegg XXII punkt 7 (Rdir. 1984/253/EØF). Kunngjort 4. mai 2001.

§ 1. Adgang til prøven

For å avlegge den praktiske prøven kreves bestått godkjent revisorutdanning i samsvar med lov av 15. januar 1999 nr. 2 (revisorloven) § 3–2 og minst to års variert praksis i revisjon av årsregnskap eller tilsvarende økonomiske oppgjør i samsvar med revisorloven § 3–3. Den utdanningsinstitusjon som arrangerer prøven, jf. § 2, skal prøve vilkårene for å avlegge den praktiske prøven.

§ 2. Gjennomføring av prøven

Den praktiske prøve avholdes av offentlig godkjent utdanningsinstitusjon godkjent av Kredittilsynet. Prøven skal arrangeres som hjemmeeksamen og skal kunne avlegges minst en gang årlig.

§ 3. Innholdet i prøven

Prøven skal være standardisert i form av gjennomføring av et revisjonsoppdrag, eller deler av et revisjonsoppdrag.

§ 4. Eksamensbevis

Institusjoner som avholder praktisk prøve, skal utstede eksamensbevis som angir at prøven er bestått.

§ 5. Eksamensutvalg

Kredittilsynet oppnevner et eksamensutvalg. Kredittilsynet har ett medlem som også er utvalgets leder, Den norske revisorforening har 2 medlemmer, og utdanningsinstitusjonene BI, NHH og fagutvalget for revisorutdanningen har ett medlem hver. Medlemmene oppnevnes for 4 år av gangen.

Utvalget er ansvarlig for utarbeidelse av eksamensinstruks, herunder organisering av sensur, instruks om klage på sensur, eksamensoppgave og sensorveiledning. Kredittilsynet kan forkaste forslaget til eksamensoppgave, eksamensinstruks, sensorveiledning og instruks om klage på sensur, og på selvstendig grunnlag fastsette dette. Utvalget treffer sine vedtak med alminnelig flertall og utvalgets leder har ved stemmelikhet dobbeltstemme.

§ 6. Eksamensavgift

Kostnadene ved produksjon av prøven, gjennomføring, sensur og klagebehandling dekkes inn ved eksamensavgift.

§ 7. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

24. april Nr. 434 2001**Forskrift om endring i forskrift om transport av levende dyr.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 24. april 2001 med hjemmel i lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30 og lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3. Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 2. april 2001 nr. 384 om transport av levende dyr gjøres følgende endring:

Vedlegg III punkt B nr. 2 ny bokstav g skal lyde:

- g) ha tilstrekkelig forsyning av strø. Strøet skal legges i hver innhegning avhengig av behovene til de forskjellige arter eller kategorier av dyr som innkvarteres,

II

Endringen trer i kraft straks.

26. april Nr. 435 2001**Forskrift om endring i forskrift om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital for norske livsforsikringselskaper.**

Fastsatt av Finansdepartementet 26. april 2001 med hjemmel i lov av 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet § 7–3 femte ledd og § 2–1, jf. EØS-avtalens vedlegg IX kap. I punkt 11 og 12a (Rdir. 1979/267/EØF og Rdir. 1992/96/EØF). Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 19. mai 1995 nr. 481 om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital for norske livsforsikringselskaper gjøres følgende endring:

§ 4 sjuende ledd skal lyde:

Resultatene beregnes på grunnlag av selskapets virksomhet innenfor følgende klasser:

Første og annet resultat:	Klasse I a, I b og klasse II
Tredje resultat:	Klasse I c og I d, samt forsikringer under klasse III som nevnt i klasse I c
Fjerde og femte resultat:	Klasse III og klasse V
Sjette resultat:	Klasse IV og klasse VI

II

Endringen trer i kraft straks.

27. april Nr. 436 2001**Forskrift om endring i forskrifter om fortegnelse over sjukdommer som omfattes av lov om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven).**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 27. april 2000 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 1. Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrifter av 19. mars 1965 nr. 9941 om fortegnelse over sjukdommer som omfattes av lov om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven) gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om fortegnelse over sjukdommer som omfattes av lov 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven)

Nytt siste avsnitt om bier i listen over B-sjukdommer, med følgende overskrift og fire punkter, skal lyde:

Bier

- Lukket yngelrâte – American foulbrood
- Åpen yngelrâte – European foulbrood
- Steinyngel – Stonebrood
- Trakémiddinfeksjon – Acarapiosis

Nye siste to punkter i listen over C-sjukdommer skal lyde:

- Nosemasjuka hos bier – Nosemosis
- Varroainfeksjon hos bier – Varroosis

II

Endringene trer i kraft straks.

27. april Nr. 437 2001**Forskrift om tiltak mot sjukdommer på bier.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 27. april 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8. Kunngjort 4. mai 2001.

*Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner***§ 1. Formål**

Formålet med denne forskriften er å forebygge, begrense eller utrydde sjukdommer hos bier.

§ 2. Virkeområde

Forskriften omfatter tiltak mot sjukdommer hos bier, unntatt forebyggende tiltak ved innførsel og utførsel av levende bier, bisæd, biembryoner, biavlprodukter og brukt bimateriell.¹

¹ Slik innførsel og utførsel er regulert i forskrift av 21. februar 2001 nr. 170 om innførsel og utførsel av levende bier, bisæd, biembryoner, biavlprodukter og brukt bimateriell.

§ 3. Definisjoner

B-, C- og D-sjukdommer: Inndeling av sjukdommer hos bier i henhold til forskrift av 19. mars 1965 nr. 9941 om fortegnelse over sjukdommer som omfattes av lov 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven).

Biavlprodukter: Honning, pollen, bivoks, propolis og dronninggelé.

Bier: Alle utviklingstrinn av honningbier (*Apis mellifera*) fra larve til og med imago.

Bigård: En eller flere bikuber (bisamfunn) som er stilt opp på samme lokalitet og tilhører én birøkter. Én birøkter kan ha flere bigårder.

Birøkter: Eier av bigård eller person som med eller uten vederlag, av eier er overlatt ansvaret for bigården.

Brukt bimateriell: Brukte bikuber og annet utstyr som har vært brukt i birøkt.

Offentlig godkjent laboratorium: Laboratorium som etter avtale med statlig myndighet har ansvaret for å foreta de diagnostiske undersøkelser som er nødvendige for å kunne gjennomføre denne forskriften.

Parestasjon: Lokalitet hvortil bidronninger og droner fra en eller flere bigårder bringes for kontrollert naturlig paring, og hvis opprettelse er godkjent med hjemmel i forskrift av 18. april 2001 nr. 426 om avlsfremmende tiltak på bier.

Region A: Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark.

Region B: Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og kommunene Farsund, Sirdal, Flekkefjord og Kvinesdal i Vest-Agder.

Region C: Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder, unntatt kommunene Farsund, Sirdal, Flekkefjord og Kvinesdal.

Region D: Møre og Romsdal.

Restriksjon: Tiltak fra offentlig myndighet som innebærer innskrenking av råderetten over bier og/eller annen eiendom, for å forebygge, begrense eller utrydde sjukdom hos bier.

Sone: Geografisk avgrenset område hvor det gjelder spesielle restriksjoner og spesiell beredskap.

Stasjonær bigård: Den eller de bikuber (bisamfunn) som er stilt opp på den lokalitet birøkteren oppgir som fast oppstillingsplass for kubene etter § 5. En birøkter kan ha flere stasjonære bigårder.

Vandre plass: Lokalitet hvortil birøkteren flytter en eller flere bikuber (bisamfunn) fra sin(e) stasjonære bigård(er) for en periode av sommerhalvåret, det være seg for pollinering, utnyttning av nektartrekk eller annet.

Vandrebigård: Den eller de bikuber (bisamfunn) birøkteren har flyttet fra sin(e) stasjonære bigård(er) til en vandre plass. En birøkter kan ha flere vandrebigårder.

Vokspresseri: Anlegg som mottar bivoks (skrellevoks, blokkvoks, utbygde vokstavler) for rensing, behandling og pressing til byggevoks.

Kapittel II. Generelle tiltak, plikter og rettigheter

§ 4. Opprettelse og drift av sentralt bigårdsregister

Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen kan opprette sentralt register over bigårder, samt sette driften av registeret bort til andre.

§ 5. Opprettelse og nedleggelse av stasjonær bigård

Birøkteren skal melde fra til Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren om opprettelse og nedleggelse av stasjonær bigård. Meldingen skal sendes senest 4 dager før bigården opprettes henholdsvis 14 dager etter at bigården er nedlagt. Birøkteren skal oppgi navn, personnummer, adresse og telefonnummer, samt opplyse om bigårdens plassering angitt ved nummer og koordinater på kartblad i Statens kartverks serie N50/M711. For stasjonære bigårder som ble opprettet før denne forskriften trådte i kraft, skal melding sendes innen 1. juli 2001.

§ 6. Merking av stasjonære bigårder

Birøkteren skal sørge for at stasjonær bigård er tydelig merket med birøkterens navn, adresse og telefonnummer, samt bigårdens eventuelle registreringsnummer.

§ 7. Hygiene og svermkontroll

Birøkteren skal opprettholde god hygiene i bigården, herunder sørge for nødvendig rengjøring av bikuber og utskifting av vokstavler.

Birøkteren skal gjennomføre egnede tiltak for å forebygge sverming fra bigården.

§ 8. Inspeksjon og prøvetaking

Person på oppdrag for Statens dyrehelsetilsyn har adgang til sted hvor det er grunn til å tro at det forekommer sjukdom hos bier og til å foreta nødvendige undersøkelser, herunder ta prøver av bier, biavlprodukter og annet. Det samme gjelder selv om det ikke er grunn til å tro at det forekommer slik sjukdom, når det er nødvendig for å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser eller som et ledd i overvåkning av helse tilstanden eller forebyggende helsearbeid.

Birøkteren skal legge forholdene til rette for prøvetaking og for øvrig yte nødvendig bistand ved undersøkelser.

Kapittel III. Tiltak for å forebygge spredning av sjukdom med materiell og produkter

§ 9. Omsetning av brukt bimateriell og utbygde vokstavler

Brukt bimateriell og utbygde vokstavler som frambyes for salg, selges, leies ut, gis eller lånes bort for bruk i andres bigård, skal ikke komme fra eller ha vært brukt i bigård hvor det er mistanke om eller tilfelle av sjukdom som kan overføres med materiellet eller tavlene. Materiellet skal dessuten være grundig rengjort. Tavlene skal ha god hygienisk kvalitet.

§ 10. Oppbevaring av bivoks

Utbygde vokstavler, skrellevoks og blokkvoks på lager eller under transport til vokspresseri skal oppbevares slik at tavlene/vokset ikke kan komme i kontakt med levende bier eller nytt bimateriell.

§ 11. Pressing av bivoks til bruk i bikuber

Pressing av bivoks til bruk i bikuber kan bare utføres av de som har tillatelse fra Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren. Unntatt fra krav om tillatelse er birøktere som presser bivoks fra egen bigård til bruk i egne bikuber.

Vokspresseri skal føre fortegnelse over all bivoks det tar imot til pressing, med angivelse av mengde fra hver leverandør. All bivoks som skal presses til bruk i bikuber, skal varmebehandles ved minimum 120 °C i 30 minutter. Ferdigpresset bivoks skal pakkes i ny emballasje som er merket med presseriets navn og adresse.

§ 12. Bruk av biavlprodukter som fôr til bier

Det er kun tillatt å føre bier med biavlprodukter fra andres bigård, såfremt det kan dokumenteres at produktene kommer fra norsk bigård som ikke er omfattet av restriksjoner på grunn av lukket yngelrute eller er innført fra utlandet i henhold til gjeldende bestemmelser om innførsel av biavlprodukter til bruk i birøkt. Før produktene brukes som fôr, skal prøver være sendt til et offentlig godkjent laboratorium for undersøkelse med henblikk på

forekomst av *Paenibacillus larvae larvae*. Prøvesvarene må være negative.

Kapittel IV. Forebyggende tiltak ved omsetning og flytting av bier

§ 13. Generelle vilkår for omsetning og flytting av bier

Det er kun tillatt å framby for salg, selge, leie ut, gi eller låne bort bier såfremt biene kommer fra en stasjonær bigård som er sertifisert i henhold til § 14. Det samme gjelder for flytting av bier til vandreplass eller parestasjon, samt for flytting av bier mellom birøkterens stasjonære bigårder dersom avstanden mellom disse er større enn 5 km målt i luftlinje.

Før bier flyttes til vandreplass, skal birøkteren ha sendt melding om flyttingen til Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren i det distriktet vandreplassen ligger. Birøkteren skal oppgi navn, adresse og telefonnummer, samt referansenummeret på sertifikatet for den stasjonære bigården biene kommer fra og hvilket veterinærdistrikt denne er plassert i. Det skal også opplyses om vandreplassens lokalisering angitt ved nummer og koordinater på kartblad i Statens kartverks serie N50/M711, samt om tidsrommet vandreplassen tenkes benyttet.

Vandrebigård skal være tydelig merket med birøkterens navn, adresse og telefonnummer. En kopi av sertifikatet for den stasjonære bigården biene kommer fra, skal være festet til en av kubene.

Norges Birøkterlag skal fortløpende føre fortegnelse over dem som fører bier til parestasjon som organisasjonen har ansvaret for, med angivelse av den enkeltes navn og adresse og tidsrommet vedkommende har benyttet stasjonen. Det skal også fremgå hvilke stasjonære bigårder biene som er ført til stasjonen kommer fra, med angivelse av referansenummeret på sertifikatene for disse og hvilke veterinærdistrikt de er plassert i. Fortegnelsen skal legges fram for Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren på anmodning.

Er det grunn til å tro at bier er omsatt eller flyttet i strid med denne paragrafen, kan Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren påby at biene skal føres tilbake til den bigården de kommer fra.

§ 14. Sertifisering av stasjonære bigårder

Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren kan sertifisere stasjonære bigårder. Sertifikatet kan trekkes tilbake, permanent eller midlertidig, dersom vilkår for å beholde sertifikatet ikke oppfylles eller det oppstår mistanke om eller tilfelle av sjukdom i bigården.

For at bigården skal kunne bli sertifisert, må følgende vilkår være oppfylt:

1. I løpet av perioden mai – juli skal minst 20% av bisamfunnene ha vært gjenstand for klinisk helseundersøkelse foretatt av distriktsveterinæren eller annen som utfører slikt oppdrag for Statens dyrehelsetilsyn. Ved undersøkelsen skal det ikke være funnet tegn på lukket yngelrâte, åpen yngelrâte eller steinyngel.
2. I løpet av perioden september november samme år eller året før undersøkelsen som regulert i nr. 1, skal minst en prøve bestående av minst 50 arbeidsbier fra minst ett av bisamfunnene være tatt ut og sendt til et offentlig godkjent laboratorium for undersøkelse med henblikk på trakémidd. Resultatet av undersøkelsen må være negativt.
3. I bigård som er plassert i region A, B eller D, skal en egnet innretning for oppsamling av nedfall fra bisamfunnene ha vært installert i samtlige kuber i minst 6 uker i løpet av perioden medio august – november samme år eller året før undersøkelsen som regulert i nr. 1. En samleprøve av nedfallet skal deretter ha blitt sendt til et offentlig godkjent laboratorium for undersøkelse med henblikk på varroamidd. Resultatet av undersøkelsen må være negativt.

For å beholde sertifikatet må følgende vilkår oppfylles:

1. Undersøkelsene i annet ledd må gjentas hvert andre år. Resultatene av undersøkelsene må være negative.
2. Bier som føres til bigården skal kun komme fra andre bigårder som er sertifisert i henhold til denne forskrift.
3. Det skal ikke brukes biavlsprodukter fra andres bigård som fôr til biene.
4. Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren skal straks varsles dersom det oppstår mistanke om eller tilfelle av sjukdom i bigården.
5. Birøkteren skal fortløpende føre fortegnelse over alle forsendelser av bier til og fra bigården med angivelse av forsendelsens art, dato for mottak henholdsvis avsendelse og avsenderens henholdsvis mottakerens navn og adresse.

Kapittel V. Generelle tiltak ved mistanke om eller tilfelle av B-, C- eller D-sjukdom

§ 15. Tiltak ved mistanke om eller tilfelle av B-sjukdom

Ved mistanke om eller tilfelle av B-sjukdom gjelder følgende inntil annet er bestemt av Statens dyrehelsetilsyn:

1. Bier skal ikke framby for salg, selges, leies ut, gis bort eller på annen måte føres ut av bigården.
2. Birøkteren skal, så langt råd er, iverksette tiltak for å hindre smittespredning og bekjempe sjukdommen.
3. Uvedkommende personer skal ikke gis adgang til bigården. På lett synlig sted skal Statens dyrehelsetilsyns varselskilt slås opp.

Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren kan:

1. Fastsette forbud mot å føre bier til og fra bigård hvor det er mistanke om eller påvist B-sjukdom.
2. Fastsette forbud mot å føre biavlsprodukter, bimateriell og annet som kan føre med seg smitte fra bigård hvor det er mistanke om eller påvist B-sjukdom.
3. Legge restriksjoner som nevnt i nr. 2 på lager av bimateriell og/eller biavlsprodukter som har vært brukt i eller

kommer fra bigård hvor det er mistanke om eller påvist B-sjukdom.

4. Legge restriksjoner som nevnt i nr. 1 og 2 på bigård som det er grunn til å tro har hatt kontakt med bigård hvor det er mistanke om eller påvist B-sjukdom, eller som kan ha blitt utsatt for smitte på annen måte.

Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren kan treffe de tiltak og gi de påbud som finnes nødvendig for å forebygge, begrense eller utrydde B-sjukdom, blant annet påby at:

1. Biene i bigård hvor B-sjukdom er påvist skal avlives og tilintetgjøres, at biavlprodukter fra bigården skal oppspores og tilintetgjøres og at miljø og personer skal reingjøres og desinfiseres.
2. Mistenkt tilfelle skal bekjempes som om sjukdommen var påvist, og at bekjempelsestiltak skal iverksettes i bigårder som har hatt direkte eller indirekte kontakt med bigård der B-sjukdom er påvist.

§ 16. Tiltak ved mistanke om eller tilfelle av C-sjukdom

Ved mistanke om eller tilfelle av C-sjukdom kan Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren pålegge restriksjoner som for B-sjukdom. Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren kan gi påbud om gjennomføring av ytterligere tiltak for å bekjempe tilfelle av C-sjukdom.

§ 17. Opprettelse av soner

Som ledd i å forebygge, begrense eller utrydde B-, C- eller D-sjukdom kan Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen gi forskrift om forbud mot forflytning av bier, brukt bimateriell og/eller annet som kan føre med seg smitte, ut av og/eller inn i og/eller innenfor nærmere bestemte soner.

Kapittel VI. Spesielle tiltak for å begrense spredning av varroamidd

§ 18. Forbud

Det er forbudt å overføre bier, utbygde vokstavler og brukt bimateriell;
fra region A til region B
fra region B til region A
fra region C til regionene A, B og D, og
fra region D til regionene A og B.

Unntatt fra forbudene i første ledd er overføring av brukt bimateriell som ikke har vært i kontakt med bier de siste 7 døgn.

§ 19. Tiltak ved ulovlig flytting

Er det grunn til å tro at bier, utbygde vokstavler eller brukt bimateriell er overført i strid med § 18, kan Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren gi påbud om at biene, tavlene og/eller materiellet skal flyttes tilbake til den regionen eller bigården de kommer fra.

Kapittel VII. Avsluttende bestemmelser

§ 20. Tilsyn og vedtak

Med mindre annet er angitt, fører Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren tilsyn med at bestemmelsene i denne forskriften etterleves, og kan fatte de vedtak som er nødvendige for å sikre dette.

§ 21. Dispensasjon

Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften og sette vilkår for dispensasjonen.

§ 22. Straffebestemmelser

Bestemmelsene om straff i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 19 kommer til anvendelse ved overtredelse av denne forskrift.

§ 23. Ikrafttredelse og overgangsordninger

Denne forskrift, unntatt § 14 annet ledd nr. 2, trer i kraft straks. § 14 annet ledd nr. 2 trer i kraft 1. september 2001.

Ved ikrafttredelse av denne forskrift oppheves forskrift av 21. februar 2001 nr. 169 om smittsomme sykdommer på bier og forskrift av 25. april 2000 nr. 362 om sperrelinjer for å begrense spredningen av yngelmidd (Varroa jacobsoni).

Sunnhetsattest utferdiget i medhold av forskrift av 13. mai 1994 nr. 348 om smittsomme sykdommer og avlsfremmende tiltak på bier gjelder som bigårdssertifikat i 2 år etter utstedelsesdato. Birøktene som påberoper seg retten til å legge sunnhetsattest til grunn som bigårdssertifikat, skal sende inn en kopi av attesten sammen med melding om vandring jf. § 13 annet ledd, og for øvrig kunne legge fram attesten for Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren på anmodning.

30. april Nr. 438 2001**Forskrift om endring i forskrift om flyge- og tjenestetider for ruteflyging med fly med mer enn 10 passasjer seter og for charterflyging med fly med høyeste tillatte startvekt over 15.000 kg (BSL D 2–3).**

Fastsatt av Luftfartstilsynet 30. april 2001 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 5–1, jf. vedtak av 10. desember 1999 nr. 1273 om delegering av myndighet til Luftfartstilsynet etter luftfartsloven. Kunngjort 4. mai 2001.

I

I forskrift av 28. juni 1979 nr. 3189 om flyge- og tjenestetider for ruteflyging med fly med mer enn 10 passasjer seter og for charterflyging med fly med høyeste tillatte startvekt over 15.000 kg (BSL D 2–3) gjøres følgende endringer:

Punkt 1.3 skal lyde:

- 1.3 Flyge- og tjenestetider er underlagt Luftfartstilsynets kontroll og regulering. Dette innskrenker ikke et besetningsmedlems rett og plikt til å nekte å medvirke til en flygings påbegynnelse hvis vedkommende ikke føler seg sikker på å kunne gjennomføre tjenesten på en betryggende måte. Dette skal klart fremgå av driftshåndboken.

Punkt 5.5 skal lyde:

- 5.5 Ved endring av tjenesteplan, herunder utkallelse til tjeneste under en beredskapsperiode, skal en ny planlegging med hensyn til overholdelse av punkt 5.4 finne sted før flygingen. Allerede utført tjeneste skal inngå i den nye planleggingen med de for denne tjeneste aktuelt akkumulerte poeng.

Punkt 6.10.1 skal lyde:

- 6.10.1 Dersom løpende 7-døgns perioder anvendes som grunnlag for planlegging, skal et besetningsmedlem innenfor en 14-dagers periode tildeles 2 tjenestefri perioder av minst 26 timers varighet, regnet fra det tidspunkt besetningsmedlemmets poengbelastning er redusert til 0 poeng.

Dersom kalenderuker anvendes som grunnlag for planlegging skal et besetningsmedlem innenfor en 14-dagers periode tildeles 2 tjenestefri perioder av minst 38 timers varighet, hvor det skal inngå 2 perioder som inneholder lokaltiden mellom 02:00–06:00 etter hverandre, regnet fra det tidspunkt besetningsmedlemmets poengbelastning er redusert til 0 poeng.

Punkt 7 skal lyde:

Luftfartstilsynet kan etter samråd med luftfartsmyndighetene i Danmark og Sverige meddele dispensasjon fra denne forskrift når særlige grunner tilsier det og søkeren dokumenterer at det system som søkes godkjent, oppfyller de hensyn som er tilgodesett i denne forskrift.

For enkeltstående flyginger av særskilt karakter kan Luftfartstilsynet meddele dispensasjon fra denne forskrift med etterfølgende melding til luftfartsmyndighetene i Danmark og Sverige.

*II**Ikrafttredelse*

Endringene gjelder fra 1. mai 2001.

Overgangsbestemmelser

De gamle bestemmelsene om planlegging av tjenestetid kan benyttes som et alternativ til de nye bestemmelsene i punkt 5.5 og punkt 6.10.1 frem til 1. oktober 2001.

9. mars Nr. 439 2001**Forskrift om skipsmedisin.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 9. mars 2001 med hjemmel i lov av 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 6–8, lov av 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed § 47 og § 52, jf. kgl.res. av 13. juni 1969 nr. 3, jf. EØS-avtalen vedlegg XVIII punkt 16a (Rdir. 1992/29/EØF). Kunngjort 8. mai 2001.

*Kap. I. Virkeområde og definisjoner***§ 1. Formål**

Forskriften har til formål å sikre at det om bord på skip finnes skipsmedisin som er nødvendig for å ivareta arbeidstakeres og passasjerers helse og sikkerhet. Forskriften skal bidra til forsvarlig anskaffelse, oppbevaring, utlevering og kontroll av skipsmedisin.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for norske skip. Den gjelder også for redningsmidler på norske skip, jf. § 13.

Med mindre det fremgår noe annet av de enkelte bestemmelser er følgende unntatt fra forskriften:

- a) lystfartøy som brukes til ikke-erhvervsmessige formål, og som ikke er bemannet med profesjonelt mannskap,
- b) slepebåter som opererer i havneområder,
- c) flyttbare innretninger i petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel når det kan dokumenteres at disse omfattes av beredskap etablert med hjemmel i § 9-2 i petroleumsloven¹ som er minst likeverdig med kravene i denne forskrift,
- d) sjøforsvarets fartøyer, dersom de ikke opprettholder sivile sertifikater.

¹ Lov av 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

- a) *passasjerskip*: skip som skal ha passasjersertifikat, sikkerhetssertifikat for passasjerskip, sikkerhetssertifikat for hurtiggående passasjerfartøy eller tillatelse til begrenset passasjerbefordring i henhold til sjødyktighetsloven,¹
- b) *redningsmiddel*: livbåt, redningsbåt, redningsflåter og lettboat,
- c) *rederi*: et fartøys registrerte eier, bortsett fra når fartøyet er leid til totalbefraktning eller helt eller delvis drives av annen fysisk eller juridisk person enn eieren på grunnlag av en driftsavtale; i slike tilfeller skal totalbefrakteren, eventuelt den fysiske eller juridiske personen som driver fartøyet, anses som rederiet,
- d) *skipsfører*: den som har høyeste myndighet om bord,
- e) *arbeidstaker*: enhver som tar tjeneste på norsk skip, herunder praktikanter og lærlinger, unntatt havneloser og landbasert personell som utfører arbeid om bord på skip som ligger ved kai,
- f) *skipsmedisin*: legemidler, medisinsk utstyr mv., jf. de ikke-uttømmende lister i vedlegg 1 og 2,
- g) *narkotika mv.*: legemidler som er oppført i narkotikalistene,² se vedlegg 3,
- h) *utlevering*: utlevering av skipsmedisin fra bemyndiget person til rekvirent og pasient og umiddelbar bruk av skipsmedisin av bemyndiget person på pasient,
- i) *farlig last*: last som er omtalt som farlig i IMDG-koden, International Maritime Dangerous Goods Code, utgitt av International Maritime Organization (IMO).

¹ Lov av 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed m.v.

² I henhold til forskrift av 30. juni 1978 nr. 8 om narkotika m.v.

§ 4. Fartøygrupper

Med fartøygrupper menes:

Fartøygruppe A: Havgående fartøyer herunder fartøyer som driver fiske til havs, uten begrensninger i fartsområde, samt havgående fartøyer som ikke faller inn under fartøygruppe B.

Fartøygruppe B: Havgående fartøyer herunder fartøyer som driver fiske til havs, i farvann mindre enn 150 nautiske mil fra nærmeste havn med mulighet for medisinskfaglig assistanse eller 175 nautiske mil fra nærmeste havn med mulighet for medisinskfaglig assistanse dersom de i tillegg kontinuerlig oppholder seg innenfor rekkevidden til en helikoptertjeneste.

Fartøygruppe C: Fartøyer som driver havnetrafikk og fartøyer som oppholder seg enten inntil 20 nautiske mil fra grunnlinjen eller som ikke har annen lugarinnretning enn et styrehus.

Kap. II. Ansvarsforhold og tilsyn

§ 5. Ansvar

Rederiet har det overordnede ansvar for at skipet til enhver tid oppfyller kravene i denne forskrift. Anskaffelse og fornyelse av skipsmedisin skal skje uten kostnader for arbeidstakerne.

Skipsføreren har ansvaret for at pliktene etter forskriften etterleves.

Skipsfører kan delegere utlevering og ettersyn av skipsmedisin til en eller flere arbeidstakere, spesielt utpekt på grunn av sine kvalifikasjoner, jf. § 18, § 21 og § 22.

§ 6. Tilsyn

Sjøfartsdirektoratet, eller den det gir myndighet, fører tilsyn med at rederi og skipsfører overholder bestemmelsene i forskriften.

Kap. III. Krav til skipsmedisinbeholdningen

§ 7. Generelle krav til skipsmedisinen

Skipsmedisin om bord skal ved anskaffelse holde et kvalitetsnivå med hensyn til egenskaper, pakning og merking, tilsvarende de krav som stilles til slikt materiell som markedsføres i Norge.

Merkingen skal være på norsk og engelsk. Krav om norsk eller engelsk merking kan fravikes, dersom det kan dokumenteres at de som skal forestå utlevering av skipsmedisin i skip fullt ut forstår merkingen.

§ 8. Særskilte krav til legemidler

Legemidlene skal være pakket i solid og hensiktsmessig emballasje som tydelig angir legemidlets generiske navn.

Legemidlene skal være merket med salgsstedets navn, produsent, produksjonsnummer, holdbarhetsdato,

oppbevaringsbetingelser og bruksveiledning. Art og mengde av virkestoff skal fremgå av merkingen.

§ 9. Skipsmedisinbeholdning

Skip skal være utstyrt med en skipsmedisinenhet inneholdende skipsmedisin som minst er i samsvar med vedlegg 1 og 2 for skipets fartøygruppe, jf. § 4.

Fiske- og fangstfartøyer som opererer innenfor fartsområde bankfiske II, jf. forskrift om fartsområder¹ § 21, kan utstyres som fartøygruppe B, jf. første ledd.

Fartøy under 15 meter som tilhører fartøygruppe C og fartøy med tillatelse til begrenset passasjerbefordring, kan i stedet for skipsmedisinenhet i samsvar med første ledd utstyres med nødvendig førstehjelpsutstyr.

Skipsmedisinenheten skal til enhver tid inneholde tilstrekkelig mengde skipsmedisin. Ved denne vurdering skal det blant annet tas hensyn til antall arbeidstakere, reisen varighet, bestemmelsessted og anløpshavner, typer arbeid som skal utføres i løpet av reisen, lastens art og faktisk fartsområde.

¹ Forskrift av 4. november 1981 nr. 3793 om fartsområder.

§ 10. Tilleggskrav for skip over 500 bruttotonn

Skip over 500 bruttotonn skal i tillegg til de øvrige krav som følger av forskriften, ha nødvendig førstehjelpsutstyr i maskinrom og bysse.

§ 11. Tilleggskrav for passasjerskip

Rederiet skal i samarbeid med lege eller farmasøyt sørge for at passasjerskip til enhver tid er utrustet med nødvendig skipsmedisin. Ved vurdering av hva som er nødvendig, skal det bl.a. tas hensyn til antall passasjerer og deres behov, reisen varighet og faktisk fartsområde.

Passasjerskip med sertifikat for 100 passasjerer eller mer skal ha om bord akuttmedisinsk koffert med legemidler. Med akutt koffert menes koffert eller lignende med innhold av legemidler og medisinsk utstyr, som kan anvendes av tilstedeværende lege i behandling av alminnelige, akutte medisinske sykdomstilstander.

§ 12. Skip som frakter farlig last

Skip som frakter farlig last skal være utstyrt med de legemidler som er angitt som nødvendige, for behandling av forgiftningstilfeller angitt i MFAG, jf. § 25. Dersom det kan dokumenteres at andre legemidler er likeverdige eller bedre enn det som følger av MFAG, så kan skipet være utstyrt for alternativ behandling av forgiftningstilfeller. Liste over legemidler og medisinsk utstyr må settes opp i samråd med lege.

Legemidler og medisinsk utstyr som må medbringes i henhold til første ledd, og bruksrettledninger, jf. § 25, skal oppbevares i forseglet koffert. Kofferten skal være tydelig merket med «førstehjelp ved forgiftninger», dato for siste ettersyn og dato som angir hvor lenge utstyret er holdbart. Liste over innholdet skal finnes sammen med utstyret.

Enhver ferge som drives under forhold som ikke alltid gjør det mulig innen en tilstrekkelig frist eller med et tilstrekkelig varsel å kjenne arten av de farlige stoffer som fraktes, skal i forseglet koffert medføre legemidler, medisinsk utstyr og rettledning for førstehjelpsbehandling i samsvar med første ledd. For slik ferge i fast rute der overfarten skal vare under to timer, kan likevel legemidlene begrenses til slike som må gis i ytterste nødtilfeller innen et tidsrom som ikke overskrider overfartens normale varighet. Liste over legemidler og medisinsk utstyr må settes opp i samråd med lege.

§ 13. Skipsmedisin for redningsmidler

Redningsmidler skal være utstyrt med skipsmedisin som angitt i vedlegg 1 og 2, med de presiseringer som følger av kap. VI.

Kap. IV. Sykelugar, lege om bord

§ 14. Sykelugar

Skip skal ha sykelugar hvis det er nødvendig ut fra mannskapets størrelse, passasjerantall, reisen varighet og faktisk fartsområde.

§ 15. Lege om bord

Skip med et mannskap på 100 arbeidstakere eller flere på en utenriksreise som overstiger tre døgn, skal ha en lege om bord med ansvar for den medisinske behandling av arbeidstakerne.

Andre skip skal ha lege om bord dersom det er nødvendig. Ved vurdering av hva som er nødvendig, skal det blant annet tas hensyn til risiko og fartsområde mv.

For passasjerskip gjelder i tillegg kravene i forskrift av 2. oktober 1972 nr. 4 om beregning av passasjerantall og om passasjerbekvemmeligheter m.v. § 25.

Kap. V. Rekvirering av legemidler til skip

§ 16. Rekvirering

Skipsfører, rederi eller den lege som er tilknyttet rederiet, har etter forskrift om rekvirering av legemidler fra apotek,¹ rett til å rekvirere de legemidler som skal være om bord i skip. Ved behov for øyeblikkelig hjelp plikter skipsfører å skaffe til veie nødvendig skipsmedisin så raskt som mulig.

Rederiers og skipsføreres rett til å rekvirere narkotika mv. er begrenset til legemidler og mengder angitt i vedlegg 3.

Statens helsetilsyn kan gi skipsverft og firmaer som leverer redningsmidler til skip, tillatelse til å rekvirere legemidler til nybygg, jf. forskrift om rekvirering av legemidler fra apotek.¹ Det kan stilles særskilte krav til slik tillatelse.

Legemidler som rekvireres, skal være lovlig omsatt i det land de utleveres fra og være av tilfredsstillende kvalitet, jf. § 7 og § 8.

Et hvert innkjøp av narkotika mv. skal føres i kontrollboken, jf. § 25.

Ved innkjøp av skipsmedisin skal skipsfører påse at selger utsteder en fortegnelse på norsk eller engelsk i 2 eksemplarer over de leverte varer. Fortegnelsen skal oppbevares om bord frem til neste sakkyndige ettersyn etter § 22.

¹ Forskrift av 27. april 1998 nr. 455 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek.

§ 17. Tap av rekvisisjonsrett

Dersom Statens helsetilsyn finner at skipsførers eller rederis rekvirering av reseptpliktige legemidler er uforsvarlig, kan dennes rett til å rekvirere reseptpliktige legemidler, gitt i medhold av forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek,¹ tilbakekalles.

¹ Forskrift av 27. april 1998 nr. 455 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek.

Kap. VI. Oppbevaring av skipsmedisin

§ 18. Oppbevaring av skipsmedisin

Skipsmedisin skal oppbevares slik at den holdes i god stand.

Legemidler om bord skal oppbevares oversiktlig i avlåst skap, skrin, koffert e.l., godt beskyttet mot fuktighet, frost og sterk varme. Legemidler som skal oppbevares kaldt, skal oppbevares i kjøleskap. Skip i fartøygruppe A og B skal være utstyrt med låsbart medisinskapp. I skip med sykkelugar skal medisinskapp plasseres i sykkelugaren. Bare skipsfører og de han gir fullmakt, skal ha nøkkel og adgang til legemidlene i skipsmedisinenheten, jf. § 9. Narkotika mv. skal alltid oppbevares innelåst.

Legemidlene i skipsmedisinenhetene skal ordnes etter bruksområde, jf. vedlegg 1.

Desinfeksjonsmidler til teknisk bruk skal oppbevares adskilt fra legemidler.

§ 19. Skipsmedisin for redningsmidler

Skipsmedisin for redningsmidler skal oppbevares i vanntette, forseglede beholdere tydelig merket med at det inneholder førstehjelpsutstyr og med dato for siste ettersyn og dato som angir hvor lenge utstyret er holdbart. Liste over innholdet skal finnes i beholderen.

På fartøyer som ligger ubevoktet i havn, herunder fiske- og fangstfartøyer, frakteskuter og lokale ferger, skal det ikke oppbevares narkotika mv. i redningsmidler. Narkotika mv. til redningsmidlene skal for disse fartøyer pakkes i egne, vanntette beholdere, og oppbevares på lett tilgjengelig sted slik at de lett kan medbringes i en krisesituasjon. Det er skipsførers ansvar å sørge for sikker oppbevaring når fartøyet er forlatt ved kai. Redningsmidlene skal påføres tydelig merking som sier at de ikke inneholder narkotiske legemidler.

§ 20. Førstehjelpsutstyr

Førstehjelpsutstyr, jf. § 9 og § 10, skal oppbevares i veske, koffert, skap e.l. som skal være tydelig merket med at det inneholder førstehjelpsutstyr, dato for siste ettersyn og dato som angir hvor lenge utstyret er holdbart. Liste over innholdet skal finnes sammen med utstyret.

Kap. VII. Utlevering og kontroll med skipsmedisin

§ 21. Utlevering av legemidler om bord

Utlevering av legemidler om bord skal bare foretas av skipsføreren eller de han gir fullmakt. Utlevering skal bare skje ved behandling av ombordværende personer. Utlevering skal som hovedregel skje etter kontakt med lege eller etter skriftlige instruksjoner gitt på forhånd av lege. Utlevering av legemidler skal nedtegnes av den som utleverer legemidlet.

Utleveres noe legemiddel i større mengde enn den som umiddelbart anvendes, skal det leveres i egnet emballasje påført legemidlets navn og bruksanvisning.

Det må vises særskilt aktsomhet ved utlevering av narkotika mv. Et hvert uttak av narkotika mv. skal føres i kontrollboken, jf. § 25.

§ 22. Ettersyn og kassasjon

Skipsmedisin skal underlegges sakkyndig ettersyn minst en gang hver tolvte måned. Kontrollen kan i unntakstilfeller utsettes i opptil fem måneder. Utført ettersyn skal dokumenteres, jf. fjerde ledd. Med sakkyndig ettersyn menes ettersyn av farmasøyt eller lege.

For skip med sikkerhetsstyringssertifikat, jf. sjødyktighetsloven¹ femte kapittel med tilhørende forskrifter, kan sakkyndig ettersyn foretas hvert tredje år, forutsatt at skipsfører eller den han gir fullmakt, jf. § 5, foretar tilsvarende ettersyn av legemidler og medisinsk utstyr, jf. første ledd, minst en gang hver tolvte måned. Sikkerhetsstyringssystemet skal inneholde prosedyre for kontroll og ettersyn av skipsmedisin.

Skipsmedisin i redningsmidler skal i tillegg til ettersynet etter første og annet ledd kontrolleres av skipsfører eller den han gir fullmakt en gang hver måned. Skipsmedisin i oppblåsbare redningsflåter skal etterses ved den årlige

kontroll av godkjent servicestasjon, jf. Den internasjonale konvensjon om sikkerhet for menneskeliv til sjøs (SOLAS).

Ved ettersynet skal det kontrolleres at skipsmedisinen er i samsvar med kravene i forskriften, at det oppbevares på korrekt måte, at holdbarhetsdatoer ikke er overskredet og at utlevering av legemidler er nedtegnet, jf. § 21. Det må kontrolleres at beholdningen av narkotika mv. er i samsvar med kontrollboken og eventuelt avvik må protokolleres og nærmere forklares.

Legemidler til kassasjon skal normalt innleveres til apotek eller lignende.

Ved destruksjon av legemidler om bord skal dette skje på forsvarlig måte.

¹ Lov av 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighet m.v.

§ 23. Dokumentasjon

Dokumentasjon på utført ettersyn skal for den enkelte artikkel skipet, herunder redningsmidlene, er pliktig til å medbringe, angi:

- a) fastsatt mengde om bord i henhold til denne forskrift,
- b) opptalt mengde ved ettersyn og
- c) merknader om begrenset holdbarhet mv.

Dokumentasjonen skal være datert og signert, og ved sakkyndig ettersyn også påført vedkommendes persons virksomhets eller myndighets stempel.

Dokumentasjonen på utført ettersyn skal oppbevares om bord og skal på anmodning forevises Sjøfartsdirektoratet og Statens helsetilsyn eller den disse har gitt myndighet til det.

All dokumentasjon om foretatte ettersyn, jf. § 22, og utlevering av legemidler, jf. § 21, skal oppbevares om bord i minst tre år.

Kap. VIII. Legeråd, opplæring, utdanning, håndbøker

§ 24. Legeråd og evakuering

Skip skal få gratis råd fra lege ved sykdom eller ulykkestilfeller formidlet gjennom kystradiostasjonene eller fra den medisinske nødmeldetjenesten.

Evakuering av pasient med luftambulans eller redningshelikopter fra skip i områder under norsk redningstjenestes ansvar, skal organiseres av vedkommende redningssentral i samarbeid med den medisinske nødmeldetjeneste.

§ 25. Håndbøker mv.

Skipet skal være utstyrt med tilstrekkelig håndbøker mv. til å sikre at førstehjelp og annen medisinsk behandling kan utføres faglig forsvarlig.

Skip skal ha følgende om bord:

- a) Et eksemplar av denne forskriften.
- b) Innbundet og paginert kontrollbok til innføring av innkjøp, utlevering og innsending for destruksjon av narkotika mv., jf. § 16 og § 21.
- c) Egnede førstehjelpshåndbok på norsk og engelsk beregnet til skip. Førstehjelpshåndbok skal oppbevares sammen med utstyret av legemidler mv. Krav om norsk eller engelsk førstehjelpshåndbok kan fravikes, dersom det kan dokumenteres at skipets mannskap er språkkyndig i samsvar med førstehjelpshåndboken som medbringes.
- d) Kort rettleddning om førstehjelp, som skal oppbevares sammen med skipsmedisinen i det enkelte redningsmiddel. Rettleddningen skal være på egnede språk og skal på skip som går i norske farvann være på norsk og engelsk.

Skip som transporterer farlig last, jf. §12, skal i tillegg ha om bord boken «Medical first aid guide for use in accidents involving dangerous goods (MFAG)» eller «Veiledning for medisinsk førstehjelp» utgitt av International Maritime Organization.

§ 26. Opplæring

Skipsføreren og de han gir fullmakt til utlevering og bruk av skipsmedisin på pasient om bord skal ha gjennomgått godkjent opplæring, jf. forskrift om kvalifikasjonskrav, utstedelse av sertifikater og om sertifikatrettigheter for personell på norske skip.¹

¹ Forskrift av 29. april 1998 nr. 398 om kvalifikasjonskrav, utstedelse av sertifikater og om sertifikatrettigheter for personell på norske skip.

Kap. IX. Diverse bestemmelser

§ 27. Fravik

Statens helsetilsyn, eller den det gir myndighet, kan når særlige grunner foreligger fravike forskriftens krav. Fraviket må være nødvendig og sikkerhetsmessig forsvarlig. Dette kan bare skje når det ikke er i strid med internasjonal overenskomst som Norge har sluttet seg til.

§ 28. Straffebestemmelser

Overtredelse straffes med bøter i henhold til § 339 nr. 2 i straffeloven,¹ hvis ikke strengere straff kommer til anvendelse i henhold til annen lovbestemmelse.

1 Den almindelige borgerlige straffelov av 22. mai 1902 nr. 10.

§ 29. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juni 2001.

§ 30. Overgangsbestemmelse

Det enkelte skip skal være utrustet i henhold til denne forskrift ved første årlige sakkyndige ettersyn, jf. § 22, etter 1. juni 2001 og senest innen 1. juni 2002.

Skip som i medhold av første ledd inntil videre ikke er utrustet etter forskriften her, skal være utrustet i samsvar med forskrift av 11. desember 1981 nr. 8748 om legemidler m.v. på skip inntil overgangsperioden er tilbakelagt.

Forskrift av 11. desember 1981 nr. 8748 om legemidler m.v. på skip oppheves 1. juni 2002.

Vedlegg

1. Oversikt over legemiddelgrupper som skal inngå i skipsmedisinenhetene
2. Oversikt over medisinsk utstyr som skal inngå i skipsmedisinenhetene
3. Liste over narkotika mv.

Vedlegg 1

Legemiddelgrupper som skal inngå i skipsmedisinenhetene, jf. § 9 og redningsmidler, jf. § 13.

Gruppe	Fartøygruppe			Redn.midler A/B	Redn.midler C
	A	B	C		
1 Legemidler mot hjerte- og karsykdommer					
A Hjerte- og kretsløpsstimulerende legemidler – sympatomimetika	x	x			
B Preparater mot angina pectoris	x	x	x	x	x
C Vanddrivende midler	x	x			
D Midler mot blødning, herunder livmorsammentrekkende legemidler, dersom det er kvinner om bord	x	x	x	x	x
E Blodtrykksenkende legemidler	x				
F Midler for å forebygge tromboser	x	x	x	x	x
2 Legemidler for mage- og tarmkanal					
A Legemidler mot magesår – Histaminer H2-antagonist	x				
– syrenøytraliserende/slimhinnebeskyttende	x	x			
B Legemidler mot kvalme	x	x	x	x	x
C Bløtgjørende avføringsmidler	x	x			
D Legemidler mot diare	x	x	x	x	x
E Legemidler mot tarmsykdommer	x	x			
F Preparater mot hemmoroider	x	x			
3 Smertestillende legemidler og legemidler mot krampe					
A Smertestillende, febernedsettende og antiinflammatoriske legemidler	x	x	x	x	x
B Sterke smertestillende legemidler	x	x		x	
C Krampestillende legemidler	x	x			
4 Legemidler mot lidelser i sentralnervesystemet					
A Beroligende midler	x	x			
B Legemidler mot nervøse lidelser	x	x			
C Legemidler mot sjøsyke	x	x	x	x	x
D Legemidler mot epilepsi	x				
5 Legemidler mot allergi og overfølsomhetsreaksjoner					
A Antihistaminer til systemisk bruk	x	x			
B Glukokortikoider til injeksjon	x	x			
6 Legemidler mot sykdommer i respirasjonsorganene					

<i>Gruppe</i>	<i>Fartøygruppe</i>			<i>Redn.midler A/B</i>	<i>Redn.midler C</i>
	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>		
A Legemidler mot astmaanfall	x	x			
B Hostestillende legemidler	x	x	x		
C Legemidler mot bihulebetennelse og forkjølelse	x	x	x		
<i>7 Legemidler mot infeksjonssykdommer</i>					
A Antibiotika (minst 2 grupper)	x	x			
B Antibakterielt sulfapreparat	x	x			
C Urinveisantiseptikum	x				
D Antiparasittiske midler					
– midler mot malaria (i område med malariasmitte)	x	x			
– midler mot lus og skabb	x	x			
E Legemidler mot infeksjoner i tarmkanalen	x	x			
F Stivkrampevaksine og immunglobuliner	x	x			
<i>8 Forbindelser beregnet på gjenoppretting av væskebalansen, kaloriinntak og plasmaerstatning</i>	x	x			
<i>9 Legemidler til utvortes bruk</i>					
A Hudmidler					
– antiseptiske oppløsninger	x	x	x	x	x
– antibiotiske salver/pudder	x	x	x		
– smertestillende salver	x	x	x		
– inflammasjonshemmende/kortikosteroider	x	x			
– hudkremer mot sopp	x				
– preparat ved hudforbrenning	x	x	x	x	
B Øyemidler					
– antibiotiske øyedråper/øyesalve	x	x			
– antibiotiske øyedråper med antiinflammatorisk virkning	x	x			
– bedøvende øyedråper	x	x			
– øyedråper med trykknedsettende, kolinerg virkning	x	x			
– øyeskylling	x	x	x	x	x
– diagnostika	x				
C Øremidler					
– antibiotiske/antiinflammatoriske oppløsninger	x	x			
– bedøvende øredråper	x	x			
D Legemidler mot sykdommer i munnhule og svelg					
– antiseptisk munnvann	x	x			
E Lokalbedøvende midler					
– gis ved underhudsinjeksjon (inkl. tannbehandling)	x	x			

Vedlegg 2

Medisinsk materiell som skal inngå i skipsmedisinenhetene, jf. § 9 og redningsmidler, jf. § 13.

	<i>Fartøygruppe</i>			<i>Redn.midler A/B</i>	<i>Redn.midler C</i>
	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>		
<i>1 Gjenopplivningsutstyr</i>					
Oksygenapparat m/bag og ansiktsmaske (over 2 liter)	x	x			
Ekstra oksygenapparat	x	x			
Mekanisk sugesapparat for rensing av luftveier	x	x			
Sett med svelgtuber til gjenopplivning ved munn til munn-metoden (assortert str)	x	x	x	x	x
Lommemasker	x	x	x		
<i>2 Forbindingssaker og suturutstyr</i>					
Stiftemaskin for sutur, ev. sutursett med nåler	x	x			
Elastisk heftbandasje	x	x	x	x	x
Elastisk gasbind	x	x	x	x	x
Tube for finger med applikator	x	x			
Sterile gaskompresser	x	x	x	x	x

	<i>Fartøygruppe</i>			<i>Redn.midler A/B</i>	<i>Redn.midler C</i>
	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>		
Steril absorberende kompress	x	x			
Sterile gastupfer	x	x			
Renset bomull	x	x			
Sterilt laken til bruk ved forbrenninger	x	x			
Trekanttørkle	x	x			
Engangshansker	x	x	x	x	x
Heftplaster	x	x	x	x	x
Sterile kompresjonsbandasjer	x	x	x	x	x
Suturtape	x	x	x	x	x
Ikke absorberbar sutur med nål	x				
Vaselinimpregnert gasbind	x	x			
Fingersmokker	x	x	x		
Hodebandasje	x	x			
Øyekompress	x	x			
Øyebeskytter, sort	x	x			
Sportstape	x	x	x		
Suspensorium, medium	x	x			
Sikkerhetsnåler	x	x	x	x	x
<i>3 Instrumenter</i>					
Engangsskalpeller	x	x			
Instrumentskrin av rustfritt stål	x	x			
Bandasjesaks	x	x			
Kirurgisk saks	x	x			
Pinsetter	x	x			
Arterieklemmer	x	x			
Nåleholdere	x	x			
Engangsbarberhøvel	x	x			
Øyemagnet	x				
<i>4 Utstyr for legeundersøkelse og -kontroll</i>					
Tungespatler for engangsbruk	x	x			
Teststrimler for analyse av urin (protein, glukose, blod, ketoner)	x				
Lukkbare poser av plast med skrivefelt («tablettposer») eller lignende	x	x			
Skjema for feber- eller temperaturkurve	x				
Diagnosekort ved evakuering	x	x			
Stetoskop	x	x			
Aneroid blodtryksmåler	x	x			
Febertermometer	x	x			
Hypotermisk termometer	x	x			
Lommelykt for diagnosebruk («pennlykt»)	x	x	x		
<i>5 Utstyr for injeksjon, perfusjon, punktur og innføring av katetere</i>					
Kateteriseringssett	x				
Utstyr for rektal infusjon (rektalsonde)	x				
Infusjonssett med lufting	x	x			
Venekanyler	x	x			
Urinposer	x				
Engangssprøyter med kanyler	x	x			
Injeksjonstørk (for huddesinfeksjon)	x	x			
Kateter	x				
<i>6 Vanlig medisinsk utstyr</i>					
Pussbekken	x				
Stikkbekken	x				
Varmeflaske	x				

	Fartøygruppe			Redn.midler A/B	Redn.midler C
	A	B	C		
Urinflaske	x				
Ispose	x	x			
Cold/hot omslag	x	x			
Bomullspinner	x	x			
Hørselvern/ørepropper	x	x	x		
Solbriller (herrestr.)	x				
Øyebadeglass (plast/glass)	x	x	x		
Øyelapp, sort	x	x			
Tannfyllmasse	x				
Tannpleiesett	x				
7 Utstyr for avstiving og spjelking					
Bøyelig fingerskinne	x	x			
Bøyelig hånd- eller underarmsskinne	x	x			
Oppblåsbar skinne/spjelkesett	x	x			
Lårskinne	x	x			
Avstivet nakkekrage	x	x			
Båre med avstiving for rygg og nakke egnet for helikopterløft	x	x			
8 Desinfisering, insektbekjemping og profylakse					
Desinfeksjonsmiddel for rengjøring av utstyr, benkeflater mm	x	x			
Desinfeksjonsmiddel for drikkevann	x				
Insekticidmiddel	x				

Vedlegg 3

Legemidler som skal føres i kontrollbok ved rekvirering, jf. § 16 og utlevering, jf. § 21 og som rederi og skipsfører har en begrenset rekvisisjonsrett til.

For fartøygruppe A, B og C er det oppgitte antall pakninger pr. 15 personer (mannskap).

For redningsmidler er det oppgitte antall pakninger for redningsmidler sertifisert for inntil 25 personer.

Gruppe	Enhet	Fartøygruppe			Redn.midler A/B	Redn.midler C
		A	B	C		
1 Smertestillende legemidler og legemidler mot krampe						
A Smertestillende, febernedsettende og antiinflammatoriske legemidler						
Kodeinfosfat (maks. 30 mg)/paracetamol tab.	NB 20 tab.	3	2			
Kodeinfosfat (maks. 30 mg)/paracetamol tab.	NB 50 tab.			1		
B Sterke smertestillende legemidler						
Morfin 10 mg/ml injeksjon	NB 10x1 ml	1	1			
Morfin 10 mg ampiner	NB stk			6		
Buprenorfin 0,2 mg resoribletter	NB 10 tab.	1	1			
Ketobemidon 10 mg stikkpiller	NB 10 stikkp.	1	1			
C Krampestillende legemidler						
Diazepam 4 mg/ml klyster	NB 5x2,5 ml	2	2			
2 Legemidler mot lidelser i sentralnervesystemet						
A Beroligende midler						
Diazepam 5 mg tab.	NB 20 tab.	3	2	1		
3 Legemidler mot sykdommer i respirasjonsorganene						

<i>Gruppe</i>	<i>Enhet</i>	<i>Fartøygruppe</i>			<i>Redn.midler A/B</i>	<i>Redn.midler C</i>
		<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>		
B Hostestillende legemidler						
Kodeinfosfat 25 mg tab.	NB 20 tab.	2	1			

22. mars Nr. 440 2001

Forskrift om organisert forskerutdanning for graden dr.oecon. ved Norges Handelshøyskole.

Fastsatt av Kollegiet ved Norges Handelshøyskole 22. mars 2001 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 37, § 46, § 49, § 50 og § 53. Kunngjort 8. mai 2001.

Kapittel 1. Alminnelige regler

§ 1. *Virkeområde*

Denne forskrift gjelder for organisert forskerutdanning for graden dr.oecon. ved Norges Handelshøyskole.

§ 2. *Målsetting for doktorgradsstudiet*

Målsettingen med doktorgradsstudiet er at det skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt. Studiet skal munne ut i et selvstendig forskningsarbeid i form av en vitenskapelig avhandling på høyt faglig nivå.

Som grunnlag for arbeidet med avhandlingen skal doktorgradskandidaten gis en videregående opplæring i teori og metode som gir faglig dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en større ramme. I tillegg skal kandidaten gjennom studiet gis trening i formidling av faglig arbeid.

§ 3. *Doktorgradens innhold*

Doktorgraden tildeles på grunnlag av:

1. godkjent gjennomføring av opplæringsprogram,
2. godkjent vitenskapelig avhandling og et tilfredsstillende forsvar i en offentlig disputas,
3. godkjent prøveforelesning.

Kapittel 2. Opptak

§ 4. *Søkerens formelle kompetanse*

Søker som skal opptas i doktorgradsstudiet må ha bestått eksamen som cand.merc. eller cand.oecon. ved Norges Handelshøyskole eller ha en tilsvarende høyere grads eksamen som er relevant for vedkommendes doktorgradsstudium og for arbeidet med avhandlingen. Eksamensresultatet skal være laudabelt.

§ 5. *Søknadens innhold*

Søknaden skal gi et best mulig grunnlag for vurdering av søkers kompetanse og mulighet til å gjennomføre doktorgradsstudiet.

Søknaden skal inneholde:

1. en redegjørelse for tidligere utdanning og faglig bakgrunn for øvrig,
2. en tentativ prosjektbeskrivelse som skal gjøre rede for forskningstema og problemstillinger,
3. en plan for kursdelen av doktorgradsstudiet,
4. en tidsplan, en finansieringsplan og
5. eventuelt ønske om en eller flere veiledere.

Søknad om tillatelse til å benytte et annet språk i avhandling, prøveforelesning og disputas enn norsk eller engelsk skal sendes sammen med plan for studiet.

§ 6. *Vedtak om opptak*

Vedtak om opptak baseres på en samlet vurdering av søkerens kvalifikasjoner, planen for doktorgradsstudiet og ressursituasjonen ved det institutt søkeren skal være faglig tilknyttet, spesielt når det gjelder veiledningskapasitet. Søkeren kan pålegges å supplere sin utdanning med nødvendige kurs på høyere grads nivå.

§ 7. *Prosedyre for opptak*

Søknad om opptak skal sendes til Programutvalget for doktorgrads- og forskerutdanning (PDS) via det instituttet ved Norges Handelshøyskole som søkeren skal ha sin faglige tilknytning til. I de tilfeller hvor det kan være aktuelt med tilknytning til flere institutter, bør det i forbindelse med opptaket foreligge uttalelser fra alle aktuelle institutter.

Dersom instituttet finner å kunne anbefale søknaden, skal det fremsettes forslag om en eller flere veiledere. Hovedveileder skal normalt være ansatt ved Norges Handelshøyskole.

PDS skal treffe vedtak om opptak og oppnevne en eller flere veiledere. PDS skal også godkjenne endringer i

planen for doktorgradsutdanningen dersom disse er vesentlige i forhold til den plan som lå til grunn for beslutningen om opptak.

§ 8. *Avtale*

Det skal inngås skriftlig avtale med kandidater som gjennom vedtak i PDS er tatt opp til organisert doktorgradsutdanning. Avtalen inngås mellom doktorgradskandidat, veileder og det instituttet kandidaten skal knyttes til samt Norges Handelshøyskole som institusjon.

Avtalen skal regulere partenes gjensidige rettigheter og plikter og angi tema for avhandlingen, avtaleperioden, finansieringsplan, veiledningsforhold, arbeidssted og opplæringsdel.

PDS skal godkjenne avtalen før den undertegnes av partene. Senere endringer i avtalen skal forelegges PDS for godkjenning.

Kapittel 3. Doktorgradsprogram

§ 9. *Normert tid*

Doktorgradsprogrammet skal være lagt opp slik at det normalt skal kunne fullføres innenfor en tre års effektiv forskerutdanningsperiode. Av denne perioden skal minst ett semester være avsatt til organisert opplæring. Opplæringsdelen skal være fullført når avhandlingen innleveres.

§ 10. *Opplæringsdel*

Opplæringsprogrammet innen doktorgradsstudiet skal inneholde den faglige skolering som er ønskelig av hensyn til arbeidet med doktoravhandlingen og for kvalifisering til yrker hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt. Programmet skal også inneholde opplæring i vitenskapsteori.

Høyskolen er ansvarlig for å gi alle doktorgradskandidater tilbud om opplæring på høyt vitenskapelig nivå. Dersom høyskolen ikke selv arrangerer hele opplæringsdelen, skal den legge forholdene til rette for kandidatens deltagelse i tilsvarende opplæring ved en annen institusjon som gir godkjent doktorgradsopplæring.

Opplæringen kan gis som regelmessige forelesninger eller seminarer, som kortere, intensive samlinger eller i annen form godkjent av PDS. I de tilfeller hvor det ikke foreligger egnet kurstilbud, kan individuelt selvstudium under veiledning godkjennes som en del av kursprogrammet.

Alle som er tatt opp til doktorgradsstudiet, skal følge opplæringsprogrammet. Det kreves dokumentasjon for at kandidaten har tilegnet seg de nødvendige faglige kunnskaper. Slik dokumentasjon kan gis gjennom obligatoriske praktiske øvelser, skriftlige eller muntlige prøver, forelesning, seminarpresentasjon, skriftlig arbeid eller i annen form godkjent av PDS.

PDS kan gi fritak for deltagelse i deler av opplæringsprogrammet dersom tilsvarende krav er oppfylt ved en annen institusjon som gir organisert forskerutdanning.

§ 11. *Veiledning*

Arbeidet med doktoravhandlingen skal foregå under individuell veiledning av en av de vitenskapelig ansatte ved det aktuelle instituttet ved Norges Handelshøyskole, en annen person med nødvendig fagkyndighet eller flere slike personer i samarbeid. Doktorgradskandidat og hovedveileder forutsettes å holde jevnlig kontakt etter de retningslinjer som er fastsatt i avtalen om faglig veiledning i forskerutdanningen.

PDS oppnevner en avhandlingskomité etter forslag fra instituttet. Hovedveileder inngår som leder av avhandlingskomiteen. Komiteen skal bestå av minst to personer i tillegg til hovedveileder. Medlemmene av komiteen skal ha doktorgrad eller tilsvarende vitenskapelig kompetanse. Minst ett av medlemmene i komiteen skal være en person som ikke er ansatt ved Høyskolen.

Øvrige medlemmer i avhandlingskomiteen skal gi råd om avhandlingsarbeidet i den grad det er naturlig og hensiktsmessig. Avhandlingskomiteen kan godkjenne endringer i planen for avhandlingen.

Kapittel 4. Avhandling, bedømmelse m.m.

§ 12. *Avhandling*

Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk og teoretisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Således skal avhandlingen bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et faglig nivå som tilsier at den eller deler av den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Avhandlingen kan være et frittstående arbeid eller en videreføring av tidligere arbeider. Normalt skal bare arbeider som er publisert de siste fem år før innlevering av avhandlingen, kunne inngå som deler av denne.

Til bedømmelse som enkeltarbeid kan ikke antas arbeid som har vært godtatt som hovedoppgave ved embetseksamen eller som magister- eller lisensiatavhandling med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider.

Flere mindre arbeider kan godkjennes som deler av doktoravhandlingen når de etter sitt innhold utgjør et hele. I tillegg til de enkelte delene skal det i disse tilfellene utarbeides et sammendrag som gjør rede for helheten i avhandlingen.

Del av fellesarbeid kan godtas til bedømmelse, også som ett av flere arbeider slik som nevnt i fjerde ledd, under forutsetning av at det representerer en selvstendig innsats som kan identifiseres, i den utstrekning det er nødvendig

for vurderingen. I slike tilfeller skal det innhentes erklæringer fra de øvrige forfattere og andre som har fulgt arbeidet, slik at doktorgradskandidatens innsats kan identifiseres.

Et arbeid som tidligere er godkjent for doktorgraden ved utenlandsk universitet eller høyskole, kan ikke antas til bedømmelse, selv om arbeidet innleveres i omarbeidet form.

Avhandlingen skal være skrevet på norsk eller engelsk, med mindre det er gitt særskilt tillatelse til å benytte et annet språk.

Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, og det kan ikke legges varige restriksjoner på retten til å publisere resultatene i avhandlingen.

§ 13. *Innlevering*

Søknad om å få avhandlingen bedømt innsendes til PDS. Sammen med søknaden skal det foreligge dokumentasjon på at opplæringsprogrammet er fullført samt 15 eksemplarer av avhandlingen.

Dersom avhandlingen godkjennes til disputas, leveres ytterligere 35 eksemplarer av avhandlingen til høyskolen. Sammen med avhandlingen leveres også et kortfattet sammendrag som kan tjene som pressemelding ved kunngjøring av disputas.

Avhandlingen skal ha vært offentlig tilgjengelig senest en måned før eventuell disputas avholdes.

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for doktorgraden. Etter innlevering har doktorgradskandidaten kun anledning til å foreta rettinger av formell art, forutsatt at han eller hun sender inn en oversikt over samtlige rettinger som er foretatt i det innleverte arbeid.

§ 14. *Oppnevning av bedømmelseskomité*

Til å bedømme prøveforelesning, avhandling og forsvaret av den, oppnevner PDS etter forslag fra det aktuelle instituttet, en sakkyndig bedømmelseskomité på minst tre medlemmer. Medlemmene skal ha doktorgrad eller tilsvarende vitenskapelig kompetanse.

Minst ett av komiteens medlemmer skal være uten tilknytning til Norges Handelshøyskole. Komiteen skal, dersom det er mulig, være sammensatt slik at begge kjønn er representert.

Hovedveileder kan ikke være medlem av bedømmelseskomiteen, men kan ved behov konsulteres av bedømmelseskomiteen for å gjøre rede for veiledningen og arbeidet med avhandlingen.

Doktorgradskandidaten skal underrettes om komiteens sammensetning.

§ 15. *Komiteens innstilling og behandling av innstillingen*

Komiteen avgir innen en frist fastsatt av PDS en innstilling, eventuelt vedlagt individuelle uttalelser, om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for doktorgraden. Dissenser skal begrunnes. Komiteen kan kreve å få tilgang til doktorgradskandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon.

Bedømmelseskomiteens innstilling med eventuelle dissenser og individuelle uttalelser sendes PDS, som så snart som mulig oversender innstilling og uttalelser til doktorgradskandidaten. Kandidaten har adgang til å komme med skriftlige merknader til innstilling og uttalelser innen 2 uker etter mottagelsen av dokumentene.

Dersom doktorgradskandidatens merknader kan ha betydning for spørsmålet om avhandlingen kan godkjennes, bør merknadene forelegges bedømmelseskomiteen før PDS fatter realitetsvedtak i saken.

Bedømmelseskomiteens innstilling med eventuelle merknader behandles av PDS. Leder for PDS kan på fullmakt godkjenne en komitéinnstilling når den enstemmig konkluderer med at doktorgradskandidaten gis adgang til å disputere.

Doktorgradskandidaten underrettes om resultatet av behandlingen.

§ 16. *Prøveforelesning og disputas*

Dersom arbeidet finnes verdig til å forsvares for doktorgraden, avsluttes doktorgradsutdanningen med:

1. offentlig prøveforelesning over oppgitt emne og
2. disputas.

Prøveforelesningen skal holdes før disputasen. Emnet for prøveforelesningen bestemmes av bedømmelseskomiteen og kunngjøres for doktorgradskandidaten 14 dager før prøveforelesningen. Disputasen skal normalt avholdes innen seks måneder etter at avhandlingen ble innlevert til bedømmelse.

Forelesning og disputas skal skje på det språket som avhandlingen er skrevet på, eller et annet språk dersom det er gitt særskilt tillatelse.

Finner bedømmelseskomiteen prøveforelesningen tilfredsstillende, skal doktorgradskandidaten forsvare doktorgradsarbeidet i disputas.

Disputasen skal være offentlig.

Disputasen ledes normalt av leder for det institutt hvor doktorgradskandidaten har sin faglige tilknytning, eller den som leder bemyndiger. Leder for disputasen gjør kort rede for innleveringen og bedømmelsen av avhandlingen samt for prøveforelesningen og bedømmelsen av denne. Disputasen foregår som en drøfting av avhandlingen mellom bedømmelseskomiteens medlemmer og doktorgradskandidaten. Øvrige tilstedeværende som ønsker å delta i drøftingen, må gi melding om dette til disputasens leder innen et tidspunkt som denne fastsetter og kunngjør ved åpningen av disputasen.

Etter disputasen sender bedømmelseskomiteen så snart som mulig en innberetning til PDS hvor den gjør rede for hvordan den har vurdert prøveforelesningen og forsvaret av avhandlingen. Innberetningen skal konkludere med om

prøvene samlet sett er godkjente.

§ 17. *Ny prøve*

I de tilfellene hvor en avhandling ikke blir godkjent, kan et nytt arbeid, eventuelt det opprinnelige arbeid i omarbeidet form, tidligst leveres til ny bedømmelse seks måneder etter at beslutningen om å ikke godkjenne avhandlingen ble truffet.

Dersom prøveforelesningen eller disputasen ikke godkjennes, kan ny prøve først avlegges seks måneder etter disputasen.

§ 18. *Kreering*

På grunnlag av innberetning fra bedømmelseskomiteen om at prøveforelesningen og disputasen er godkjent, treffer PDS vedtak om doktorgradskandidaten kan kreeres til doctor oeconomiae. Vedtak i PDS meddeles kollegiet som foretar kreering.

§ 19. *Vitnemål*

På vitnemålet skal tittelen på avhandlingen føres opp sammen med temaet for prøveforelesningen og opplysninger om det opplæringsprogrammet doktorgradskandidaten har gjennomført.

Kapittel 5. Klagebehandling

§ 20. *Klage*

Avslag på søknad om opptak til doktorgradsstudiet og avslag om godkjenning av kurs eller andre deler av opplæringsprogrammet kan påklages. Likeledes kan avslag på søknad om bedømmelse og vedtak om ikke å godkjenne avhandling, prøveforelesning eller forsvar påklages.

Fristen for å klage er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet fram til vedkommende part. For øvrig gjelder reglene om klagebehandling i forvaltningslovens § 28 flg.

Grunngitt klage sendes til PDS, som kan oppheve eller endre vedtaket hvis det finner klagen begrunnet. Dersom PDS ikke finner å kunne endre eller oppheve vedtaket, oversendes saken til kollegiet ved Norges Handelshøyskole. Kollegiet kan prøve alle sider ved det påklagede vedtak.

Dersom PDS eller kollegiet finner grunn til det, kan det oppnevnes et utvalg eller enkeltpersoner til å foreta en vurdering av den foretatte bedømmelse og de kriterier denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

Kapittel 6. Ikrafttredelse m.m.

§ 21. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft straks.

§ 22. *Opphevelse*

Fra det tidspunkt denne forskrift trer i kraft oppheves forskrift av 27. oktober 1992¹ om organisert forskerutdanning fram til graden doctor oeconomiae ved Norges Handelshøyskole.

¹ Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend.

2. april Nr. 441 2001

Forskrift om utførelse, trykking og utsendelse av stemmesedler til stortingsvalg, sametingsvalg og kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 2. april 2001 med hjemmel i lov av 1. mars 1985 nr. 3 om stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunestyrevalg (Valgloven) § 26 og forskrift av 28. februar 1997 nr. 152 om valg av Sameting § 24. Kunngjort 8. mai 2001.

I

§ 1. *Plikt til å trykke stemmesedler*

Valgloven pålegger fylkesvalgstyret å trykke stemmesedler med alle godkjente valglistene i fylket til bruk ved stortingsvalg og fylkestingsvalg, jf. valgloven § 26 nr. 3. Dessuten skal fylkesvalgstyret sørge for blanke stemmesedler i samme utførelse som listestemmesedlene. Fylkesvalgstyret skal trykke stemmesedler både til bruk i stemmelokalene på valgdagen og ved poststemmegivningen.

Forskrift om valg av Sameting § 24 pålegger Sametingets valgmennd å trykke stemmesedler med alle godkjente valglistene i valgkretsen. Dessuten skal Sametingets valgmennd sørge for blanke stemmesedler i samme utførelse som listestemmesedlene. Sametingets valgmennd skal trykke stemmesedler både til bruk i stemmelokalene på valgdagen og ved poststemmegivningen.

Valgloven pålegger valgstyret å trykke stemmesedler med alle godkjente valglistene i kommunen til bruk ved kommunestyrevalg, jf. valgloven § 26 nr. 3. Dessuten skal valgstyret sørge for blanke stemmesedler i samme utførelse som listestemmesedlene. Valgstyret skal trykke stemmesedler både til bruk i stemmelokalene på valgdagen og ved poststemmegivningen.

Denne forskriften gir bestemmelser om produksjon og distribusjon av stemmesedler som nevnt i første, annet og tredje ledd.

§ 2. *Stemmesedlenes størrelse*

Med A5 menes i denne forskriften alle format mellom 148 x 210 mm og 145 x 203 mm.

Stemmesedlene til stortingsvalg skal være i størrelse A5.

Dersom stemmesedlene til fylkestingsvalg blir større enn A5, bør de falses til størrelse A5. Dersom stemmesedlene ikke falses, må det fremgå av stemmeseddelen hvor velgeren skal brette stemmeseddelen slik at den etter bretting blir A5. Alle stemmesedlene i samme fylke skal ha samme totale størrelse.

Dersom stemmesedlene til kommunestyrevalg blir større enn A5, bør de falses til størrelse A5. Dersom stemmesedlene ikke falses, må det fremgå av stemmeseddelen hvor velgeren skal brette stemmeseddelen slik at den etter bretting blir A5. Alle stemmesedlene i samme kommune skal ha samme totale størrelse.

Stemmesedlene til sametingsvalg skal være i størrelse A5.

§ 3. *Papirkvalitet og farge*

Stemmesedlene til stortingsvalg og kommunestyrevalg skal være av hvitt papir. Stemmesedlene til sametingsvalg og fylkestingsvalg skal være av blått papir. Stemmesedlene skal ha samme farge på begge sider.

Papirkvaliteten som brukes til stemmesedler skal være minimum 90 gram per kvm.

§ 4. *Skriftstørrelse, bokstavnstype og tosidig trykk*

Den skrifttypen som benyttes på stemmesedlene skal være leservennlig. Den bør være enkel, uten seriffer og ikke tett.

Stemmeseddelen skal ha en overskrift som viser hvilket parti eller hvilken gruppe listen utgår fra. Overskriften skal midtstilles og stå øverst på stemmeseddelen i skriftstørrelse minimum 20 punkt Arial eller tilsvarende størrelse i annen skrift. Har en stemmeseddel for en fellesliste en fellesbetegnelse som overskrift, er det tilstrekkelig at fellesbetegnelsen trykkes i denne størrelsen.

Kandidatnavnene skal stå fortløpende under hverandre. Navnet skal trykkes i minimum skriftstørrelse Arial 11 punkt eller tilsvarende størrelse i en annen skrifttype. Eventuell bostedsadresse og stilling kan trykkes i færre punkter enn kandidatens navn. Alle kandidatnavn mv. på en stemmeseddel skal trykkes i samme skrift og størrelse.

Veiledningen, jf. § 6, § 7 og § 8, kan trykkes på baksiden av stemmeseddelen. I så fall skal dette stå tydelig på fremsiden. Dersom stemmeseddelen blir større enn A4 ved å trykke alle kandidatene på forsiden av stemmeseddelen, kan den nederste delen av kandidatlisten trykkes på baksiden av stemmeseddelen.

Stemmesedlene kan ikke trykkes med blindeskrift eller på annen måte særmerkes.

Ved stortingsvalg og fylkestingsvalg skal alle stemmesedlene i fylket ha samme skrift og skriftstørrelse. Ved sametingsvalg skal alle stemmesedlene i valgkretsen ha samme skrift og skriftstørrelse. Ved kommunestyrevalg skal alle stemmesedlene i kommunen ha samme skrift og skriftstørrelse.

§ 5. *Tellemerker, koder og lignende*

Det er tillatt å bruke tellemerker, strekkoder og lignende som hjelpemidler ved telling av stemmesedler og pakking av stemmeseddelssett. Alle stemmesedler i fylket/kommunen/valgkretsen må i så fall merkes med samme type merking.

§ 5A. *Trykking av krysseruter på stemmeseddelen til bruk ved rettinger*

Ved kommunestyrevalg skal det trykkes en kolonne med ruter på venstre side av kandidatens navn. Kolonnen skal ha overskriften «Kum.». Det skal i tillegg trykkes et felt for oppføring av kandidater fra andre lister.

Ved fylkestingsvalg, stortingsvalg og sametingsvalg skal det trykkes en kolonne med ruter på venstre side av kandidatens navn. Kolonnen skal ha overskriften «Nr.».

§ 6. *Veiledning til velgeren ved kommunestyrevalg*

På stemmesedlene til kommunestyrevalg skal det trykkes en veiledning som beskrevet nedenfor. Veiledningen bør trykkes i skriftstørrelse som minimum tilsvarer Arial 11.

På bokmål: «Vil du endre på stemmeseddelen, kan du:

1. Gi kandidaten en tilleggsstemme (kumulere)

Det gjør du ved å sette «X» i ruten ved siden av navnet til kandidaten. Du kan gi en tilleggsstemme til så mange kandidater du vil.

2. Stryke kandidater

Det gjør du ved å sette strek over navnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidater du vil.

3. Gi en stemme til kandidater fra andre lister

Det gjør du ved å skrive opp navnet/navnene en gang. Det gjør du i feltet under.

Du kan ikke føre opp mer enn ...¹ navn fra andre lister. Fører du opp kandidater fra andre lister, taper listen du stemmer på, et tilsvarende antall listestemmer.

Du må endre stemmeseddelen som forklart over. Andre måter å rette på vil ikke telle med i valgoppgjøret.

Bruk blå/svart penn eller blyant»

På nynorsk: «Vil du endre på røystesetelen, kan du:

1. Gi kandidaten ei tilleggsrøyst (kumulere)

Det gjer du ved å setje «X» i ruta ved sida av namnet til kandidaten. Du kan gi ei tilleggsrøyst til så mange kandidatar du vil.

2. Stryke kandidatar

Det gjer du ved å setje strek over namnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidatar du vil.

3. Gi ei røyst til kandidatar frå andre lister

Det gjer du ved å skrive opp namnet/namna ein gong. Det gjer du i feltet under.

Du kan ikkje føre opp meir enn ...² namn frå andre lister. Om du fører opp kandidatar frå andre lister, tapar den lista du stemmer på, eit tilsvarande tal listerøyster.

Du må endre røystesetelen som forklart over. Andre måtar å rette på vil ikkje telje med i valoppgjæret.

Bruk blå/svart penn eller blyant»

1 Se valgloven § 44 nr. 5.

2 Sjå valglova § 44 nr. 5.

§ 7. Veiledning til velgeren ved fylkestingsvalg

På stemmesedlene til fylkestingsvalg skal det trykkes en veiledning som beskrevet nedenfor. Veiledningen bør trykkes i skriftstørrelse som minimum tilsvarer Arial 11.

På bokmål: «Vil du endre på stemmeseddelen, kan du:

1. Stryke kandidater

Det gjør du ved å sette strek over navnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidater du vil.

2. Endre rekkefølgen på kandidater

Det gjør du ved å sette (nytt) nummer i ruten ved siden av navnet til kandidaten.

Du må endre stemmeseddelen som forklart over. Andre måter å rette på vil ikke telle med i valgoppgjæret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

Vær oppmerksom på følgende:

- For at rekkefølgen på kandidatene på valglisten skal bli endret, må rettelse ved samme kandidatnavn gjøres av mer enn halvparten av de velgerne som har gitt valglisten sin stemme.
- Ved fylkestingsvalg er det ikke adgang til å gi noen kandidat tilleggsstemme (kumulere).
- Det er ikke adgang til å føre opp navn som ikke står på denne stemmeseddelen.»

På nynorsk: «Vil du endre på røystesetelen, kan du:

1. Stryke kandidatar

Det gjer du ved å setje strek over namnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidatar du vil.

2. Endre rekkjefølgja på kandidatar

Det gjer du ved å setje (nytt) nummer i ruta ved sida av namnet til kandidaten.

Du må endre røystesetelen som forklart over. Andre måtar å rette på vil ikkje telje med i valoppgjæret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

Ver merksam på følgjande:

- For at rekkjefølgja på kandidatane på vallista skal bli endra, må retting ved same kandidatnamn gjerast av meir enn halvparten av dei veljarane som har gitt vallista si røyst.
- Ved fylkestingsval er det ikkje høve til å gi nokon kandidat tilleggsrøyst (kumulere).
- Det er ikkje høve til å føre opp namn som ikkje står på denne røystesetelen.»

§ 8. Veiledning til velgeren ved stortingsvalg og sametingsvalg

a) På stemmesedlene til stortingsvalg skal det trykkes en veiledning som beskrevet nedenfor. Veiledningen bør trykkes i skriftstørrelse som minimum tilsvarer Arial 11.

På bokmål: «Vil du endre på stemmeseddelen, kan du:

1. Stryke kandidater

Det gjør du ved å sette strek over navnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidater du vil.

2. Endre rekkefølgen på kandidater

Det gjør du ved å sette (nytt) nummer i ruten ved siden av navnet til kandidaten.

Du må endre stemmeseddelen som forklart over. Andre måter å rette på vil ikke telle med i valgoppgjæret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

Vær oppmerksom på følgende:

- For at rekkefølgen på kandidatene på valglisten skal bli endret, må rettelse ved samme kandidatnavn gjøres av mer enn halvparten av de velgerne som har gitt valglisten sin stemme.
- Ved stortingsvalg er det ikke adgang til å gi noen kandidat tilleggsstemme (kumulere).
- Det er ikke adgang til å føre opp navn som ikke står på denne stemmeseddelen.»

På nynorsk: «Vil du endre på røystesetelen, kan du:

1. Stryke kandidatar

Det gjer du ved å setje strek over namnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidatar du vil.

2. Endre rekkjefølgja på kandidatar

Det gjer du ved å setje (nytt) nummer i ruta ved sida av namnet til kandidaten.

Du må endre røystesetelen som forklart over. Andre måtar å rette på vil ikkje telje med i valoppgjæret.

Bruk blå/svart penn eller blyant.

Ver merksam på følgjande:

- For at rekkjefølgja av kandidatane på vallista skal bli endra, må retting ved same kandidatnamn gjerast av meir enn halvparten av dei veljarane som har gitt vallista si røyst.
 - Ved stortingsval er det ikkje høve til å gi nokon kandidat tilleggsrøyst (kumulere).
 - Det er ikkje høve til å føre opp namn som ikkje står på denne røystesetelen.»
- b) På stemmesedlene til sametingsvalg skal det trykkes en veiledningen som beskrevet nedenfor. Veiledningen bør trykkes i skriftstørrelse som minimum tilsvarer Arial 11.
- På bokmål: «Vil du endre på stemmeseddelen, kan du:
1. Stryke kandidater

Det gjør du ved å sette strek over navnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidater du vil.
 2. Endre rekkefølgen på kandidater

Det gjør du ved å sette (nytt) nummer i ruten ved siden av navnet til kandidaten. Du må endre stemmeseddelen som forklart over. Andre måter å rette på vil ikke telle med i valgoppgjøret. *Bruk blå/svart penn eller blyant.*

Vær oppmerksom på følgende:

 - For at rekkefølgen av kandidatene på valglisten skal bli endret, må rettelse ved samme kandidatnavn gjøres av mer enn halvparten av de velgerne som har gitt valglisten sin stemme.
 - Ved sametingsvalg er det ikke adgang til å gi noen kandidat tilleggsstemme (kumulere).
 - Det er ikke adgang til å føre opp navn som ikke står på denne stemmeseddelen.»
- På nynorsk: «Vil du endre på røystesetelen, kan du:
1. Stryke kandidatar

Det gjer du ved å setje strek over namnet til kandidaten. Du kan stryke så mange kandidatar du vil.
 2. Endre rekkjefølgja på kandidatar

Det gjer du ved å setje (nytt) nummer ved sida av namnet til kandidaten. Du må endre røystesetelen som forklart over. Andre måtar å rette på vil ikkje telje med i valoppgjøret. *Bruk blå/svart penn eller blyant.*

Ver merksam på følgjande:

 - For at rekkjefølgja av kandidatane på vallista skal bli endra, må retting ved same kandidatnamn gjerast av meir enn halvparten av dei veljarane som har gitt vallista si røyst.
 - Ved sametingsval er det ikkje høve til å gi nokon kandidat tilleggsrøyst (kumulere).
 - Det er ikkje høve til å føre opp namn som ikkje står på denne røystesetelen.»

§ 9. Pakking av stemmesedlene til forhåndsstemmegivningen (poststemmegivningen)

De stemmesedlene som skal sendes statens postselskap til bruk ved forhåndsstemmegivningen, skal produseres i sett.

I hvert sett skal det være en stemmeseddel for samtlige godkjente valglistene i vedkommende fylke/valgkrets/kommune. I tillegg skal det følge med (minst) en blank stemmeseddel i hvert sett.

Til stortingsvalg skal settet merkes med følgende tekst: «Stemmesedler for alle godkjente valglistene i fylke ved stortingsvalget (årstall)»

Til sametingsvalg skal settet merkes med følgende tekst: «Stemmesedler for alle godkjente valglistene i valgkrets ved sametingsvalget (årstall)»

Til fylkestingsvalg skal settet merkes med følgende tekst: «Stemmesedler for alle godkjente valglistene i fylkeskommune ved fylkestingsvalget (årstall)»

Til kommunestyrevalg skal settet merkes med følgende tekst: «Stemmesedler for alle godkjente valglistene i kommune ved kommunestyrevalget (årstall)»

§ 10. Trykking og utsendelse av stemmesedler til poststemmegivningen

Valgstyret, fylkesvalgstyret og Sametingets valgnevnd skal ved de respektive valgene sørge for å sende så mange sett med stemmesedler som det finner nødvendig til de steder statens postselskap anviser.

§ 11. Trykking og utsendelse av stemmesedler til stemmegivning på valgdagen

Valgstyret, fylkesvalgstyret og Sametingets valgnevnd skal ved de respektive valgene sørge for å sende så mange stemmesedler som det finner nødvendig til stemmestyret/valgstyret til bruk for velgerne i valglokalene.

§ 12. Dispensasjon

Kommunal- og regionaldepartementet kan fravike bestemmelsene i denne forskriften.

II

Forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift av 25. mars 1997 nr. 4166 om utførelse, trykking og utsendelse av stemmesedler til stortingsvalg, sametingsvalg, fylkestingsvalg og kommunestyrevalg.

27. april Nr. 442 2001**Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 27. april 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–14 fjerde ledd. Kunngjort 8. mai 2001.

I

I forskrift av 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr gjøres følgende endring:

§ 9 pkt. 33 skal lyde:

<i>Sykdomsliste:</i>	<i>Legemiddelgrupper:</i>	<i>Merknader:</i>
33. Allergiske lidelser i de øvre luftveier, øyne og tarm	a) Allergenekstrakter (pollenekstrakter) til spesifikk hyposensibilisering b) Antihistaminpreparater og rhinologica med innhold av antihistamin til innvortes og lokal bruk. c) Kromoglykatpreparater.	<i>Til bokstav a:</i> Årsaken må være påvist ved allergologiske prøver <i>Til bokstav b:</i> Allergi må være påvist d) Kortikosteroider.

II

Endringen her trer i kraft straks.

30. april Nr. 443 2001**Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften).**

Fastsatt av Direktoratet for arbeidstilsynet 8. mars 2001 og Arbeids- og administrasjonsdepartementet 30. april 2001 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 2 nr. 7, § 7 nr. 2 og 3, § 8 nr. 4, § 9 nr. 2, § 11 nr. 2, 3, 4, 5 og 6, § 12 nr. 5 og § 14 tredje ledd. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XVIII (Rdir. 1998/24/EF, Rdir. 1990/394/EØF, Rdir. 1997/42/EF og Rdir. 1978/610/EØF). Kunngjort 8. mai 2001.

*Kapittel I. Innledende bestemmelser***§ 1. Formål**

Forskriften skal sikre at arbeidstakernes sikkerhet og helse beskyttes mot fare som oppstår eller kan oppstå på grunn av kjemikalier i virksomheten.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder der farlige kjemikalier forekommer på arbeidsplassen.

Forskriften gjelder også for virksomheter som ikke sysselsetter arbeidstakere, unntatt § 18 og kapittel VIII og IX.

For arbeid med asbest gjelder forskrift om asbest av 16. august 1991 nr. 600, i tillegg gjelder § 7 nr. 1 bokstav c, § 10 tredje ledd, § 17, § 18 første til fjerde ledd, § 25 bokstav a og § 28 tredje og fjerde ledd i forskriften her.

Arbeid hvor trestøv frigjøres, omfattes ikke av § 10 siste ledd og kapittel VII.

§ 3. Hvem forskriften retter seg mot

Arbeidsgiver skal sørge for at bestemmelsene i denne forskriften blir gjennomført.

De plikter som påligger arbeidsgiver, gjelder også for virksomheter som ikke sysselsetter arbeidstakere, unntatt de plikter som fremgår av § 18 og kapittel VIII og IX.

§ 4. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

– *Kjemikalier:* Grunnstoffer, kjemiske forbindelser eller blandinger av slike, enten de forekommer i naturlig tilstand eller er industrielt fremstilt eller brukes eller frigjøres, ved enhver arbeidsoperasjon, uavhengig av om fremstillingen er tilsiktet eller ikke. Dette gjelder uavhengig av om kjemikaliene er tilgjengelige på markedet eller ikke.

– *Farlige kjemikalier:* Kjemikalier som kan utgjøre en fare for arbeidstakers sikkerhet og helse;

1. alle kjemikalier som oppfyller kriteriene for klassifisering jf. forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, fastsatt 21. august 1997 nr. 996. Dette gjelder enten kjemikaliene er klassifisert i medhold av nevnte forskrift eller ikke. Stoffer som bare er skadelige for det ytre miljø, omfattes ikke av denne forskriften.

2. kjemiske stoffer som det er fastsatt en grenseverdi eller en administrativ norm for.
 3. øvrige kjemikalier som kan utgjøre en risiko for arbeidstakernes sikkerhet og helse.
- *Kreftfremkallende kjemikalier og prosesser*: Kjemikalier som oppfyller kriteriene for klassifisering som kreftfremkallende i henhold til forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier av 21. august 1997 nr. 996. Følgende prosesser og/eller kjemikalier som frigjøres i prosessene, betraktes også som kreftfremkallende:
- a) Fremstilling av auramin
 - b) Arbeid som innebærer eksponering for polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) som forekommer i sot, tjære eller bek
 - c) Arbeid som innebærer eksponering for støv, røyk eller tåke som utvikles under røsting og elektrolytisk raffinering av nikkelråstein
 - d) Fremstilling av 2-propanol ved sterkt sur prosess.

Ovennevnte opplisting er ikke fullstendig eller til hinder for at andre prosesser kan anses som kreftfremkallende.

- *Arbeidsaktivitet som omfatter kjemikalier*: Alt arbeid der kjemikalier blir brukt, eller skal brukes, eller oppstår, medregnet produksjon, håndtering, lagring, transport, fjerning, destruksjon og avfallsbehandling.
- *Administrativ norm*: Anbefalt maksimumsverdi for gjennomsnittskonsentrasjonen av et kjemisk stoff i pustesonen til en arbeidstaker, i forhold til en fastsatt referanseperiode, gitt av Direktoratet for arbeidstilsynet.
- *Grenseverdi i arbeidsatmosfæren*: Bindende maksimumsverdi for gjennomsnittskonsentrasjonen av et kjemisk stoff i pustesonen til en arbeidstaker, i forhold til en fastsatt referanseperiode.
- *Grenseverdi for bly i blod (biologisk grenseverdi)*: Bindende maksimumsverdi for konsentrasjonen av bly i blod.
- *Farlig egenskap*: Den iboende egenskap ved et kjemisk stoff, som kan medføre helseskade.
- *Risiko*: En funksjon av sannsynligheten for og konsekvensen av at skade oppstår i forbindelse med bruk og/eller eksponering.

§ 5. Dispensasjonsadgang

Arbeidstilsynet kan gi dispensasjon fra forskriften når det er verne- og helsemessig forsvarlig og det ikke strider mot EØS-avtalen.

Dersom det etter en arbeidsmedisinsk vurdering anses verne- og helsemessig forsvarlig, kan Direktoratet for arbeidstilsynet gi dispensasjon fra kravet om omplassering i § 33 når langvarig eksponering har ført til at arbeidstaker har blyverdier i blodet som overskrider forskriftens krav.

Kapittel II. Risikovurdering og tiltak

§ 6. Risikovurdering

Arbeidsgiver skal kartlegge og dokumentere forekomsten av kjemikalier og vurdere enhver risiko for arbeidstakernes helse og sikkerhet forbundet med disse.

Risikovurderingen skal særlig ta hensyn til:

- a) kjemikaliens farlige egenskaper
- b) leverandørens informasjon om risiko for helse, miljø og sikkerhet
- c) forholdene på arbeidsplassen der kjemikaliene forekommer
- d) mengden og bruksmåten av kjemikalier
- e) om arbeidsprosessene og arbeidsutstyret er hensiktsmessig
- f) antall arbeidstakere som antas å bli eksponert
- g) eksponeringens type, nivå, varighet, hyppighet og eksponeringsveier
- h) grenseverdier og administrative normer
- i) effekten av iverksatte og planlagte forebyggende tiltak
- j) konklusjoner fra gjennomførte helseundersøkelser
- k) skader, sykdommer, arbeidsulykker og tilløp til slike ulykker.

Ytterligere opplysninger som er nødvendig må innhentes.

Nye arbeidsaktiviteter som omfatter farlige kjemikalier, skal ikke settes i gang før risiko er vurdert og nødvendige forebyggende tiltak er iverksatt.

For midlertidige arbeidsplasser gjelder kravet om risikovurdering for alle nye arbeidssteder.

§ 7. Tiltak

1. Arbeidsgiver skal iverksette nødvendige tiltak på bakgrunn av de helse- og sikkerhetsrisikoer som fremkommer av risikovurderingen i § 6. Arbeidsgiver skal bl.a sørge for at helse- og sikkerhetsrisiko som er forårsaket av farlige kjemikalier fjernes eller reduseres til et fullt forsvarlig nivå, ved å:

- a) utforme og tilrettelegge arbeidsplassen og arbeidet som utføres
- b) stille til rådighet egnet utstyr for utførelse av arbeidet, herunder utstyr til reparasjon, vedlikehold og renhold
- c) begrense antall arbeidstakere som blir eksponert for kjemikalier til et minimum
- d) begrense eksponeringens nivå og varighet til et minimum
- e) begrense mengden av kjemikalier på arbeidsplassen til det som er nødvendig for det aktuelle arbeidet
- f) iverksette egne hygiene- og renholdstiltak.

2. Dersom disse tiltakene ikke er tilstrekkelige, skal arbeidsgiver sørge for å fjerne eller redusere risikoen til et fullt forsvarlig nivå ved å iverksette følgende tiltak, i prioritert rekkefølge:

- a) utforme egnede arbeidsprosesser og rutiner for teknisk kontroll, og benytte hensiktsmessig utstyr og materialer
- b) iverksette kollektive vernetiltak ved risikokilden, herunder ventilasjon
- c) iverksette personlige vernetiltak og tildele personlig verneutstyr når eksponering ikke kan unngås på andre måter.

Ved særlig fare for liv og helse skal det utarbeides skriftlig arbeidsinstruks.

§ 8. Erstatning av farlige kjemikalier

Farlige kjemikalier skal ikke brukes dersom de kan erstattes med kjemikalier eller prosesser som ikke er farlige eller som er mindre farlige for arbeidstakerne.

§ 9. Informasjon og opplæring

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker og verneombudet får løpende informasjon og opplæring om:

- a) de farlige kjemikaliene som forekommer eller kan forekomme på arbeidsplassen, kjemikaliens navn, den risiko de medfører for arbeidstakernes helse og sikkerhet, og hvilke grenseverdier og administrative normer som gjelder for kjemikaliene
- b) den foretatte risikovurderingen og vesentlige endringer i denne
- c) riktig bruk av det arbeidsutstyret som anvendes
- d) nødvendige vernetiltak for sikker utførelse av arbeidet
- e) håndtering av driftsforstyrrelser og nødsituasjoner som kan oppstå.

Virksomhet som ikke sysselsetter arbeidstakere skal innhente tilsvarende informasjon.

§ 10. Ventilasjon

Ventilasjonsystem skal utformes og dimensjoneres slik at konsentrasjonen av kjemikalier i arbeidsatmosfæren holdes på et fullt forsvarlig nivå.

Resirkulering av luft er bare tillatt dersom arbeidsgiver kan dokumentere at det ikke kan medføre helserisiko for arbeidstakerne.

Ventilasjon som innebærer resirkulering av luft som inneholder kreftfremkallende kjemikalier, er ikke tillatt.

§ 11. Arbeidsgivers merkeplikt

Arbeidsgiver skal sørge for at beholdere og emballasje for farlige kjemikalier som blir fremstilt, pakket, brukt eller oppbevart i virksomheten er fullt forsvarlig merket på norsk med kjemikaliets navn, faresymbol og advarselsetninger. I særlige tilfeller kan faresymbol og advarselsetning utelates.

§ 12. Håndtering og oppbevaring av kjemikalier

Kjemikalier skal håndteres og oppbevares på en fullt forsvarlig måte slik at helseskader, brann, eksplosjon og andre ulykker unngås.

§ 13. Reparasjon, vedlikehold og renhold

Hvis det ved reparasjon, vedlikehold og renhold er risiko for eksponering som kan medføre helseskade, skal det settes i verk tiltak som reduserer eksponeringen til et minimum. Arbeidsgiver skal sørge for at eksponeringen ikke er vedvarende, og at den for hver enkelt arbeidstaker blir så lav som mulig.

Utstyr mv. skal vedlikeholdes og rengjøres slik at det ikke oppstår risiko for helseskade, brann eller eksplosjon.

Rom og installasjoner skal være utformet slik at rester av kjemikalier kan fjernes med minst mulig bruk av andre farlige kjemikalier.

§ 14. Tiltak i forbindelse med brann- og eksplosjonsfarlige kjemikalier og ustabile kjemikalier

I prioritert rekkefølge skal arbeidsgiver sørge for at:

- a) det ikke forekommer antennbare konsentrasjoner av brannfarlige kjemikalier i arbeidsatmosfæren eller farlige mengder av reaktive kjemikalier på arbeidsplassen, eller at det ikke forekommer tennkilder som kan forårsake brann eller eksplosjon, eller andre forhold som kan medføre at reaktive kjemikalier kan føre til farlige situasjoner.
- b) arbeidstaker ikke blir skadet dersom brann eller eksplosjon oppstår, eller som følge av andre farlige situasjoner som kan forårsakes av reaktive kjemikalier.

Kapittel III. Måling, grenseverdier og administrative normer

§ 15. Måling av forurensning i arbeidsatmosfæren

Dersom arbeidsgiver ikke kan dokumentere at forurensningen i arbeidsatmosfæren er på et fullt forsvarlig nivå, skal det gjennomføres regelmessige målinger. Slike målinger skal også gjennomføres når det er foretatt endringer i virksomheten som kan øke arbeidstakernes eksponering for kjemikalier.

Berørte arbeidstakere og deres representanter skal informeres om måleresultatene.

Ved lukkede anlegg for polymerisering av det kreftfremkallende stoffet vinylkloridmonomer skal det brukes en kontinuerlig eller permanent periodisk målemetode.

§ 16. Grenseverdier for bly, vinylklorid og benzen

Følgende grenseverdier skal ikke overskrides:

- a) grenseverdi for bly, vinylklorid og benzen i arbeidsatmosfæren:

<i>Stoff</i>	<i>Referanseperiode</i>	<i>Grenseverdi i ppm</i>	<i>Grenseverdi mg/m³</i>	<i>Anmerkning</i>
Bly	Åtte timer	–	0,05	
Vinylklorid	Åtte timer	1	3	
Benzen	Åtte timer	1	3	Hudopptak

- b) grenseverdi for bly i blod (biologisk grenseverdi):

Biologisk grenseverdi for bly er 0,5 mikromol per liter blod for kvinner i fertil alder og 1,5 mikromol per liter blod for øvrige arbeidstakere.

§ 17. Tiltak ved overskridelse av grenseverdi og administrativ norm for forurensning i arbeidsatmosfæren

Dersom en grenseverdi eller administrativ norm overskrides, skal arbeidsgiver straks søke etter årsaken til overskridelsen og umiddelbart iverksette forebyggende tiltak og vernetiltak for å bedre situasjonen.

Berørte arbeidstakere og deres representanter skal straks informeres om overskridelsen.

Kapittel IV. Ulykkesberedskap**§ 18. Beredkapsplan**

På bakgrunn av risikovurderingen må arbeidsgiver vurdere om det kan oppstå ulykker, skader eller nødsituasjoner på grunn av farlige kjemikalier på arbeidsplassen. Dersom slike hendelser kan oppstå, skal arbeidsgiver utarbeide en beredkapsplan for slike ulykker, skader eller nødsituasjoner.

Beredkapsplanen skal gjøres kjent for og være tilgjengelig for arbeidstakerne, verneombudet og relevante eksterne rednings- og nødtjenester.

Det skal foretas jevnlige øvelser i henhold til beredkapsplanen.

Dersom en ulykke, skade eller nødsituasjon oppstår, skal beredkapsplanen iverksettes umiddelbart og arbeidstakerne skal straks varsles. Kun de arbeidstakerne som skal utføre reparasjonsarbeidet og annet nødvendig arbeid, skal gis adgang til det berørte området. Arbeidstakerne skal være utstyrt med nødvendig personlig verneutstyr.

Eksterne rednings- og nødtjenester skal gis informasjon om de særlige farer som kan oppstå.

§ 19. Nødhjelpsutstyr

Virksomheten skal ha nødvendig førstehjelpsutstyr og utstyr for å hindre eller begrense skader på arbeidstakere ved uhell og ulykker.

§ 20. Varslings- og kommunikasjonssystemer

Arbeidsgiver skal sørge for at det finnes tilstrekkelige varslings- og/eller kommunikasjonssystemer for å kunne varsle arbeidstakerne og relevante rednings- og nødtjenester om ulykke, skade eller nødsituasjon.

Kapittel V. Særlige regler for arbeid med sandblåsing**§ 21. Sand og annet blåsemiddel**

Sand og annet blåsemiddel som blir brukt til sandblåsing, skal ikke være kreftfremkallende. Blåsemidler skal ikke inneholde bly eller blyforbindelser, biologisk tilgjengelig nikkel eller mer enn 1 vektprosent kvarts eller andre krystallinske silika.

Kapittel VI. Særlige tiltak ved arbeid med isocyanater**§ 22. Bruk av personlig verneutstyr ved arbeid med isocyanater**

Ved arbeid som frigjør isocyanater til arbeidsatmosfæren skal det benyttes egnet åndedrettsvern dersom effektiv ventilasjon ikke er mulig.

Ved sprøyting med kjemikalier som inneholder isocyanater skal det benyttes åndedrettsvern med frisklufttilførsel.

Ved arbeid med kjemikalier som inneholder isocyanater skal arbeidstaker også være beskyttet mot hudeksponering.

Kapittel VII. Særlige regler for arbeid med kreftfremkallende kjemikalier**§ 23. Særlige tiltak**

Hvis det ikke er teknisk mulig å erstatte kreftfremkallende kjemikalier og prosesser i samsvar med § 8, skal det benyttes et lukket system. Hvis det ikke er teknisk mulig å benytte et lukket system, skal det sørges for at eksponeringen blir så lav som mulig, og på et fullt forsvarlig nivå.

Ved oppbevaring og transport av kreftfremkallende kjemikalier, skal det benyttes lukkede beholdere som er tydelig merket og om mulig forseglet.

Kun de arbeidstakerne som skal utføre arbeid, herunder renhold og reparasjoner, skal få adgang til de

arbeidslokalene hvor arbeidstakere kan bli eksponert for kreftfremkallende kjemikalier.

Det skal benyttes passende advarsels- og sikkerhetsskiltning for å avgrense områder hvor det er risiko for eksponering for kreftfremkallende kjemikalier. Skilt om røykeforbud skal plasseres på områder hvor arbeidstaker kan bli eksponert for kreftfremkallende kjemikalier.

§ 24. *Særlige tiltak ved arbeid med cytostatika*

Håndtering av cytostatika skal foregå i eget rom. Rommet skal utstyres med arbeidsbenker med avtrekksskap.

Ventilasjonen skal være atskilt fra den øvrige ventilasjon, og avtrekksluften skal føres direkte ut i det fri, eventuelt etter nødvendig rensing.

Avtrekksskapet skal ha gjennomsiktig avskjerming.

På arbeidsbenken skal det legges et underlag som hindrer at cytostatika kommer i kontakt med arbeidsbenken. Overflaten skal være dekket av et absorberende materiale. Underlaget skal skiftes etter hver tilberedning, og kastes i merkede spesialavfallsbeholdere.

§ 25. *Hygienetiltak mv.*

Når arbeidstaker kan bli eksponert for kreftfremkallende kjemikalier, skal arbeidsgiver sørge for at det blir satt i verk tiltak for å sikre at:

- a) arbeidstakerne ikke spiser, drikker, bruker tobakk mv. i arbeidslokaler som kan være forurenset med kreftfremkallende kjemikalier
- b) arbeidstakerne får informasjon om økt risiko forbundet med bruk av tobakk
- c) arbeidstakerne får tildelt hensiktsmessig arbeidstøy i tillegg til nødvendig personlig verneutstyr, jf. § 7
- d) privat tøy og arbeidstøy/personlig verneutstyr blir oppbevart atskilt i egne skap
- e) arbeidstøy og personlig verneutstyr blir vasket eller renses
- f) beholdere eller liknende som inneholder forurenset arbeidstøy/personlig verneutstyr, er tydelig merket
- g) arbeidstøy og personlig verneutstyr som kan være forurenset med kreftfremkallende kjemikalier, ikke tas med i spiserom eller liknende, eller tas med hjem
- h) det finnes vaskemuligheter i eller i umiddelbar nærhet av arbeidslokalet.

Omkostninger i forbindelse med tiltak i denne bestemmelsen skal ikke belastes arbeidstaker.

§ 26. *Avfallshåndtering*

Avfall som inneholder kreftfremkallende kjemikalier skal samles i lukkede beholdere som er tydelig merket.

Slikt avfall skal destrueres på fullt forsvarlig måte eller leveres til godkjent mottak for spesialavfall.

§ 27. *Forbud mot arbeid med spesielle kjemikalier*

1. Produksjon, fremstilling eller bruk av følgende kreftfremkallende kjemikalier er forbudt:

- a) 2-naftylamin og salt av 2-naftylamin (CAS-nr. 91–59–8)
- b) 4-aminobifenyl og salt av 4-aminobifenyl (CAS-nr. 92–67–1)
- c) benzidin og salt av benzidin (CAS-nr. 92–87–5)
- d) 4-nitrobifenyl (CAS-nr. 92–93–3)

2. Forbudet i nr. 1 gjelder ikke dersom det kjemiske stoffet er tilstede i et stoff eller i en stoffblanding som forurensning eller biprodukt eller som del av avfallsstoff, forutsatt at konsentrasjonen ikke er høyere enn 0,1 vektprosent.

Forbudet i nr. 1 gjelder heller ikke dersom kjemikaliene:

- a) anvendes i vitenskapelig forsknings- og forsøksøyemed, her medregnet analyser
- b) inngår i arbeidsoperasjoner som har til formål å fjerne kjemikalier som er biprodukter eller avfallsprodukter
- c) benyttes i produksjon av de forbudte kjemikaliene som er nevnt i første ledd som mellomprodukter og ved slik bruk av dem.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker ikke blir eksponert for stoffer som nevnt i første ledd ved tiltak som sikrer at produksjonen og bruken av stoffene finner sted i et lukket system der stoffene ikke kan fjernes, med mindre det er nødvendig for å kontrollere prosessen eller vedlikeholde systemet.

Kapittel VIII. Register

§ 28. *Register – kreftfremkallende kjemikalier og bly*

Arbeidsgiver skal sørge for at det føres register over arbeidstakere som i henhold til risikovurderingen er eksponert for kreftfremkallende kjemikalier og arbeidstakere som arbeider med bly og blyforbindelser.

Registeret skal inneholde navn, fødselsnummer, stilling og arbeidssted og opplysninger om hvilke farlige kjemiske stoffer arbeidstakeren eksponeres for, hvordan og i hvilke konsentrasjoner eksponeringen forekommer, og tidspunkt og varighet for eksponeringen. Registeret skal bare inneholde disse opplysningene.

Registeret skal være tilgjengelig for verne- og helsepersonale, verneombud, medlemmer av arbeidsmiljøutvalg og andre personer med særlig oppgave å ivareta sikkerhet og helse på arbeidsplassen, og Arbeidstilsynet. Arbeidstaker som er oppført i registeret, skal gjøres kjent med dette og ha adgang til opplysningene som gjelder egen person. Opplysninger i registeret av ikke personlig art skal gjøres kjent for arbeidstakerne.

Opplysninger om den enkelte arbeidstaker skal oppbevares i minst 60 år etter at eksponeringen er avsluttet. Registeret, eller deler av det, skal ikke tilintetgjøres uten tillatelse fra Arbeidstilsynet. Dersom virksomheten

opphører, skal registeret overføres til Direktoratet for arbeidstilsynet.

Kapittel IX. Helseundersøkelse og omplassering

§ 29. Krav om helseundersøkelse

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker gjennomgår egnet helseundersøkelse hvis arbeidstaker kan utsettes for farlige kjemikalier på en slik måte at det kan forårsake helseskade.

Egnet helseundersøkelse skal kunne påvise sykdom eller helseeffekt forårsaket av de aktuelle kjemikaliene og gi grunnlag for forebyggende tiltak i virksomheten eller andre tiltak som kan redusere arbeidstakerens risiko for helseskade.

Helseundersøkelsen skal utføres av kompetent lege før arbeidstakeren begynner arbeidet med farlige kjemikalier, og deretter med regelmessige mellomrom. Legen avgjør hyppigheten av og innholdet i undersøkelsen på bakgrunn av eksponeringens type, nivå og varighet, og på bakgrunn av arbeidstakerens helsetilstand.

Arbeidstaker skal informeres om kravet om helseundersøkelse før arbeidet tildeles.

§ 30. Arbeidsgivers oppfølging av helseundersøkelse

Dersom helseundersøkelsen påviser sykdom eller annen helseeffekt som legen mener kan skyldes eksponering for farlige kjemikalier på arbeidsplassen, eller dersom den biologiske grenseverdien for bly er overskredet, skal arbeidsgiver:

- a) revidere risikovurderingen som er utarbeidet i henhold til § 6
- b) iverksette tiltak som er nødvendige for å fjerne eller redusere risikoen ved arbeid med farlige kjemikalier til et fullt forsvarlig nivå
- c) omplassere arbeidstakeren i henhold til § 31 og § 33
- d) gi tilbud om egnet helseundersøkelse til andre arbeidstakere som er blitt eksponert på liknende måte.

§ 31. Omplassering

Arbeidsgiver skal så langt det er mulig sørge for at arbeidstaker blir omplassert til annet arbeid i virksomheten der arbeidstakeren ikke blir utsatt for helsefarlig eksponering for kjemikalier, når dette er nødvendig av hensyn til arbeidstakers helse.

§ 32. Særlige krav om helseundersøkelse ved arbeid med bly og blyforbindelser

Arbeidstaker som skal arbeide med bly og blyforbindelser, skal gjennomgå helseundersøkelse før arbeidstakeren settes til slikt arbeid. Helseundersøkelsen skal omfatte klinisk undersøkelse og måling av blyinnholdet i blodet.

Måling av blyinnholdet i blod skal utføres hver 3. måned.

Dersom tre etterfølgende kvartalskontroller viser verdier lavere enn 0,5 µmol/l for kvinner i fertil alder, og 1,0 µmol/l for øvrige arbeidstakere, kan kontroll av blyinnholdet i blod foretas en gang pr. år så lenge eksponeringsnivået og arbeidsforholdene er uendrede.

Hvis arbeidstaker har så høye verdier av bly i blodet at det er nødvendig med omplassering, jf. § 33, skal arbeidstakeren undersøkes av lege. Det skal også foretas helseundersøkelse av arbeidstakerne dersom eksponeringen for blykonsentrasjon i luft overstiger grenseverdien i § 16.

Arbeidstakere som har fått dispensasjon i henhold til § 5 annet ledd, skal ha regelmessig helseundersøkelse, minst hvert 3. år, så lenge dispensasjonen varer.

§ 33. Omplassering ved arbeid med bly og blyforbindelser

Arbeidstaker som arbeider med bly eller blyforbindelser, skal omplasseres i minimum 3 måneder dersom følgende grenseverdier overskrides:

- Kvinnelig arbeidstaker i fertil alder som har blyverdier i blodet større enn 0,75 mikromol per liter eller 3 påfølgende kvartalskontroller i området 0,5–0,75 mikromol per liter, skal omplasseres til annet arbeid til verdiene har sunket til under 0,5 mikromol per liter.

Øvrige arbeidstakere som har verdier større enn 2,0 mikromol per liter eller 3 påfølgende kvartalskontroller i området 1,5–2,0 mikromol per liter, skal omplasseres til annet arbeid til verdiene har sunket til under 1,5 mikromol per liter.

Kapittel X. Straff og ikrafttredelse

§ 34. Straffebestemmelser

Overtredelse av denne forskriften straffes etter arbeidsmiljøloven kapittel XIV og straffeloven § 48a og § 48b.

§ 35. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 5. mai 2001.

Fra samme tidspunkt oppheves

- forskrift av 1. oktober 1937 nr. 9417 om forebyggelse av silikose i bergverk
- forskrifter av 20. mai 1960 nr. 2 om særlige tiltak til vern for arbeidere i støperier
- forskrifter av 13. mai 1975 nr. 9369 om vernetiltak for støperier
- forskrift av 19. desember 1975 nr. 31 om diisocyanater
- forskrift av 8. desember 1978 nr. 9 om sandblåsing

- forskrift av 18. desember 1980 nr. 9418 om håndtering av cytostatika
- forskrift av 6. juni 1997 nr. 570 om arbeid med bly og blyforbindelser
- forskrift av 26. februar 1998 nr. 242 om arbeid med kreftfremkallende kjemikalier
- forskrift av 17. desember 1998 nr. 1525 om sprøytelakkering, sprøytemaling mv.

Kommentarer

Til § 2 Virkeområde

Første ledd

Forskriften gjelder i alle situasjoner hvor en arbeidstaker kan bli eksponert for kjemikalier, både regelmessig og sporadisk. Forskriften omfatter både faste og skiftende arbeidsplasser.

Fjerde ledd

EUs Rdir. 1999/38/EF om andre endring av Rdir. 1990/394/EØF om vern av arbeidstakere mot farer ved å være utsatt for kreftfremkallende stoffer i arbeidet skal gjennomføres i Norge innen 29. april 2003. I direktivet er arbeid som innebærer eksponering for trestøv fra harde treslag, definert som kreftfremkallende. Arbeid som medfører eksponering for trestøv, er omfattet av forskriften her, men er inntil videre unntatt fra kapitlet om kreftfremkallende kjemikalier. Rdir. 1999/38/EF vil bli gjennomført ved en revisjon av forskriften her.

Til § 3 Hvem forskriften retter seg mot

Det er arbeidsgiver som har hovedansvaret for å gjennomføre forskriftens krav. Etter arbeidsmiljøloven § 16 skal arbeidstaker medvirke ved gjennomføringen av de tiltak arbeidsgiver iverksetter.

En del virksomheter benytter innleid arbeidskraft til å utføre arbeid. Virksomheten som har leiet inn en arbeidstaker vil, selv om den ikke er arbeidsgiver for den innleide, likevel ha et delvis arbeidsgiveransvar overfor disse personene.

Innleide arbeidstakere arbeider integrert i innleievirksomheten og står derfor under dennes ledelse og instruksjon. Innleievirksomheten har ansvaret for den innleide arbeidstakers helse, miljø- og sikkerhet, det vil si at konkrete vernetiltak som linjeledelsen i bedriften iverksetter også skal omfatte innleid arbeidskraft. Den innleide arbeidstakeren omfattes dessuten av virksomhetens vernetjeneste.

En utleid arbeidstaker er ansatt hos utleier. Utleier/arbeidsgiver er ansvarlig for utbetaling av lønn mv. og er i utgangspunktet ansvarlig for at arbeidstakerne har de kvalifikasjoner som er forutsatt ved oppdraget. Men innleiebedriften vil likevel kunne ha et selvstendig ansvar i å sikre at utleier har oppfylt sitt arbeidsgiveransvar med hensyn til opplæring, og kan ha et selvstendig opplæringsansvar med hensyn til rutiner, ulykkesfarer m.m. Innleievirksomheten vil dessuten kunne gjøres ansvarlig for eventuell skade påført tredjemann som oppstår på grunn av en innleid arbeidstakers feil eller forsømmelse.

Til § 4 Definisjoner

Farlige kjemikalier

Nr. 3

Dette gjelder kjemikalier som uten å tilfredsstille kriteriene for klassifisering i henhold til punkt 1, eller som ikke er underlagt en grenseverdi eller administrativ norm, likevel utgjør en risiko ved den aktuelle bruk. Eksempler er kjemikalier som inneholder et farlig stoff i mindre mengder, kjemikalier som avgir farlige stoffer ved oppvarming, kjemikalier som kan forårsake varmeutvikling og/eller trykkoppbygging og kjemikalier som kan fortrenge eller forbruke oksygen.

Arbeidsgivers plikter vedrørende farlige kjemikalier er særlig regulert i arbeidsmiljøloven § 11. Denne bestemmelsen omfatter i tillegg til kjemikalier også biologisk materiale. Arbeid med biologisk materiale er regulert i forskrift om vern av arbeidstakere mot farer ved arbeid med biologiske faktorer, best. nr. 550.

Kreftfremkallende kjemikalier og prosesser

Eksempler på kjemikalier som er kreftfremkallende er:

- maling som inneholder kromater eller steinkulltjære
- treimpregneringsmidler som inneholder kreosot eller krom og arsen (kromtrioksid og arsenpentoksid sammen med kobber, såkalt CCA-impregnering)
- formaldehydholdige produkter brukt til for eksempel desinfeksjon
- bensin (på grunn av benzen)
- noen fargestoffer (for eksempel blykromat i maling)
- trikloreten (trikloretylen, tri) som brukes blant annet til avfetting og rensing av metall
- toluendiisocyanat som brukes blant annet til produksjon av skumplast
- krystallinsk silika
- visse typer syntetiske mineralfibre (MMMMF).

Grenseverdi

Foreløpig er det kun fastsatt grenseverdi for bly, benzen og vinylkloridmonomer, jf. § 16. Grenseverdiene tilsvarer de administrative normene for stoffene, se merknadene til administrativ norm nedenfor.

Administrativ norm

De administrative normene for forurensning i arbeidsatmosfæren er satt for bruk ved vurdering av arbeidsmiljøet på arbeidsplasser der arbeidsatmosfæren er forurenset med kjemikalier. Normene er satt ut fra medisinske, tekniske og økonomiske forhold. De må ikke ses på som absolutte grenser mellom farlige og ufarlige eksponeringsforhold. Årsaken til dette er dels at det er tatt tekniske og økonomiske hensyn når normene blir fastsatt dels at det er store individuelle forskjeller i personers følsomhet for kjemikalier.

De administrative normene blir publisert i veiledningen om administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren, best. nr. 361. Vi viser til denne publikasjonen for mer informasjon om de administrative normene.

Biologisk grenseverdi for bly

Foreløpig er det kun fastsatt biologisk grenseverdi for bly, jf. § 16 b.

Til § 5 Dispensasjonsadgang

Første ledd

Forskriften gjennomfører Rdir. 1998/24/EF om vern av helse og sikkerhet for arbeidstakere mot risiko i forbindelse med kjemiske agenser på arbeidsplassen, Rdir. 1990/394/EF om vern av arbeidstakerne mot fare ved å være utsatt for kreftfremkallende stoffer i arbeidet, Rdir. 1997/42/EF om første endring av Rdir. 1990/394/EF og Rdir. 1978/610/EØF om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om helsevern for arbeidstakere utsatt for påvirkning fra vinylkloridmonomer. Direktivene inneholder minstekrav til vern av arbeidstakerne. Det kan ikke gis dispensasjon fra disse minstekravene. Enmannsvirksomheter omfattes ikke av direktivet, disse kan derfor få dispensasjon fra hele forskriften dersom dette er verne- og helsemessig forsvarlig.

Annet ledd

Enkelte arbeidstakere med langvarig blyeksponering har så store blylagre i kroppen at blyutskillelse kan ta svært lang tid. Bestemmelsen åpner for at det i spesielle tilfeller kan gis dispensasjon fra kravet om omplassering for andre arbeidstakere enn kvinner i fertil alder, som har fått målt verdier av bly i blodet i området 1,5 til 2,5 $\mu\text{mol/l}$. Dispensasjonsadgangen gjelder i utgangspunktet arbeidstakere som begynte å arbeide med bly før forskriften trådte i kraft og som hadde verdier av bly i blodet i den omtalte størrelsesorden forut for eller ved forskriftens ikrafttredelse. Det kan imidlertid tenkes at dispensasjon vil kunne gis også for arbeidstakere som begynte å arbeide med bly først etter at forskriften trådte i kraft, eller som har fått målt slike verdier først etter forskriftens ikrafttredelse, dersom helt spesielle grunner skulle tilsi dette.

Søknaden fremsettes for Direktoratet for arbeidstilsynet.

Dispensasjonen må knyttes til den enkelte arbeidstaker og ikke til virksomheten som helhet. Dispensasjon kan bare gis etter en konkret arbeidsmedisinsk vurdering av den enkelte arbeidstaker, og forutsetter at virksomheten arbeider kontinuerlig med forbedring av vernetiltak på arbeidsplassen, jf. kravene i kapittel II i forskriften.

Direktoratet for arbeidstilsynet kan fastsette vilkår for dispensasjonen, herunder krav om at arbeidstaker skal gjennomgå hyppigere legek kontroll og kontroll av verdier av bly i blodet enn det forskriften foreskriver, og at resultatene av kontrollene skal rapporteres til Direktoratet for arbeidstilsynet. Dispensasjon kan bare gis for en begrenset tidsperiode, og forutsetter at arbeidstakers verdier er stabile eller nedadgående i dispensasjonsperioden. Dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom arbeidstakers verdier øker.

Til § 6 Risikovurdering

Første ledd

Kartlegging og påfølgende risikovurdering er en forutsetning for arbeidet med risikoreducerende tiltak. Omfanget av risikovurderingen vil variere avhengig av hva slags arbeid som utføres i virksomheten.

Dokumentasjonen skal være utformet og oppdatert på en oversiktlig måte, slik at en ved gjennomsyn kan få en bekreftelse på at forskriften følges.

Risikovurderingen skal være skriftlig og inngå i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, jf. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) heretter kalt HMS-forskriften, best. nr. 544. Arbeidstilsynet kan etter arbeidsmiljøloven § 80 nr. 2 kreve at risikovurderingen fremlegges for Arbeidstilsynet.

I henhold til arbeidsmiljøloven § 30 skal det være verne- og helsepersonale (VHP) ved virksomheten når det er nødvendig å gjennomføre særlig overvåking av arbeidsmiljøet eller helsekontroll av arbeidstakerne. Det er fastsatt en egen forskrift om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg VHP (best. nr. 501), og denne tar for seg hvilke næringsområder og næringsgrupper dette gjelder. Også andre virksomheter kan ha behov for VHP, og dette kan kreves dersom det anses nødvendig i henhold til arbeidsmiljøloven § 30.

Virksomheten skal knytte til seg VHP som har kompetanse til å bistå virksomheten med kartlegging (målinger), risikovurdering, oppbygging og vedlikehold av stoffkartotek, merking av kjemikalier, iverksetting av tiltak,

helseundersøkelse osv. Verne- og helsepersonale finnes bl.a. i bedriftshelsetjenester. Arbeidsgiver kan også søke bistand hos andre kompetente personer. Regler om arbeidsgivers bruk av VHP er gitt i forskrift om verne- og helsepersonale (best. nr. 518).

Risikovurderingen må omfatte alle forhold som er forbundet med virksomhetens ordinære arbeid, og ellers alle de forhold som kan oppstå som følge av uønskede hendelser. Også virksomheter som griper inn ved fare eller har til oppgave å drive brannslukking eller redningsarbeid må foreta en risikovurdering av sin aktiviteter med hensyn til mulig eksponering for farlige kjemikalier.

Risikovurderingen skal også omfatte særskilte arbeidsoperasjoner som kan medføre vesentlig risiko, selv om tekniske tiltak er gjennomført. Slike arbeidsoperasjoner kan for eksempel være reparasjon, vedlikehold og rengjøring som kan føre til risiko for brann, eksplosjon og utilsiktet eksponering for farlige kjemikalier. Dessuten kan fysiske egenskaper ved kjemikalier medføre risiko, for eksempel i form av glatt underlag. I forbindelse med risikovurderingen skal det også tas hensyn til spesielt sårbare arbeidstakere, som for eksempel gravide og personer med allergi eller annen overfølsomhet i luftveiene.

Risikovurderingen skal brukes i forbindelse med valg av produkter, arbeidsmetoder, arbeidsutstyr og utforming av arbeidslokalene.

Virksomheten skal ved innkjøp av maskiner, utstyr og kjemikalier vurdere hvilke forhold som kan føre til helseeskader hos arbeidstaker, og velge løsninger som gir minst mulig risiko.

Tiltak som er gjennomført i samsvar med § 7 i forskriften her, skal være dokumentert. Risikovurderingen skal oppdateres regelmessig, jf. HMS-forskriften (best. nr. 544). Dette gjelder særlig ved endringer i arbeidsforholdene som har betydning for arbeidstakers eksponering for kjemikalier og dersom resultatene fra helseundersøkelsen viser at det er nødvendig. Arbeidstakerne og deres representanter skal ha tilgang til risikovurderingene.

Annet ledd

Bokstav a

Arbeidsgiver får informasjon om kjemikalienes egenskaper på merkeetiketten og i helse-, miljø- og sikkerhetsdatabladet (HMS-datablad), som skal følge produktet fra leverandøren. Arbeidsgiver skal samle HMS-databladene i et eget stoffkartotek, jf. forskrift om oppbygging og bruk av stoffkartotek for farlige stoffer i virksomheter (stoffkartotekforskriften, best. nr. 565). Arbeidsgiver får informasjon om egenskapene på merkeetiketten dersom produktet er omfattet av forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier. Til denne er det fastsatt en forskrift om stoffliste. Dette er en liste over farlige stoffer med bindende klassifisering. Det kan være nyttig å bruke listen i arbeidet med risikovurderingen. I tillegg har arbeidsgiver en selvstendig plikt til å påse at han eller hun har alle opplysninger om kjemikalienes som er relevant for den aktuelle bruken.

Ved arbeid som innebærer eksponering for flere farlige kjemikalier, skal risikoen vurderes på grunnlag av den risikoen som de kjemiske stoffene utgjør til sammen.

Bokstav b

Produsenter, importør og omsettere skal levere HMS-datablad, jf. forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier, best. nr. 548. HMS-databladet skal følge produktet. Dersom kjemikaliet som leveres er unntatt fra HMS-databladforskriften, skal leverandøren likevel skaffe til veie opplysninger om kjemikalienes egenskaper, jf. arbeidsmiljøloven § 18, nr. 1 bokstav a).

Bokstav c

Slike forhold er for eksempel utforming av arbeidslokalene, skiftlengde, arbeidstempo, arbeidsstillinger og ventilasjonsforhold.

Bokstav g

For å skaffe nødvendig kunnskap om eksponeringsnivå vil det ofte være behov for målinger i arbeidsatmosfæren, jf. § 15 om målinger. Kjemikalier kan komme inn i kroppen på flere måter (dvs. ad flere eksponeringsveier). I yrkesmessig sammenheng skjer opptak av kjemikalier som regel ved innånding eller ved hudkontakt. Inntak ved svelging kan også forekomme, med påfølgende opptak i mave-/tarmsystem.

Bokstav h

Grenseverdi omfatter også biologiske grenseverdier.

Bokstav j

På grunn av hensynet til personvernet bør konklusjonene fra gjennomførte helseundersøkelser utformes slik at opplysningene ikke kan knyttes til den enkelte arbeidstaker.

Tredje ledd

Statens forurensningstilsyn (SFT) er ansvarlig myndighet i Norge for gjennomføring av direktivene om nye og eksisterende kjemikalier (Rdir. 1992/32/EØF og Rfo. (EØF) nr. 793/1993). Man kan henvende seg til SFT for å få tilsendt rapporter om risikovurdering av de enkelte stoffer som behandles av disse EØS-reglene. Spørsmål om arbeidsmiljø i rapportene, kan rettes til Direktoratet for arbeidstilsynet ved kjemisk seksjon.

Andre kilder til informasjon er Arbeidstilsynets distriktskontorer, Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) og

verne- og helsepersonale. Man kan også henvende seg til de yrkes-/arbeidsmedisinske avdelingene ved Rikshospitalet (SYM), Ullevål sykehus (MYMUS), Haukeland sykehus, Universitet i Bergen, regionsykehusene i Trondheim og Tromsø og Telemark sentralsjukehus.

Til § 7 Tiltak

Bokstav f

Systematiske hygienetiltak kan i mange tilfeller gi betydelig eksponeringsreduksjon, særlig ved omgang med væske- eller støvformige kjemikalier. På rengjøringssiden kan det være behov for å etablere særskilte rutiner for rengjøringshyppighet, omfang, metoder og utstyr.

Arbeidslokaler (gulv, vegger og andre overflater) skal rengjøres regelmessig. Rengjøring bør foregå på en slik måte at støv ikke virvles opp og spres. Beholder for oppsamling av avfall, spill og lignende skal være lett tilgjengelig. Miljøverndepartementet har fastsatt forskrift om hvordan spesialavfall skal behandles, se forskrift om spesialavfall.

Når det gjelder personlig hygiene, kan det for eksempel være aktuelt med områderestriksjoner for spising, drikking og røyking. Det kan være nødvendig med vask/dusj før måltider samt atskilt oppbevaring av privat tøy og arbeidstøy mv. Arbeidstakerne skal ha tilfredsstillende vaskemuligheter, toalett og garderobe, se forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler (best. nr. 529). Dette gjelder også skiftende arbeidsplasser. Innsamling av arbeidstøy bør skje på en slik måte at forurensning ikke spres.

Nr. 2

Tiltak skal iverksettes slik at frigjøring av farlige kjemikalier som kan utgjøre en risiko for arbeidstakernes helse og sikkerhet, hindres eller reduseres til et forsvarlig nivå.

Slike tiltak skal også gjelde arbeidsoperasjoner som håndtering, atskillelse og lagring av uforenlige kjemikalier.

Tiltakene i bestemmelsen skal utføres i prioritert rekkefølge slik at arbeidsplassen er så godt innrettet som mulig. Gjennomføring av tiltak etter bokstav a og b kan ta noe tid. Inntil de nødvendige kollektive vernetiltak er gjennomført på arbeidsplassen, eller hvis tilfredsstillende vern ikke kan oppnås på annen måte, skal personlig verneutstyr tildeles og brukes. I henhold til § 16 i arbeidsmiljøloven, har arbeidstakeren plikt til å bruke personlig verneutstyr i samsvar med gjeldende regler og instruksjoner. Se også forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen, best. nr. 524.

Bokstav a

Med teknisk kontroll menes ettersyn av maskiner og utstyr. Se også forskrift om bruk av arbeidsutstyr (best. nr. 555) § 14 med kommentarer.

Bokstav b

Ventilasjonsanlegget bør være utformet slik at renhold og tilsyn lett kan utføres. Andre kollektive vernetiltak enn ventilasjon kan være tilrettelegging og organisering av arbeidet. På steder i virksomheten der det brukes kjemikalier på en slik måte at det lett kan oppstå helsefare, bør det settes opp plakater for å forebygge arbeidsuhell, med opplysninger som kan være til nytte hvis uhell skjer.

Dersom arbeidet er av en slik art at det kan innebære særlig fare for liv og helse, skal det utarbeides arbeidsinstruks om hvordan arbeidet skal utføres og hvilke sikkerhetsforanstaltninger som skal iakttas, jf. arbeidsmiljøloven § 12 fjerde ledd bokstav b.

Til § 8 Erstatning av farlige kjemikalier

Erstatning må alltid helhetsvurderes i forhold til den faktiske risiko som de ulike alternativene kan utgjøre. Før erstatning må egenskapene ved de nye kjemikaliene man planlegger å ta i bruk være tilstrekkelig dokumentert med hensyn til helsefare. Det må legges vekt både på kjemikaliens iboende egenskaper, måten de brukes på, mengden av dem og betingelsene for øvrig. Det kan særlig være aktuelt å erstatte giftige kjemikalier. Dette gjelder både akutt giftige kjemikalier og de som gir kroniske skadevirkninger. Det er særlig aktuelt å erstatte kjemikalier som medfører risiko for kreft, skader på arvestoffet, reproduksjonsskader og allergi. Det bør også vurderes å erstatte produkter med organiske løsemidler i de høyeste YL-gruppene (YL = yrkeshygienisk luftbehov), jf. forskrift om merking av kjemikalier, stoffer og stoffblandinger som inneholder organiske løsemidler, best. nr. 431. Kravet om erstatning av farlige kjemikalier er hjemlet i arbeidsmiljøloven § 11 nr. 1, siste setning.

I § 23 stilles særskilte krav til erstatning av kreftfremkallende kjemikalier.

Produktkontrollloven inneholder også krav om erstatning av helsefarlige og miljøskadelige kjemikalier. Statens forurensningstilsyn håndhever dette «substitusjonsprinsippet» med hensyn til det ytre miljø.

Til § 9 informasjon og opplæring

Første ledd

Opplæringens form må tilpasses den enkelte arbeidstaker og arbeidets farlighetsgrad.

Opplæring bør gis ved ansettelse og deretter med jevne mellomrom, og ellers ved behov, for eksempel ved endring av arbeidsutstyr eller produksjonsmetode.

Arbeidsgiver som selv ikke har tilstrekkelig kunnskap om farer knyttet til eksponering for kjemikalier, kan søke

råd hos verne- og helsepersonale (VHP) eller andre kompetente personer. Arbeidsgiver kan også få informasjon hos det lokale Arbeidstilsynet.

Bokstav a

Arbeidstakerne skal ha opplæring i bruk av stoffkartoteket, jf. stoffkartotekforskriften.

Bokstav d

Etter arbeidsmiljøloven § 12 nr. 4 bokstav e skal det gis informasjon om og opplæring i nødvendige vernetiltak. Dette vil omfatte både tiltak som gjelder for å beskytte arbeidstakeren selv, og tiltak som må iverksettes for å verne andre arbeidstakere på arbeidsplassen.

Sentralt i kravet om opplæring i nødvendige vernetiltak er opplæring i bruk, håndtering og vedlikehold av arbeidsutstyr og personlig verneutstyr. Se arbeidsmiljøloven § 12 nr. 4 bokstav e, forskrift om bruk av personlig verneutstyr, best. nr. 524, og forskrift om bruk av arbeidsutstyr, best. nr. 555.

Det må gis særskilt opplæring til de arbeidstakere som skal utføre reparasjoner, vedlikeholdsarbeid og renhold.

Bokstav e

Det bør legges vekt på å innøve uvante, men lett tenkelige situasjoner. Det skal gis nødvendig opplæring i førstehjelp. § 18 i forskriften krever at det skal utarbeides beredskapsplan for ulykker, skader og nødsituasjoner.

Informasjon og opplæring bør også ses i sammenheng med eventuell risiko for det ytre miljø, særlig i forbindelse med avfallshåndtering.

Til § 10 Ventilasjon

Annet ledd

Helserisiko vil også kunne omfatte uheldige belastninger i form av for eksempel sjenerende lukt.

Ventilasjon skal hindre spredning til andre lokaler og begrense spredning og konsentrasjon i lokaler der kjemikalier benyttes, slik at behovet for vern reduseres og forurensningen fjernes når arbeidet er avsluttet. Normalt benyttes mekanisk ventilasjon og prosessstilpasset avsug. Se veiledning om klima og luftkvalitet på arbeidsplassen, best. nr. 444.

Tredje ledd

Normalt vil det her være snakk om kreftfremkallende kjemikalier som håndteres i virksomheten, eller som dannes som følge av virksomhetens aktiviteter. På grunn av forurensning fra forbrenningsmotorer og fyringsanlegg, vil man finne spor av kreftfremkallende stoffer som PAH og benzen i all luft. Dette forbudet gjelder derfor ikke resirkulering av alminnelig inneluft.

Til § 11 Arbeidsgivers merkeplikt

Alle kjemikalier som nyttes i virksomheten skal være merket, jf. arbeidsmiljøloven § 11.

Enhver som produserer, importerer og/eller omsetter farlige kjemikalier for yrkesmessig bruk, skal sørge for at kjemikalierne er merket i henhold til arbeidsmiljøloven § 18 og forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier. I arbeidsmiljøloven § 11 nr. 1 presiseres det at arbeidsgiver har en selvstendig plikt til å merke beholdere og emballasje for kjemiske stoffer. Når et kjemikalie er kommet inn i virksomheten, er det altså arbeidsgivers ansvar at merkingen er forsvarlig. Arbeidsgiver bør derfor sørge for kontroll av merking i forbindelse med innkjøpsrutinene. Kravene som stilles til denne kontrollen må ses i sammenheng med virksomhetens art, kompetanse og størrelse. Som et minimum bør det kontrolleres at all emballasje er forsynt med norsk merkeetikett samt at det er samsvar mellom helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad og merkeetikett med hensyn til faresymbol, sammensetningsopplysninger og advarselsetninger. Det kan ofte lønne seg å legge oppgaven med kontrollen til en person eller til et kjemikalieutvalg.

Som oftest vil kjemikalier som omfattes av forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, være tilstrekkelig merket av produsent/importør, men det kan være nødvendig med tilleggsmerking dersom kjemikaliet bruksmåte er spesiell. Arbeidsgiver må sørge for at merkingen følger kjemikaliet dersom det overføres til annen emballasje eller beholder. Dessuten må arbeidsgiver sørge for å merke kjemikalierne i produksjonsgangen. Der kjemikalier (væsker, gasser, pulver eller lignende) transporteres i røropplegg eller oppbevares i tanker, skal rørgater og tappestedet merkes på forsvarlig måte. Ikke-emballerte kjemikalier skal merkes med hensiktsmessig oppslag eller lignende.

Merking og advarsel skal være på norsk. I virksomhet hvor utenlandske arbeidstakere sysselsettes, kan det være hensiktsmessig med merking også på andre språk. Det er viktig at merkingen blir forstått av den som kommer i kontakt med kjemikalierne i sitt daglige arbeid.

Med advarselsetninger menes risiko- og sikkerhetssetninger som gir hensiktsmessig informasjon, for eksempel advarselsetningene i forskrift om klassifisering og merking av farlige kjemikalier.

Merkingen kan begrenses til kjemikaliet navn, dersom andre tiltak (som for eksempel opplæring og informasjon) gir sikkerhet for at dette ikke medfører økt risiko. Slik begrenset merking kan f.eks. være tilstrekkelig ved prøvetaking og analyse av mellomprodukter og produkter, under forutsetning av at arbeidstaker har nødvendig kunnskap og opplæring.

I lov om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk og i lov om eksplosive varer med tilhørende

forskrifter, er det krav til merking, bestemmelser om oppbevaring og merking av beholdere og rør. Nærmere opplysninger kan fåes hos Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern.

Til § 12 Håndtering og oppbevaring av kjemikalier

Håndtering kan blant annet innebære spesielle behov for personlig verneutstyr, sikkerhetsutstyr og opplæring av personell. I forbindelse med oppbevaring kan det være nødvendig med rutiner for lagerarbeid, emballering, samlagring, mengdebegrensninger, avlåsning mv. Håndtering av kjemikalier omfatter også håndtering av kjemisk avfall. Håndtering omfatter også transport.

Det bør ikke oppbevares større mengder kjemikalier i arbeidslokaler enn dagsbehovet.

Beholdere med kjemikalier bør holdes lukket for å unngå luftforurensning og brannrisiko, og de må ikke plasseres i eller nær rømningsveier Arbeidsgiver må vurdere om særlig helsefarlige kjemikalier skal oppbevares innelåst. HMS-databladet skal gi informasjon om tiltak for sikker oppbevaring. Lagerrom for kjemikalier bør være mekanisk ventilert.

Kjemikalier i fareklassene meget giftige, giftige og eksplosive bør sikres slik at uvedkommende ikke får tilgang til disse. Farlige kjemikalier bør oppbevares innelåst. Dette innebærer at skap, rom etc. hvor slike kjemikalier oppbevares, bør holdes låst unntatt ved inn-/uttak av kjemikalier.

I lageret bør det bare utføres arbeid som har tilknytning til lagerholdet, med mindre risikovurderingen i henhold til § 6 viser at annet arbeid ikke kan medføre helsefare.

Risiko ved lagring av kjemikalier bør også tas med i risikovurderingen etter § 6. Farer ved samlagring bør vurderes særskilt.

Forskrift om brannfarlige varer kapittel 8 omfatter hvilke mengder brannfarlige varer som kan oppbevares uten særskilt tillatelse, med tillatelse fra brannsjefen eller med tillatelse fra Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern.

Til § 13 Reparasjon, vedlikehold og renhold

Når det utføres vedlikehold og reparasjoner av tekniske innretninger eller annet utstyr som har vært eller kan ha vært i kontakt med kjemikalier, kan eksponeringen bli høyere enn ved det daglige arbeidet. Det må derfor settes i verk spesielle tiltak for å redusere eksponeringen i forbindelse med de spesielle forholdene som reparasjonsarbeid og vedlikehold medfører.

Hvis tekniske løsninger ikke er mulig, skal arbeidsgiver stille personlig verneutstyr til rådighet for de arbeidstakerne som skal utføre reparasjoner eller vedlikehold, jf. § 7 nr. 2 bokstav c.

Bestemmelsen gjelder også for arbeidstakere fra andre bedrifter som utfører vedlikeholds- eller reparasjonsarbeid i virksomheten, jf. arbeidsmiljøloven § 15.

Til § 14 Tiltak i forbindelse med brann og eksplosjonsfarlige kjemikalier og ustabile kjemikalier

Utstyr og sikkerhetssystem som arbeidsgiver stiller til rådighet for vern av arbeidstakerne, skal være i overensstemmelse med forskrift om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område (best. nr. 543), med hensyn til utforming, konstruksjon og levering.

Iverksatte tiltak skal være i samsvar med klassifisering av utstyr i vedlegg I i forskrift om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område.

Med farlige situasjoner menes brann, eksplosjon, trykk- og varmeutvikling osv.

Kjemikalier betraktes som reaktive dersom de med eller uten påvirkning fra andre kjemikalier eller energikilder (lys, varme mv.) kan starte farlige kjemiske reaksjoner. «Andre kjemikalier» kan i denne forbindelse også være luft og fuktighet.

Se for øvrig lov om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk og forskrift om brannfarlige varer. For nærmere informasjon kan Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern kontaktes.

Til § 15 Måling av forurensning i arbeidsatmosfæren

For at målingene skal kunne gi et riktig bilde av arbeidsmiljøet, må den som utfører målingene ha nødvendig kunnskap og utstyr. I tillegg til kunnskap om prøvetaking og prøvetakingsutstyr er det nødvendig med kunnskaper om prosess og om forebyggende tiltak for å vurdere arbeidsmiljøet.

Ved gjennomføring av målingene skal det særlig tas hensyn til stoffer med fastsatte grenseverdier og administrative normer.

Målinger må foretas ved alle relevante arbeidsoperasjoner. Målingene skal utføres på en slik måte at de er representative for den eksponering alle arbeidstakere som oppholder seg i arbeidslokalet utsettes for. For valg av målestrategier og prøvetakingsmetoder vises det til Arbeidstilsynets veiledning om prøvetaking av forurensning i arbeidsatmosfæren (best. nr. 450) og prøvetakingsskjema med veiledning (best. nr. 435 – a og b bokmål, c og d nynorsk).

Resultatet skal vurderes mot veiledning om administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren (best. nr. 361, bruk siste utgave). De administrative normene må ikke ses på som absolutte grenseverdier. Årsaken til dette er dels at det blir tatt tekniske og økonomiske hensyn når normene fastsettes, og dels at det er store individuelle forskjeller i menneskers følsomhet for kjemikalier.

Med arbeidstakernes representanter menes verneombud, tillitsvalgt eller andre representanter for arbeidstakerne.

Eventuelle spørsmål som gjelder prøvetaking og analysemetoder, kan stilles til Arbeidstilsynets distriktskontorer,

Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) og verne- og helsepersonale. Man kan også henvende seg til de yrkes/-arbeidsmedisinske avdelingene ved Rikshospitalet (SYM), Ullevål sykehus (MYMUS), Haukeland sykehus, Universitet i Bergen, regionsykehusene i Trondheim og Tromsø og Telemark sentralsykehus.

For midlertidige arbeidsplasser skal det som en del av risikovurderingen være foretatt målinger som angir eksponeringsnivå ved bruk av ulike typer kjemikalier og utstyr, i ulike situasjoner. For sammenlignbare arbeidssituasjoner kan tidligere utførte målinger benyttes i vurderingen.

Regelmessige målinger av forurensning i arbeidsatmosfæren er ikke nødvendig dersom det kan dokumenteres at forholdene er tilfredsstillende, for eksempel ved henvisning til målinger foretatt ved tilsvarende arbeidsoperasjoner. I slike tilfeller kan det være hensiktsmessig å foreta kontrollmålinger.

Arbeidsgiver må installere kontinuerlig registrerende måleinstrumenter etter behov. Det kan også være nødvendig å montere varselinnretninger der det anses nødvendig, for å varsle arbeidstakeren når ukontrollerte helsefærer oppstår, jf. § 20 om varsling og kommunikasjonssystemer. For enkelte kjemikalier er det utviklet detektorer som varsler dersom konsentrasjonen i arbeidsatmosfæren kommer over en verdi som er fastsatt på forhånd. Detektoren varsler enten med et lydsignal eller med et lyssignal. Varselsignalet indikerer at tiltak må settes i verk for å få redusert konsentrasjonen. Denne typen varslingsystemer er foreløpig utviklet bare for et fåtall kjemikalier.

Til § 16 Grenseverdier

Bokstav a

Grenseverdien i punkt a gjelder for bly, uorganiske blyforbindelser og for andre blyforbindelser med tilsvarende egenskaper, som for eksempel blyacetat.

Med ppm menes milliondel. Forkortelsen brukes om konsentrasjon av luftforurensning i arbeidsatmosfæren (ml/m^3). Med «hudopptak» menes mulighet for vesentlig økning av kroppens samlede belastning når huden eksponeres.

For vinylklorid og benzen som både har en grenseverdi og en administrativ norm på 1 ppm, gir «tommelfingerregelen» i listen over administrative normer (best. nr. 361) mulighet for overskridelser av grenseverdien/administrativ norm i perioder på opptil 15 minutter på maksimalt 3 ppm. For bly er de tilsvarende verdiene $0,05 \text{ mg/m}^3$ og $0,15 \text{ mg/m}^3$. Grenseverdiene skal uansett overholdes i 8-timers perioden. For beskrivelse av «tommelfingerregelen», se innledningen i best. nr. 361.

Bokstav b

Biologisk overvåking må omfatte måling av blyinnholdet i blodet (PbB) ved bruk av egnet analysemetode.

I forskriften angis konsentrasjonen av bly i blod i mikromol bly pr. liter blod. Konsentrasjonen av bly i blod angis for øvrig ofte i mikrogram bly pr. 100 ml blod. Tabellen viser de tilsvarende verdiene for mikromol og mikrogram bly pr. henholdsvis liter blod og 100 ml blod:

Mikromol bly/liter blod	0,5	1	1,5	2	2,5	3
Mikrogram bly/100 ml blod	10	21	31	41	52	62

Til § 17 Tiltak ved overskridelse av grenseverdi og administrativ norm for forurensning i arbeidsatmosfæren

Første ledd

Det fremgår av § 16 hvilke grenseverdier som gjelder. I «Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren» (best. nr. 361) finnes en oversikt over ca. 500 farlige kjemikalier som det er utarbeidet en administrativ norm for. Ved overskridelse av grenseverdien for bly er det stilt krav i § 32 om at arbeidstaker skal gjennomgå helseundersøkelse. Berørte arbeidstakere bør få tilbud om egnet helseundersøkelse, jf. § 30.

Ved overhengende fare for arbeidstakernes liv og helse, kan stansing være et aktuelt forebyggende tiltak.

Annet ledd

Med arbeidstakernes representanter menes verneombud, tillitsvalgt eller andre representanter for arbeidstakerne.

Dersom verne- og helsepersonalet ikke selv utfører målingene, bør også disse informeres om overskridelsen.

Til § 18 Beredskapsplan

Det kan være aktuelt at øvelser skjer i samarbeid med industrivernet og eksterne rednings- og nødtjenester som brannvesen, politi, ambulansetjenesten eller sykehus.

Beredskapsplanen bør beskrive hva som skal skje og hvem som har ansvaret i den første fasen etter at en hendelse er inntrådt, særlig når det gjelder varsling av hendelsen og arbeidet med å få kontroll over situasjonen. Videre bør det være retningslinjer for hva som skal skje når ekstern redningstjeneste ankommer virksomheten, og hvordan behovet for informasjon skal håndteres, spesielt i forhold til arbeidstakere, pårørende og media. Beredskapsplanen bør også inneholde retningslinjer for videre oppfølging av berørte arbeidstakere, for å forebygge fysiske og psykiske senvirkninger av hendelsen.

Regelmessig opplæring i mulige risikosituasjoner og praktiske øvelser i henhold til beredskapsplanen reduserer

risikoen for atferd som kan utsette den enkelte og omgivelsene for fare. Økt mestringsevne og opplevelse av kontroll i situasjonen kan dessuten forebygge psykiske senvirkninger av traumatiske hendelser.

Nødsituasjoner kan innebære ustabilitet og uforutsigbarhet med hensyn til lekkasjer, kjemiske reaksjoner, brann- og eksplosjonsfare mv. For å begrense konsekvensene av en eventuell ukontrollerbar situasjon skal antall arbeidstakere i det berørte området begrenses til et minimum. Det er derfor kun de arbeidstakere som skal utføre reparasjonsarbeidet som skal ha tillatelse til å oppholde seg i det berørte området. Disse arbeidstakerne må bli utstyrt med det personlige verneutstyret som er nødvendig. Ofte kan det dreie seg om mer omfattende utstyr enn det som vanligvis brukes i virksomhetene, for eksempel vernedress i tillegg til vernehansker, eller åndedrettsvern med friskluftstilførsel istedenfor maske med filter.

Arbeidsgiver skal påse at relevante eksterne nødtjenester som politi, brann, ambulanse og sykehus gis informasjon om hvilke hendelser som kan inntreffe i virksomheten, og hvilke tiltak som skal iverksettes. Denne informasjonen skal danne grunnlag for at nødtjenesten skal kunne forberede seg og innarbeide egne rutiner dersom hendelser skulle inntreffe.

Det stilles også krav til beredskapsplan i forskrift om tiltak for å avverge og begrense skadevirkningene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften, best. nr. 562), og i forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter m.v., som forvaltes av Næringslivets Sikkerhetsorganisasjon og Næringslivets Hovedorganisasjon.

Til § 19 Nødhjelpsutstyr

Tilgangen på nødhjelpsutstyr må gjenspeile virksomhetens aktiviteter og risikonivå som vurdert under § 6 i forskriften her. Aktuelt utstyr kan for eksempel være: nøddusj, øyeskylleutstyr (se veiledning om vern mot øyeskader best. nr. 149) og åndedrettsvern (se veiledning om hva du må vite når du bruker åndedrettsvern best. nr. 539) og veiledning om førstehjelpsutstyr (best. nr. 176). Nødhjelpsutstyr må være plassert lett tilgjengelig for alle arbeidstakere som kan få bruk for det.

Til § 20 varslings- og kommunikasjonssystemer

På bakgrunn av de vurderinger som fremkommer i risikovurderingen, må arbeidsgiver montere de varslingsystemer som er nødvendige for å varsle om at hendelser er inntruffet. Hensiktsmessig kommunikasjonssystem må også være på plass i virksomheten slik at tiltak kan iverksettes så raskt som mulig.

Til § 21 Sand og annet blåsemiddel

Blåsemidlet må ikke inneholde så store mengder kreftfremkallende kjemikalier at selve blåsemidlet blir å anse som et kreftfremkallende kjemikalie, jf. § 4 definisjoner. Dette gjelder f.eks. biologisk tilgjengelig nikkel.

Noen blyforbindelser er kreftfremkallende. Andre blyforbindelser kan skade nervesystemet eller forplantningsevnen. Sand og annet blåsemiddel skal derfor ikke inneholde så store mengder metallisk bly eller uorganiske blyforbindelser at blåsemidlet oppfyller kriteriene for klassifisering, jf. forskriftene om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier.

Under blåsing kan innholdet av kreftfremkallende kjemikalier, krystallinsk silika og bly i blåsemidlet stige, avhengig av overflaten på det sandblåste objektet. Arbeidsgiver skal sørge for at blåsemidler som inneholder slike uønskede kjemikalier renses eller ikke brukes om igjen.

Eksempel på blåsemiddel med tilstrekkelig lavt innhold av kvarts eller andre krystallinske silika er stålsand, olivinsand, aluminiumsoksid, glass og metallurgisk slagg. I noen slagg kan det være nødvendig å kontrollere metallinnholdet. Blåsemiddel som blir brukt om igjen, må renses når det har vært brukt til blåsing av støpegods med overflate som inneholder kvarts eller andre krystallinske silika, slik at innholdet av dette ikke overstiger 1 vektprosent.

Til § 22 Bruk av personlig verneutstyr ved arbeid med isocyanater

Risiko for innånding av isocyanater er knyttet til et stort antall kjemikalier og arbeidsoperasjoner innenfor produksjon, vedlikehold og reparasjonsarbeid. I tillegg til eksponering for sprøytetåke, kan risikoen være knyttet til isocyanater som frigjøres under tørking og herding av polyuretanprodukter som for eksempel skum, lim og lakk.

Et særlig problem er dessuten termisk nedbrytning av slike produkter. Dette vil kunne medføre frigjøring av isocyanater til arbeidsatmosfæren. Slik nedbrytning kan starte allerede ved oppvarming av ferdig herdet materiale til 150–200 °C. Sliping, sveising og skjærebrenning på overflater med polyuretanholdig lakk, lim eller skum er typiske eksempler på arbeidsoperasjoner med fare for termisk nedbrytning. Problemstillingen er særlig aktuell innen verksted- og servicenæringen.

Det vises for øvrig til Arbeidstilsynets orientering om fremstilling og bruk av polyuretanprodukter (isocyanater), bestillingsnr. 536.

Til § 23 Særlige tiltak

Første ledd

Hva som er teknisk mulig må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Et eksempel på når det ikke vil være teknisk mulig å benytte et lukket system, er tilfeller der det vil medføre meget store bygningsmessige endringer. Hensynet til arbeidstakernes helse og sikkerhet vil være det sentrale vurderingstemaet. Ved flytting eller ombygging bør det alltid

vurderes å bygge et lukket system.

Tredje ledd

Slike tiltak kan være avgrensning og merking slik at personer uten særskilt tillatelse ikke får adgang til områdene.

Fjerde ledd

I forskrift om sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen (best. nr. 526) fremgår det hvilke krav som stilles til sikkerhetsskilting i virksomheten.

Til § 24 Særlige tiltak ved arbeid med cytostatika

Ved tilberedning av cytostatika skal arbeidsgiver utstyre arbeidstakerne med hansker og beskyttelsesfrakk. Hvis cytostatika tilberedes utenfor avtrekksskap, må også åndedrettsvern og vernebriller nyttes. Åndedrettsvernet kan være maske av filtermateriale («engangsmaske») til bruk mot faste og væskeformige partikler. Ved samtidig eksponering for cytostatika og ioniserende stråling, vises det til forskrift om ioniserende stråling (best. nr. 187) § 7.

Til § 25 Hygienetiltak mv.

Bokstav d

I virksomheter hvor det kan være risiko for eksponering for kreftfremkallende kjemikalier, bør det være to garderobeskap: En garderobe for privattøy og en for arbeidstøy og personlig verneutstyr som kan være forurenset med kreftfremkallende kjemikalier. Dersom dette ikke er praktisk mulig, skal hver arbeidstaker i hvert fall ha et garderobeskap til privat tøy og et til arbeidstøy og personlig verneutstyr.

Bokstav h

Med vaskemuligheter menes tilgang på håndvask og eventuelt dusj, dersom risikovurderingen viser at dette er nødvendig. Se for øvrig forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler (best. nr. 529).

Til § 26 Avfallshåndtering

Miljøverndepartementet har fastsatt forskrift om spesialavfall. Opplysninger kan fås hos Statens forurensningstilsyn.

Til § 27 Forbud mot arbeid med spesielle kjemikalier

CAS-nr. står for «Chemical Abstract Service number», og er et internasjonalt anerkjent identifikasjonsnummer for kjemikalier.

Direktoratet for arbeidstilsynet kan forby omsetning og bruk av enkelte kjemikalier etter arbeidsmiljøloven § 11, nr. 4 og § 18 nr. 2. Import, produksjon, omsetning og bruk av asbest er forbudt, jf. forskrift om bruk av asbest, (best. nr. 235).

Miljøverndepartementet har fastsatt en rekke forskrifter som forbyr miljøskadelige stoffer, blant annet forskrift om begrensnings av import, eksport, produksjon og omsetning eller bruk av enkelte skadelige kjemikalier. Opplysninger kan fås hos Statens forurensningstilsyn.

Til § 28 Register kreftfremkallende kjemikalier og bly

Det kan gå 60 år eller mer fra den første eksponeringen for kreftfremkallende kjemikalier til kreft utvikles. Årsaken til at opplysningene om den enkelte arbeidstakeren skal oppbevares i 60 år etter at eksponeringen er opphørt, er at det skal være mulig i hele en arbeidstakers levetid å finne frem til om vedkommende har vært eksponert for kreftfremkallende kjemikalier en eller annen gang i sitt yrkesaktive liv.

Datatilsynet behandler søknader om konsesjon til å føre register.

Til § 29 Krav om helseundersøkelse

Når er helseundersøkelse nødvendig og hensiktsmessig?

Paragrafen utdyper arbeidsgivers plikt til å sørge for en løpende kontroll med arbeidstakernes helse når det er fare for at påvirkninger i arbeidsmiljøet kan føre til helseskader på lang sikt, jf. arbeidsmiljøloven § 14, annet ledd, bokstav c.

Dersom risikovurderingen viser at arbeidstakere kan bli eksponert for kjemikalier på en slik måte at dette kan forårsake helseskade, skal arbeidstakerne gjennomgå egnet helseundersøkelse. Helseundersøkelser skal bidra til å avdekke ugunstige helseeffekter som følge av arbeidet og arbeidsmiljøet, slik at det kan iverksettes forebyggende tiltak. Arbeidsgiver har plikt til å finne ut om det finnes egnet helseundersøkelse og holde seg orientert om utviklingen av undersøkelses- og prøvemetoder på området. Arbeidsgivers plikt til å sørge for at arbeidstaker skal gjennomgå helseundersøkelse innebærer at virksomheten må dekke utgiftene til undersøkelsen.

For mange kjemikalier er det ikke utviklet undersøkelses- eller prøvemetoder som er egnet for helseundersøkelse av den enkelte arbeidstaker. Det er ikke hensiktsmessig med helseundersøkelse i slike tilfeller. Forebygging av helseskade vil da bare kunne bygge på arbeidsgivers risikovurdering, overvåking og tiltak, jf. kapittel III og IV. I slike tilfeller må arbeidsmiljøet overvåkes spesielt nøye.

Helseundersøkelse er aktuelt dersom:

- det er sannsynlig at sykdom eller andre ugunstige helseeffekter kan oppstå under de eksponeringsforhold som

- arbeidstakeren arbeider under, jf. risikovurderingen, § 6, og
- det finnes egnet helseundersøkelse som innebærer minimal risiko for arbeidstakeren og som kan
 - påvise sykdommen eller helseeffekten, og
 - gi grunnlag for forebyggende tiltak som kan fjerne eller redusere risiko for helseskade hos den aktuelle arbeidstakeren eller hos andre arbeidstakere.

Legens kompetanse

Arbeidsgiver skal påse at legen som foretar helseundersøkelse, har kompetanse når det gjelder vurdering av helserisiko ved arbeid med de aktuelle kjemikaliene, jf. forskrift om verne- og helsepersonale (best. nr. 518) § 8. Det er også en forutsetning at legen er godt kjent med forholdene på arbeidstakerens arbeidsplass.

Dersom helseundersøkelsen skal foretas av en annen lege enn den virksomheten har avtale med, forutsettes det at denne legen også har nødvendig kompetanse eller samarbeider med virksomhetens verne- og helsepersonale, eventuelt med en arbeids- eller yrkesmedisinsk avdeling. Virksomheten må varsles om eventuelle funn av betydning for arbeidsmiljøet.

Innhold i helseundersøkelsen

Helseundersøkelsen må foretas på bakgrunn av aktuell arbeidsmedisinsk kunnskap og være i samsvar med gode arbeidsmedisinske prinsipper og praksis, og den bør omfatte minst følgende:

- registrering av arbeidstakerens yrkeshistorie med tidligere og nåværende eksponeringer
- registrering av tidligere sykehistorie og nåværende helsetilstand
- spesialundersøkelser eller prøver for påvisning av skade eller økt mottakelighet for skade, eventuelt tidlige og reversible skadevirkninger, dersom slike undersøkelser eller prøvemethoder er utviklet og anvendelsen er medisinsk velbegrunnet og i arbeidstakerens interesse. Biologisk overvåking kan inngå i helseundersøkelsen.

Ved helseundersøkelsen må det også tas hensyn til at noen kjemikalier kan gi forplantningsskade, jf. forskrift om forplantningsskader og arbeidsmiljø (best. nr. 535).

Norsk arbeidsmedisinsk forening (Namf) har utarbeidet veiledninger om utførelse av helseundersøkelser.

Helseopplysninger og journal

Helsepersonale skal informere arbeidsgiver om helseskadelige forhold på arbeidsplassen, se forskrift om verne- og helsepersonale § 6. For resultatene av helseundersøkelsen gjelder vanlige bestemmelser om taushetsplikt, jf. lov om helsepersonell mv. (helsepersonelloven) og forskrift om pasientjournal, fastsatt av Sosial- og helsedepartementet. Arbeidsgiver har følgelig ikke tilgang til individuelle helseopplysninger, men skal eventuelt informeres i form av kollektive eller anonymiserte opplysninger, slik at nødvendige tiltak kan iverksettes. Dersom arbeidstakeren samtykker, skal imidlertid legen underrette arbeidsgiver om sykdom som kan skyldes arbeidssituasjonen, jf. arbeidsmiljøloven § 22.

I henhold til helsepersonelloven har legen plikt til å føre journal for den enkelte pasient (§ 39), og journalen skal inneholde relevante og nødvendige opplysninger om pasienten (§ 40). For arbeidstakere som eksponeres for kjemikalier anses resultatene fra helseundersøkelsen, representative eksponeringsopplysninger og måleresultater som relevante og nødvendige opplysninger, og disse bør derfor inngå i journalen.

Forskrift om pasientjournal § 14 krever at journaler oppbevares til det ikke lenger antas å bli bruk for dem av hensyn til helsehjelpens karakter. Ved vurdering av hvor lenge journalen skal oppbevares, må det tas hensyn til eksponeringens karakter og evt. latenstid for utvikling av sykdom. Dersom arbeidsgiver skal føre register over eksponerte arbeidstakere, bør journal oppbevares like lenge som registeret. Journalene skal avleveres i henhold til forskrift om pasientjournal i tilfelle virksomheten innstilles.

Arbeidstakers rettigheter og plikter

I henhold til lov om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 3–1, har pasienten rett til nødvendig informasjon om sin helsetilstand. Arbeidstakeren må derfor informeres om resultatene av helseundersøkelsen. Det må informeres spesielt godt dersom helseundersøkelsen påviser sykdom eller annen helseeffekt som legen mener skyldes eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen, eller dersom den biologiske grenseverdien for bly er overskredet. Arbeidstakeren må også få nødvendige opplysninger og veiledning dersom det er behov for videre oppfølging. Opplysninger om den informasjon som er gitt, skal nedtegnes i pasientens journal, jf. pasientrettighetsloven § 3–5.

I henhold til pasientrettighetsloven § 5–1, har den enkelte arbeidstaker rett til å få se sin personlige helsejournal.

Dersom arbeidstakeren ønsker det, kan helseundersøkelsen foretas av annen lege enn den lege virksomheten har avtale med, men dette må i så fall skje på en slik måte at forskriftens krav blir oppfylt. Arbeidsgiver skal dekke utgiftene til undersøkelsen. Kostnaden skal likevel ikke overstige det som er vanlig for denne typen undersøkelser.

Arbeidstaker har plikt til å melde fra til arbeidsgiveren ved sykdom eller skade som de mener er forårsaket av arbeid eller arbeidsforhold, jf. arbeidsmiljøloven § 16. Arbeidstaker må selv rette krav om ytelser for yrkessykdom til det lokale trygdekontoret og arbeidsgivers forsikringssselskap.

Leges meldeplikt

Legen skal melde skriftlig til Arbeidstilsynet alle tilfeller av sykdom som legen mener skyldes arbeidstakerens arbeidssituasjon, jf. arbeidsmiljøloven § 22. Skjema for melding om arbeidsrelatert sykdom eller skade har best. nr. 154 (b bokmål og c nynorsk). Utfylt skjema sendes til Direktoratet for arbeidstilsynet.

Til § 30 Arbeidsgivers oppfølging av helseundersøkelse

Dersom det viser seg at arbeidsforholdene ikke er fullt forsvarlige eller ikke samsvarer med tidligere risikovurderinger, må alle forholdene i a) – d) i bestemmelsen vurderes. Først og fremst må det foretas en kritisk gjennomgang av kartleggingen og den dokumentasjon som er utarbeidet, og deretter må risikovurderingen foretas på ny. Resultatet må legges til grunn for hvilke nye eller endrede tiltak som må iverksettes i forhold til den opprinnelige vurderingen.

Til § 31 Omplassering

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakere blir omplassert til annet arbeid når det er nødvendig av hensyn til deres helse. Dette kan være tilfelle for arbeidstakere som har økt risiko for helseskade (økt mottakelighet) pga. sykdom eller biologiske forhold, eller som utvikler helseskade som kan være forårsaket av arbeidet. Omplassering kan for eksempel være aktuelt ved lungesykdom i forbindelse med eksponering for stoffer som kan skade lungene (f.eks. kvarts) og ved allergi for stoffer som arbeidstaker eksponeres for (f.eks. isocyanater). Omplassering kan også være aktuelt ved graviditet eller planlagt graviditet, amming eller forplantningsproblemer av typen ufrivillig barnløshet, jf. forskrift om forplantningsskader og arbeidsmiljø (best. nr. 535).

Til § 32 Særlige krav om helseundersøkelse ved arbeid med bly og blyforbindelser

Eksponering for bly og blyforbindelser kan føre til forgiftningssymptomer pga. reversible og irreversible helseskader. Bly kan bl.a. påvirke bloddannende organer, nervesystem, nyrer arveanlegg og forplantningsevne.

Ved arbeid med bly og blyforbindelser er det nødvendig med måling av blynivå i blodet i tillegg til luftmålinger. Luftmålinger er viktige for å vurdere arbeidsmiljø og yrkeshygienisk standard, men gir ikke et godt nok mål på eksponeringen for den enkelte arbeidstaker, pga. individuelle forskjeller i opptak/utskillelse, arbeidsvaner og personlig hygiene.

Hensikten med periodisk kontroll av bly i blodet er å avdekke økt blyopptak i kroppen så tidlig at en kan iverksette tiltak for å forebygge skadelig blypåvirkning. Undersøkelsene skal gjennomføres med de tidsintervaller som er anført, uavhengig av om arbeidet utføres som heltids- eller deltidsarbeid.

Kontrollen av blyinnholdet i blodet som blir foretatt før arbeidstakeren settes til arbeid med bly, skal også anses som en kvartalskontroll når eksponeringsnivået vurderes.

Personer som ikke er yrkesmessig eksponert for bly, vil kunne ha et visst nivå av bly i blodet som følge av bly fra bl.a. luftforurensning, matvarer og tobakksrøyk, vanligvis i området 0,1–0,4 mikromol per liter, som er referanseområdet for ikke yrkesmessig blyeksponert befolkning.

Dersom den biologiske grenseverdien for bly er overskredet, eller dersom verdiene av bly i blodet er økende eller viser uforklarlige endringer, skal årsakene til dette utredes. En slik utredning bør omfatte en diskusjon med arbeidstaker om arbeidsrutiner, arbeidsmetoder, bruk og vedlikehold av personlig verneutstyr, personlig hygiene (røyking, drikking, spising etc.) og eventuell eksponering for bly i fritiden, for eksempel pistol- og geværskyting, som kan påvirke nivået av bly i blod.

Dersom en ikke finner noen rimelig forklaring på de forhøyede verdiene, eller dersom forhøyede verdier registreres hos et flertall av arbeidstakerne på samme arbeidsplass, må utredningen utvides til å omfatte en generell gjennomgang av de tekniske anordninger og arbeidsrutiner, samt måling av blykonsentrasjonen i arbeidsatmosfæren.

Hvis nivået av bly i blodet ved årlig kontroll er 0,5 mikromol per liter eller høyere for kvinner i fertil alder, respektive 1,5 mikromol per liter for øvrige arbeidstakere, gjenopptas kvartalskontrollene i henhold til § 32.

Til § 33 Omplassering ved arbeid med bly og blyforbindelser

Bly utskilles fra kroppen med varierende hastighet avhengig av individuelle forskjeller, mengde bly som er opplagret i kroppen og hvor langvarig blyeksponeringen har vært. Omplassering i tre måneder vil i de fleste tilfeller være tilstrekkelig, men det kan også være tilfeller der det er behov for en lengre omplasseringsperiode.

Hva slags arbeid som kan aksepteres i omplasseringsperioden, er vanskelig å definere. Helt blyfri arbeidsatmosfære kan det være vanskelig å oppnå, men man må tilstrebe så lav konsentrasjon som mulig, betydelig under administrativ norm og på nivå med bakgrunnsnivået. Ved omplassering må medisinske vurderinger legges til grunn når det skal avgjøres hvorvidt en alternativ arbeidsplass er akseptabel.

Aktuelle forskrifter fra Arbeidstilsynet

<i>Best. nr.</i>	<i>Tittel</i>
114	Arbeid i tanker
187	Ioniserende stråling
199	Cyanider
221	Tekniske innretninger
235	Asbest
307	Industrielle støvekspløsjoner
393	Arbeid på tankfartøy beskyttet med nøytralgass i lastetankene
431	Merking av kjemikalier, stoffer og stoffblandinger som inneholder organiske løsemidler (YL-merking)
441	Trykkluftflasker til dykking og åndedrettsvern. Kontroll, merking og fylling

<i>Best. nr.</i>	<i>Tittel</i>
565	Forskrift om oppbygging og bruk av stoffkartotek for helsefarlige stoffer i virksomheter (stoffkartotekforskriften)
451	Arbeid med narkosegasser
462	Arbeidsmiljølovens anvendelse på virksomhet i jordbruk og skogbruk som ikke sysselsetter arbeidstaker
466	Arbeidsmiljølovens anvendelse for arbeid i enmannsbedrifter innen bygge- og anleggsvirksomhet
489	Vannløselige kromater i sement
501	Hvilke virksomheter som skal ha verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste)
518	Verne- og helsepersonale
523	Konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr
524	Bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen
526	Sikkerhetsskilting og signalgiving på arbeidsplassen
529	Arbeidsplasser og arbeidslokaler
534	Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser. Byggherreforskriften
535	Forplantningsskader og arbeidsmiljø
543	Utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område
544	Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (Internkontrollforskriften)
544 a	Internkontrollforskriften på engelsk
548	Utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier
548-ENG	Forskriften over på engelsk
551	Sveising, termisk skjæring, termisk sprøyting, kullbuemeisling, lodding og sliping (varmt arbeid)
562	Tiltak for å avverge og begrense skadevirkningene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (Storulykeforskriften)

Andre aktuelle publikasjoner fra Arbeidstilsynet

<i>Best. nr.</i>	<i>Tittel</i>
168	Arbeid i trange rom
176	Førstehjelpsutstyr
222	Slipemaskiner
268	Rengjøring og reparasjon av små beholdere som har inneholdt brennbar væske
277	Sikker ensilering med etsande væske
355	Reparasjon av tankvogner
361	Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære. Liste over ca. 500 stoffer
366	Arbeid med armert umettet polyester
377	Tenk på helsa når du jobber med epoksy
390	Giftige og andre helsefarlige stoffer – § 11
435 a	Prøvetakingsskjema for bruk ved innsendelse av prøver til Statens arbeidsmiljøinstitutt (blokker à 50 ark)
435 b	Brukerveiledning for prøvetakingsskjemaet i best. nr. 435 a (blokker à 50 ark)
435 c	Prøvetakingsskjema på nynorsk
435 d	Brukerveiledning på nynorsk
444	Klima og luftkvalitet på arbeidsplassen
447	Fersk mørtel og betong kan gi eksem
449	Laboratoriet. Sikkerhet og arbeidsmiljø
450	Prøvetaking av forurensninger i arbeidsatmosfære
453	Kjemiske helsefarer – Arbeidsmiljølovens krav til produsenter og importører
470	Løsemiddelskader kan ikke helbredes. Bare unngås
480	Røyking. Inneklime. Arbeidsmiljø
492	Arbeid med elektrolytisk overflatebehandling
505	Meget giftig! – Om merking av helsefarlige kjemikalier
513	Veiviser om kreftrisiko
536	Fremstilling og bruk av polyuretanprodukter (Isocyanater)
539	Hva du må vite når du bruker åndedrettsvern
560	Veiledning om sveising, termisk skjæring, termisk sprøyting, kullbuemeisling, lodding og sliping (varmt arbeid)
564	Arbeidsmiljø i bilverksteder og bensinstasjoner

Oversikt over alle Arbeidstilsynets publikasjoner finnes i publikasjonskatalogen (best. nr. 1). Publikasjonene kan bestilles fra Tiden Norsk Forlag.

Ordretelefon: 22 00 71 01

Ordrefaks: 22 00 71 38

Internett: <http://www.tiden.no/arbeidsliv>

Mer informasjon fra Arbeidstilsynet og gratis tilgang til alle forskrifter finnes på internett. Her finnes også en fullstendig oversikt over hvilket regelverk som gjelder til enhver tid.

<http://www.arbeidstilsynet.no>

Forskrifter om klassifisering, merking, m.v. av farlige kjemikalier med fem utfyllende forskrifter, og forskrift om liste over farlige stoffer (Stofflisten) kan kjøpes hos Elanders Publishing AS, Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo, tlf. 22 63 63 19.

Aktuelle lover og forskrifter fra andre myndigheter

<i>Tittel</i>	<i>Fastsatt av</i>
Lov om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk av 21. mai 1971 nr. 47	Kommunal- og regionaldepartementet
Lov om eksplosive varer av 14. juni 1974 nr. 39	Kommunal- og regionaldepartementet
Lov om helsepersonell m.v. av 2. juli 1999 nr. 64	Sosial- og helsedepartementet
Lov om pasientrettigheter av 2. juli 1999 nr. 63	Sosial- og helsedepartementet
Forskrifter om brannfarlige varer av 6. desember 1974 nr. 3	Kommunal- og regionaldepartementet
Forskrift om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område av 9. desember 1996 nr. 1242	Kommunal- og regionaldepartementet
Forskrift om egenbeskyttelsestiltak ved industrielle bedrifter m.v.	Justisdepartementet
Forskrift om spesialavfall av 19. mai 1994 nr. 362	Miljøverndepartementet
Forskrift om pasientjournal av 21. desember 2000	Sosial- og helsedepartementet

4. mai Nr. 444 2001

Ikrafttredelse av lov av 4. mai 2001 nr. 15 om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljøloven).

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 8. mai 2001.

Lov av 4. mai 2001 nr. 15 om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljøloven) trer i kraft fra 1. juli 2001.

4. mai Nr. 445 2001

Ikrafttredelse av lov av 4. mai 2001 nr. 18 om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart.

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001. Fremmet av Samferdselsdepartementet. Kunngjort 8. mai 2001.

Lov av 4. mai 2001 nr. 18 om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart trer i kraft 1. juli 2001, med unntak av § 7-5, § 7-8 og § 7-11.

Lov av 4. mai 2001 nr. 18 om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart § 7-5, § 7-8 og § 7-11 trer i kraft 1. januar 2002.

19. april Nr. 450 2001

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2001.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 19. april 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 11. mai 2001.

I

I forskrift av 14. desember 2000 nr. 1294 om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2001 gjøres følgende endring:

§ 4 skal lyde:

Uten hensyn til forbudet i § 2 kan 32 norske fartøy fiske reker i totalt 1.655 fiskedøgn i NAFO-underområde 3M. Med antall fiskedøgn menes antall døgn i underområdet 3M inklusive dato for ankomst- og utgangsmelding.

II

Endringen trer i kraft straks.

26. april Nr. 451 2001**Forskrift om endring i forskrift om forsøk med regionale rovviltneemnder og om lisensjakt på jerv.**

Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 26. april 2001 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 4 og § 9. Kunngjort 11. mai 2001.

I

I forskrift av 7. november 1997 nr. 1154 om forsøk med regionale rovviltneemnder og om lisensjakt på jerv gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd første punktum skal lyde:

Med virkning fra jaktåret 1997/98 til og med 2001/2002 opprettes det to regionale jervneemnder – en for fylkene Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark (Nord-Norge) og en for landets øvrige fylker (Sør-Norge).

§ 2 første ledd første punktum skal lyde:

Med virkning fra jaktåret 1997/98 til og med jaktåret 2001/2002 opprettes det to regionale gaupeneemnder – en for Nord-Trøndelag fylke inklusive Fosen og en for Hedmark fylke.

II

Endringene trer i kraft straks.

27. april Nr. 452 2001**Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften).**

Fastsatt av Vegdirektoratet 27. april 2001 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 14, § 15 og § 16, jf. vedtak av 24. november 1980 nr. 1 om delegering av fullmakt til Vegdirektoratet i henhold til vegtrafikkloven, jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. II nr. 1 (Europaparlaments- og Rdir. 2000/25/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

I

I forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) er det foretatt endringer i kapittel 7 og vedlegg 2. Endringene gjelder gjennomføring i norsk rett av Europaparlaments- og Rdir. 2000/25/EF.

Endringsforskriften kan fås ved henvendelse til Statens vegvesen – Vegdirektoratet, Postboks 8142 Dep, 0033 Oslo. Tlf.: 22073500.

Oppdatert forskrift kan skaffes fra Forlaget Last og Buss AS, Waldemar Thranesgate 86 c, 0175 Oslo. Tlf.: 22373449.

II

Endringene trer i kraft straks.

27. april Nr. 453 2001**Forskrift om opphevelse av forskrift om ansettelse av og inngåelse av avtale om driftstilskudd med lege i kommunehelsetjenesten og forskrift om fortrinnsrett etter § 3 i forskrift om ansettelse av og inngåelse av avtale om driftstilskudd med lege i kommunehelsetjenesten.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 27. april 2001 med hjemmel i forskrift av 27. november 1987 nr. 939 om ansettelse av og inngåelse av avtale om driftstilskudd med lege i kommunehelsetjenesten. Kunngjort 11. mai 2001.

Forskrift av 27. november 1987 nr. 939 om ansettelse av og inngåelse av avtale om driftstilskudd med lege i kommunehelsetjenesten oppheves fra det tidspunktet fastleageordningen inntre.¹

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 1. juni 1989 nr. 642 om fortrinnsrett etter § 3 i forskrift om ansettelse av og inngåelse av avtale om driftstilskudd med lege i kommunehelsetjenesten.

¹ Jf. forskrift av 14. april 2000 nr. 328 om fastleageordning i kommunene.

30. april Nr. 454 2001**Forskrift om forbud mot fiske i et nærmere bestemt område i internasjonalt farvann (ved Rockall) i 2001.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 30. april 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forbud mot fiske

Det er forbudt å fiske utenfor noen stats fiskerijurisdiksjon (internasjonalt farvann) i et område avgrenset av følgende posisjoner:

1. N 57° 00' – V 15° 00'
2. N 57° 00' – V 14° 42'
3. N 56° 34,5' – V 14° 19,6'
4. N 56° 30' – V 14° 27'
5. N 56° 30' – V 15° 00'

§ 2. Unntak

Unntatt fra forbudet i § 1 er fiske med line.

§ 3. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i denne forskrift, straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. mai 2001 og gjelder til og med 31. desember 2001.

30. april Nr. 455 2001**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2001.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 30. april 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 11. mai 2001.

I

I forskrift av 14. desember 2000 nr. 1294 om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2001 gjøres følgende endring:

§ 7 skal lyde:

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket 67 tonn reker i underområde L. Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket 1.655 fiskedøgn i underområde 3M.

II

Endringen trer i kraft straks.

30. april Nr. 456 2001**Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften).**

Fastsatt av Vegdirektoratet 30. april 2001 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 14, § 15, § 16 jf. vedtak av 24. november 1980 nr. 1 om delegering av fullmakt til Vegdirektoratet i henhold til vegtrafikkloven, jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. I nr. 32 (Kdir. 2000/3/EF), nr. 13 (Europaparlaments- og Rdir. 2000/4/EF), nr. 45f (Europaparlaments- og Rdir. 2000/7/EF) og nr. 4 (Europaparlaments- og Rdir. 2000/8/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

I

I forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) er det foretatt endringer i kapitlene 14, 16, 22, 25, 33, 35 og 43 og i vedlegg 1.

Endringsforskriften kan fås ved henvendelse til Statens vegvesen – Vegdirektoratet, Postboks 8142 Dep, 0033 Oslo. Tlf.: 22073500.

Oppdatert forskrift kan skaffes fra Forlaget Last og Buss AS, Waldemar Thranesgate 86 c, 0175 Oslo. Tlf.: 22373449.

II

Endringene trer i kraft 30. april 2001.

2. mai Nr. 457 2001**Forskrift om endring i forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonskasser**

Fastsatt av Finansdepartementet 2. mai 2001 med hjemmel i lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 9–1 tredje ledd. Kunngjort 11. mai 2001.

I

I forskrift av 27. februar 2001 nr. 188 om årsregnskap m.m. for pensjonskasser gjøres følgende endringer:

§ 4–1 nytt nr. 7 skal lyde:

7. *Andre forsikringsrelaterte kostnader*

Nåværende nr. 7 til nr. 19 blir nye nr. 8 til nr. 20.

II

Endringene trer i kraft straks.

3. mai Nr. 458 2001

Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende fjørfe, rugeegg, konsumegg, fjørfekjøtt og fjørfefôr fra Italia.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 3. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 200/785/EF, Kvedtak 2000/721/EF og Kvedtak 2000/149/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å forebygge spredning av aviær influensa (hønspest).

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder innførsel av levende fjørfe, rugeegg, konsumegg, fjørfekjøtt og fjørfefôr fra Italia til Norge.

§ 3. Forbud

Det er forbudt å innføre:

- 1) levende fugl fra provinsene Belluno, Padova, Rovigo, Treviso, Verona, Vicenza og Venezia i regionen Veneto, med unntak av daggamle kyllinger fra provinsene Belluno, Treviso og Venezia,
- 2) rugeegg fra provinsene Padova, Rovigo, Verona og Vicenza i regionen Veneto,
- 3) konsumegg og fjørfekjøtt fra områder angitt i vedlegg 1.

§ 4. Innførsel fra andre områder enn angitt § 3

Innførsel av levende fjørfe og rugeegg fra andre områder i Italia enn angitt i § 3, er tillatt dersom de ikke ha vært i smittekontakt med henblikk på aviær influensa med andre besetninger eller rugerier i områder angitt i vedlegg 1.

§ 5. Transport

Ved innførsel av konsumegg fra Italia skal det til innsamling, lagring og transport kun benyttes engangsemballasje. Emballasjen skal destrueres straks etter bruk slik at viruset ødelegges, med en metode godkjent av Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren.

Ved innførsel av fjørfe, rugeegg, konsumegg og fjørfefôr fra regioner og provinser hvor aviær influensa er bekreftet i løpet av de siste 30 dager, skal forsendelsen følges av et dokument som angir hvor forrige forsendelse ble losset, og hvor transportør og offentlig veterinær bekrefter at alt utstyr til transport var rengjort og desinfisert før forsendelsen ble lesset på. Utstyr brukt til lessing og lossing skal rengjøres og desinfiseres straks før og etter bruk. Rugeegg, samt emballasje til rugeegg, skal være desinfisert før avsendelse.

Transportmiddel som skal transportere fjørfe, rugeegg, konsumegg og fjørfefôr fra provinser hvor aviær influensa er bekreftet i løpet av de siste 30 dager, skal kun inneholde én forsendelse som stammer fra samme besetning eller anlegg, og som skal til samme besetning eller anlegg. Gjødsl og strø skal ikke fjernes eller spres uten tillatelse fra Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren.

§ 6. Helsesertifikat

Forsendelser av levende fugl og rugeegg fra Italia skal følges av et helsesertifikat¹ som bekrefter at de dyrehelsemessige betingelsene i denne forskrift er oppfylt.

¹ Jf. forskrift av 31. desember 1998 nr. 1485 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av fjørfe og rugeegg.

§ 7. Forhåndsmelding

Forsendelsen skal forhåndsmeldes 5 dager før ankomst til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen og – distriktsveterinæren. Forhåndsmeldingen skal gis av kompetent veterinærmyndighet i Italia.

§ 8. Straffebestemmelser

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskriften straffes etter lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 19.

§ 9. Ikrafttredelse

Forskriften her trer i kraft straks.

Vedlegg 1

Det er forbudt å innføre fjørfekjøtt og konsumegg fra følgende kommuner i provinsen Verona i regionen Veneto i Italia, og ved innførsel av fjørfe og rugeegg skal det ikke ha vært smittekontakt med besetninger eller rugerier i

følgende kommuner:

Roverchiara
 Angiari
 Isola Rizza
 S. Pietro di Morubio
 Oppeano
 Palù
 Ronco all'Adige
 Albaredo d'Adige
 Bonavigo
 Cerea
 Bovolone
 Concamarise
 Salizzole
 Isola della Scala
 Nogara
 S. Giovanni Lupatoto
 Verona

området sør for motorvei A4
 området sør for motorvei A4 og øst for kommunen S. Giovanni Lupatoto,
 og området sør for motorvei A4 og vest for kommunen S. Giovanni
 Lupatoto

S. Martino Buon Albergo
 Lavagno
 Colognola ai Colli
 San Bonifacio
 Caldiero
 Buttapietra
 Zevio
 Belfiore
 Arcole
 Zimella
 Veronella
 Cologna Veneta
 Pressana
 Roveredo di Guà
 Minerbe
 Gazzo Veronese
 Sanguinetto
 Casaleone
 Legnago
 Boschi Sant'Anna
 Erbè
 Sorgà
 Castel d'Azzano
 Vigasio
 Trevenzuolo

området sør for motorvei A4
 området sør for motorvei A4
 området sør for motorvei A4
 området sør for motorvei A4

4. mai Nr. 459 2001

Forskrift om endring i forskrift om midlertidig forbud mot foredlede animalske proteiner i fôr til produksjonsdyr.

Fatsatt av Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, lov av 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fiskesykdomsloven) § 11, § 18, § 19 og § 20 og lov av 23. mars 1973 nr. 18 om tilsyn med fôrvarer § 3. Jf. Rvedtak 2000/766/EF. Kunngjort 11. mai 2001.

I

I forskrift av 22. desember 2000 nr. 1416 om midlertidig forbud mot foredlede animalske proteiner i fôr til produksjonsdyr gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd bokstav c skal lyde:

c) dikalsiumfosfat og hydrolyserte proteiner som fyller vilkårene i vedlegg 1 og 2 til denne forskriften.

§ 6 nytt tredje til sjetten ledd skal lyde:

Foredlede animalske proteiner som ikke er beregnet som fôr til produksjonsdyr, kan utføres til eller innføres fra andre land innen EØS-området på følgende vilkår:

- 1) Mottakende EØS-land skal ha gitt tillatelse til mottak av de aktuelle foredlede animalske proteinene,
- 2) De foredlede animalske proteinene skal følges av et offisielt helsesertifikat etter mal i Kvedtak 2001/9/EF vedlegg V, og
- 3) De foredlede animalske proteinene må transporteres direkte til mottaksanlegget i forseglede containere eller transportmidler på en slik måte at en unngår søl.

Foredlede animalske proteiner som ikke er beregnet som fôr til produksjonsdyr, kan utføres til tredjeland på følgende vilkår:

- 1) Det må på forhånd foreligge en bilateral avtale med vedkommende lands myndigheter hvor vedkommende tredjeland forplikter seg til ikke å bruke de animalske proteinene til et formål som er forbudt etter denne forskriften, og
- 2) De foredlede animalske proteinene skal følges av et offisielt helsesertifikat etter mal i Kvedtak 2001/9/EF vedlegg V.

Bestemmelsene i tredje og fjerde ledd gjelder ikke for kjæledyrfôr i henhold til Rdir. 1992/118/EØF vedlegg 1 kapittel 4 eller for fiskemel, dikalsiumfosfat og hydrolyserte proteiner som tilfredsstiller kravene i denne forskriftens vedlegg 1 og 2 og/eller Kvedtak 2001/9/EF vedlegg I–III.

Bestemmelsene i tredje ledd gjelder heller ikke for foredlede animalske proteiner som fyller vilkårene i Kvedtak 1997/735/EØF artikkel 4.

§ 6 nåværende tredje ledd blir syvende ledd.

Nytt vedlegg 1 skal lyde:

Vedlegg 1

Dikalsiumfosfat som stammer fra avfattede ben kan brukes i fôr til andre produksjonsdyr enn drøvtyggere, på følgende vilkår:

1. Dikalsiumfosfat skal være produsert i anlegg godkjent i henhold til artikkel 5(2) i Rdir. 1990/667/EØF, jf. forskrift av 5. november 1999 nr. 1148 om transport av animalsk avfall og anlegg som behandler animalsk avfall § 7.
2. Dikalsiumfosfat fra avfattede ben skal stamme fra ben som av kjøttkontrollen er funnet egnet til human konsum, og være produsert ved en prosess som sikrer at alt benmateriale er knust i småpartikler og avfattet med varmt vann, og deretter behandlet etter en prosess som beskrevet i Kvedtak 2001/9/EF vedlegg II punkt 2.
3. Fôrvarer med innhold av dikalsiumfosfat fra avfattede ben kan kun fremstilles i anlegg som ikke produserer fôrvarer til drøvtyggere, og som er spesielt godkjent for den aktuelle produksjonen av kompetent myndighet. I Norge er dette Statens landbrukstilsyn.

Statens landbrukstilsyn kan etter søknad godkjenne produksjon av fôrvarer til drøvtyggere i anlegg som produserer fôr med innhold av dikalsiumfosfat, på følgende vilkår:

- a) transport og lagring av fôrvarer til drøvtyggere skal skje fullstendig adskilt fra fôrvarer som ikke er beregnet til drøvtyggere,
- b) ferdige fôrblandinger til drøvtyggere skal lagres, transporteres, fremstilles og emballeres fullstendig adskilt fra fôrblandinger med innhold av dikalsiumfosfat, og
- c) produsenten skal ha journal som angir innkjøp og bruk av dikalsiumfosfat fra avfattede ben og salg av fôrvarer som inneholder dikalsiumfosfat fra avfattede ben. Journalen skal være tilgjengelig for tilsynsmyndigheten.

Statens landbrukstilsyn vil foreta stikkprøvekontroller for å sikre at fôr til drøvtyggere ikke inneholder ulovlige foredlede animalske proteiner.

4. Fôrvarer med innhold av dikalsiumfosfat fra avfattede ben skal merkes med «Fôrvaren inneholder dikalsiumfosfat fra avfattede ben. Det er forbudt å bruke denne fôrvaren til drøvtyggere.»
5. Fôrvarer med innhold av dikalsiumfosfat fra avfattede ben skal transporteres på transportmidler som ikke samtidig transporterer fôr til drøvtyggere. Før transportmiddelet kan brukes til transport av fôr til drøvtyggere, skal det vaskes grundig.
6. Bruk og lagring av fôrvarer med innhold av dikalsiumfosfat fra avfattede ben er forbudt på gårdsbruk med drøvtyggere. Forbudet omfatter ikke bruk og lagring av kjæledyrfôr.

Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinæren kan dersom det kan godtgjøres at risikoen for feilføring er minimal, tillate at fôrvarer med innhold dikalsiumfosfat fra avfattede ben lagres og brukes på gårdsbruk med drøvtyggere.

Nytt vedlegg 2 skal lyde:

Vedlegg 2

Hydrolyserte proteiner fra huder og skinn kan brukes i fôr til andre produksjonsdyr enn drøvtyggere, på følgende vilkår:

1. Hydrolyserte proteiner fra huder og skinn skal:

- være produsert av huder og skinn som stammer fra dyr som er slaktet og av tilsynsmyndigheten funnet egnet for humant konsum på grunnlag av ante og post mortem undersøkelse,
 - være produsert i en prosess som inkluderer tilstrekkelige tiltak for å minimalisere kontaminering slik dette er beskrevet i Kvedtak 2001/9/EF vedlegg III punkt 2, og
 - være prøvetatt etter prosessering og funnet å ha en molekylvekt lavere enn 10.000 dalton.
2. Fôrvarer med innhold av hydrolyserte proteiner kan kun fremstilles i anlegg som ikke produserer fôrvarer til drøvtyggere, og som er spesielt godkjent for den aktuelle produksjonen av kompetent myndighet. I Norge er dette Statens landbrukstilsyn.

Statens landbrukstilsyn kan etter søknad godkjenne produksjon av fôrvarer til drøvtyggere i anlegg som produserer fôr med innhold av hydrolyserte proteiner, på følgende vilkår:

- a) transport og lagring av fôrvarer til drøvtyggere skal skje fullstendig adskilt fra fôrvarer som ikke er beregnet til drøvtyggere,
 - b) ferdige fôrblandinger til drøvtyggere skal lagres, transporteres, fremstilles og emballeres fullstendig adskilt fra fôrblandinger med innhold av hydrolyserte proteiner, og
 - c) produsenten skal ha journal som angir innkjøp og bruk av hydrolyserte proteiner og salg av fôrvarer som inneholder hydrolyserte proteiner. Journalen skal være tilgjengelig for tilsynsmyndigheten.
- Statens landbrukstilsyn vil foreta stikkprøvekontroller for å sikre at fôr til drøvtyggere ikke inneholder ulovlige foredlede animalske proteiner.
3. Fôrvarer med innhold av hydrolyserte proteiner skal merkes med «Fôrvarer inneholder hydrolyserte proteiner. Det er forbudt å bruke denne fôrvarer til drøvtyggere.»
4. Ikke emballerte fôrvarer med innhold av hydrolyserte proteiner skal transporteres på transportmidler som ikke samtidig transporterer fôr til drøvtyggere. Før transportmiddelet kan brukes til transport av fôr til drøvtyggere, skal det vaskes grundig.
5. Bruk og lagring av fôrvarer med innhold av hydrolyserte proteiner er forbudt på gårdsbruk med drøvtyggere. Forbudet omfatter ikke bruk og lagring av kjøledyrfôr.

Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinæren kan dersom det kan godtgjøres at risikoen for feilføring er minimal, tillate at fôrvarer med innhold av hydrolyserte proteiner fra avfattede ben lagres og brukes på gårdsbruk med drøvtyggere.

II

Endringene trer i kraft straks.

4. mai Nr. 460 2001

Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin, ferskt svinekjøtt og kjøttprodukter av svin fra Portugal.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 1999/789/EF, Kvedtak 2000/255/EF og Kvedtak 2000/382/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forskrift av 15. juni 2000 nr. 621 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin, ferskt svinekjøtt og kjøttprodukter av svin fra Portugal oppheves.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

4. mai Nr. 461 2001

Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende klauvdyr, ferskt kjøtt, kjøttprodukter, melk, melkeprodukter, sæd, ova og embryo, huder og skinn mv. av klauvdyr fra Hellas.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2000/758/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forskrift av 4. august 2000 nr. 807 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende klauvdyr, ferskt kjøtt, kjøttprodukter, melk, melkeprodukter, sæd, ova og embryo, huder og skinn mv. av klauvdyr fra Hellas oppheves.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

4. mai Nr. 462 2001**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og sæd, egg og embryo av svin fra Det forente kongerike (Storbritannia og Nord-Irland).**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2000/705/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forskrift av 1. september 2000 nr. 892 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og sæd, egg og embryo av svin fra Det forente kongerike (Storbritannia og Nord-Irland) oppheves.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

4. mai Nr. 463 2001**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Italia.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Rdir. 2000/75/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forskrift av 12. september 2000 nr. 902 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Italia oppheves.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

4. mai Nr. 464 2001**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak mot klassisk svinepest ved innførsel av svinekjøtt fra Det forente kongerike (Storbritannia og Nord-Irland).**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2000/783/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forskrift av 12. september 2000 nr. 904 om særskilte beskyttelsestiltak mot klassisk svinepest ved innførsel av svinekjøtt fra Det forente kongerike (Storbritannia og Nord-Irland) oppheves.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

4. mai Nr. 465 2001**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Frankrike.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Rdir. 2000/75/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forskrift av 24. november 2000 nr. 1175 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Frankrike oppheves.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

4. mai Nr. 466 2001**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Spania.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Rdir. 2000/75/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

§ 1. Forskrift av 24. november 2000 nr. 1176 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende drøvtyggere og sæd, egg og embryo av drøvtyggere fra Spania oppheves.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

4. mai Nr. 467 2001

Ikrafttredelse av lov av 4. mai 2001 nr. 16 om endringer i straffeprosessloven og domstolloven mv. (forkynnelse av dommer og enkelte justeringer i to-instansreglene mv.).

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 11. mai 2001.

Lov av 4. mai 2001 nr. 16 om endringer i straffeprosessloven og domstolloven mv. (forkynnelse av dommer og enkelte justeringer i to-instansreglene mv.) del II og endringene i straffeprosessloven § 42, § 43, § 85, § 88, § 310 og § 318 i del IV trer i kraft 1. juli 2001.

4. mai Nr. 468 2001

Forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt.

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 12a. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 11. mai 2001.

Kap. I. Generelle bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med denne forskrift er å erstatte reindriftens tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt. Forskriften skal også medvirke til å redusere tapene av tamrein.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift menes med følgende begreper:

- a. *Rovvilt*: Gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn.
- b. *Tap av rein*: Det reindriften mister av tamrein som er drept eller skadet av rovvilt.
- c. *Erstatning for tap*: Dekning av direkte økonomiske tap som er påført reindriften, jf. bokstav b.
- d. *Erstatning for følgekostnader*: Dekning av andre tap og ulemper som er påført reindriften, og som står i årsakssammenheng med tap av tamrein.
- e. *Annet tap*: Tap av tamrein som ikke skyldes rovvilt.

§ 3. Hvem har krav på erstatning

Driftsenheten har etter søknad rett til erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt.

Det ytes likevel ikke erstatning når:

- a. Reindriften utøves av Rendalen Renselskap.
- b. Driftsenhetens innehaver ikke har fast bopel i Norge.
- c. Skadelidte er staten eller når staten har den overveiende økonomiske interesse.

Kap. II. Vilkår

§ 4. Vilkår for erstatning

Følgende vilkår må oppfylles for å få full erstatning:

- a. Driftsenheten har handlet aktsomt og har gjort det som med rimelighet kan forventes for å avverge eller redusere tap, vurdert i forhold til de verdier som står på spill og den foreliggende risiko.
- b. Reindriften utøves i samsvar med reindriftsloven og dyrevernlovens bestemmelser.
- c. Driftsenheten har bidratt til at tap avdekkes så tidlig som mulig. Straks et taps- eller skadetilfelle oppdages skal det gis melding til ansvarlig myndighet for vurdering av årsak.
- d. Avtalte forebyggende tiltak med økonomisk støtte fra det offentlige er iverksatt og tilstrekkelig utført.
- e. Driftsenheten har gitt riktige og nødvendige opplysninger for å underbygge kravet om erstatning. Dette kan også innebære å gi erstatningsmyndigheten tilgang på relevante grunnlagsdata utover de krav som er nedfelt i søknadsskjema for erstatning.

§ 5. Særlige vilkår

Det kan i særlige tilfeller knyttes andre vilkår til utbetaling av erstatning.

§ 6. Avkorting av erstatning

Dersom vilkår etter § 4 og § 5 ikke er oppfylt, skal erstatningen avkortet eller bortfalle.

Kap. III. Sannsynliggjøring av rovvilttap

§ 7. Undersøkelse som konstaterer rovvilttap

Det skal ytes erstatning når tamrein er gjenfunnet og undersøkelse foretatt av Statens naturoppsyn, eller den departementet bestemmer, viser en sannsynlighetsovervekt for at dyret er drept eller skadet av rovvilt.

§ 8. Øvrige omstendigheter som tilsier rovvilttap

Det skal ytes erstatning også i øvrige tilfeller der omstendighetene tilsier at tamrein er tapt som følge av rovvilt.

Forhold som enkeltvis eller i sammenheng kan bidra til å sannsynliggjøre tap er blant annet:

- a. At tamrein er tapt i et område der det er dokumentert forekomst av rovvilt.
- b. At tamrein er tapt i et område eller på et tidspunkt som kan knyttes opp mot tilfeller der undersøkelse i samsvar med § 7 har påvist rovvilttap.
- c. At tamrein er tapt i en driftsenhet der undersøkelse i samsvar med § 7 i ett eller flere foregående år har påvist rovvilttap.

§ 9. Fradrag for annet tap

Dersom erstatning ytes i medhold av § 8, skal det minst gjøres fradrag for påregnelige tap av andre årsaker. Opplysninger om slike forhold skal oppgis i søknad.

Kap. IV. Beregning av erstatning

§ 10. Erstatning for tap av enkeltdyr

- a. Full erstatning for tap av tamrein ytes etter satser fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning.
- b. Det gis erstatning for følgende dyrekategorier;
 - Kjørerein
 - Okse
 - Simle
 - Åring
 - Kalv.Kalv som er drept av rovvilt, jf. § 7, etter 31. desember i driftsåret erstattes som åring.
- c. Verdien av biprodukter er inkludert i prisgrunnlaget, jf. bokstav a.

§ 11. Erstatning for følgekostnader knyttet til det enkelte dyr

I tillegg til erstatning etter foranstående regler kan det ytes erstatning for dokumenterte kostnader, ulemper og følgetap som står i direkte årsakssammenheng med tap eller skade på det enkelte dyr. Dette ytes som:

- a. Verdien av framtidig tapt produksjon ved tap av voksne simler.
- b. Verdien av tapt avlsverdi for åringssimler som er beviselig drept av rovvilt, jf. § 7.

§ 12. Erstatning for følgekostnader

I tillegg til erstatning etter foranstående regler kan det ytes erstatning for dokumenterte omkostninger, ulemper og følgeskader som er påført reindriften.

Kap. V. Administrasjon

§ 13. Administrative bestemmelser

- a. Søknad om erstatning skal fremmes på skjema fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning og Reindriftsforvaltningen til distriktsstyret senest 1. april.
- b. Distriktsstyret behandler og videresender søknaden til Reindriftsforvaltningen innen 15. april.
- c. Reindriftsforvaltningen kvalitetssikrer opplysningene og bidrar med nødvendige opplysninger i samsvar med denne forskrift og videresender søknaden til fylkesmannen innen 1. juni.
- d. Fylkesmannen behandler søknadene og utbetaler erstatning. Utbetaling skal som hovedregel skje innen 1. juli.
- e. Utbetalingen skjer til driftsenhetens innehaver som har forvaltningsansvaret for midler som rettmessig tilhører en eller flere reineiere under driftsenheten. Innehaver har plikt til å fordele eventuelt utbetalt erstatning til de reineiere i driftsenheten som har lidt tap.
- f. Der tamrein er drept av rovvilt, jf. § 7, men eier er ukjent, utbetales erstatning til reindriften for vedkommende reinbeitedistrikt.
- g. Fylkesmannen sender samlet oversikt over erstatningsoppgjøret til Direktoratet for naturforvaltning innen 1. november.

§ 14. Klageadgang

Fylkesmannens vedtak kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning i henhold til forvaltningslovens regler.

Kap. VI. Forskjellige regler

§ 15. Krav om tilbakebetaling

Dersom driftsenheten har mottatt erstatning i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbake. Utbetalt erstatning kan også kreves tilbake dersom søker har gitt feilaktige, mangelfulle eller misvisende opplysninger, eller

dersom driftsenhetens innehaver ikke fordeler utbetalingen til berørte eiere under driftsenheten i samsvar med forskriftens § 13e. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra myndighetenes side og søker burde ha forstått dette.

Dersom mottatt forskudd eller å konto utbetaling overstiger endelig erstatningsbeløp, skal overskytende beløp tilbakebetales.

§ 16. *Erstatning for skade voldt av andre arter*

Fylkesmannen kan etter søknad fra driftsenheten i særlige tilfeller utbetale erstatning dersom det ved undersøkelse i samsvar med § 7 er påvist tap eller skade forvoldt av andre fredede arter.

Fylkesmannens vedtak etter denne bestemmelsen kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning i henhold til forvaltningslovens regler.

§ 17. *Dispensasjon*

Direktoratet for naturforvaltning kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i § 4 bokstav d og e samt § 6.

§ 18. *Endring av forskrift*

Miljøverndepartementet kan vedta endringer i forskriften.

§ 19. *Ikrafttreden*

Denne forskrift trer i kraft straks.

Fra samme tid oppheves regler om erstatning for skader på rein voldt av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn, og om kompensasjon for ulemper for reineier, fastsatt den 21. mars 1997 av Miljøverndepartementet.¹

¹ Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend.

4. mai Nr. 469 2001

Forskrift om opphevelse av forskrift om avgift for jakt og fangst etter lov om viltet.

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 40 og § 43. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 11. mai 2001.

Forskrift av 2. april 1982 nr. 594 om avgift for jakt og fangst etter lov om viltet oppheves med virkning straks.

4. mai Nr. 470 2001

Forskrift om opphevelse av forskrift om gebyr for utstedelse av duplikat av jegeravgiftskort.

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 40 og § 43. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 11. mai 2001.

Forskrift av 30. mars 1990 nr. 230 om gebyr for utstedelse av duplikat av jegeravgiftskort oppheves med virkning straks.

8. mai Nr. 471 2001

Delegering av myndighet til Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern til å fastsette forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane.

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 8. mai 2001 med hjemmel i lov av 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk § 37 tredje ledd, lov av 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer § 37 tredje ledd og kgl.res. av 7. juni 1996 nr. 532. Kunngjort 11. mai 2001.

1. Myndighet til å fastsette forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane delegeres til Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern.
2. Direktoratets myndighet etter nr. 1 omfatter ikke videre delegering.

8. mai Nr. 472 2001

Forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane.

Fastsatt av Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (DBE) 8. mai 2001, jf. vedtak av 8. mai 2001 nr. 471 om delegering av myndighet til Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern til å fastsette forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane, med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 18 første ledd 1. punktum og annet ledd, lov av 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. § 5 annet ledd, § 6 annet ledd, § 7 første ledd, § 11 første ledd, § 13 og § 13a, lov av 21. mai 1971 nr. 47 om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk § 32 og § 37, lov av 14. juni 1974 nr. 39 om eksplosive varer § 31 og § 37, jf. kgl.res. av 7. juni 1996 nr. 532. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII (Rdir. 1994/55/EF, Rdir. 1996/49/EF, Rdir. 1995/50/EF og Rdir. 1996/35/EF). Kunngjort 11. mai 2001.

Kapittel 1 – Innledende bestemmelser

§ 1–1. Formål

Forskriftens formål er å sikre at samfunnets behov for landtransport av farlig gods skjer under forhold som medfører minst mulig risiko for skade på liv, helse, miljø og materielle verdier.

§ 1–2. Virkeområde

Forskriften gjelder all transport av farlig gods på veg eller område som har alminnelig trafikk med motorvogn og på jernbane.

Med unntak av det generelle aktsomhetskravet i § 2–2 gjelder ikke forskriften for transport av farlig gods:

- a. Innenfor et lukket område bestående av en eller flere sammenhengende eiendommer som er stengt for alminnelig trafikk med motorvogn.
- b. Med jord- eller skogbrukstraktorer, til bruk i egen jord- eller skogbruksvirksomhet.
- c. På mobile maskiner.
- d. Definert som eksplosiv vare, bestemt for eller tilhørende Forsvaret når transporten er underlagt militær kommando.

Bestemmelsene om transport av farlig gods i ADR og RID er å anse som en integrert del av forskriften.

§ 1–3. Pliktsubjekt

Enhver person eller virksomhet, som klassifiserer, pakker, fyller, laster, sender, mottar for transport, formidler transport, transporterer eller på annen måte kommer i befatning med transport av farlig gods som omfattes av forskriften, plikter å følge denne.

Ved leie, leasing eller avbetalingskjøp med forbehold om eiendomsrett for selger, regnes den som leier, leaser eller kjøper på avbetaling, som eier av transportmiddelet med hensyn til bestemmelsene i denne forskrift.

§ 1–4. Definisjoner og forklaringer

I forskriften skal følgende uttrykk forstås slik:

ADR

- den til enhver tid gjeldende utgave av den europeiske avtale om internasjonal vegtransport av farlig gods, inngått i Genève den 30. september 1957.

ADR kompetansebevis

- særskilt kompetansebevis utstedt etter forskrift om opplæring for fører av kjøretøy som transporterer farlig gods og om ADR kompetansebevis eller slikt bevis utstedt av myndighetene i annen EØS-stat.

Begrensede mengder

- de ulike mengder farlig gods angitt i ADR 1.1.3.6.

Eksamensadministrator

- organ utpekt for å administrere ordningen med eksamen for sikkerhetsrådgivere, og å godkjenne kursarrangører.

Farlig gods

- varer som er definert som farlig gods i henhold til bestemmelsene i ADR og RID. Omfatter gods som det er forbudt å transportere samt gods som bare kan transporteres på visse betingelser i henhold til ADR og RID.

Farlig gods inndeles i følgende klasser:

- klasse 1 – eksplosive stoffer og gjenstander
- klasse 2 – gasser
- klasse 3 – brannfarlige væsker
- klasse 4.1 – brannfarlige faste stoffer
- klasse 4.2 – selvantennende stoffer
- klasse 4.3 – stoffer som avgir brennbare gasser ved kontakt med vann
- klasse 5.1 – oksiderende stoffer
- klasse 5.2 – organiske peroksider
- klasse 6.1 – giftige stoffer
- klasse 6.2 – infeksjonsfremmende stoffer
- klasse 7 – radioaktivt materiale
- klasse 8 – etsende stoffer
- klasse 9 – forskjellige farlige stoffer og gjenstander

FNs anbefaling

- de til enhver tid gjeldende rekommandasjoner fra De forente nasjoner om transport av farlig gods slik det fremkommer i dokument ST/SG/AC.10/1.

Fritatte mengder

- de ulike mengder som er angitt i avsnitt 1.1.3.1 i ADR og RID.

Internasjonal transport

- landtransport som innebærer minst en grensepassering.

Kjøretøy

- innretning med motor bestemt for bruk på veg, helt eller delvis oppbygget med minst fire hjul og konstruert for en største hastighet på over 25 km/t, og tilhenger til slike. Som kjøretøy regnes ikke skinnegående kjøretøy, jordbruks- og skogbrukstraktorer samt mobile maskiner.

Motorvogn

- innretning, drevet frem med motor, som er bestemt til å kjøre på bakken uten skinner.

Nasjonal transport

- landtransport som utelukkende foregår innenfor Norges grenser.

RID

- den til enhver tid gjeldende utgave av det internasjonale reglement for transport av farlig gods på jernbane, finnes som bilag 1 til vedlegg B i konvensjonen om internasjonal jernbanetransport (COTIF).

Transport underlagt militær kommando

- transport som utføres på Forsvarets egne kjøretøyer, kjøretøyer som er rekvirert, innleiet eller leaset av Forsvaret og hvor fører er militær eller sivilt ansatt i Forsvaret, samt kjøretøyer i militær kolonne eller hvor det medfølger en militær vognkommandør.

Unntatte mengder

- de ulike mengder farlig gods som transporteres i henhold til bestemmelsene i kapittel 3.4 i ADR og RID.

*Kapittel 2 – Generelle krav knyttet til landtransport av farlig gods***§ 2–1. Hovedregel**

Nasjonal veg- og jernbanetransport av farlig gods skal skje i samsvar med denne forskrift. Internasjonal vegtransport av farlig gods skal skje i samsvar med den til enhver tid gjeldende utgave av ADR. Internasjonal jernbanetransport av farlig gods skal skje i samsvar med den til enhver tid gjeldende utgave av RID.

§ 2–2. Generelt aktsomhetskrav

Enhver som har befatning med landtransport av farlig gods plikter å vise forsiktighet og opptre på en slik måte at det ikke oppstår skade på liv, helse, miljø og materielle verdier.

Før enhver landtransport tar til skal godset være forsvarlig emballert og merket. Det materiell som benyttes under transporten skal være i slik stand at en forsvarlig gjennomføring av transporten kan skje.

Under transporten må de nødvendige forholdsregler tas slik at transporten kan foregå og godset avleveres på en sikker og forsvarlig måte.

Farlig gods må ikke overlates til noen som åpenbart mangler kunnskap eller ikke har materiell for forsvarlig gjennomføring av transporten.

§ 2–3. Plikt til å avvise godset

Den som mottar farlig gods for transport plikter å avvise godset dersom:

- Det er åpenbart at godset ikke er emballert i henhold til forskriften.
- Emballasjen har synlige skader som vil kunne innvirke på sikkerheten under transporten.
- Godset ikke er forskriftsmessig merket.
- De nødvendige dokumenter for gjennomføringen av transporten mangler.

§ 2–4. Opphold under transporten

Kommunens brannvesen skal varsles når et kjøretøy lastet med farlig gods utover de begrensede mengder, eller en jernbanevogn med farlig gods får et opphold på mer enn 12 timer.

Når et kjøretøy eller en jernbanevogn lastet med farlig gods i klasse 1, klasse 2 kjennetegnet ved gruppe F, TF, TFC samt klasse 3 får et opphold på 24 timer eller mer kommer bestemmelser om oppbevaring tilsvarende til anvendelse. For klor, svoveldioksid og ammoniakk kommer bestemmelser om melding tilsvarende til anvendelse.

§ 2–5. Varsling og rapportering av uhell

Ved uhell hvor det har oppstått lekkasje eller brann, det er fare for lekkasje, eller det er skade på kjøretøy, jernbanevogn, tank, emballasje mv. må fører av kjøretøy og togfører/leder umiddelbart sørge for å varsle brannvesenet.

Transportøren skal innen 8 dager sende skriftlig rapport på et standardisert uhellsskjema til DBE, dersom kjøretøy, jernbanevogn eller materiell har vært utsatt for et uhell under transport av farlig gods som faller inn under bestemmelsene i ADR eller RID. Omfatter uhellet farlig gods i klasse 7, radioaktivt materiale, skal slik rapport også

sendes til Statens strålevern.

§ 2-6. *Språk i transportdokumentet*

Ved nasjonal transport kan transportdokumentet være på norsk, svensk eller dansk.

§ 2-7. *Oppsyn ved fylling og tømning*

Tank, bulkkjøretøy, bulkjernbanevogn og bulkcontainer må holdes under konstant oppsyn under fylling og tømning. Oppsynet utføres av transportøren med mindre annet er avtalt med mottaker eller leverandør.

Kapittel 3 – Gjennomføring av transport av farlig gods på veg og jernbane

§ 3-1. *Krav til eier av kjøretøy, jernbanevogn og materiell*

Eier av kjøretøy, jernbanevogn eller materiell skal sørge for at det er i slik stand og har slikt utstyr at transporten kan gjennomføres i samsvar med forskriften.

Eier av kjøretøy som transporterer farlig gods skal:

- Sørge for at kjøretøyet har gyldig godkjenningsattest når dette kreves i ADR.
- Forsikre seg om at fører har gyldig ADR kompetansebevis når dette kreves i ADR.

Eier av tanker, tankcontainere, beholdere og IBC-er skal sørge for at disse blir fremstilt til periodisk kontroll i henhold til kravene i ADR eller RID.

§ 3-2. *Krav til sjåfør*

Sjåføren skal forsikre seg om at kjøretøyet er forsynt med faresedler og merking i henhold til ADR, samt at utstyr nevnt i § 3-1 første ledd medbringes under transporten.

Fører av kjøretøy som transporterer farlig gods skal ha ADR kompetansebevis når dette kreves i ADR. Krav til kompetansebevis gjelder ikke ved kjøring av kjøretøy med tom, ikke rengjort tank i forbindelse med reparasjoner og verkstedskontroll. Kompetansebevis kreves ikke for tjenestemenn fra politi, tollvesen og Statens vegvesen i tjeneste i samband med kontroll.

Før fylling av tankkjøretøy og ved levering fra tank, skal sjåføren forsikre seg om at det fylles og leveres riktig produkt og mengde.

Etter fylling eller tømning av tank, skal sjåføren kontrollere at alle slanger er frakoblet og at alle åpninger er tett lukket.

§ 3-3. *Transport av spesialavfall*

Ved nasjonal landtransport av inntil 500 kg netto farlig gods definert som spesialavfall i forskrift av 19. mai 1994 nr. 362 om spesialavfall, jf. siste endring, gjelder kun bestemmelsene i ADR og RID om krav til godkjent emballasje, godkjent tank, merking, samemballering og transportdokument. Ved mengder over 500 kg netto gjelder bestemmelsene i ADR og RID.

Ved innsamling av flytende spesialavfall levert i kanner, bokser etc., kan det benyttes godkjent fat av stål, aluminium eller plast med avtagbar topp eller stive IBC-er av stål, aluminium eller plast med avtagbar topp, som emballasje.

Spesialavfall som inngår i henteordning fra husholdninger kan også transporteres i spesielle kasser med sikret lokk. Slike kasser kan alternativt merkes «Spesialavfall». Kravene i ADR til samemballering trenger ikke være oppfylt dersom det er truffet tilstrekkelige tiltak som hindrer farlige reaksjoner.

Deklarasjonsskjema i henhold til spesialavfallsforskriften kan benyttes som transportdokument.

§ 3-4. *Transport av tom, ikke rengjort tank eller beholder*

Det er tillatt å flytte eller transportere tom, ikke rengjort tank, tankkjøretøy, slamsuger, tankcontainer og annen beholder etter utløpet av datoen for periodisk kontroll eller godkjenning, for kontroll eller destruksjon.

Med unntak av kravene til merking i ADR kapittel 5.3, er følgende ikke underlagt kravene i ADR ved nasjonal transport:

- Flytting av tankkjøretøy som er stasjonert på flyplasser i tom, ikke rengjort tilstand mellom flyplasser, ved kjøring til og fra verksted og i forbindelse med prøvekjøring.
- Transport av tom, ikke rengjort tank for stasjonært bruk, som har inneholdt UN 1202 diesel eller UN 1202 fyringsolje under transport mellom anleggssteder.
- Transport av tom, ikke rengjort stasjonær tank for UN 1011 butan, UN 1978 propan og UN 1965 hydrokarbongass, blanding, flytende n.o.s.

§ 3-5. *Transport på buss*

På rutegående buss som er registrert for mer enn 30 personer og som fører passasjerer kan det transportere inntil 5 kg netto eksplosiv vare, eller inntil 25 kg brutto annet farlig gods, dersom ikke mindre mengder er angitt i ADR.

§ 3-6. *Transport på jord- eller skogbrukstraktorer*

Ved transport av farlig gods med jord- eller skogbrukstraktorer inklusiv tilhengere, utenfor egen jord- eller skogbruksvirksomhet, skal bestemmelsene i ADR om brannslukningsmateriell, godkjenning av kjøretøy, føreropplæring, skriftlige instruksjoner, merking, tanker og utstyr, og for tanktilhengere krav til elektrisk utstyr, gjelde tilsvarende.

§ 3–7. Transport i tog med reisende

Farlig gods, herunder det som faller inn under bestemmelsene om unntatte mengder i RID, skal ikke transporteres i tog med reisende med mindre det kan transporteres som ekspressgodt slik dette er definert i RID.

Kapittel 4 – Spesielle nasjonale bestemmelser for tank, utstyr og beholder**§ 4–1. Krav til system og utstyr på tankkjøretøy for gass-/dampretur**

System og utstyr for tilbakeføring av gass/damp fra tank skal tilfredsstillende følgende krav:

- Styringen av kippventilene må være slik at det bare er mulig å åpne kippventilen til det rommet som skal fylles/tømmes. Bunnventilen skal være sperret, slik at den ikke kan åpnes før kippventilen har åpnet.
- Rørsystemet med eventuelle kanaler må kunne dreneres fullstendig.

§ 4–2. Stabilitet på tankkjøretøy

Kjøretøyet skal med full last kunne motstå en sideakselerasjon på 0,4 g uten å velte. Prøving av stabiliteten kan foretas med løftebord som kan skråstilles (0,4 g tilsvarer en helningsvinkel i sideretning på 22,2°). Dette kravet anses som oppfylt når høyden fra veibanen til lastens tyngdepunkt ikke er mer enn:

- 100% av sporvidden for tankbil og tilhenger, herunder semitrailer, som har krenningsstabilisator. Luftfjæring regnes som krenningsstabilisator.
- 70% av sporvidden for andre kjøretøyer.

Sporvidden defineres som avstanden fra kontaktflatens midtpunkt for ytre høyre dekk til kontaktflatens midtpunkt for ytre venstre dekk på samme aksel.

§ 4–3. Ombygging av tankkjøretøy

Når tank flyttes fra et understell til et annet, skal understellet alltid tilfredsstillende del 9 i ADR.

§ 4–4. Krav til kjøretøy ved fylling og tømming av tankcontainer på kjøretøyet

Det skal foreligge godkjenning av det elektriske utstyret som for et tankkjøretøy dersom en tankcontainer fylles eller tømmes mens den står på kjøretøyet.

§ 4–5. Krav til sikkerhetsventil på gasstanker

Tank beskrevet i ADR/RID kapittel 6.8 for transport av gasser av klassifikasjonskode 1F, 1TF, 2F, 2TF og 4F skal være utstyrt med sikkerhetsventil eller sikkerhetsventiler med et samlet fritt utløpstrersnitt ved ventilsetene på minst 20 cm² pr. 30 m³ (eller del av dette) av tankens volum. Alternativt kan sikkerhetsventilenes kapasitet beregnes i samsvar med FN's anbefaling for transport av farlig gods, kapittel 6.6.

§ 4–6. Reserve bensinbeholder

På Forsvarets kjøretøyer kan UN 1203 bensin, UN 1223 parafin og UN 1202 dieselolje transporteres i reserve plast- eller metallbeholder som er i betryggende stand.

For annen transportbeholder enn de som er nevnt i første ledd gjelder følgende:

- Reserve bensinbeholder av plast skal være godkjent av DBE, eller være i overensstemmelse med ADR/RID kapittel 6.1. Slike beholdere skal ha hensiktsmessig helleut og utforming.
- Reserve bensinbeholder av metall som er produsert før 31. desember 1994, skal tilfredsstillende ADR/RID 4.1.1.1, 4.1.1.2 samt 4.1.1.4 – 4.1.1.7. Reserve bensinbeholder av metall produsert etter 31. desember 1994 skal i tillegg tilfredsstillende ADR/RID 4.1.1.3 og være merket i samsvar med 6.1.3.

§ 4–7. Utvidet brukstid for emballasje og IBC-er for enkelte etsende stoffer

Emballasje som brukes i et kontrollert retursystem, og bare benyttes til transport av UN 1779 maursyre, 85%, tillates brukt i inntil 10 år fra produksjonsdato.

PE-IBC-er (31H1) som kun benyttes til transport av følgende stoffer i klasse 8: UN 1779 maursyre, 85% og UN 1824 natriumhydroksid, 48% i vannløsning, UN 2672 ammoniakkløsning, 25% eller UN 1791 natriumhypokloritt, 15% og som brukes i et kontrollert retursystem, tillates benyttet i inntil 7,5 år. Det forutsettes at kontroller som beskrevet i ADR/RID 6.5.4.14 gjennomføres årlig for IBC-er som er eldre enn 5 år. Det skal opprettes loggbok for den enkelte IBC som inngår i et slikt system. Loggboken skal opprettes i forbindelse med første gangs kontroll i henhold til 6.5.4.1.4.

§ 4–8. Godkjenning og kontroll av tank

Typegodkjenning, konstruksjonskontroll, fabrikkkontroll og ekstraordinær kontroll av tank, skal utføres av uavhengig organ utpekt av DBE.

Den som utfører periodisk kontroll av tank, skal være godkjent av DBE eller den DBE har utpekt.

Utpekt organ og den som utfører kontroll, skal være kvalifisert og ha tilfredsstillende kvalitetssikringssystem.

Kapittel 5 – Særskilte bestemmelser om nasjonal transport av eksplosiver**§ 5–1. Særskilte emballasje- og merkekrav**

På anleggsområder som er åpne for alminnelig ferdsel med motorvogn kan eksplosiv vare transporteres uavhengig av kravene til typegodkjent emballasje i ADR. Ved slik transport er det tilstrekkelig å merke emballasjen med passende fareseddel nr. 1, 1.4 eller 1.5.

Ved transport av eksplosiver som er fritatt fra ADR og RID i henhold til 1.1.3.1, skal ytteremballasjen være tydelig merket med varens tekniske betegnelse og eventuelt handelsnavn, samt fareseddel. Varens faregruppe, forenlighetsgruppe og eventuelle transportklasse skal fremgå av fareseddelen.

Merking som kreves i ADR eller RID på eksplosivemballasje, eksplosive gjenstander, eller deres håndteringsinnretninger skal være på norsk.

§ 5-2. *Samemballering*

Tennmidler og andre eksplosiver som er fritatt fra ADR og RID i henhold til 1.1.3, skal ikke samemballeres med hverandre eller med annet farlig gods.

§ 5-3. *Samlasting*

På kjøretøy hvor det ikke transporteres mer enn 50 kg sprengstoff eller krutt kan det i tillegg transporteres inntil 100 stk. fenghetter eller elektriske tennere. For transport på anleggsområder tillates samlast (som angitt i tredje ledd) av inntil 1.500 kg netto eksplosiv innhold sprengstoff (N.E.I.) av farekode 1.1 D og 1.000 stk. tennere av farekode 1.1 B. Eksplosivene skal plasseres slik at det alltid er minst 1 meters avstand til sprengstoff eller krutt, og slik at de hurtig kan fjernes fra kjøretøyet.

På kjøretøy EX/II hvor det er anordnet særskilte kasser/rom for sprengstoff av farekode 1.1 D og tennmidler av farekode 1.1 B, atskilt på en slik måte at de to kategorier ikke kan komme nærmere hverandre enn 1 meter, kan det samtidig transporteres inntil 500 kg (N.E.I.) sprengstoff av farekode 1.1 D og inntil 1.000 stk. tennere av farekode 1.1 B.

UN 1942 Ammoniumnitrat av klasse 5.1, for tilvirkning av eksplosiv vare på brukersted (ANFO) tillates samlastet med sprengstoff av klasse 1, farekode 1.1 D på samme kjøretøy. Mengden av ammoniumnitrat skal da regnes som tilhørende klasse 1, farekode 1.1 D.

§ 5-4. *Lossing og avhenting*

Dersom eksplosiv vare på laste-/losse plass ikke blir oppbevart i henhold til reglene for oppbevaring, skal mottaker uten unødig opphold og senest innen to timer etter at godset er ankommet laste-/losse plass ha igangsatt lossing eller avhenting av godset.

Det er tillatt å laste og losse eksplosiv vare på offentlig sted når dette er et brukersted eller et sted som har tillatelse til oppbevaring av eksplosiv vare.

Omlasting av eksplosive stoffer og gjenstander etter pålegg fra kontrollmyndigheten er tillatt på offentlig sted. Omlastingen skal foregå på betryggende måte, og i henhold til de retningslinjer som blir gitt av kontrollmyndigheten.

§ 5-5. *Eksplosivkjøretøy på verksted*

Kjøretøy med stoffer eller gjenstander av klasse 1 skal ikke tas inn på verksted før godset er losset. Skal det i verkstedet utføres arbeid som krever bruk av åpen ild, varme eller gnistskapende verktøy, skal transportenheten også være rengjort for eksplosiver.

§ 5-6. *Eksplosiver som ikke er nevnt i ADR eller RID*

Eksplosive stoffer og gjenstander samt mellomprodukter for tilvirkning av sprengstoffer som er oppført i FNs anbefalinger for transport av farlig gods, tillates transportert selv om de ikke er oppført i ADR/RID. Stoffene og gjenstandene skal ved transporten oppfylle de bestemmelser som samsvarer med den klassifiseringskode eller de særskilte betingelser som er gitt i FNs anbefaling.

§ 5-7. *Tilsyn*

Kjøretøy som er lastet med mer enn 5 kg netto eksplosiv vare skal aldri være uten tilsyn.

§ 5-8. *Største tillatte mengde på EX/II transportenhet*

På transportenhet EX/II kan det transporteres de mengder som er oppført i tabellen i ADR 7.5.5.2.1 for transportenhet EX/III.

§ 5-9. *Transport av håndvåpenammunisjon ved flytting*

I forbindelse med flytting av personlige eiendeler foretatt av flyttebyrå tillates transportert inntil 10.000 håndvåpenpatroner i farekode 1.4 S uten at bestemmelsene i ADR kommer til anvending. Patronene skal være emballert i originalemballasje og emballasjen skal være merket med fareseddel nr. 1.4.

Kapittel 6 – Krav om sikkerhetsrådgiver

§ 6-1. *Virkeområde for krav om utpeking av sikkerhetsrådgiver*

Virkeområdet for krav om utpeking av sikkerhetsrådgiver er det samme som angitt i § 1-2 med følgende unntak:

- Transport av mindre mengder på hver transportenhet enn angitt i 1.1.3, 2.2.7.1.2 og i kapittel 3.3 og 3.4 i ADR/RID.
- All transport av farlig gods bestemt for eller tilhørende Forsvaret når transporten er underlagt militær kommando.
- Sluttmottaker som ikke har ansvar for lossing av farlig gods.
- Nasjonal landtransport av farlig gods definert som spesialavfall i de mengder som fremgår av § 3-3 første ledd.

- En virksomhet hvor hoved- eller sekundæraktiviteten ikke er transport av farlig gods eller lastning eller lossing i den forbindelse, og hvor virksomheten kun fra tid til annen frembyr for eller foretar innenlands transport av avfall som er farlig gods tilhørende transportkategori 3 og 4 uansett mengde i ADR i kapittel 3.2, tabell A, kolonne 15.

§ 6–2. *Utpeking av sikkerhetsrådgiver*

Berørte virksomheter skal på forespørsel informere Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern om hvem de har utpekt til sikkerhetsrådgiver.

§ 6–3. *Rapportering om uhell*

Dersom det under utøvelsen av virksomheten oppstår uhell, skal sikkerhetsrådgiveren sørge for at det innen 8 dager fylles ut og sendes et standardisert uhellsskjema til Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. bestemmelsene om rapportering av uhell i § 2–5).

Medfører uhellet skade på personer, miljø eller materielle verdier skal det i tillegg til et standardisert uhellsskjema, utarbeides en rapport til intern bruk, som på anmodning skal sendes Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern og eventuelt Statens strålevern.

§ 6–4. *Eksamen og eksamensadministrator*

Eksamen skal være i samsvar med læreplan og eksamensreglement utgitt av eksamensadministrator. Eksamensadministrator bestemmer når og hvor eksamen avholdes. Eksamensadministrator kan kreve gebyr til dekning av utgifter i forbindelse med gjennomføring av eksamen.

§ 6–5. *Godkjenning av kursarrangør*

Kursarrangør skal godkjennes av eksamensadministrator. Godkjenningen skal fornyes hvert tredje år. Eksamensadministrator kan ta gebyr til dekning av utgifter i forbindelse med godkjenningen og fornyingen av denne.

§ 6–6. *Kompetansebevis for sikkerhetsrådgiver*

Kompetansebevis utstedes til kandidater som har bestått eksamen i henhold til forskriften. Beviset skal angi transportformen(e) (veg og/eller jernbane) og de typer farlig gods (fareklasser), kandidaten har tatt eksamen for.

Kompetansebeviset utstedes av eksamensadministrator. Eksamensadministrator kan kreve gebyr til dekning av utgifter i forbindelse med utstedelse av beviset.

Kapittel 7 – Avsluttende bestemmelser

§ 7–1. *Tilsyns- og kontrollmyndighet*

Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern fører tilsyn med etterlevelsen av denne forskrift, og kan fatte nødvendige vedtak og sette vilkår for å gjennomføre forskriften samt fastsette ny forskrift eller endringer i forskriften.

Direktoratet, vegkontor, politi og tollvesen kan kontrollere transport av farlig gods på veg. Direktoratet, politi og tollvesen kan kontrollere transport av farlig gods på jernbane. Direktoratet kan hos foretak kontrollere forhold med direkte tilknytning til landtransport av farlig gods.

Direktoratet kan også benytte andre anerkjente kontrollorganer og annen sakkyndig bistand i forbindelse med kontrollvirksomheten.

Kontrollmyndighetene kan kreve fremlagt de dokumenter som skal følge med ved en landtransport av farlig gods, samt kreve innsyn i lasten og requirere prøver for nærmere undersøkelser.

Kontrollmyndighetene kan forby videre landtransport dersom det foreligger overtredelse av denne forskrift, samt på stedet trekke tilbake en godkjenningsattest for et norskregistrert kjøretøy/jernbanevogn dersom det/den er i en slik forfatning at fortsatt bruk er uforsvarlig.

Kontrollmyndighetene skal gi fører av kjøretøyet et dokument som viser resultatet av kontrollen. Dette dokumentet skal senere kunne fremvises på anmodning fra kontrollmyndighetene.

§ 7–2. *Fravik*

Når særlige grunner foreligger og forutsatt at det ikke strider mot internasjonale avtaler som Norge har inngått, kan Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern fatte enkeltvedtak om fravik fra forskriften.

§ 7–3. *Klage*

Vedtak fattet av Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern kan påklages til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Vedtak i henhold til denne forskrift og ADR truffet av eksamensadministrator, vegkontor, politi, tollvesen eller andre som måtte være tillagt konkrete kontrolloppgaver kan påklages til Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern.

Klagen sendes klageinstansen via den myndighet eller kontrollorgan som har truffet vedtaket.

§ 7–4. *Straff*

Overtredelse av forskriften eller vedtak truffet i medhold av denne straffes som bestemt i vegtrafikkloven § 31, jernbaneloven § 14, lov om brannfarlige varer samt væsker og gasser under trykk § 44, lov om eksplosive varer § 41 og straffelovens § 365.

§ 7-5. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. juli 2001.

Overgangsbestemmelsen i 1.6.1.1 i ADR og RID gjelder ikke 1.8.3 om sikkerhetsrådgiver.

Fra samme tid oppheves:

- Forskrift av 20. desember 1996 nr. 1339 om transport av farlig gods på veg og jernbane.
- Forskrift av 8. september 1999 nr. 1075 om sikkerhetsrådgiver i forbindelse med transport av farlig gods på veg og jernbane.

§ 7-6. *Generelle overgangsbestemmelser for kjøretøy*

Kjøretøy bygget før 1. januar 1997 i henhold til nasjonale bestemmelser gjeldende frem til 31. desember 1996 kan fortsatt benyttes ved nasjonal transport av farlig gods dersom de fortsatt tilfredsstillende opprinnelige krav til sikkerhet.

§ 7-7. *Overgangsbestemmelser for tanker og tankkjøretøyer*

Tankkjøretøyer som ble bygget og godkjent før 1. januar 1991 i henhold til tidligere kapittel 10 i forskrifter om brannfarlige varer av 6. desember 1974 nr. 3 samt regler for tankbiler av 26. september 1975, tillates inntil videre benyttet for innenlands transport av de varer tankkjøretøyet har vært godkjent for, forutsatt at:

- tankkjøretøyet er bygget og godkjent før 1. januar 1991.
- de tekniske krav for tanker og tankkjøretøyer som har ligget til grunn for godkjenningen, fortsatt er tilfredsstillende.
- inspeksjon og prøver utføres i samsvar med bestemmelsene i ADR.

Tank som ble bygget og godkjent før 1. januar 1991 i henhold til tidligere kapittel 10 i forskrifter om brannfarlige varer av 6. desember 1974 nr. 3 samt regler for tankbiler av 26. september 1975, tillates inntil videre benyttet for innenlands transport av de varer tanken har vært godkjent for, forutsatt at:

- tanken er bygget og godkjent før 1. januar 1991.
- de tekniske krav for tanker som har ligget til grunn for godkjenningen, fortsatt er tilfredsstillende.
- kjøretøyet som bærer tanken tilfredsstillende de tekniske krav i ADR.
- inspeksjon og prøver utføres i samsvar med bestemmelsene i ADR.

Tank som ble bygget og godkjent før 1. januar 1991 godkjent for transport av brannfarlig væske i henhold til tidligere kapittel 10 i forskrifter om brannfarlige varer av 6. desember 1974 nr. 3 samt regler for tankbiler av 26. september 1975 som ikke tilfredsstillende kravene til beregningstrykk i ADR, får etter 1. januar 1997 kun benyttes til transport av stoffer nevnt i ADR 1999 margnr. 211 310 (d).

Tankkjøretøyer bygget før 1. januar 1997 og godkjent for transport av UN 1005 ammoniakk, men som ikke tilfredsstillende bestemmelsene i ADR gjeldende frem til 31. desember 1996, får benyttes inntil 31. desember 2004.

§ 7-8. *Overgangsbestemmelser for eksplosivkjøretøyer*

Kjøretøy som er godkjent før 1. januar 1999 i henhold til de nasjonale tilpasningene av ADR som var gjeldende da, får fortsatt benyttes under forutsetning av at den fastsatte periodiske kontrollen blir foretatt.

Kjøretøy med tillatt totalvekt mindre enn 3.500 kg som har vært benyttet som EX/II kjøretøy, men som ikke har hatt godkjenning i henhold til ADR margnr. 10 282 og 11 282, tillates benyttet som EX/II kjøretøy frem til 31. desember 2002.

§ 7-9. *Overgangsbestemmelser for tanker og beholdere for gass*

Bestemmelser om konstruksjon, bruk og transportbetingelser for tanker og beholdere for stoffer i klasse 2 i ADR og RID gjeldende frem til 31. desember 1996 gjelder frem til 1. juli 2001. Slike tanker og beholdere som blir fremstilt etter nasjonale bestemmelser frem til 1. juli 2001 kan benyttes etter denne dato dersom de fortsatt tilfredsstillende de opprinnelige krav til sikkerhet.

For trykkfat og flaskebatterier gjelder de nasjonale bestemmelser om konstruksjon, bruk og transportbetingelser inntil videre, dog ikke etter at referanser til relevante standarder er innført i ADR og RID.

§ 7-10. *Overgangsbestemmelser for visse mellomstore bulkcontainere (IBC-er)*

IBC-er av metall, som er konstruert før 1. januar 1990, men ikke godkjent, i henhold til ADR/RID, tillates benyttet i inntil 15 år etter deres produksjonsdato så lenge de tilfredsstillende godkjenningsskravene og er gjenstand for inspeksjon og kontroll med de intervaller som er fastsatt i ADR/RID.

25. april Nr. 473 2001

Forskrift om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank mv.

Fastsatt av Norges Bank 25. april 2001 med hjemmel i lov av 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet § 19 annet ledd og § 20. Kunngjort 15. mai 2001.

Kapittel 1. Innledning

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder bankers generelle adgang til døgnlån (D-lån) og folioinnskudd, fastrentelån (F-lån) og fastrenteinnskudd (F-innskudd) i Norges Bank.

Med banker menes norske forretnings- og sparebanker samt filialer av utenlandske kredittinstitusjoner etablert i Norge og som driver virksomhet som er vanlig for norske banker.

Forskriften gjelder også adgangen til D-lån og folioinnskudd for utenlandske banker og andre kredittinstitusjoner innen EØS-området som har adgang til å markedsføre og yte tjenester i Norge fra et etablert forretningssted i annen EØS-stat, og som ikke er etablert med filial i Norge (grensekryssende virksomhet).

§ 2. Alminnelige bestemmelser

D-lån er delt opp i lån gjennom dagen og lån over natten.

D-lån gjennom dagen tas opp etter Norges Banks oppgjørssystemets åpning om morgenen og gjøres opp innen hovedbokavslutning om kvelden. D-lån over natten løper fra hovedbokavslutning om kvelden og til systemets åpning neste bankdag.

D-lån og F-lån ytes mot sikkerhet etter § 3. Norges Bank kan fastsette særskilte lånerammer for D-lån over natten, jf. § 6, og for F-lån, jf. § 8.

Utenlandske banker og andre kredittinstitusjoner som driver grensekryssende virksomhet i Norge har ikke adgang til å motta F-lån eller yte F-innskudd, og de må innfri D-lån trukket gjennom dagen før hovedbokavslutning om kvelden.

Renten på lån og innskudd etter kapittel 2 og 3 beregnes etterskuddsvis ut fra antall kalenderdager over 365 dager.

Renten på saldoen på foliokontoen godskrives eller belastes foliokontoen den fjerde dagen etter låneperiodens utløp.

Beregningsgrunnlaget etter § 6 og § 8 fastsettes for ett kvartal av gangen basert på regnskapstall fra siste avlagte kvartalsregnskap.

<i>Beregningsgrunnlag pr.:</i>	<i>Gjelder for lån som tas opp i tidsrommet:</i>
30. september foregående år	1. kvartal
31. desember foregående år	2. kvartal
31. mars samme år	3. kvartal
30. juni samme år	4. kvartal

For banker eller filialer som er nystartet eller fusjonert etter den dato Norges Bank har fastsatt for beregningsgrunnlaget, fastsetter Norges Bank beregningsgrunnlaget inntil ny dato for beregningsgrunnlaget tar til å gjelde. Det gjelder også for utenlandske datterbanker som omdannes til filial og for banker omdannet fra annen type finansinstitusjon.

§ 3. Godkjent sikkerhet

Følgende sikkerhet godtas for D-lån og F-lån:

- Obligasjoner og sertifikater utstedt eller garantert av stater og lokale myndigheter eller utstedt av foretak i OECD-området
- Eierandeler i verdipapirfond
- F-innskudd.

Norges Bank fastsetter nærmere vilkår for sikkerhetsstillelse og generelle avkortingsverdier ved beregning av sikkerhetskravet. Norges Bank kan stille nærmere vilkår for å akseptere eller avvise sikkerhet og kan i særlige tilfelle godta annen sikkerhet eller fravike kravet til sikkerhet.

Kapittel 2. Folioinnskudd og D-lån

§ 4. Folioinnskudd

Banker kan plassere innskudd på foliokonto i Norges Bank. Innskudd gjennom dagen er ikke rentebærende. Rentesatsen for innskudd over natten bestemmes av Norges Bank som også kan fastsette en øvre grense for rentebærende plasseringer på foliokonto.

Norges Bank kan fastsette særlige vilkår for folioinnskudd over natten fra utenlandske banker og andre kredittinstitusjoner som driver grensekryssende virksomhet i Norge.

§ 5. Alminnelige bestemmelser og vilkår for D-lån

D-lån er debetsaldo på foliokonto gjennom dagen eller over natten og gis mot sikkerhet etter § 3. D-lån gjennom dagen belastes ikke med renter. Rentesatsen på D-lån over natten fastsettes av Norges Bank. D-lån over natten som overstiger stilte sikkerheter etter § 3 belastes med tilleggsrente fastsatt av Norges Bank.

§ 6. Låneramme, beregningsgrunnlag og låneperiode for D-lån

Norges Bank kan fastsette en låneramme for D-lån over natten, som gjelder for en låneperiode. Lånerammen for hver låneperiode fastsettes eventuelt som en prosentandel av beregningsgrunnlaget. Lånerammen avrundes i så fall opp til nærmeste ti tusen kroner.

En banks beregningsgrunnlag for D-lån over natten er forvaltningskapital fratrukket D-lån over natten i Norges Bank. Låneperioden for D-lån over natten er en halv kalendermåned. Den 1. og 16. hver måned er første dag i en ny låneperiode. Innenfor låneperioden skal summen av D-lån over natten ikke overstige lånerammen. Lånebeløpet skal være hele tusen kroner. Overskridelser av D-lånsrammen belastes med tilleggsrente fastsatt av Norges Bank.

Norges Bank kan fastsette særskilte begrensninger i adgangen til D-lån gjennom dagen for utenlandske banker og andre kredittinstitusjoner som driver grensekryssende virksomhet i Norge.

Kapittel 3. F-lån og F-innskudd

§ 7. Alminnelige bestemmelser og vilkår

Det tildelte låne- eller innskuddsbeløp godskrives eller belastes foliokonto i Norges Bank. Ved forfall reverseres dette automatisk.

Renten på et F-lån eller F-innskudd ligger fast hele lånets eller innskuddets løpetid. Renten betales etterskuddsvis og belastes eller godskrives foliokonto ved forfall.

F-lån gis mot sikkerhet etter § 3, og det enkelte F-lån kan ikke nedbetales i løpet av perioden.

F-innskudd er omsettelige mellom banker og kan kjøpes tilbake av Norges Bank i perioden, jf. § 10.

§ 8. Låneramme og beregningsgrunnlag for F-lån

Norges Bank kan fastsette en låneramme for en banks F-lån i Norges Bank. Lånerammen fastsettes eventuelt som en prosentandel av beregningsgrunnlaget.

En banks beregningsgrunnlag for F-lån er ansvarlig kapital fratrukket ansvarlig lånekapital, etter forskrift av 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital. For utenlandske filialer er utgangspunkt for beregningsgrunnlaget for F-lån 5 prosent av forvaltningskapitalen.

§ 9. Utleggelse og tildeling

Norges Bank bestemmer ved den enkelte utleggelse om et F-lån eller F-innskudd skal legges ut til en rente fastsatt på forhånd, eller ved ordinær eller hollandsk auksjon.

Ved utleggelse kan følgende kunngjøres:

- a) Løpetid
- b) Budfrist
- c) Auksjonsmåte eller nominell perioderente
- d) Minstebeløp for bud
- e) Antall bud som en bank kan avgi
- f) Ønsket samlet beløp tilført eller inndratt ved utleggelsen
- g) Avkortingsregler
- h) Krav til rentenivå for at bud skal komme i betraktning.

Bud avgis til Norges Bank. Alle bud skal være i hele millioner kroner og er bindende. Norges Bank kan avvise ethvert bud. Resultatet av tildelingen kunngjøres snarest mulig.

Ved auksjon skjer tildeling etter det eller de bud som sammen med alle bedre bud utgjør det beløp som ønskes tildelt eller inndratt.

Ved ordinær auksjon betales eller mottas den rente den enkelte har budt.

Ved hollandsk auksjon skal alle betale eller motta samme rente. Ved F-lån tilsvarende dette den laveste aksepterte rente. Ved F-innskudd tilsvarende dette den høyeste aksepterte rente.

§ 10. Tilbakekjøp av F-innskudd

Norges Bank kunngjør hvilke(t) F-innskudd som skal tilbakekjøpes og tilbakekjøpstidspunkt. Kunngjøring foretas etter § 9 andre ledd så langt det passer. Norges Bank kan inngå avtale om og fastsette vilkår for tilbakekjøp direkte med hver enkelt bank.

Ved budgivning gjelder § 9 tredje ledd tilsvarende. Ved auksjon melder banken til hvilken rente den ønsker å selge F-innskuddet til Norges Bank.

Ved auksjon skjer tildeling etter det eller de bud som sammen med alle bud med lavere rente utgjør det beløp som ønskes kjøpt tilbake.

Ved tilbakekjøp av F-innskudd føres renter på foliokonto ved F-innskuddets opprinnelige forfall.

§ 11. Omsetning av F-innskudd

Ved omsetning av F-innskudd mellom banker skal selger gi informasjon til Norges Bank om F-innskuddets løpetid og rente, partene i omsetningen samt pålydende verdi og oppgjørsbeløp. Dette danner grunnlaget for posteringer på bankenes konti i Norges Bank. Påløpte renter betales til partene ved forfall av F-innskuddet.

Kapittel 4. Særskilte lån

§ 12. Kroneinnskudd

Norges Bank kan plassere tidsinnskudd i banker som stiller priser på skjermbaserte informasjonssystemer.

§ 13. E-lån

For å sikre gjennomføringen av særskilte betalingsoppgjør kan Norges Bank tildele ekstraordinære lån gjennom dagen utenfor stilt sikkerhet, kalt E-lån.

E-lån skal ligge innenfor en låneramme fastsatt av Norges Bank. Lånerammen avrundes oppad til nærmeste ti tusen kroner. Lånebeløpet skal være hele tusen kroner.

Gebyr for opptak av E-lån fastsettes av Norges Bank. Gebyrbeløpet belastes foliokontoen den fjerde dag etter

låneperiodens utgang.

E-lån skal være tilbakebetalt ved dagens slutt. Et E-lån som ikke er tilbakebetalt ved dagens slutt, går over til et usikret D-lån over natten og medfører brudd på låneforskriften. Et usikret D-lån over natten ilegges en strafferente i tillegg til den en hver tid gjeldende D-lånsrente. Et slikt D-lån vil bli gjort om til et nytt E-lån neste morgen dersom tilleggssikkerhet ikke er kommet på plass.

Ved gjentatte opptak av E-lån kan Norges Bank bestemme at en bank skal øke sine sikkerheter.

Kapittel 5. Avsluttende bestemmelser

§ 14. Alminnelige bestemmelser

Norges Bank kan suspendere eller begrense en banks adgang til å ta opp lån hvis:

- a) Denne forskrift eller andre lånevilkår er overtrådt.
- b) Bankens ansvarlige kapital fratrukket ansvarlig lånekapital er blitt vesentlig redusert.
- c) Banken har mottatt, søkt om eller antas å få behov for lån på spesielle vilkår etter sentralbankloven §19 tredje ledd.
- d) En utenlandsk kredittinstitusjon som en filial i Norge hører til eller gitt kontoadgang på grunnlag av grensekryssende virksomhet, har fått svekket sin kapitaldekning vesentlig, eller det er grunn til å anta at evnen til tilbakebetaling er vesentlig svekket.

§ 15. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juni 2001. Samtidig oppheves forskrift av 3. juni 1997 nr. 586 om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank m.v.

4. mai Nr. 474 2001

Ikrafttredelse av lov av 4. mai 2001 nr. 17 om endringer i konsesjonsloven og odelsloven m.v. (opphevelse av forkjøpsrett og heving av arealgrenser).

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001. Fremmet av Landbruksdepartementet. Kunngjort 15. mai 2001.

Lov av 4. mai 2001 nr. 17 om endringer i konsesjonsloven og odelsloven m.v. (opphevelse av forkjøpsrett og heving av arealgrenser) vedrørende endringene i reglene om arealgrenser og boplikt trer i kraft fra 1. september 2001.

7. mai Nr. 475 2001

Forskrift om stopp i fisket etter torsk nord for 62° N i 2001 for fartøy i gruppe I og gruppe II.

Fastsatt av Fiskeridirektøren 7. mai 2001 med hjemmel i forskrift av 20. desember 2000 nr. 1331 om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001 § 17. Kunngjort 15. mai 2001.

§ 1. Fisket etter torsk for fartøy i gruppe I og gruppe II som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N stoppes 13. mai klokken 24.00.

Fartøy under 11 meter i gruppe I og fartøy under 10 meter hjemmehørende i Nord-Troms og Finnmark i gruppe II kan likevel fortsette det direkte fisket innenfor sitt garanterte kvantum. Det samme gjelder fartøy som er tildelt samlekvote.

§ 2. Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 3. Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2001.

7. mai Nr. 476 2001

Forskrift om opphevelse av forskrift om avdragstid og andre lånevilkår for kommunale og fylkeskommunale låneopptak.

Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 7. mai 2001 med hjemmel i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 50 nr. 2. Kunngjort 15. mai 2001.

§ 1. Oppheving

Forskrift av 1. januar 1993 nr. 4032 om avdragstid og andre lånevilkår for kommunale og fylkeskommunale låneopptak oppheves straks.

8. mai Nr. 477 2001**Forskrift om endring i forskrift om bruk av kjøretøy.**

Fastsatt av Vegdirektoratet 8. mai 2001 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 4, § 13, § 15 og § 16, jf. kgl.res. av 21. mars 1986 nr. 750 og vedtak av 24. november 1980 nr. 1 om delegering av fullmakt til Vegdirektoratet i henhold til vegtrafikkloven. Kunngjort 15. mai 2001.

I

I forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy gjøres følgende endring:

§ 5–11 nr. 1 nytt annet ledd skal lyde:

Vegkontor kan overføre myndighet etter første ledd til annet vegkontor.

II

Endringen trer i kraft straks.

10. mai Nr. 478 2001**Forskrift om endring i forskrift om instruks for Norsk Naturskadepool.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 10. mai 2001 med hjemmel i lov av 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring § 4 tredje ledd, jf. kgl.res. av 15. desember 1989 nr. 1241. Kunngjort 15. mai 2001.

I

I forskrift av 21. desember 1979 nr. 3420 om instruks for Norsk Naturskadepool gjøres følgende endringer:

§ 5 skal lyde:

Alle skader skal meldes til NP hver måned, senest innen den 5. i den nærmeste påfølgende måned. Innmelding skal skje på særskilt skjema og inneholde opplysning om skadens brutto størrelse og foretatte betalinger. Ved koassurans kan det ledende selskap alene melde inn skaden. NPs styre fastsetter egen instruks for innmeldingsskjemaet og bruken av det.

§ 11 annet ledd annet punktum skal lyde:

For enkelte forsikringstyper hvor naturskaderisiko er inkludert, kan likevel Poolstyret bestemme at vedkommende forsikring ikke inngår i utlikningsgrunnlaget og derfor heller ikke skal belastes med særskilt naturskadeforsikring.

§ 13 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom selskapet skriftlig fremholder at styret ikke er egnet til å fatte avgjørelse ved uenighet mellom skadeutvalget og selskapet, avgjøres saken ved voldgift, jf. lov av 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven) kapittel 32. Selskapet og styret velger hver sin voldgiftsdommer, jf. tvistemålsloven § 454. Voldgiftsrettens formann er justitiarius i Oslo byrett eller den han oppnevner. Dersom selskapet er representert i styret, fratrer styremedlemmet ved styrets behandling av saken.

§ 16 første ledd første punktum skal lyde:

NPs forretningsfører er Finansnæringsens Hovedorganisasjon, som også har det daglige ansvar for skadeavrekningen.

§ 17 første ledd skal lyde:

Skadeutvalget består av 5 medlemmer. Medlem av skadeutvalget tjenestegjør i tre år.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2001.

10. mai Nr. 479 2001**Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor innførsel fra områder i EU med utbrudd av munn- og klauvsjuka.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 10. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2001/223/EF, Kvedtak 2001/262/EF og Kvedtak 2001/234/EF). Kunngjort 15. mai 2001.

I

I forskrift av 6. april 2001 nr. 332 om særskilte beskyttelsestiltak overfor innførsel fra områder i EU med utbrudd av munn- og klauvsjuka gjøres følgende endringer:

I forskriftens hjemmel skal siste parentes lyde:

(Kvedtak 2001/172/EF, Kvedtak 2001/190/EF, Kvedtak 2001/208/EF, Kvedtak 2001/209/EF, Kvedtak 2001/223/EF, Kvedtak 2001/234/EF, Kvedtak 2001/239/EF, Kvedtak 2001/240/EF, Kvedtak 2001/246/EF, Kvedtak 2001/262/EF, Kvedtak 2001/318/EF og Kvedtak 2001/324/EF).

§ 1 andre ledd bokstav f skal lyde:

- f) Risiko- og overvåkningssonen Oene-Ostervolde-Kootwijkerbroek, samt vaksinasjonssonen Nord-Veluwe, i provinsene Gelderland, Flevoland, Utrecht og Overijsel, og risiko- og overvåkningssonen i provinsene Friesland og Groningen i Nederland

Ny § 2a skal lyde:

§ 2a. Unntak ved innførsel av levende klauvdyr

Unntatt fra forbudet i § 2 første ledd er levende griser fra dyrehold sør for elva Rijn-Waal-Merwede i Nederland, som transporteres direkte til slakteri for umiddelbar slaktning, forutsatt at transporten er godkjent av tilsynsmyndighetene på avsenderstedet, i transitland og på mottakerstedet.

§ 14 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

§ 2a trer i kraft fra og med 15. mai 2001.

§ 14 andre ledd bokstav c og d skal lyde:

- c) 5. juni 2001 for innførsel fra områder som nevnt i § 1 andre ledd bokstavene f og g.
d) 19. juni 2001 for innførsel fra områder som nevnt i § 1 andre ledd bokstavene a, b og c.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. mai Nr. 480 2001

Forskrift om opphevelse av fire forskrifter under teleloven.

Fastsatt av Post- og teletilsynet 11. mai 2001 med hjemmel i lov av 23. juni 1995 nr. 39 om telekommunikasjon (teleloven) § 5–2 og § 5–3 jf. forskrift av 15. desember 1995 nr. 1032 om funksjonsfordeling innen telemyndigheten § 2. Kunngjort 15. mai 2001.

§ 1. Forskrifter som oppheves

Forskrift av 23. oktober 1996 nr. 1004 om konsesjon for radiolinjesamband, forskrift av 20. mars 1996 nr. 283 om konsesjon for anskaffelse og bruk av radioteknisk utstyr til kringkastingsformål, forskrift av 3. februar 1997 nr. 103 om teknisk konsesjon for radionavigasjonssystem og forskrift av 1. oktober 1984 nr. 1747 om bruk av radiopersønkermottakere for Televerkets offentlige persønkertjeneste oppheves.

§ 2. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juni 2001.

11. mai Nr. 481 2001

Ikraftsetjing av lov av 11. mai 2001 nr. 19 om endringar i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjopsrett til leiegårder m.m.

Fastsett ved kgl.res. 11. mai 2001. Fremja av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 15. mai 2001.

Lov av 11. mai 1991 nr. 19 om endringar i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjopsrett til leiegårder m.m. vert sett i kraft 15. mai 2001.

11. mai Nr. 482 2001

Ikraftsetjing av lov av 11. mai 2001 nr. 20 om endringar i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova).

Fastsett ved kgl.res. 11. mai 2001. Fremja av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 15. mai 2001.

Lov av 11. mai 2001 nr. 20 om endringar i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova) trer i kraft 1. januar 2002.

3. mai Nr. 490 2001**Forskrift om forbud, inntil videre, mot import av toskallede bløtdyr, pigghuder, sekkedyr og sjølevende snegler med opprinnelse i Peru.**

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 3. mai 2001 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 6 første ledd, jf. § 4 åttende ledd, jf. kgl.res. av 29. april 1988 nr. 312, jf. EØS-avtalens vedlegg I del I (Kvedtak 2001/338/EF). Kunngjort 18. mai 2001.

§ 1. Det er forbudt å importere toskallede bløtdyr, pigghuder, sekkedyr og sjølevende snegler i enhver form med opprinnelse i Peru.

Unntatt fra forbudet i første ledd er:

1. skjell av familien Pectinidae høstet i akvakulturområdene Pucusana (001) og Guaynuna (002), forutsatt at innvollene er fjernet, og
2. lukkemuskler fra skjell av familien Pectinidae, forutsatt at innvollene og gonadene er fullstendig fjernet, forutsatt at det kan fremlegges dokumentasjon som godtgjør at det aktuelle produktet ikke er helsefarlig, særlig at det er undersøkt for mulig forekomst av ASP, DSP og PSP.

§ 2. Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder inntil videre.

3. mai Nr. 491 2001**Forskrift om endring i forskrift om utfyllende regler for gradene dr.ing. og dr.scient. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).**

Fastsatt av Kollegiet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) 3. mai 2001 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 6. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 14. september 1999 nr. 1117 om utfyllende regler for gradene dr.ing. og dr.scient. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) gjøres følgende endringer:

§ 4–2 bokstav j og k skal lyde:

- (j) For å bestå et emne kreves et nivå som tilsvarer karakteren B eller bedre sammenholdt med NTNUs karakterskala.
- (k) Dersom en eksamen ikke gjennomføres i samsvar med godkjent studieopplegg eller ikke består, blir eksamen registrert som ikke godkjent. Det er normalt adgang til å kontinuere to ganger i hvert delemne. Dersom kontinuasjonmulighetene i delfag er oppbrukte, må studiet avbrytes. Ved bytte av emne der én eller flere eksamener er avlagt uten godkjent resultat, reduseres antallet kontinuasjonmuligheter i det nye emnet tilsvarende.

II

Dr.ing.- og dr.scient.-studenter som ikke har avsluttet sitt studium innen 1. september 2001, og avlagt eksamen i enkeltemner i opplæringsdelen med resultatet 2.5, vil få denne karakteren konvertert til B.

III

Kollegiet godkjenner endringer i utfyllende regler for dr.polit.-graden slik de er vedtatt av Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse.

IV

Endringen i bokstav j trer i kraft 1. september 2001.

Endringen i bokstav k trer i kraft straks.

Endringen under romertall II og III trer i kraft straks. Karakteren B benyttes fra 1. september 2001.

5. mai Nr. 492 2001**Forskrift om endring i forskrift om saksbehandlingen for fylkesmannen ved separasjon og skilsmisse m.v.**

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 5. mai 2001 med hjemmel i lov av 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap § 29 annet ledd. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 18. november 1992 nr. 981 om saksbehandlingen for fylkesmannen ved separasjon og skilsmisse m.v. gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Ektefellenes underskrift skal bekreftes av to vitner, eller av en advokat eller offentlig tjenestemann, med mindre søknaden er sendt ved bruk av elektronisk kommunikasjon, og det er benyttet betryggende metode for å autentisere avsenderen.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2001.

10. mai Nr. 493 2001

Forskrift om stopp i fisket etter kolmule for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001.

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 10. mai 2001 med hjemmel i forskrift av 19. desember 2000 nr. 1322 om regulering av fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisone ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001 § 7. Kunngjort 18. mai 2001.

§ 1. Færøy-sonen

Fisket etter kolmule i Færøy-sonen stoppes den 9. mai 2001 kl. 2400.

Siste frist for innmelding til Norges Sildesalgslag er 10. mai 2001 kl. 0600.

§ 2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

11. mai Nr. 494 2001

Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova.

Fastsatt av Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet 11. mai 2001 med heimel i lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 28. juni 1999 nr. 722 til opplæringslova blir det gjort følgjande endringar:

§ 4–5 andre ledd skal lyde:

Ved individuell vurdering av elevar, lærlingar og lærekandidatar skal det leggjast vekt på løpande munnleg og skriftleg tilbakemelding, oppfølging og rettleiing i forhold til dei mål den enkelte eleven, lærlingen og lærekandidaten arbeider mot.

§ 4–6 andre ledd skal lyde:

Karakterane i fag/kurs skal gi uttrykk for i kva grad måla i dei fagspesifikke læreplanane er nådd. Dette gjeld også dei mål i den generelle delen av læreplanen som er nedfelte i måla i dei fagspesifikke læreplanane for faget/kurset, deriblant fellesmål. Skole og lærebedrift har plikt til å informere eleven/lærlingen om kva som er grunnlaget for karakterane.

§ 4–8 skal lyde:

Karakterar til eksamen og fag-/sveineprøve skal gi uttrykk for i kva grad ein har nådd dei måla ein blir prøvd i. Eksamens- og prøveformene og dei oppgåvene som blir laga, skal utformast med tanke på at ein så stor del av måla som mogleg kan bli vurderte ved eksamen og ved fag-/sveineprøve, jf. forskrifta § 4–6.

§ 14–35 skal lyde:

Når det til utlyst full stilling eller delstilling i yrkesfag ikkje melder seg søkjar som fyller kompetansekrava, kan søkjar som fyller dei faglege krava, men manglar pedagogisk eller yrkesteoretisk utdanning, tilsetjast på oppseiing på vilkår.

Føresegna om tilsetjing på vilkår gjeld søkjarar til utlyst stilling i yrkesfag når dei kan dokumentere fagleg utdanning frå arbeidslivet (f.eks. fagbrev) eller frå andre institusjonar enn pedagogiske høyskolar/universitet, men manglar pedagogikk eller yrkesteori.

I tillegg til søkjarar som har fagbrev eller tilsvarande, gjeld ordninga også søkjarar med helsefagleg utdanning, siviløkonomar, cand.agric.-kandidatar, cand.jur.-kandidatar, cand.oecon.-kandidatar og kandidatar frå distriktshøgskole eller kunsthåndverksskole.

Søkjar til stilling i studieretning for allmenne fag, som manglar praktisk- pedagogisk utdanning, kan tilsetjast på oppseiing ved vidaregåande skolar i Finnmark på linje med lærarar i yrkesfaglege studieretningar dvs. fullfører den praktisk-pedagogiske utdanninga innan 3 år.

II

Endringane trer i kraft straks.

11. mai Nr. 495 2001**Forskrift om endring i forskrift om obligatorisk opplæring i glattkjøring for fører av tunge kjøretøy (førekortklassene C, CE, D og DE).**

Fastsatt av Vegdirektoratet 11. mai 2001 med hjemmel i forskrift av 23. februar 1979 nr. 4 om førerkort og førerprøve m.v. § 42, jf. § 17 nr. 4, § 18 nr. 6 og § 19 nr. 2 og forskrift av 14. desember 1968 nr. 9352 om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v. § 22. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 14. juni 1993 nr. 531 om obligatorisk opplæring i glattkjøring for fører av tunge kjøretøy (førekortklassene C, CE, D og DE) gjøres følgende endringer:

§ 1 andre og tredje ledd oppheves.

§ 2 første punktum skal lyde:

Person som omfattes av § 1 må før avleggelse av praktisk del av førerprøven, eller senest innen ett år etter utstedelse av førerkort dokumentere å ha gjennomført kurs i glattkjøring for tunge kjøretøy på bane godkjent av Vegdirektoratet.

§ 3 annet ledd skal lyde:

Obligatorisk opplæring i glattkjøring for tunge kjøretøy må foregå på bane godkjent av Vegdirektoratet og i regi av kursarrangør tilknyttet den enkelte bane. Kursarrangøren kan begrense undervisningstilbudet til å gjelde deler av året. Kursarrangør sender melding om banens åpningstider til Vegdirektoratet. Kursarrangøren må være organisert som et eget selskap, forening eller stiftelse underlagt offentlig registrering, innsyn og kontroll.

§ 5 nytt annet ledd skal lyde:

Plikten til å gjennomgå glattkjøringskurs senest ett år etter førerkortutstedelse gjelder bare for dem som etter 1. juni 2001 har fått utstedt førerkort med ett års gyldighetstid som følge av at pliktig glattkjøringskurs ikke er dokumentert før førerprøven.

II

Endringene trer i kraft 1. juni 2001.

11. mai Nr. 496 2001**Forskrift om endring i forskrift om stopp i fisket etter kolmule for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 11. mai 2001 med hjemmel i forskrift av 19. desember 2000 nr. 1322 om regulering av fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001 § 7. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 10. mai 2001 nr. 493 om stopp i fisket etter kolmule for fartøy med kolmuletrållatelse i 2001 gjøres følgende endringer:

Ny § 2 skal lyde:

§ 2. EU-sonen

Fisket etter kolmule i EU-sonen stoppes den 11. mai 2001 kl. 1600.

Siste frist for innmelding til Norges Sildesalgslag er 11. mai 2001 kl. 1800.

Nåværende § 2 blir ny § 3.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. mai Nr. 497 2001**Forskrift om endring i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 14. mai 2001 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 27, § 42 og § 43. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrifter av 23. februar 1979 nr. 4 om førerkort og førerprøve m.v. gjøres følgende endringer:

§ 17 nr. 4 skal lyde:

4. Før førerprøve avlegges for klasse C, eller senest innen ett år etter utstedelse av førerkort, må kandidaten godtgjøre å ha gjennomgått særskilt glattkjøringskurs etter regler gitt av Vegdirektoratet.

§ 18 nr. 6 skal lyde:

6. Før førerprøve avlegges for klasse D, eller senest innen ett år etter utstedelse av førerkort, må kandidaten godtgjøre å ha gjennomgått særskilt glattkjøringskurs etter regler gitt av Vegdirektoratet.

§ 19 nr. 2 annet ledd skal lyde:

Før førerprøve avlegges for klasse CE, eller senest innen ett år etter utstedelse av førerkort, må kandidaten godtgjøre å ha gjennomgått særskilt glattkjøringskurs etter regler gitt av Vegdirektoratet.

§ 30 nr. 1 nytt femte og sjettede ledd skal lyde:

Kandidat som avlegger førerprøve i klassene C, CE og D uten nødvendig dokumentasjon for gjennomført kurs i glattkjøring for fører av tunge kjøretøy, gis førerkort i klassene C, CE og D med gyldighet i 1 år.

I de tilfeller hvor nytt førerkort utstedes etter gjennomført obligatorisk glattkjøringskurs for klasse C, CE og D, gis førerkortet 10 års gyldighet fra første dato for første gangs utstedelse av slikt midlertidig førerkort. Dersom person med midlertidig førerkort i klassene C, CE og D fremviser legeattest ved utstedelse av nytt førerkort, gis førerkortet gyldighet i 10 år fra denne datoen.

II

Endringene trer i kraft fra 1. juni 2001.

14. mai Nr. 498 2001

Forskrift om endring i forskrift om stønad til lese- og sekretærhjelp for blinde og svaksynte.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 14. mai 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10–7 siste ledd, jf. § 10–7 første ledd bokstav e. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 15. april 1997 nr. 319 om stønad til lese- og sekretærhjelp for blinde og svaksynte gjøres følgende endringer:

§ 3 tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Reise- og oppholdsutgifter til nødvendig lese- og sekretærhjelp dekkes etter satsene i Regulativ for reiser innenlands for statens regning.

Ved reiser i utlandet som omfattes av bestemmelsen i § 10–5 dekkes reise- og oppholdsutgifter til nødvendig lese- og sekretærhjelp etter Regulativ for reiser i utlandet for statens regning.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. mai Nr. 499 2001

Forskrift om endring i forskrift om stønad til tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 14. mai 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10–7 siste ledd, jf. § 10–7 første ledd bokstav g. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 15. april 1997 nr. 321 om stønad til tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde gjøres følgende endringer:

§ 3 fjerde, femte og nytt sjettede ledd skal lyde:

Reise- og oppholdsutgifter til nødvendig tolke- og ledsagerhjelp dekkes etter satsene i Regulativ for reiser innenlands for statens regning.

Ved feriereise i utlandet dekkes utgiftene til nødvendig tolke- og ledsagerhjelp utover en tolk/ledsager. Reise- og oppholdsutgifter dekkes etter satsene i regulativ for reiser i utlandet for statens regning.

Ved reiser i utlandet som omfattes av bestemmelsen i § 10–5 dekkes reise- og oppholdsutgifter til nødvendig tolke- og ledsagerhjelp etter Regulativ for reiser i utlandet for statens regning.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. mai Nr. 500 2001**Forskrift om endring i forskrift om stønad til tolkehjelp for hørselshemmede.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 14. mai 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10–7 siste ledd, jf. § 10–7 første ledd bokstav f. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 15. april 1997 nr. 320 om stønad til tolkehjelp for hørselshemmede gjøres følgende endringer:

§ 3 fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Reise- og oppholdsutgifter til nødvendig tolkehjelp dekkes etter satsene i Regulativ for reiser innenlands for statens regning.

Ved reiser i utlandet som omfattes av bestemmelsen i § 10–5 dekkes reise- og oppholdsutgifter til nødvendig tolkehjelp etter Regulativ for reiser i utlandet for statens regning.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. mai Nr. 501 2001**Forskrift om endring i forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak.**

Fastsatt av Finansdepartementet 14. mai 2001 med hjemmel i lov av 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet § 7–3 annet ledd, jf. kgl.res. av 15. juni 1990 nr. 453. Kunngjort 18. mai 2001.

I

I forskrift av 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak gjøres følgende endring:

§ 3 nytt nr. 14 skal lyde:

14. Andel av tilleggsavsetninger i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser tilsvarende det beløp som på beregningstidspunktet kunne vært inntektsført i henhold til forskrift av 25. september 2000 nr. 979 om tilleggsavsetninger i livsforsikringsselskaper, dersom det hadde vært et årsregnskap.

II

Endringen trer i kraft straks og med virkning for kvartalsregnskap som avlegges for 1. kvartal 2001.

18. mai Nr. 502 2001**Ikrafttredelse av lov av 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven).**

Fastsatt ved kgl.res. 18. mai 2001. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunngjort 18. mai 2001.

Lov av 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) gjelder fra 1. januar 2002. Inntil forskrifter er gitt for Dødsårsaksregisteret, Kreftregisteret, Medisinsk fødselsregister, Meldesystemet for infeksjonssykdommer, Det sentrale tuberkuloseregister og System for vaksinasjonskontroll med hjemmel i loven § 8 tredje ledd og § 9, kan helseopplysningene i disse registrene behandles etter dagens regelverk.

16. mars Nr. 503 2001**Ikrafttredelse av lov av 16. mars 2001 nr. 9 om endring i lov 1. mars 1985 nr. 3 om stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunestyrevalg (valgloven).**

Fastsatt ved kgl.res. 16. mars 2001. Fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 22. mai 2001.

Lov av 16. mars 2001 nr. 9 om endring i lov 1. mars 1985 nr. 3 om stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunestyrevalg (valgloven) trer i kraft straks.

20. mars Nr. 504 2001**Forskrift om behandling av næringsmidler med ioniserende stråling.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. mars 2001 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4, jf. EØS-avtalens vedlegg II kapittel XII (Europaparlaments- og Rdir. 1999/2/EF og Europaparlaments- og Rdir. 1999/3/EF). Kunngjort 22. mai 2001.

§ 1. Omfang

Denne forskrift gjelder for produksjon, frambud og import mv. av næringsmidler og næringsmiddelingsredienser, heretter kalt næringsmidler, behandlet med ioniserende stråling.

Forskriften gjelder ikke for:

1. næringsmidler som utsettes for ioniserende stråling fra måle- og kontrollutstyr, når den absorberte stråledosen ikke overstiger 0,01 Gy for måle- og kontrollutstyr som anvender nøytroner eller 0,5 Gy for annet måle- og kontrollutstyr, ved et maksimalt strålingsenerginivå på 10 MeV når det gjelder røntgenstråler, 14 MeV når det gjelder nøytroner og 5 MeV i andre tilfeller.
2. næringsmidler behandlet med ioniserende stråling, som tilberedes til pasienter under medisinsk tilsyn med behov for sterile dietter.

§ 2. Behandling med ioniserende stråling

Kun næringsmidler oppført i vedlegg I til denne forskrift, kan behandles med ioniserende stråling.

Næringsmidler behandlet med ioniserende stråling, skal merkes i samsvar med forskrift av 21. desember 1993 nr. 1385 om merking m.v. av næringsmidler.

§ 3. Vilkår

Næringsmidler skal ha egnet kvalitet på det tidspunkt de behandles med ioniserende stråling.

Næringsmidler kan bare behandles med ioniserende stråling dersom:

1. det er et rimelig teknologisk behov,
2. det ikke utgjør noen helseisiko og foretas i samsvar med bestemmelsene,
3. det er til fordel for forbrukeren,
4. det ikke er til erstatning for god hygienisk praksis, god produksjonspraksis eller god landbrukspraksis.

Behandling av næringsmidler med ioniserende stråling skal ikke anvendes sammen med en kjemisk behandling som tjener samme formål som behandlingen med ioniserende stråling.

§ 4. Siktemål

Behandling av næringsmidler med ioniserende stråling kan bare ta sikte på:

1. å redusere forekomsten av næringsmiddelbårne sykdommer ved å ødelegge sykdomsfremkallende organismer,
2. å redusere bederelse av næringsmidler ved å forsinke eller stanse forråtnelsesprosesser og ødelegge bederelsesorganismer,
3. å redusere tap av næringsmidler på grunn av for tidlig modning, vekst eller spiring,
4. å bekjempe organismer i næringsmidler som er skadelige for planter eller planteprodukter.

§ 5. Strålingskilder

Næringsmidler kan bare behandles med følgende former for ioniserende stråling:

1. gammastråler fra de radioaktive isotoper kobolt-60 og cesium-137,
2. røntgenstråler fra anlegg med nominell energi (maksimal kvanteenergi) på 5 MeV eller mindre,
3. elektronstråler fra anlegg med en nominell energi (maksimal kvanteenergi) på 10 MeV eller mindre.

Behandling av næringsmidler med ioniserende stråling skal skje i samsvar med den internasjonale kode for drift av bestrålingsanlegg til behandling av næringsmidler anbefalt av FAO/WHO's Felles Codex Alimentarius Kommissjon, jf. FAO/WHO/CAC Bind XV 1. utgave.

§ 6. Strålingsdoser

Den samlede gjennomsnittlige absorberte strålingsdose skal beregnes som fastsatt i vedlegg II til denne forskrift, og skal ikke overstige de grenseverdier som er fastsatt i vedlegg I til denne forskrift.

Den maksimale strålingsdose for næringsmidler kan gis i deldoser, men må samlet ikke overstige de grenseverdier som er fastsatt i vedlegg I til denne forskrift.

§ 7. Godkjenning av anlegg

Anlegg som behandler næringsmidler med ioniserende stråling, skal være godkjent av Statens næringsmiddeltilsyn. Godkjente anlegg skal tildeles et registreringsnummer.

For å bli godkjent skal anlegget oppfylle de krav som er fastsatt i denne forskrift, og være godkjent av Statens strålevern i medhold av strålevernlovgivningen.

Anlegg for behandling av næringsmidler med ioniserende stråling skal oppfylle kravene i den internasjonale kode for drift av bestrålingsanlegg til behandling av næringsmidler anbefalt av FAO/WHO's Felles Codex Alimentarius Kommissjon, jf. FAO/WHO/CAC Bind XV 1. utgave. Det skal utpekes en person som er ansvarlig for at alle de betingelser som skal oppfylles for å kunne anvende denne fremgangsmåten, overholdes.

Dersom tilsynsmyndigheten påviser en klar mangel i forhold til godkjenningskravene eller møter hindringer for en tilstrekkelig kontroll, kan den midlertidig stoppe virksomheten.

Dersom påviste mangler ikke rettes innen den frist som er satt av tilsynsmyndigheten, skal Statens næringsmiddeltilsyn trekke tilbake godkjenningen.

§ 8. *Plikt til å føre register*

Ansvarlig for anlegg som er godkjent for behandling av næringsmidler med ioniserende stråling, skal for hver ioniserende strålingskilde føre et register som inneholder følgende opplysninger for hvert behandlet parti næringsmidler:

1. Arten og mengden av de bestrålte næringsmidlene.
2. Partiets nummer.
3. Hvem som har bestilt behandlingen med ioniserende stråling.
4. Mottakeren av de bestrålte næringsmidlene.
5. Dato for behandlingen med ioniserende stråling.
6. Emballasjematerialer benyttet under behandlingen med ioniserende stråling.
7. Data til kontroll av behandlingen med ioniserende stråling i samsvar med vedlegg II til denne forskrift, resultatene av de utførte dosemålinger med nærmere angivelse av spesielt de øvre og nedre grenseverdier for den absorberte dose, samt typen av ioniserende stråling.
8. Henvisning til de innledende dosevalideringsmålinger.

Registre som angitt i første ledd, skal oppbevares i minst fem år.

§ 9. *Import fra tredjeland*

Næringsmidler behandlet med ioniserende stråling, kan bare importeres fra tredjeland dersom:

1. de oppfyller de bestemmelser som gjelder for slike næringsmidler,
2. de ledsages av dokumenter som inneholder navn og adresse på de anlegg der behandlingen med ioniserende stråling har funnet sted, samt de opplysninger som kreves i § 8,
3. de er behandlet på et bestrålingsanlegg som er godkjent av Fellesskapet, og som er oppført på den offisielle listen over godkjente bestrålingsanlegg.

§ 10. *Emballasjematerialer*

Materialer som anvendes til emballasje for næringsmidler som skal behandles med ioniserende stråling, skal være egnet til formålet.

§ 11. *Tilsyn og vedtak*

Statens næringsmiddeltilsyn fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift overholdes og fatter nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene i virksomheter som har regional, landsdekkende eller eksportrettet karakter og ved import av næringsmidler. Tilsyns- og vedtaksmyndighet som er tillagt Statens næringsmiddeltilsyn, kan delegeres til det kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsynet.

Det kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsynet fører tilsyn og fatter nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene i øvrige virksomheter.

Statens næringsmiddeltilsyn er klageinstans for vedtak fattet av det kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsynet etter delegert myndighet.

Kommunestyret eller særskilt klagenemnd er klageinstans for øvrige vedtak fattet av det kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsynet.

Fylkesmannen er klageinstans for vedtak fattet av kommunestyret eller særskilt klagenemnd.

Sosial- og helsedepartementet er klageinstans for vedtak fattet av Statens næringsmiddeltilsyn.

§ 12. *Dispensasjon*

I særskilte tilfeller og forutsatt at det ikke vil stride mot internasjonale avtaler som Norge har inngått, kan Statens næringsmiddeltilsyn dispensere fra denne forskrift.

§ 13. *Straff og tvangsmulkt*

Bestemmelsene om straff og tvangsmulkt i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. kommer til anvendelse ved overtredelse av denne forskrift.

§ 14. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. mai 2001.

Vedlegg I. Næringsmidler som tillates behandlet med ioniserende stråling

<i>Næringsmiddel eller næringsmiddelgruppe</i>	<i>Maksimalt tillatt strålingsdose</i>
Tørkede aromatiske urter, krydder og vegetabiliske smaksgivere	10 kGy

Vedlegg II

1. Dosimetri

Den samlede gjennomsnittlige absorberte dose

Ved bestemmelse av om næringsmidler som er behandlet med en samlet gjennomsnittlig dose på 10 kGy eller mindre egner seg til folkemat, kan det gås ut fra at alle strålingsfremkalte kjemiske virkninger i dette doseområdet er proporsjonale med dosen.

Den samlede gjennomsnittlige dose, \bar{D} er definert ved følgende integral over varens samlede volum:

$$\bar{D} = 1 / M \int p(x,y,z) d(x,y,z) dV$$

der M = den behandlede prøvens totale masse
 p = den lokale tetthet ved punktet (x,y,z)
 d = den lokale absorberte dose ved punktet (x,y,z)
 $dV = dx dy dz$, den infinitesimale volumelementet som i virkelige tilfeller representeres av delvolumene.

Den samlede gjennomsnittlige absorberte dose kan bestemmes direkte for homogene produkter og for varer i løs vekt med homogen tetthet ved å fordele et passende antall dosemålere på vilkårlige strategiske steder i hele varens volum. På grunnlag av den slik fastslåtte dosefordeling kan det beregnes et gjennomsnitt, som er den samlede gjennomsnittlige absorberte dose.

Dersom dosefordelingskurvens form gjennom varen er fastsatt, kjennes også minimums- og maksimumsdosenes posisjon. Ved måling av dosefordelingen i disse to posisjoner i en serie prøver kan det foretas et estimat over den samlede gjennomsnittlige dose.

I visse tilfeller vil middelverdien av den gjennomsnittlige minimumsdose (\bar{D}_{min}) og maksimumsdose (\bar{D}_{max}) gi et godt estimat over den samlede gjennomsnittlige dose. I disse tilfeller blir således

$$\text{den samlede gjennomsnittlige dose} \approx (\bar{D}_{max} + \bar{D}_{min}) / 2$$

Forholdet $\bar{D}_{max} / \bar{D}_{min}$ skal ikke overstige 3.

2. Prosedyrer

- 2.1. Før rutinebestråling av en gitt type næringsmidler påbegynnes ved et bestrålingsanlegg, skal minimums- og maksimumsdosenes posisjon fastslås ved hjelp av dosemålinger i hele varens volum. Disse valideringsmålingene skal utføres et passende antall ganger (for eksempel 3–5), slik at det tas hensyn til variasjoner i varens tetthet og geometri.
- 2.2. Målingene skal gjentas ved enhver endring av varen, dens geometri eller bestrålingsforholdene.
- 2.3. Under bestrålingen skal det foretas rutinemessige dosemålinger for å kontrollere at dosegrensene ikke overskrides. Målingene skal utføres ved å anbringe dosimetre i minimums- eller maksimumsposisjonen, eller i en referanseposisjon. Dosen i referanseposisjonen skal knyttes kvantitativt til maksimums- og minimumsdosen. Referanseposisjonen skal plasseres i et passende punkt i eller på varen, hvor dosevariasjonene er lave.
- 2.4. Det skal foretas rutinemessig dosemåling av hvert enkelt parti og med passende intervaller under behandlingen.
- 2.5. Ved bestråling av en løpende strøm av uemballerte varer kan minimums- og maksimumsdosenes posisjon ikke fastslås. I stedet kan disse verdier bestemmes ved hjelp av stikkprøvemålinger i vilkårlige punkter.
- 2.6. Dosemålingene foretas ved hjelp av anerkjente dosimetrisystemer, og målingene skal kunne henføres til grunnleggende normer.
- 2.7. Under bestrålingen skal det føres kontroll med de relevante anleggsparametre, og disse skal registreres løpende. For så vidt angår de radioaktive isotoper omfatter disse parametre produktets fremføringshastighet og den tid det tilbringer i bestrålingssonen, samt positiv indikasjon av at strålingskilden befinner seg i den riktige posisjon. For partikkelakselleratoren omfatter disse parametre produktets fremføringshastighet, samt anleggets energinivå, elektronstrøm og scanningsbredde.

4. mai Nr. 505 2001

Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer (dyreforskriften).

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) § 6 og § 7. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunngjort 22. mai 2001.

Kap. 1. Generelle bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer.

Forskriften regulerer meldeplikt og krav om godkjenning av den innesluttede bruken. Forskriften regulerer også godkjenning av laboratorier og anlegg til slik bruk.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- a) *innesluttet bruk*: enhver arbeidsoperasjon hvor genmodifiserte organismer blir framstilt, dyrket, lagret, destruert, eller brukt på annen måte, i et lukket system hvor det anvendes fysiske inneslutningstiltak, eventuelt i kombinasjon med andre særskilte inneslutningstiltak, for å begrense organismenes kontakt med mennesker og miljø slik at disse sikres et høyt nivå av sikkerhet
- b) *genmodifiserte organismer*: mikroorganismer, planter og dyr hvor den genetiske sammensetning er endret ved bruk av gen- eller celleteknologi
- c) *kombinasjonsbruk*: innesluttet bruk av dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer – også dyrene kan være genmodifiserte
- d) *mikroorganisme*: enhver cellulær eller ikke-cellulær mikrobiologisk enhet som er i stand til å formere seg eller til å overføre genetisk materiale
- e) *genteknologi*: teknikker som innebærer at arvestoff isoleres, karakteriseres, modifiseres og innsettes i levende celler eller virus
- f) *celleteknologi*: teknikker for framstilling av levende celler med nye kombinasjoner av genetisk materiale ved fusjon av to eller flere celler
- g) *bruker*: person eller foretak som er ansvarlig for den innesluttede bruken.

§ 3. Ansvar for virksomheten

Ansvarlig for laboratorium/anlegg søker om godkjenning av laboratorium/anlegg, jf. kap. 4 og vedlegg I. Ansvaret omfatter også inneslutningstiltak, sikkerhet og kontroll, jf. kap. 5 og 6. Det skal føres protokoll over all virksomhet i laboratoriet, og protokollen skal på anmodning stilles til disposisjon for tilsynsmyndigheten.

Bruker er ansvarlig for forhåndsvurdering og melding eller søknad om godkjenning av den innesluttede bruken, jf. kap. 3 og vedlegg II. Ansvaret omfatter også kontroll med at den innesluttede bruken er i overensstemmelse med forskriften og den godkjenning som er gitt. Det skal føres protokoll over den innesluttede bruken, og protokollen skal på anmodning stilles til disposisjon for tilsynsmyndigheten.

§ 4. Forhåndsvurdering av risiko

Bruker skal foreta en forhåndsvurdering av risiko for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø. Forhåndsvurderingen omfatter alle typer virksomhet, og er avgjørende for hvilke krav som stilles til inneslutningstiltak og inneslutningsnivå, jf. kap. 5. Kravene til forhåndsvurderingen fremgår av skjema for melding/søknad om godkjenning, vedlegg II.

Ved kombinasjonsbruk skal det i tillegg foretas en særskilt vurdering av risikoen ved den genmodifiserte mikroorganisme. Vurdering skal bygge på de kriterier som fremkommer i vedlegg III, og skal danne grunnlag for klassifiseringen av genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasser etter kap. 2. En sammenfatning av vurderingen skal vedlegges melding/søknad om godkjenning, jf. § 12.

Kap. 2. Klassifisering av genmodifiserte mikroorganismer

§ 5. Klassifisering av mikroorganismer i risikoklasser

Mikroorganismer klassifiseres i risikoklasse 1, 2, 3 eller 4 på grunnlag av forhåndsvurdering av risiko, jf. § 4 annet ledd og vedlegg III.

Risikoklasse 1 anvendes når det ikke foreligger risiko for sykdom eller skade på mennesker, dyr eller miljø.

Risikoklasse 2, 3 eller 4 anvendes når det foreligger risiko for skade eller sykdom på mennesker, dyr eller miljø.

§ 6. Risikoklasse 1

En genmodifisert mikroorganisme klassifiseres i risikoklasse 1 dersom følgende kriterier er oppfylt:

- a) Det er usannsynlig at mottaker- eller foreldremikroorganismen kan forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter,
- b) vektoren og geninnlegget er av en slik art at de ikke påfører den genmodifiserte mikroorganismen en fenotype som kan forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter, eller som kan ha skadevirkninger på miljøet, og
- c) det er usannsynlig at den genmodifiserte mikroorganismen kan forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter eller ha skadevirkninger på miljøet.

§ 7. Risikoklasse 2, 3 og 4

De genmodifiserte mikroorganismer som er eller kan være forbundet med risiko skal klassifiseres som:

- a) *risikoklasse 2*: der mikroorganismen innebærer en viss risiko for skade/sykdom på mennesker, dyr, planter eller miljø og det finnes effektive forebyggende tiltak eller behandling.
- b) *risikoklasse 3*: der mikroorganismen innebærer en risiko for alvorlig skade/sykdommer på mennesker, dyr, planter eller miljø og det finnes effektive forebyggende tiltak eller behandling.
- c) *risikoklasse 4*: der mikroorganismen innebærer stor risiko for alvorlig skade/sykdommer på mennesker, dyr, planter eller miljø og det finnes ingen effektive forebyggende tiltak.

Kap. 3. Melding og godkjenning av innesluttet bruk

§ 8. Melding og godkjenning av innesluttet bruk

All virksomhet som omfatter innesluttet bruk krever melding eller godkjenning.

Meldepliktig virksomhet kan igangsettes umiddelbart. Virksomhet som krever godkjenning kan ikke igangsettes før godkjenningsmyndighetene har gitt skriftlig godkjenning. Godkjenning av virksomhet etter § 10, og godkjenning av kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 3 og 4 etter § 11, skal foreligge innen 90 dager. All annen godkjenning skal foreligge innen 45 dager.

Godkjenningsmyndighetene skal innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der den planlagte virksomhetens art krever det. All virksomhet krever godkjent laboratorium/anlegg.

Alle biologiske forsøk med dyr som omfattes av lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 21, skal godkjennes etter denne før virksomheten kan igangsettes.

§ 9. Virksomhet som krever melding

Forsøk med vitenskapelige formål på genmodifiserte dyr, som er godkjent etter dyrevernloven § 21 krever melding. Meldeplikten gjelder også kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 1.

Melding sendes Statens institutt for folkehelse.

§ 10. Virksomhet som krever godkjenning av Sosial- og helsedepartementet

Følgende typer virksomhet krever godkjenning fra Sosial- og helsedepartementet:

- a) genmodifisering av virveldyr som innebærer arvelige endringer med mindre det gjelder forsøk som er godkjent etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, § 21 første ledd
- b) overføring av humant genmateriale til dyr, som ikke skjer i forsknings- eller forsøkssammenheng for å kartlegge arvestoffets oppbygging, egenskaper og funksjoner
- c) innesluttet bruk der målet er omsetting eller annen utnytting i næring.

Søknad om godkjenning sendes Sosial- og helsedepartementet.

§ 11. Virksomhet som krever godkjenning av Statens institutt for folkehelse

Innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og kombinasjonsbruk som ikke kan meldes i henhold til § 9, og som ikke krever godkjenning fra Sosial- og helsedepartementet etter § 10, krever godkjenning av Statens institutt for folkehelse.

Søknad om godkjenning sendes Statens institutt for folkehelse.

§ 12. Krav til melding og søknad om godkjenning

Alle meldinger og søknad om godkjenning skal sendes på fastsatt melding- og søknadsskjema, jf. vedlegg II. Melding eller søknad om godkjenning skal inneholde:

- a) de opplysninger som fremgår av fastsatt melding- og søknadsskjema
- b) kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg, eller ny søknad om godkjenning
- c) en sammenfatning av forhåndsvurderingen av risiko ved bruk av genmodifiserte mikroorganismer, jf. § 4 annet ledd og vedlegg III.

Godkjenningsmyndighetene kan kreve ytterligere opplysninger dersom de anser det nødvendig.

Godkjenning etter dyrevernloven § 21 skal foreligge før den innesluttede bruken igangsettes, og skal kunne fremlegges hvis godkjenningsmyndighetene krever det.

§ 13. Samfunnsmessige og etiske vurderinger

Ved søknad om godkjenning, hvor det ikke foreligger godkjenning etter dyrevernloven § 21, skal søker foreta en særlig vurdering av de samfunnsmessige og etiske aspekter ved virksomheten.

Søknaden skal inneholde en avveining mellom nytteverdi og de belastninger dyret utsettes for, herunder hensynet til dyrenes integritet, instinkter og trivsel. Formålet med virksomheten skal vurderes særskilt. Vurderingen skal tas inn i søknaden, jf. fastsatt søknadsskjema, og denne skal danne grunnlag for godkjenningsmyndighetenes behandling av søknaden.

§ 14. Endring i virksomheten

Ved endringer i virksomheten, skal melding om endringen sendes godkjenningsmyndigheten.

Dersom endringen er vesentlig og har konsekvenser for risikoens omfang og kravene til inneslutningstiltak, skal det sendes ny søknad om godkjenning. Endringen kan ikke iverksettes før godkjenning er gitt, jf. § 12.

Kap. 4. Godkjenning av laboratorier og anlegg

§ 15. Godkjenning av laboratorier og anlegg

Laboratorier og anlegg som skal brukes til innesluttet bruk, skal være godkjent før virksomheten igangsettes.

Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg sendes på fastsatt søknadsskjema til Statens institutt for folkehelse, jf. vedlegg I. Søknaden kan sendes sammen med melding eller søknad om godkjenning av den innesluttede bruken (vedlegg II), men virksomheten kan ikke igangsettes før godkjenning er gitt for laboratoriet/anlegget.

Godkjenningsmyndighetene skal innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der den planlagte

virksomhetens art krever det.

Godkjenning av laboratorium med inneslutningsnivå D1 og D2 skal foreligge innen 45 dager. Øvrig godkjenning skal foreligge innen 90 dager.

§ 16. *Vilkår for godkjenning av laboratorier og anlegg*

Laboratoriet og anlegget skal være egnet til formålet, utstyrt og innredet for de funksjoner og operasjoner som skal utføres i samsvar med kravene i kap. 5.

For godkjenning av laboratorier og anlegg til smitteforsøk med akvatiske dyr kreves vedlagt kopi av godkjenning av anlegg for desinfeksjon av avløpsvann etter lov av 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr.

§ 17. *Endring av laboratorium/anlegg*

Dersom det foretas endringer av laboratoriet/anlegget, skal melding om endringen sendes godkjenningsmyndigheten.

Dersom endringen er vesentlig og medfører en utvidelse av anlegget, berører inneslutningsnivå eller andre godkjente sikkerhetstiltak, skal det sendes ny søknad om godkjenning. Endringen kan ikke tas i bruk før ny godkjenning er gitt.

Kap. 5. Krav til inneslutningsnivå

§ 18. *Klassifisering*

Krav til inneslutningsnivå for laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og kombinasjonsbruk, bestemmes av hvilken gruppe dyret hører inn under og hvilken risikoklasse mikroorganismen plasseres i.

Dyr som omfattes av forskriften skal klassifiseres som:

- a) vertebrater
- b) invertebrater eller
- c) akvatiske dyr.

Ved virksomhet der genmodifiserte dyr faller inn under flere av gruppene, må inneslutningstiltak for de enkelte gruppene kombineres.

§ 19. *Inneslutningsnivå for laboratorier og anlegg*

Laboratorier og anlegg klassifiseres i inneslutningsnivå D1, D2, D3 og D4, hvor D1 er laveste inneslutningsnivå. Laboratorier og anlegg skal oppfylle de tekniske krav som følger av de ulike inneslutningsnivåene. Kravene fremgår av søknadsskjema for godkjenning av laboratorier og anlegg, vedlegg I.

§ 20. *Bruk av inneslutningsnivå D1*

For genmodifiserte vertebrater og vertebrater i kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 1, skal de generelle krav til inneslutningsnivå D1 være oppfylt.

For genmodifiserte invertebrater og invertebrater i kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 1, skal de generelle og spesifikke krav til inneslutningsnivå D1 være oppfylt.

For genmodifiserte akvatiske dyr skal de generelle og spesifikke krav til inneslutningsnivå D1 være oppfylt.

§ 21. *Bruk av inneslutningsnivå D2*

For vertebrater i kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 2, skal de generelle krav til inneslutningsnivå D2 være oppfylt.

For invertebrater i kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 2, skal de generelle og spesifikke krav til inneslutningsnivå D2 være oppfylt.

For akvatiske dyr i kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 1, 2, 3 og 4, skal de generelle og spesifikke krav til inneslutningsnivå D2 være oppfylt. Kombinasjonsbruk skal bare foregå i innendørs anlegg.

§ 22. *Bruk av inneslutningsnivå D3*

For vertebrater og invertebrater i kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 3, skal de generelle krav til inneslutningsnivå D3 være oppfylt.

§ 23. *Bruk av inneslutningsnivå D4*

For vertebrater og invertebrater i kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 4, skal de generelle krav til inneslutningsnivå D4 være oppfylt.

Kap. 6. Sikkerhet og kontroll

§ 24. *Sikkerhetstiltak*

Ved all innesluttet bruk gjelder prinsippet om god mikrobiologisk praksis, og følgende rutiner skal følges:

- a) arbeidsplassen og miljøet skal utsettes for fysiske, kjemiske eller biologiske faktorer på lavest mulig nivå,
- b) det skal treffes tekniske vernetiltak ved kilden, om nødvendig supplert med hensiktsmessig vernetøy og personlig verneutstyr,

- c) vernetiltakene og verneutstyret skal etterprøves på passende måte og vedlikeholdes,
- d) alt avfall og utslipp skal bare inneholde inaktiverte genmodifiserte organismer, og det skal om nødvendig undersøkes om det forekommer levedyktige organismer fra prosessen utenfor den primære fysiske inneslutning,
- e) det skal sørges for opplæring av personalet,
- f) det skal nedsettes sikkerhetskomiteer,
- g) det skal utarbeides og iverksettes lokale regler for god praksis med sikte på personalets sikkerhet.

§ 25. Kontroll

Ansvarlig for laboratoriet/anlegget skal føre kontroll med den innesluttede bruken, og ta de anvendte inneslutningstiltak opp til revisjon på grunnlag av ny vitenskapelig eller teknisk viten. Dette gjelder også oppbevaring og håndtering av avfall.

§ 26. Tilsynsmyndighet

Statens institutt for folkehelse fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift overholdes.

§ 27. Opplysningsplikt

Bruker plikter å underrette godkjenningsmyndigheten om nye opplysninger av betydning for virksomheten og godkjenningen av den. Ansvarlig for laboratorium/anlegg plikter å informere om forhold som angår sikkerhet og kontroll av laboratorium/anlegg. Nye opplysninger omfatter både forhold som ikke tidligere var kjent og forhold som er kommet til etter melding/godkjenning.

Ansvarlig for laboratorium/anlegg plikter å varsle tilsynsmyndigheten umiddelbart ved uhellsutslipp av genmodifiserte organismer.

Kap. 7. Ikrafttredelse

§ 28. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg I. Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer

Søknaden sendes:

Statens Institutt for Folkehelse Tlf: 22042288

Avdeling for virologi

VIMV – GMO

faks: 22042447

Postboks 4404 Nydalen

0403 Oslo

E-postadresse: gmo folkehelsa.no

I. Generelle opplysninger

1. Navn og adresse laboratorium/anlegg:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

2. Ansvarshavende for dyreenheten/anlegget:

Navn:

Kvalifikasjoner/utdannelse:

E-postadresse:

Tlf:

Faks:

II. Opplysninger om virksomheten

3. Type organismer som genmodifiseres:

..... Vertebrater:

..... Invertebrater:

..... Akvatiske dyr:

..... Kombinasjonsbruk med GMM i risikoklasse: 2 3 4

4. Arbeidsoperasjonenes omfang og formål

III. Sikkerhets- og inneslutningstiltak, avfallsbehandling

5. Sikkerhetstiltakene er i overensstemmelse med forskriften § 24.

6. Angi de enkelte inneslutningstiltak ved avkryssing i nedenforstående tabell jf. forskriftens kap. 5.

Kravene til inneslutningsnivå skal oppfylles i den grad de er relevante for virksomheten. Dersom det søkes om ulike inneslutningsnivå i samme søknad eller inneslutningstiltakene er forskjellig for de enkelte rom innen samme inneslutningsnivå må dette angis nærmere.

Generelle krav til inneslutningsnivå D1-D4

	Anlegg/innredning			
	D1	D2	D3	D4
Isolasjon av dyreenheten	Nei	Ja	Ja, adskilt med luftsluse fra andre dyrerom og laboratorier	Ja, tilknyttet laboratorieklasser 4 ev. isolert enhet/bygning, inngang via luftsluse
Dyrerom adskilt fra tilknyttede rom med dører som låses utenom arbeidstid	Ja	Ja	Ja	Dør med inspeksjonsvindu
Avstengningsmekanismer som muliggjør gassing	Nei	Ja ¹	Ja ¹	Ja, mulighet for forsegling av dører
Gulv og/eller vegger skal være lett vaskbare	²	Ja	Ja	Ja
Overflater skal tåle vann, syre, alkaliske stoffer, løsemidler og desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser – og være lett å rengjøre	Kun benker ved arbeid med GMD Benker og gulv ²	Benker og gulv	Benker, gulv og vegger	Benker, gulv, tak og vegger
Håndvask	Tilgjengelig	Vask som kan betjenes uten bruk av hender, hånd-desinfeksjonsmiddel	Vask som kan betjenes uten bruk av hender, hånd-desinfeksjonsmiddel	Vask som kan betjenes uten bruk av hender, hånd-desinfeksjonsmiddel
Inngang til enhet via luftsluse	Nei	Nei	Luftsluse med håndvask og dusj ¹	Luftsluse med negativt trykk for omkledding og dusjing
Enheden skal ha et trykk som er lavere enn atmosfærisk trykk	Nei	Ja, luften skal ikke resirkuleres til andre deler av bygningen ¹	Ja, konstruert for å hindre revers luftstrøm og overtrykk	Ja, konstruert for å hindre revers luftstrøm og overtrykk
Ventilasjonsanlegg – Inn- og utluft fra enheten skal være filtrert			Separat kanalsystem, utluft via HEPA-filer. ¹ Filteret skal kunne testes og byttes på en sikker måte	Eget ventilasjonsanlegg for opprettholdelse av negativt trykk tilkoblet alarmanlegg, innluft via ett HEPA-filter, utluft via 2 HEPA-filer i serie
Enheden skal ha installert alarm for å kunne oppdage brann, feil ved ventilasjons- og varmeanlegg og inntrengere	Ja	Ja	Ja	Ja
Autoklav	På anlegget	I bygningen	I enheten	Dobbeltsidig autoklav skal være tilgjengelig ved inngangen til sonen og ved utgangen til enheten
Personalet skal ha tilgang til dekontaminerings- og sanitæranlegg og dusj	Ja	Ja	Ja	Ja
Oppstalling av dyr	Egnede bur, innhegning og	Biologisk sikkerhetsisolator/	Isolator med ventilasjon gjennom HEPA-filer til	Isolator med ventilasjon gjennom HEPA-filer til

<i>Anlegg/innredning</i>				
	D1	D2	D3	D4
	lignende	sikkerhetskabinett for dyr infisert med rk 2	omgivelsene eller egne ventilasjonsenheter med utluft bak dyrene	omgivelsene eller egne ventilasjonsenheter med utluft bak dyrene
<i>Avfallsbehandling</i>				
	D1	D2	D3	D4
Avfall fra dyrene skal fjernes slik at støv og aerosoler minimaliseres	Ja	Ja	Ja	Ja
Spillvann fra vasker, dusjer og autoklav skal samles opp og inaktiveres før det slippes ut	Nei	Nei	Nei	Ja
Forbrenningsanlegg på området til inaktivering av kadavre og fast materiale ³	Ja ²	Valgfritt ³	Valgfritt ³	Ja
	GMD skal avlives før avhending			
<i>Arbeid og utstyr</i>				
	D1	D2	D3	D4
Kun autorisert personale har adgang	Ja	Ja	Ja	Ja
Kun forsøksdyr er tillatt i enheten	Ja	Ja	Ja	Ja
Sikkerhetskabinett	Nei	Arbeid med mulighet for utvikling av aerosoler ¹	Ja	Alt arbeid i sikkerhetskabinett klasse III eller isolator
Biologisk faremerking på dørene	Nei	Ja	Ja	Ja
Vernetøy	Egnet vernetøy	Egnet vernetøy	Egnet vernetøy	Fullstendig omklledning
Bur skal være vanntett, lett vaskbar og dekontaminerbar	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Inneslutningstiltak</i>				
	D1	D2	D3	D4
Hindre reproduksjon innen samme art ⁴	Ja	Ja	Ja	Ja
Gnagerbarriere foran dør/selvlukningsmekanisme på dør	Ja	Ja	Ja	Ja
Skjøter mellom dør, dørkarm og vegger skal være forseglelet/tette	Ja	Ja	Ja	Ja
Skjøter mellom vegger, gulv og tak skal være tildekket ev. avrundet for lettere rengjøring	Ja	Ja	Ja	Ja
Sluk og andre åpninger i gulv og vegger skal være sikret mot gnagere og insekter	Ja	Ja	Ja	Ja

1 Krav i den grad risikoen for virksomheten tilsier det.

2 Gjelder for virksomhet med genmodifiserte mikroorganismer.

- 3 All GMO og materiale kontaminert med GMO skal inaktiveres før avhending enten ved autoklaving eller forbrenning. Dersom avfall med levende GMO skal transporteres fra området til forbrenningsanlegg vil dette være transport av GMO som omfattes av forskrift av 13. november 1998 nr. 1066 om transport og import av genmodifiserte organismer.
- 4 For å hindre reproduksjon, skal hanner og hunner innen samme art adskilles med dobbel barriere, separate bur eller lignende, så sant ikke reproduksjonsstudier/avl er en del av forsøket.

Spesifikke krav for invertebrater

Inneslutningsnivå D 1

- separate rom for infiserte og ikke infiserte vertebrater bør være tilgjengelig,
- enheten skal ha mulighet til forsegling for gassing,
- kjølingssystemer skal ved behov være tilgjengelige for å redusere invertebratenes aktivitet og mulighet for rømming,
- inngangen til enheten skal gå via en sluse med arthropodetette nett foran døren og insektsfangere,
- ventilasjonskanaler for utgående luft og vinduer skal være dekket med arthropodetett nett,
- alle vasker og kanaler/sluk skal ha mulighet for oppsamling,
- forsøk med flyvedyktige og krypende arthropoder skal utføres på hvite fat for lettere å oppdage rømming.

Inneslutningsnivå D2

- arbeid med arthropoder skal utføres i isolatorer eller sikkerhetskabinett,
- flyvende insekter skal innesluttet i bokser/bur med dobbel netting, ventilasjonen skal filtreres.

Spesifikke krav for akvatiske dyr

Inneslutningsnivå D 1

Innendørs anlegg:

- genmodifiserte akvatiske dyr (herunder: egg, yngel etc.) skal være hindret fra å trenge inn i vanntilførselssystemet, samt hindret i å slippe ut i avløpssystemet ved hjelp av to barrierer,
- tankene skal være tildekket med lokk eller netting for å hindre rømming,
- akvatiske dyr (herunder: egg, yngel etc.) skal være hindret i å slippe ut via sluk i gulvet.

Utendørs landbaserte anlegg:

- genmodifiserte akvatiske dyr skal være hindret fra å trenge inn i vanntilførselssystemet, samt være hindret i å slippe ut i avløpssystemet ved hjelp av to barrierer,
- toppen av tankene skal være tildekket for å hindre rømming/utslipp via predatorer,
- området skal være inngjerdet med adgangskontroll, anlegget skal være sikret slik at ved uhell skal genmodifiserte akvatiske dyr bli fanget opp av en ytre barriere (for eksempel ved et ytre kar eller mur) slik at utslipp til miljøet hindres.

Inneslutningsnivåer D2

- avløpsvannet skal inaktiveres for å hindre spredning av genmodifiserte mikroorganismer, alarmanlegg skal monteres for å overvåke at inaktiveringsprosessen skjer tilfredsstillende,
- enheten skal være konstruert slik at ved utslipp (oversvømmelse, lekkasje etc.) fra tanken, skal genmodifiserte mikroorganismer inaktiveres før det går ut i fra avløpssystemet tilknyttet anlegget.

7. Gi en liste over laboratorier/dyrerom som oppfyller kravene i tabellen;

Navn/romnummer: Inneslutningsnivå:

8. Avfallsbehandling

GMO skal inaktiveres før avhending. Dette innebærer at ved virksomhet med genmodifiserte mikroorganismer (GMM), skal alt materiale kontaminert med GMM inkludert strø og avfall fra dyrene inaktiveres. Angi typer avfall, metoder for inaktivering og rutiner for håndtering av avfall:

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

Vedlegg II. Melding/søknad om godkjenning av innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer

Melding etter § 9 eller søknad etter § 11 i forskriften sendes:

Statens Institutt for Folkehelse (Folkehelsa) Tlf: 22042288, 22042289

Avdeling for virologi
VIMV – GMO
Postboks 4404 Nydalen
0403 Oslo

Faks: 22042447
E-postadresse: gmo folkehelsa.no

Søknad etter § 10 sendes:

Sosial- og helsedepartementet (SHD) Tlf: 22248772
v/ Forebyggings- og rehabiliteringsavdelingen
Postboks 8011 Dep Faks: 22248656
0030 Oslo

Melding Søknad til Folkehelsa Søknad til SHD

Bruk av genmodifiserte dyr Bruk av genmodifiserte mikroorganismer

Generelle opplysninger

1. Navn og kvalifikasjoner på ansvarlig person for den innesluttede bruken:

2. Institusjonens navn:

3. Adresse:

Tlf: Faks: E-postadresse:

4. Laboratoriets/anleggets navn og adresse:

Sendes det ny søknad for laboratoriet og anlegg? Ja Nei

Hvis ikke skal kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg vedlegges

5. Navn på ansvarlig person for laboratoriet/anlegget:

6. Inneslutningsnivå:

Beskrivelse av virksomheten/prosjektet:

7. Vitenskapelig- og trivialnavn på de genmodifiserte/ikke modifiserte organismene som inngår i bruken:

8. Risikoklasse ved bruk av genmodifiserte mikroorganismer, jf. kap. 2 og vedlegg III

9. Antatt mengde/antall dyr som skal benyttes:

10. Beskrivelse av modifiseringen, herunder:

- i. det innsatte genmaterialets opprinnelse (donor), planlagte funksjon og genetiske stabilitet:
- ii. vert/vektor system:
- iii. metode for å oppnå genmodifiseringen:
- iv. den modifiserte organismens egenskap og funksjon:

11. Formålet med den innesluttede bruken, herunder det ventede resultat og planlagt varighet:

12. Beskrivelse av verne- og overvåkingstiltak:

13. Særskilte tiltak mot utilsiktet utslipp/rømming av genmodifiserte organismer, herunder avfallshåndteringen, som følge av forhåndsvurderingen foretatt nedenfor, pkt. 17–24 og pkt. 25–29:

14. Beredskapsplaner/tiltak ved utilsiktet utslipp/rømming ved kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 3 og 4:

Forhåndsvurdering ved bruk av genmodifiserte dyr

15. Dyrets naturlige habitat og geografisk utbredelse:

16. Dyrets evne til å spre seg og etablere seg i miljøet hvis det slipper ut:

17. Om genmodifiseringen har innvirkning på denne evnen

18. Om de tilførte egenskapene kan nedarves

19. Om reproduksjonsevnen berøres
20. Innvirkninger på andre organismer i miljøet ved uhellsutslipp
21. Stadier av livssyklus som kan fungere som overlevelsesstrukturer, ved bruk av virvelløse dyr
22. Om modifiseringen kan føre til produksjon av nye genprodukter som kan ha negative effekter på andre organismer (f.eks. toksiske og allergifremkallende stoffer).

Forhåndsvurdering ved kombinasjonsbruk

23. Mulighet for utskillelse av genmodifiserte mikroorganismer fra dyrene:
24. Om materialet fra dyrene kan innebære risiko for spredning av genmodifiserte mikroorganismer:
25. Mulighet for horisontal genoverføring, f.eks. via virale vektorer og arthropoder:
26. Risiko for mennesker, dyr og planter ved spredning av genmodifiserte mikroorganismer ved utilsiktet utslipp:
27. Sammendrag av forhåndsvurdering av den genmodifiserte mikroorganismen etter vedlegg III (vedlegges på eget ark om nødvendig).

Dato: Underskrift:

Vedlegg:

Kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg

Ny søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg

Sammendrag av forhåndsvurderingen av den genmodifiserte mikroorganismen ved kombinasjonsbruk etter vedlegg III

Samfunnsmessige og etiske vurderinger etter § 13 i forskriften

Vedlegg III. Forhåndsvurdering av den genmodifiserte mikroorganisme

1. En beskrivelse av donor- og vertsorganismens

- navn og betegnelse,
- grad av slektskap mellom vert og donor,
- organismen(e)s opprinnelse,
- opplysninger om vertsorganismens formeringssyklus (kjønnet//ukjønnet),
- redegjørelse for tidligere genmodifiseringer,
- vertsorganismens stabilitet når det gjelder relevante genetiske egenskaper,
- arten av sykdomsfremkallende evne og virulens, smittsomhet, giftighet og vektorer for sykdomsoverføring,
- type naturlig forekommende vektorer,
 - sekvens,
 - mobiliseringshyppighet,
 - spesifisitet,
 - forekomst av gener som gir motstandsevne,
- vertsområde,
- andre potensielt betydningsfulle fysiologiske egenskaper og disse egenskapenes stabilitet i miljøet,
- naturlig habitat og geografisk utbredelse, de opprinnelige habitaters klimatiske egenskaper,
- signifikant medvirkning i prosesser i miljøet (f.eks. nitrogenbinding og/eller pH-regulering),
- vekselvirkning med og innvirkning på andre organismer i miljøet (herunder eventuelle konkurranse- eller symbioseevner),
- evne til å danne overlevelsesstrukturer (f.eks. sporer eller sklerotier).

2. De modifiserte mikroorganismenes egenskaper

- Beskrivelse av modifiseringen, herunder metoden for innføring av vektor/det innsatte genmateriale i vertsorganismen, eller av metoden som anvendes for å oppnå den aktuelle genmodifisering,
- den genetiske modifiseringen/eller den nye nukleinsyrens funksjon,
- vektorens art og opprinnelse,
- struktur i og mengde av vektor og/eller donornukleinsyre som er igjen i den modifiserte mikroorganismens endelige oppbygning,
- mikroorganismens stabilitet når det gjelder genetiske egenskaper,
- mobiliseringshyppighet for innsatt vektor og/eller genetisk overføringsevne,
- det nye genetiske materialets uttrykksrate og -nivå, målemetode og målefølsomhet,
- det uttrykte proteinets aktivitet.

3. Helsevurderinger

- Giftige eller allergifremkallende virkninger av ikke-levedyktige mikroorganismer og/eller deres stoffskifteprodukter,
- farer knyttet til produktet,
- sammenligning av den modifiserte mikro- og donorvertsorganismens sykdomsfremkallende evne.
- koloniseringsevne,
- mikroorganismens sykdomsfremkallende evne hos mennesker og dyr som ikke lider av svekket immunforsvar:
 - fremkalte sykdommer og sykdomsfremkallende mekanismer, herunder spredningsmåte og virulens,
 - overføringsevne,
 - smittsom dose,
 - vertsområde, mulighet for endring av vertsspekter i forhold til det opprinnelige
 - mulighet for overlevelse utenfor verten,
 - forekomst av vektorer eller spredningsmidler,
 - biologisk stabilitet,
 - mønstre for motstand mot antibiotika,
 - evne til allergifremkalling,
 - tilgang til egnet sykdomsbehandling.

4. Miljøvurderinger

- Faktorer som kan påvirke den modifiserte mikroorganismens overlevelse, formering og spredning i miljøet,
- eksisterende teknikker for påvisning, identifisering og overvåking av den modifiserte mikroorganismen, eksisterende teknikker som gjør det mulig å påvise overføring av det nye genetiske materialet til andre organismer,
- kjente og antatte habitater for den modifiserte mikroorganismen,
- beskrivelse av økosystemer der mikroorganismen ved et uhell vil kunne spres,
- antatte mekanismer for og resultater av vekselvirkning mellom den modifiserte mikroorganismen og organismer eller mikroorganismer som kan bli eksponert ved utslipp i miljøet,
- kjente eller antatte virkninger på planter og dyr, f.eks. evne til sykdomsfremkalling, smittsomhet, giftighet, virulens, evne til å opptre som vektor for en sykdomsfremkallende organisme, evne til allergifremkalling, kolonisering,
- kjent eller antatt deltagelse i bio- og/eller geokjemiske prosesser,
- tilgang til metoder for dekontaminering av området ved utslipp i miljøet.

Vedlegg IV. Retningslinjer for klassifisering av genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 1

Ved klassifisering av genmodifiserte mikroorganismer i risikoklasse 1 skal følgende retningslinjer benyttes til ytterligere fortolkning av kriteriene i § 7 a) til c).

1. Kriterium a) til c) i § 7 gjelder for immunkompetente mennesker eller friske dyr og planter.

2. Med hensyn til kriterium a) i § 7 gis følgende retningslinjer:

- a) Når det skal avgjøres om mottaker- eller foreldremikroorganismen kan være skadelig for miljøet eller kan forårsake sykdom hos dyr eller planter, bør det tas hensyn til det miljøet som kan bli utsatt for mottaker- eller foreldremikroorganismen,
- b) det kan anses som lite sannsynlig at ikke-virulente stammer av kjente sykdomsfremkallende arter vil forårsake sykdom, og de kan anses å oppfylle kriterium a) dersom:
 - det for den ikke-virulente stammen kan påvises langvarig erfaring med sikker bruk i laboratorium og/eller industri, uten negative virkninger på menneskers, dyrs eller planters helse, og/eller
 - stammen har stabil mangel på virulensbestemmende genmateriale eller har stabile mutasjoner med kjent og tilstrekkelig virulensreducerende virkning.

Dersom det ikke er av avgjørende betydning å fjerne alle virulensdeterminanter fra et sykdomsfremkallende stoff, bør oppmerksomheten rettes særlig mot toksinkodende gener, plasmid- eller fagbårne virusdeterminanter og skadelige tilfeldige agenser. Ved slike anledninger må hvert enkelt tilfelle vurderes særskilt.

3. Med hensyn til kriterium b) i § 7 gis følgende retningslinjer:

Vektoren/geninnlegget bør ikke inneholde gener som koder for et aktivt protein eller en transkripsjon (f.eks. virulensdeterminanter, toksiner osv.) i et omfang og i en form som påfører den genmodifiserte mikroorganismen en fenotype som kan forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter.

Dersom vektoren/geninnlegget inneholder sekvenser som bidrar til å uttrykke skadelige trekk ved visse mikroorganismer, men som ikke påfører den genmodifiserte mikroorganismen en fenotype som kan forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter eller kan være skadelig for miljøet, bør vektoren/geninnlegget under ingen omstendigheter være selvoverførende og bør være lite mobiliserbar/mobiliserbart.

4. Med hensyn til kriterium c) i § 7 gis følgende retningslinjer:

- a) Når det skal avgjøres om den genmodifiserte mikroorganismen kan være skadelig for miljøet eller forårsake sykdom hos dyr eller planter, bør det tas hensyn til det miljøet som kan bli utsatt for den genmodifiserte mikroorganismen.
- b) Andre genmodifiserte mikroorganismer som kan inngå i risikoklasse 1 dersom de ikke er skadelige for miljøet, og dersom de oppfyller vilkårene i § 7 a) er slike som fullt ut er bygd opp fra en enkelt prokaryot mottakerorganisme (herunder dens naturlige forekommende plasmider, transposoner og virus) eller fra en enkelt eukaryot mottakerorganisme (herunder dens kloroplaster, mitokondrier og plasmider, men unntatt dens virus), eller slike som fullt ut består av genetiske sekvenser fra forskjellige arter som utveksler sekvensene gjennom kjente fysiologiske prosesser.

4. mai Nr. 506 2001

Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte planter (planteforskriften).

Fastsatt ved kgl.res. 4. mai 2001 med hjemmel i lov av 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) § 6 og § 7. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunngjort 22. mai 2001.

Kap. 1. Generelle bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder all innesluttet bruk av genmodifiserte planter, herunder også bruk av planter i kombinasjon med andre genmodifiserte organismer.

Forskriften regulerer godkjenning av den innesluttede bruken. Forskriften regulerer også godkjenning av laboratorier og anlegg.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- a) *innesluttet bruk*: enhver arbeidsoperasjon hvor genmodifiserte organismer blir fremstilt, dyrket, lagret, destruert, eller brukt på annen måte i et lukket system hvor det anvendes fysiske inneslutningstiltak, eventuelt i kombinasjon med andre særskilte inneslutningstiltak, for å begrense organismenes kontakt med mennesker og miljø slik at disse sikres et høyt nivå av sikkerhet
- b) *Genmodifiserte organismer*: mikroorganismer, planter og dyr hvor den genetiske sammensetning er endret ved bruk av gen- eller celleteknologi
- c) *mikroorganisme*: enhver cellulær eller ikke-cellulær mikrobiologisk enhet som er i stand til å formere seg eller til å overføre genetisk materiale
- d) *kombinasjonsbruk*: innesluttet bruk av planter i kombinasjon med andre genmodifiserte organismer
- e) *genteknologi*: teknikker som innebærer at arvestoff isoleres, karakteriseres, modifiseres og innsettes i levende celler eller virus
- f) *celleteknologi*: teknikker for framstilling av levende celler med nye kombinasjoner av genetisk materiale ved fusjon av to eller flere celler
- g) *bruker*: person eller foretak som er ansvarlig for den innesluttede bruken.

§ 3. Ansvar for virksomheten

Ansvarlig for laboratorium/anlegg søker om godkjenning av laboratorium/anlegg, jf. kap. 4 og vedlegg I. Ansvaret omfatter også at inneslutningstiltak, sikkerhetstiltak og kontroll er i overensstemmelse med forskriften og den godkjenningen som er gitt. Ansvarlig for laboratorium/anlegg er også ansvarlig for at det føres protokoll over virksomheten. Protokollen skal på anmodning stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.

Bruker er ansvarlig for forhåndsvurdering og søknad om godkjenning av den innesluttede bruken, jf. kap. 3 og vedlegg II. Ansvaret omfatter også kontroll med at den innesluttede bruken er i overensstemmelse med forskriften og den godkjenning som er gitt. Bruker er ansvarlig for at det føres protokoll over den innesluttede bruken. Protokollen skal på anmodning stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.

§ 4. Forhåndsvurdering av risiko

Bruker skal foreta en forhåndsvurdering av risikoen som følger av den innesluttede bruken:

- a) for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø
- b) for utendørs etablering og spredning av genmodifiserte planter
- c) i landbruksmessig sammenheng.

Forhåndsvurderingen er avgjørende for hvilke krav som stilles til inneslutningstiltak og inneslutningsnivå. Kravene til forhåndsvurderingen fremgår av vedlegg III.

Kap. 2. Godkjenning av innesluttet bruk

§ 5. Godkjenning av innesluttet bruk

All virksomhet som omfatter innesluttet bruk av genmodifiserte planter krever godkjenning. Søknad sendes på fastsatt skjema, jf. vedlegg I og virksomheten kan ikke igangsettes før godkjenningsmyndigheten har gitt skriftlig

godkjenning. Godkjenning etter § 7 skal foreligge innen 45 dager. Godkjenning etter § 6 skal foreligge innen 90 dager.

All virksomhet krever godkjent laboratorium/anlegg.

§ 6. *Virksomhet som krever godkjenning av Sosial- og helsedepartementet*

Følgende typer virksomhet krever godkjenning fra Sosial- og helsedepartementet:

- a) overføring av humant genmateriale til planter, som ikke skjer i forsknings- eller forsøkssammenheng for å kartlegge arvestoffets oppbygging, egenskaper og funksjoner.
- b) innesluttet bruk av genmodifiserte planter og kombinasjonsbruk, der målet er omsetning eller annen utnytting i næring.

Søknaden sendes Sosial- og helsedepartementet.

§ 7. *Virksomhet som krever godkjenning av Statens institutt for folkehelse*

Innesluttet bruk av genmodifiserte planter og kombinasjonsbruk som ikke omfattes av krav om godkjenning fra Sosial- og helsedepartementet krever godkjenning fra Statens institutt for folkehelse.

Søknad om godkjenning sendes Statens institutt for folkehelse.

§ 8. *Samfunnsmessige og etiske vurderinger*

Ved søknad om godkjenning etter § 6 skal det foretas en vurdering av de samfunnsmessige og etiske aspekter ved virksomheten, med en særlig vekt på formålet med virksomheten. Søknaden skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for at godkjenningsmyndighetene skal kunne foreta en slik vurdering, og brukers egne vurderinger skal fremgå av søknaden.

§ 9. *Endring av virksomheten*

Dersom det under arbeidet med den innesluttede bruken ønskes foretatt endringer i det som omfattes av godkjennelsen, skal ny søknad om godkjenning sendes godkjenningsmyndighetene.

Kap. 3. Godkjenning av laboratorier og anlegg

§ 10. *Godkjenning av laboratorier og anlegg*

Laboratorier og anlegg som skal brukes til innesluttet bruk av genmodifiserte planter, skal være godkjent for virksomheten igangsettes.

Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg sendes på fastsatt søknadsskjema til Statens institutt for folkehelse, jf. vedlegg I.

Godkjenning av laboratorium/anlegg skal foreligge innen 45 dager.

§ 11. *Vilkår for godkjenning av laboratorier og anlegg*

Laboratoriet/anlegget skal være egnet til formålet, og sikre at den innesluttede bruken ikke medfører helse- og miljømessige skadevirkninger. Ved bruk av genmodifiserte planter skal inneslutningstiltakene være i samsvar med kravene i kap. 4 og vedlegg I.

Ved kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer eller dyr, skal inneslutningstiltakene kombineres med de krav som følger av forskrift av 4. mai 2001 nr. 505 om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og forskrift av 11. februar 1994 nr. 127 om sikkerhetstiltak, klassifisering og protokollføring ved laboratorier og anlegg for innesluttet bruk.

§ 12. *Endring av laboratorium//anlegg*

Dersom det ønskes foretatt endringer av laboratoriet/anlegget som berører inneslutningsnivå eller andre sikkerhetstiltak, skal det sendes ny søknad om godkjenning. Endringene kan ikke iverksettes før ny godkjenning er gitt.

Kap. 4. Krav til inneslutningsnivå

§ 13. *Klassifisering*

Krav til inneslutningsnivå for laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte planter bestemmes av plantens biologiske inneslutningsnivå:

- a) høy biologisk inneslutning, dvs. planter uten evne til utendørs etablering og spredning,
- b) moderat biologisk inneslutning, dvs. planter med evne til utendørs etablering og spredning, men med liten evne til utslipp av pollen,
- c) lav biologisk inneslutning, dvs. planter med evne til utendørs etablering og spredning og med stor evne til utslipp av pollen.

Plantens inneslutningsnivå fastsettes på grunnlag av forhåndsvurdering av risiko, jf. § 4 og vedlegg III.

§ 14. *Inneslutningsnivå for laboratorier og anlegg*

Laboratorier og anlegg klassifiseres i inneslutningsnivå S2, S3 og S4, som er tilpasset plantenes biologiske inneslutningsnivå. Kravene til inneslutningstiltak fremgår av søknadsskjema for godkjenning av laboratorier og anlegg, vedlegg I.

§ 15. Bruk av inneslutningsnivå

- a) *inneslutningsnivå S2*: for innesluttet bruk av genmodifiserte planter med høy biologisk inneslutning,
- b) *inneslutningsnivå S3*: for innesluttet bruk av genmodifiserte planter med moderat biologisk inneslutning,
- c) *inneslutningsnivå S4*: for innesluttet bruk av genmodifiserte planter med lav biologisk inneslutning.

Kap. 5. Sikkerhet og kontroll**§ 16. Sikkerhetstiltak**

Ved all innesluttet bruk skal prinsipper for god mikrobiologisk praksis følges sammen med de sikkerhetstiltak som fremgår av skjema for søknad om godkjenning av laboratorium/anlegg, jf. vedlegg I.

§ 17. Kontroll

Ansvarlig for laboratoriet skal føre kontroll med virksomheten og ta de anvendte inneslutningstiltak opp til revisjon på grunnlag av ny vitenskapelig eller teknisk viten. Dette gjelder også oppbevaring og håndtering av avfall.

§ 18. Tilsynsmyndighet

Statens institutt for folkehelse fører tilsyn med at bestemmelsene i genteknologiloven og forskrifter gitt med hjemmel i denne lov overholdes.

§ 19. Opplysningsplikt

Bruker plikter å underrette godkjenningsmyndighetene om nye opplysninger av betydning for virksomheten og godkjenningen av den. Ansvarlig for laboratorium/anlegg plikter å gi opplysninger som vedrører sikkerhet og kontroll ved anlegget/laboratoriet. Nye opplysninger omfatter både forhold som ikke tidligere var kjent og forhold som kommer til etter at søknaden er sendt.

Ansvarlig for laboratorium/anlegg plikter å varsle tilsynsmyndigheten umiddelbart ved uhellsutslipp av genmodifiserte organismer.

Kap. 6. Ikraftsetting**§ 20. Ikraftsetting**

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg I. Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte planter

Søknaden sendes:

Statens Institutt for Folkehelse	Tlf: 22042288
Avdeling for virologi	
VIMV – GMO	Faks: 22042447
Postboks 4404 Nydalen	
0403 Oslo	E-postadresse: gmo.folkehelsa.no

I. Generelle opplysninger

1. Navn og adresse til laboratorium/anlegg som søker godkjenning:

2. Ansvarshavende for laboratoriet/anlegget:

Navn og kvalifikasjoner/utdannelse:

Adresse:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

3. Nærmere opplysninger om beliggenhet, anleggets avdelinger og de tekniske installasjoner som sørger for inneslutning

4. Søknadens mål:

..... S2 godkjenning S3 godkjenningS4 godkjenning

II. Selvangivelse av sikkerhetstiltakene

..... Prinsippene for god mikrobiologisk praksis følges, og ansvarlig for laboratoriet/anlegget informerer om all innesluttet bruk

..... Personalet instrueres vedrørende prosedyrer og informeres om de aktuelle eksperimenter

..... Personalet bruker egnede beskyttelsesklær

- Forsøk med og dyrking av genmodifiserte planter utføres slik at ukontrollert krysning og spredning unngås
- Alt avfall og utslipp inneholder bare inaktiverte genmodifiserte organismer, og det undersøkes om det forekommer levedyktige organismer fra prosessen utenfor den primære fysiske inneslutning
- Det innesluttete område er merket med skilt med angivelse av biologisk fare samt inneslutningsnivå
- Skilt angir de genmodifiserte plantenes navn og nye egenskaper
- Området er lett å rengjøre, og det holdes høy standard på renholdet
- Spising, drikking, lagring av mat samt røyking er forbudt inne i området.

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

III. Selvangivelse av inneslutningstiltakene for S2 inneslutningsnivå

- Bygningen er konstruert spesielt for dyrking av planter, materialene i vegger og tak er av uknuselig glass eller lignende. Gulvet er støpt. Bygningen motstår klimapåvirkning
- Overgangene mellom gulv, vegger og tak er sikret mot inntrenging av smånagere og arthropoder (leddyr, krepserdyr, tusenbein) på en slik måte at det er effektivt også etter flere års bruk
- Inngang til det innesluttete området skjer via luftsluse eller forrom med dører som lukkes automatisk. Den ytre døren er låst utenom arbeidstid
- Vinduer og andre åpninger (inklusive vifteåpninger) som brukes til ventilasjon har nett (300–500 µm) som hindrer inntrenging av insekter
- Besøkende registreres i loggbok
- Det føres forsøksprotokoll som inkluderer alle organismer som føres inn i eller ut av det innesluttete området. Beskyttelsesklær henges igjen innenfor området etter bruk
- Håndvask er tilgjengelig i det innesluttete området
- Planter og alt materiale som har vært i kontakt med plantene (bl.a. jord, potter, væsker, planteavfall) merkes og behandles slik at rester av levende materiale inaktiveres, f.eks. i en nærliggende autoklav
- Avfall og levende plantemateriale som føres ut av området, skal transporteres i uknuselige og lufttette beholdere.

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

IV. Selvangivelse av inneslutningstiltakene for S3 inneslutningsnivå

- Inneslutningstiltakene for S2 inneslutningsnivå
- Bygningen er vanntett
- Byggematerialene i vegger, gulv og tak er ikke porøse
- Skjøtene i overgangene mellom gulv, vegger og tak blir ikke porøse av klimapåvirkning over tid
- Overflater på innvendige vegger, gulv, bord og dører er lette å rengjøre og desinfisere. Overflatene reagerer ikke med desinfiserings-/rengjøringsmiddelet. Vinduene er uknuselige og kan ikke åpnes. Det finnes et system for oppsamling av vaske- og avløpsvann i gulvet slik at alt vann blir silt, sterilisert før det slippes ut
- Inngang til det innesluttete området er via luftsluse med dører som lukkes automatisk, dørene kan ikke åpnes samtidig
- Ventilasjonssystemet sørger for riktig luftstrøm inn og ut av det innesluttete området. Utluften filtreres gjennom et filter som hindrer at pollen slipper ut. Åpningen på ventilasjonsviften er stengt når viften ikke er i funksjon
- Kun autorisert personale har adgang til området. Besøkende følges av disse. Personalet bruker egnet utstyr som overall, hodeplagg og sko reservert for arbeidet i området. Beskyttelsesklær henges igjen i luftslusen etter bruk
- Håndvask med desinfeksjonsmiddel er tilgjengelig i luftslusen. Vasken kan betjenes uten bruk av hendene. Personalet desinfiserer hendene før de forlater det innesluttete området
- Avfall, beskyttelsesklær, utstyr m.m. som ikke steriliseres på stedet, transporteres i lufttette, uknuselige

beholdere for sterilisering og eventuell deponering.

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

V. Selvangivelse av inneslutningstiltakene for S4 inneslutningsnivå

- Inneslutningstiltakene for S2 og S3 inneslutningsnivå
- Det innesluttede området er enten en frittstående bygning eller ligger i en isolert sone inne i en bygning
- Vegger, vinduer, tak og gulv og skjøter mellom disse skal være gasstette
- Anlegget kan dekontamineres ved gassing
- Ventilasjonssystemet sørger for svakt undertrykk (50 Pa) i vekstrømmene inne i det innesluttede området og i luftslusen (40 Pa). Utluft fra anlegget (inkl. utluften fra autoklav) filtreres gjennom et absolutt filter (HEPA). Filteret kan skiftes uten utslipp av materiale
- Ventilasjonssystemet er tilknyttet nødstrømaggregat (anbefalt)
- Kun autorisert personale har adgang. Anlegget er låst
- Dusj og håndvask med desinfeksjonsmiddel er tilgjengelig i luftslusen. Vasken kan betjenes uten bruk av hendene. Personell dusjer før de forlater det innesluttede området
- Planterester, avfall, beskyttelsesklær, utstyr m.m. steriliseres inne i del innesluttede området f.eks. ved autoklaving
- Bygningen er vanntett.

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

Vedlegg II. Søknad om godkjenning av innesluttet bruk av genmodifiserte planter

Søknad etter § 7 i forskriften sendes:

Statens Institutt for Folkehelse (Folkehelse) Tlf: 22042288, 22042289
Avdeling for virologi Faks: 22042447
VIMV – GMO
Postboks 4404 Nydalen E-postadresse: gmo folkehelse.no
0403 Oslo

Søknad etter § 6 i forskriften sendes:

Sosial- og helsedepartementet (SHD) Tlf: 22248772
v/ Forebyggings- og rehabiliteringsavdelingen
Postboks 8011 Dep Faks: 22248656
0030 Oslo

Søknad til Folkehelse

Søknad til SHD

I. Generelle opplysninger

1. Navn og kvalifikasjoner på ansvarlig person for den innesluttede bruken:
2. Institusjonens navn:
3. Adresse:
4. Tlf: Faks: E-postadresse:
5. Laboratoriets/anleggets navn og adresse:
6. Sendes det ny søknad for laboratoriet og anlegg? Ja Nei
7. Navn på ansvarlig person for laboratoriet/anlegget:
8. Beskrivelse av anleggets avdelinger og inneslutningsnivå:

II. Prosjektbeskrivelse

9. Vitenskapelig- og trivialnavn på de genmodifiserte/ikke-modifiserte organismene som inngår i bruken:

10. Antatt mengde/antall planter som skal benyttes:

11. Beskrivelse av modifiseringen, herunder:

- i. det innsatte genmaterialets opprinnelse (donor), planlagte funksjon og genetiske stabilitet
- ii. vert/vektor system
- iii. metode for å oppnå genmodifiseringen
- iv. den modifiserte organismens egenskap, funksjon og biologiske inneslutning
- v. formålet, herunder det ventede resultat

12. Planlagt varighet

III. Forhåndsvurdering

13. Forhåndsvurdering av risiko, jf. forskriften vedlegg III

- i. Risiko for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø
- ii. Risiko for utendørs etablering og spredning av genmodifiserte planter
- iii. Risiko i landbruksmessig sammenheng
- iv. Ytterligere risiko som følge av kombinasjonsbruk der andre typer genmodifiserte organismer er involvert.

IV. Sikkerhetsprosedyrer

14. Beskrivelse av metodene for håndtering av genmodifiserte planter

15. Metodene for avfallshåndtering

16. Forholdsregler med hensyn på helse og miljø

17. Beskrivelse av verne- og overvåkingstiltak,

18. Beredskapsplaner og tiltak ved utilsiktet utslipp av genmodifisert plantemateriale.

Dato: Underskrift:

Vedlegg III

Forhåndsvurdering av risiko for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø

Forhold som må vurderes:

- a) Om genmodifiseringen vil føre til uttrykk av uønskede egenskaper (f.eks. antibiotikaresistens, toksiner osv.),
- b) om planten er tilført egenskaper som kan gi endret mottakelighet for kjemikalier, biologiske agens eller andre kontrolltiltak (f.eks. antibiotika-, herbicidresistens),
- c) eksisterende metoder for påvisning, identifisering og overvåkning av de modifiserte plantene,
- d) eksisterende teknikker som gjør det mulig å påvise overføring av det nye genmaterialet til andre organismer.

Risiko for utendørs etablering og spredning av genmodifiserte planter

Forhold som må vurderes:

- a) Overlevelsessevne i utendørs miljø (vekstbetingelser: næring, temperatur, lys osv.),
- b) reproduksjonsevne og mulighet for genspredning via kjønnnet formering til nært beslektede arter eller planter av samme art,
- c) muligheter for horisontal genoverføring vurdert ut fra det innsatte genmaterialets natur.

Risiko i landbruksmessig sammenheng

Forhold som må vurderes:

- a) Den genmodifiserte plantens potensiale som ugress eller spredning av ugresssegenskaper til andre planter,
- b) om planten er oppført på karantene-liste,
- c) om plantematerialet innebærer risiko for spredning av plantepatogener. Muligheter for interaksjoner med andre planter i miljøet (både kulturplanter og ville planter). Vurderes ut fra følgende forhold:
 - inokulumets tetthet
 - levedyktighet
 - angrepsmåte

- vertsspekter/livssyklus
- miljøbetingelser for spredning
- virulens.

Ved kombinasjonsbruk skal det vurderes spesielt om mikroorganismene utgjør en ytterligere risiko. Forhåndsvurderingen av risiko omfatter alle typer virksomhet, og skal legges ved søknad om godkjenning. Godkjenningsmyndighetene kan innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der virksomhetens art krever det.

12. mai Nr. 507 2001

Forskrift om endring i forskrift til tolloven.

Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 12. mai 2001 med hjemmel i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven). Kunngjort 22. mai 2001.

I

I forskrift av 15. desember 1967 nr. 8962 til tolloven gjøres følgende endring:

Punkt 5.5.5 første ledd skal lyde:

Foretak som er innvilget tollkreditt, skal betale godtgjørelse til statskassen på kr 35,- for hver innførselsdeklarasjon som blir belastet foretakets tollkredittkonto.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2001.

16. mai Nr. 508 2001

Forskrift om endring i forskrift om adgang til bygninger, kontakt med klauvdyr og desinfeksjon av kjøretøy i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 16. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 10. Kunngjort 22. mai 2001.

I

I forskrift av 10. april 2001 nr. 412 om adgang til bygninger, kontakt med klauvdyr og desinfeksjon av kjøretøy i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd første punktum skal lyde:

Personer og dyr som etter 1. februar har vært i Nederland, Storbritannia eller Nord-Irland, har ikke adgang til bygninger som brukes til oppstalling av klauvdyr eller oppbevaring av fôr eller strø for klauvdyr, før det har gått 3 uker etter hjemkomst.

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Gjenstander som etter 1. februar har vært i bruk i Nederland, Storbritannia eller Nord-Irland, skal ikke tas inn i bygninger som brukes til oppstalling av klauvdyr eller oppbevaring av fôr eller strø for klauvdyr, før det har gått 3 uker etter innførsel.

§ 3 fjerde ledd skal lyde:

Kjøretøy som har vært i bruk i Nederland, Storbritannia eller Nord-Irland og som ankommer Norge direkte fra ett av disse landene, skal rengjøres og desinfiseres ved ankomst.

II

Endringene trer i kraft straks.

16. mai Nr. 509 2001

Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor ikke-kommersiell innførsel fra land i EU og EFTA i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 16. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8. Kunngjort 22. mai 2001.

I

I forskrift av 20. april 2001 nr. 413 om særskilte beskyttelsestiltak overfor ikke-kommersiell innførsel fra land i EU og EFTA i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak overfor ikke-kommersiell innførsel fra Nederland, Storbritannia og Nord-Irland i forbindelse med utbrudd av munn- og klauvsjuka

§ 2 første ledd skal lyde:

Ikke-kommersiell innførsel av ferskt kjøtt, kjøttprodukter, melk og melkeprodukter av klauvdyr til Norge, herunder Svalbard og norske petroleumsinstallasjoner, fra Nederland, Storbritannia og Nord-Irland er forbudt.

§ 2 annet ledd oppheves.

§ 2 tredje ledd blir annet ledd.

§ 5 skal lyde:

Denne forskrift trer i kraft 20. april 2001. Forskriften gjelder til og med 5. juni 2001 for innførsel fra Nederland og til og med 19. juni 2001 for innførsel fra Storbritannia og Nord-Irland.

II

Endringene trer i kraft straks.

16. mai Nr. 510 2001

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 16. mai 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–14. Kunngjort 22. mai 2001.

I

I forskrift av 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr gjøres følgende endring:

§ 9 nytt pkt. 43 skal lyde:

<i>Sykdomsliste:</i>	<i>Legemiddelgrupper:</i>	<i>Merknader:</i>
43. Endometriose	a) Prostagener b) GnRH-analoger	

II

Endringen trer i kraft straks.

16. mai Nr. 511 2001

Forskrift om endring i forskrift om forbud mot transport og ansamling av levende klauvdyr.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 16. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å vedta forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2001/378/EF). Kunngjort 22. mai 2001.

I

I forskrift av 4. april 2001 nr. 329 om forbud mot transport og ansamling av levende klauvdyr gjøres følgende endringer:

I forskriftens hjemmel skal siste parentes lyde:

(Kvedtak 2001/172/EF, Kvedtak 2001/190/EF, Kvedtak 2001/209/EF, Kvedtak 2001/239/EF, Kvedtak 2001/263/EF, Kvedtak 2001/302/EF, Kvedtak 2001/317/EF, Kvedtak 2001/327/EF, Kvedtak 2001/349/EF og Kvedtak 2001/378/EF).

§ 2 skal lyde:

Det er forbudt å transportere levende klauvdyr.

Ny § 2a skal lyde:

§ 2a. Unntak fra transportforbudet ved transport innenlands

Dersom transporten kun skal foregå innenlands, er følgende unntatt fra forbudet i § 2:

- 1) Transport av klauvdyr til beite.
- 2) Transport av klauvdyr direkte eller via ett oppsamlingssted til slakteri for slakting senest påfølgende virkedag.
- 3) Transport av storfe og svin direkte eller via ett oppsamlingssted til annet dyrehold.
- 4) Transport av andre klauvdyr enn storfe og svin direkte eller via ett oppsamlingssted til annet dyrehold innen eget fylke eller til maksimalt 6 dyrehold utenfor eget fylke. Dersom transporten skal skje via et oppsamlingssted, skal Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren på avsenderstedet gi tillatelse til at transporten kan gjennomføres, og Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren på mottakerstedet skal ha blitt varslet om transporten.

Som vilkår for transport etter første ledd gjelder at transportmidlet skal rengjøres og desinfiseres etter hver transport. Transportøren skal, på skjema utarbeidet av Statens dyrehelsetilsyn, kunne dokumentere at rengjøring og desinfeksjon er foretatt. Er det etter første ledd krav om tillatelse fra Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren på avsenderstedet, må i tillegg ett av følgende vilkår oppfylles:

- 1) Dyrene skal ha oppholdt seg i det dyreholdet de transporteres fra i minst 20 dager før tillatelsen gis eller siden fødselen dersom det dreier seg om dyr som er yngre enn 20 dager. Dyreholdet dyrene transporteres fra skal i løpet av den angitte perioden, ikke ha mottatt dyr som er mottakelige for munn- og klauvsjuka.
- 2) Dyrene skal kun transporteres innenfor ett fylke.

Ny § 2b skal lyde:

§ 2b. Unntak fra transportforbudet ved transport mellom land i EØS

Dersom transporten skal foregå mellom land i EØS, er følgende unntatt fra forbudet i § 2:

- 1) Transport av storfe og svin direkte eller via ett oppsamlingssted til slakteri for slakting senest påfølgende virkedag.
- 2) Transport av andre klauvdyr enn storfe og svin direkte eller via ett godkjent oppsamlingssted til slakteri for slakting senest påfølgende virkedag. Tilsynsmyndigheten på avsenderstedet og mottakerstedet skal ha gitt tillatelse til transporten.
- 3) Transport av storfe og svin direkte eller via ett godkjent oppsamlingssted til annet dyrehold. Dersom transporten skjer fra en region som har vært underlagt restriksjoner for munn- og klauvsjuka, skal tilsynsmyndigheten på avsenderstedet og mottakerstedet ha gitt tillatelse til transporten.
- 4) Transport av andre klauvdyr enn storfe og svin direkte eller via ett godkjent oppsamlingssted til maksimalt 6 andre dyrehold. Tilsynsmyndigheten på avsenderstedet og mottakerstedet skal ha gitt tillatelse til transporten.

Som vilkår for transport etter første ledd gjelder følgende:

- 1) Med mindre andre klauvdyr enn storfe og svin transporteres direkte til slakteri, eller de har sin opprinnelse i og kommer fra områder hvor det i løpet av de siste 20 dager ikke har vært restriksjoner på grunn av munn- og klauvsjuka, skal de ikke komme i kontakt med dyr fra andre dyrehold enn det de transporteres fra.
- 2) Transportmidlet skal rengjøres og desinfiseres etter hver transport. Transportøren skal, på skjema utarbeidet av tilsynsmyndigheten, kunne dokumentere at rengjøring og desinfeksjon er foretatt.
- 3) Tilsynsmyndigheten på avsenderstedet skal ha varslet lokal og sentral tilsynsmyndighet i mottakerlandet, samt sentral tilsynsmyndighet i eventuelle transittland, senest 24 timer på forhånd.

I tillegg til vilkårene i annet ledd, skal ett av følgende vilkår oppfylles:

- 1) Dyrene skal ha oppholdt seg i det dyreholdet de transporteres fra de siste 30 dager eller siden fødselen. Dyreholdet dyrene transporteres fra skal, dersom det dreier seg om andre klauvdyr enn storfe og svin, i samme periode ikke ha mottatt dyr som er mottakelige for munn- og klauvsjuka.
- 2) Dyrene skal transporteres direkte, eller via ett oppsamlingssted, til slakteri for slakting senest påfølgende virkedag.

§ 6 skal lyde:

Forskriften her trer i kraft 5. april 2001 og gjelder til og med 5. juni 2001.

II

Endringene her trer i kraft straks.

18. mai Nr. 512 2001

Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Argentina.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 18. mai 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. vedtak av 4. januar 2001 nr. 171 om delegering av myndighet til å fastsette forskrift om beskyttelsestiltak til Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen, jf. EØS-avtalen vedlegg I (Kvedtak 2001/322/EF). Kunngjort 22. mai 2001.

I

I forskrift av 20. mars 2001 nr. 421 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av ferskt kjøtt av klauvdyr fra Argentina gjøres følgende endringer:

I forskriftens hjemmel skal siste parentes lyde:
(Kvedtak 2001/276/EF og Kvedtak 2001/322/EF).

§ 2 nytt annet punktum skal lyde:
Unntatt fra forbudet er ferskt kjøtt som er nedskåret og sertifisert 13. mars 2001 eller tidligere.

II

Endringene her trer i kraft straks.

18. mai Nr. 513 2001

Forskrift om opphevelse av forskrift om angrefristskjema.

Fastsatt ved kgl.res. 18. mai 2001. Fremmet av Barne- og familiedepartementet. Kunngjort 22. mai 2001.

Forskrift av 2. mai 1997 nr. 395 om angrefristskjema oppheves med virkning straks.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2001-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
1998	18	1313	Forskrift nr. 929	4
2000	25	2385	Forskrift nr. 1101	2
2000	28	2732	Forskrift nr. 1267	1
2000	29	2766	Forskrift nr. 1276	2
2000	29	2795	Forskrift nr. 1300	2
2000	32	3187	Forskrift nr. 1408	4
2000	32	3194	Forskrift nr. 1410	4
2000	33	3301	Forskrift nr. 1434	1
2000	33	3435	Forskrift nr. 1545	1
2000	35	3512	Forskrift nr. 1582	1
2000	37	3876	Forskrift nr. 1622	3
2001	2	146	Forskrift nr. 153	3
2001	2	160	Forskrift nr. 163	3
2001	3	333	Forskrift nr. 263	4

B-blad

Returadresse:

Lovdata
Postboks 41 Sentrum
NO-0101 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter
Avd. II Regionale og lokale forskrifter

Utgever: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjøringsskjema til Lovdata:

Med E-post: Itavd1@lovdata.no for avdeling I
Itavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas hjemmesider (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas hjemmesider.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement koster for	Avd. I	kr 820	kr 1180	kr 1340
	Avd. I og II	kr 1030	kr 1570	kr 1810

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas hjemmesider – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.

På de samme sidene finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Tlf. 23 35 60 00
Fax 23 35 60 01
E-post: lovtid@lovdata.no